BISERICA

DE

IOAN HUSS

TRADUSĂ, CU NOTE ȘI INTRODUCERE

DE

DAVID S. SCHAFF, D.D.

PROFESOR DE ISTORIE BISERICEASCĂ; SEMINARUL TEOLOGIC DE VEST

"Nimeni nu este ținut să creadă ceva ce nu este determinat de Dumnezeu să creadă. Dar Dumnezeu nu-l îndeamnă pe om să creadă ceea ce este fals."

-John Huss, acest tratat, p. 40.-

NEW YORK

FIII LUI CHARLES SCRIBNER

1915

BISERICA

WYCLIF – *Viața și învățătura lui Hristos sunt cea mai bună oglindă... pentru că este evident că orice om care în viață și în învățătură este contrar lui Hristos, numai un astfel de om este un eretic; și orice creștin care în viață și în întoarcere se conformează lui Hristos, numai un astfel de creștin este îndepărtat de erezie.*

HUSS – *Sper, prin bunăvoința lui Dumnezeu, că sunt cu adevărat un creștin, că nu mă abat de la credință și că aș prefera să sufăr pedeapsa unei morți cumplite decât să doresc să afirm ceva în afara credinței sau să încalc poruncile Domnului nostru Isus Hristos.*

LUTHER - *Cu adevărat el - Huss - care în agonia morții l-a invocat pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care a suferit pentru noi, și pentru o astfel de cauză și cu atâta credință și fermitate s-a aruncat în foc, dacă nu s-a arătat un martir nobil și curajos al lui Hristos, atunci abia dacă va fi cineva salvat.*

BISERICA

INTRODUCERE

Dintre scrierile lui Ioan Huss al Boemiei, *Tratatul despre Biserică* este cel mai important.(1) Din paginile sale s-au desprins acuzațiile pe baza cărora autorul a fost declarat eretic de către conciliul de la Constanța și în aceeași zi, 6 iulie 1415, a fost ars pe rug. A fost scris în limba latină, iar traducerea, oferită aici, este prima care a apărut în limba engleză și pare să fie prima care a fost publicată în orice limbă. Ea este oferită ca un ajutor în aprecierea unui om memorabil care merită recunoașterea creștinătății occidentale, cât și ca o contribuție la studiul eclesiologiei.

I. Autorul. John Huss este principalul personaj religios al Boemiei, așa cum Luther este al Germaniei și John Knox al Scoției; el este singura contribuție pe care țara sa a adus-o progresului gândirii religioase și al culturii în creștinătatea occidentală. Faima sa a putut fi ascunsă timp de câteva secole prin intermediul personalității semi-mitice a sfântului romano-catolic, Ioan Nepomuk, dar recent, eminența lui Huss ca predicator remarcabil și patriot altruist a ajuns să fie recunoscută în rândul poporului său, iar în Boemia de Sud, deși este loială bisericii romano-catolice, memoria sa este celebrată în fiecare an.(2)

Născut în 1373, Huss a studiat la universitatea din Praga, - aflată atunci în perioada de aur a istoriei sale. În 1403, a fost numit rector al acesteia, ocupând această funcție timp de șase luni, iar mai târziu, în 1409, pentru un an. În 1403, a fost numit, de asemenea, ca predicator la capela Bethlehem, care fusese fondată cu zece ani înainte de a-și permite să predice în limba cehă maternă. Sub conducerea lui Huss, capela a devenit cel mai vizibil centru religios al orașului, alături de catedrala Sfântului Vite și centrul unei mișcări naționale.Predicile sale au atras imediat atenția prin fervoarea lor scripturală și prin atacurile împotriva abuzurilor clerului. După cum mărturisește Aeneas Sylvius,(3) el era puternic în vorbire; iar puritatea caracterului său era de așa natură încât nu i s-a adus nicio acuzație în Boemia sau în timpul procesului său de la Constanța. Ostilitatea clerului, pe care atacurile sale au stârnit-o, l-a urmărit până la moartea sa.

Au existat trei mișcări specifice, care l-au implicat pe Huss în probleme și au provocat disensiuni violente la Praga.

Prima a fost răspândirea opiniilor lui Wyclif. La scurt timp după moartea lui Wyclif, în 1384, scrierile sale au fost transportate în Boemia, unde au făcut o impresie la fel de profundă ca și în propria țară a lui Wyclif. Opiniile sale fuseseră declarate eretice de către Grigore al XI-lea și ceea ce era erezie în Anglia era erezie în Boemia. De către unii dintre clericii din Praga, articolele XLV, despre care se spunea că ar conține opiniile lui Wyclif, au fost aduse în atenția universității, în 1403, pentru ca aceasta să ia o decizie. În ciuda protestului lui Huss și a protestului

lui Palecz și a lui Stanislaus de Znaim, prieteni intimi ai lui Huss, și a altor membri ai facultății de teologie, scrierile au fost interzise a fi citite sau predate. Huss a refuzat să accepte decizia și a fost acuzat că a fost în favoarea remanenței pâinii și a vinului după cuvintele instituției și că și-a anunțat public speranța pioasă că sufletul lui Wyclif era printre cei salvați. Vigilent pentru interesele credinței ortodoxe, clerul ostil lui Huss a apelat la Roma, iar Innocent al VII-lea mai întâi și mai târziu pontiful pisan, Alexandru al V-lea, l-au instruit pe Zbynek, arhiepiscop de Praga, să ia atitudine împotriva ereziei wyclifite, iar Alexandru a ordonat bisericilor în care Huss predica, cum ar fi cele în care activa Huss, să fie închise. Împotriva protestului deschis al lui Huss, arhiepiscopul a confiscat două sute de scrieri ale lui Wyclif și le-a ars pe rug în curtea palatului său, în 1410. După acest eveniment, Huss a apărat public una dintre scrierile lui Wyclif, tratatul despre *Trinitate*.

O a doua mișcare care l-a implicat pe Huss în controverse și probleme violente a fost schimbarea cartei universității, în 1409. Prin această modificare, elementul ceh a primit trei voturi, iar cel al națiunilor străine a fost redus de la trei la unul. Împotriva lui Huss, liderul recunoscut al mișcării, s-a stârnit opoziția acerbă a populației germane, care exercita în oraș o influență disproporționată față de numărul ei. În această problemă, partidul de la curte a fost de partea lui Huss, dar ostilitatea germanilor, așa a simțit Huss, i-a amenințat de atunci încolo chiar viața.

Cea de-a treia cauză de necazuri pentru Huss a fost atacul său, în 1412, asupra vânzării de indulgențe autorizate de Ioan al XXIII-lea pentru a-i permite să desfășoare o cruciadă împotriva lui Ladislau, regele Neapolelui. Părăsit pe această temă de majoritatea prietenilor săi intimi din universitate, Huss s-a pronunțat totuși cu aceeași îndrăzneală cu care Luther a făcut-o o sută de ani mai târziu împotriva acestui trafic profanator. Refuzase deja să se supună unei citații la Roma și acum a fost pus sub interdicția excomunicării de către curie. Aceasta dovedindu-se ineficientă, orașul Praga a fost pus sub interdicție. Între timp, Huss a apelat de la scaunul apostolic la Hristos însuși, ca judecător drept și conducător suprem al bisericii.(4)

Interdicția a însemnat înfometare morală și religioasă. În parte pentru a evita calamitatea unei încetări a slujbelor divine și ascultând de sfatul prietenesc al regelui Wenzel, Huss s-a retras din Praga și a petrecut următorii doi ani, din toamna anului 1412 până în octombrie 1414, în districtele rurale ale Boemiei, protejat de membri puternici ai nobilimii, predicând în sate și pe câmpuri și fiind activ cu pana sa.

Conciliul ecumenic, care a fost desemnat să se întrunească la Constanța în 1414, părea să ofere o oportunitate pentru o audiere corectă a cazului lui Huss și pentru îndepărtarea din Boemia a faimei pentru erezie care îi era acum atașată. Căci numele lui Huss era răspândit în toată Europa și nu era mai puțin cunoscut decât cel al lui Wyclif. Cu un salvgardare (bilet de liberă trecere) din partea lui Sigismund, moștenitorul fratelui său Wenzel și al imperiului, Huss s-a dus la conciliu,

dar, la scurt timp după sosirea sa la Constanța, a fost prins de cardinali și trimis în închisoare, unde a lâncezit până când moartea a pus capăt încercărilor sale.

Examinat de o comisie după alta, incluzând printre membrii săi oameni eminenți precum d'Ailly și Cardinalul Zabarella, el a refuzat cu insistență să abjureze, nedorind, așa cum a mărturisit, să îl ofenseze pe Dumnezeu și conștiința sa. La 6 iulie 1415, consiliul, în plină sesiune, l-a acuzat de treizeci de erori și l-a predat autorității civile pentru a suferi pedeapsa stabilită pentru eretici, moartea în flăcări.

II. Circumstanțele în care a fost scris tratatul. Ocazia imediată a scrierii Tratatului despre Biserică a fost un document semnat de opt doctori aparținând facultății de teologie a universității, datat 6 februarie 1413. Ocazia sa imediată a fost bula papală prin care se cerea o cruciadă împotriva acelui prinț creștin refractar, Ladislau de Napoli, și vânzarea de indulgențe pe străzile din Praga. Aceasta afirma datoria de supunere absolută față de poruncile papei și ale altor superiori ecleziastici, condamna articolele XLV Wyclifite ca fiind scandaloase și eretice și cerea ca regatul Boemiei să fie curățat de erezie, dacă este necesar prin cele mai severe pedepse ecleziastice și, de asemenea, civile.(5) Clerul și națiunea boemă, afirma aceasta, erau în deplin acord în toate chestiunile de credință și cult cu biserica romană - *tenet et credit fideliter sicut Ramana ecclesia et nan aliter* - papa fiind capul bisericii romane și colegiul cardinalilor corpul acesteia. Dintre toate numele, așa au mărturisit doctorii, numele de eretic este cel mai detestabil. În ceea ce privește sentințele pronunțate de Roma asupra lui Huss, nu era de competența clerului din Praga să stea la judecată asupra lor - *nec est cleri in Praga judicare si justa vet injusta est M. J. Hus excommunicatio et agravatio a curia ramana.*

Aceste poziții și alte poziții ale celor opt doctori sunt reluate pe rând și discutate în tratatul despre Biserică. Lucrarea lui Huss a stârnit replici din partea lui Palecz și a lui Stanislaus de Znaim, doi dintre semnatarii documentului, și la fiecare dintre ei Huss a făcut o replică, așa cum a scris și o replică mai elaborată și foarte viguroasă adresată celor opt doctori ca un corp.(6) În primele două dintre aceste replici, Huss citează cu numele său Tratatul despre Biserică de cel puțin unsprezece ori, iar în Răspunsul către cei opt doctori de cel puțin cinci ori.(7) Tratatul despre Biserică capătă un interes sporit pe măsură ce este citit în legătură cu aceste trei lucrări de cunoaștere, care elucidează și mai mult unele dintre principiile sale și adaugă elemente de interes personal.

Conceput ca un răspuns la documentul emis de cei opt doctori în teologie, acest tratat a devenit *apologia pro sua vita* a lui Huss, apărarea opiniilor pe care le preluase de la Wyclif și pe care le susținea. Cu Cajetan înaintea lui Luther la Augsburg, cei opt doctori nu cunoșteau decât un singur cuvânt aplicabil lui Huss, cuvântul retractare. Cazul său nu era discutabil. Supunerea neîndoielnică era imperativă. Roma vorbise: "Cedați și ascultați", au scris ei - *obediendum et*

pariendum est.(8) Răspunsul final al lui Huss nu a fost consemnat cu pixul sau exprimat cu gura. Și-a pecetluit convingerile cu viața sa la Constanța.

III. Cuprins. Linia de gândire a lui Huss se desfășoară după cum urmează: În primul rând, autorul definește biserica și conducerea ei. El continuă prin a discuta despre autoritatea papei și a colegiului cardinalilor. Puterea cheilor este apoi abordată pe larg, iar limitele în materie ecleziastică ale autorității superiorilor asupra inferiorilor sunt examinate. În cele din urmă, Scripturile sunt prezentate ca fiind standardul suficient pentru credință și conduită. Concluziile, la care s-a ajuns astfel, Huss le aplică apoi propriului său caz de presupusă contumacie față de mandatele superiorilor săi ecleziastici, cu rezultatul că datoria supremă a creștinului este față de Scripturi și față de Dumnezeu, căci, așa cum repetă adesea: "Ar trebui să ascultăm de Dumnezeu mai degrabă decât de oameni."

Nu numai că aceste principii principale sunt discutate și în cele trei replici menționate mai sus, dar ele sunt reluate și în alte lucrări, cum ar fi cele Șase erori, - *de sex Erroribus* -, Atacul asupra bulelor de indulgență, Răspunsul la un adversar ocult și în scrisorile sale scrise în perioada exilului său semi-voluntar din Praga și a închisorii de la Constanța, în special în scrisorile sale către Christian Prachaticz, rectorul universității din Praga.(9)

În următoarele poziții fundamentale, Tratatul despre Biserică se opune sistemului ecleziastic acreditat pe care secolul al XV-lea l-a moștenit din epoca scolasticilor.

I. Biserica. Sfânta Biserică catolică - sau universală - este trupul celor predestinați în cer, pe pământ și în purgatoriu. Biserica este fie generală, fie particulară. Oriunde doi sau trei sunt adunați în numele lui Hristos, acolo este biserica, fie că se află în India, Grecia, Spania, Roma sau orice altă localitate. Biserica este una în întreaga lume. Legătura unității este harul predestinator sau, așa cum a spus și Huss, credința, speranța și dragostea.(10)Papa, așa cum a afirmat cu desăvârșire, nu este liantul unității creștinilor și nu reprezintă nicăieri sacramentele ca fiind liantul unității.

Urmându-l pe Augustin, Huss continuă să arate că biserica este un corp mixt, format din predestinați și praesciți, sau reprobabili, și folosește parabola plasei și alte parabole pentru a demonstra acest lucru. Deși conform opiniei populare - *vocalionem vulgarem et reputationem ecclesiasticam* - toți creștinii sunt membri ai bisericii militante, totuși, afirma Huss, una este să fii în biserică și alta să fii din biserică. Iuda a fost în biserică pentru o vreme, dar în cele din urmă a pierdut-o. Iar Pavel, prin predestinare, a fost din ea chiar și în perioada activității sale de persecuție, când nu era în ea.(11)Aceste definiții pun deoparte următoarele opinii care prevalau în timpul lui Huss.

Papa și cardinalii nu constituie biserica. Aceasta era o concepție populară larg răspândită, iar Huss se străduiește să demonstreze că este falsă. Documentul celor

opt doctori a definit astfel biserica. Wyclif, înainte de Huss, a spus că "publicul înțelege prin biserica romană papa și cardinalii.”(12)

Biserica nu se limitează la corpul asupra căruia are jurisdicție scaunul apostolic. Biserica romană particulară este o companie de credincioși care trăiesc sub ascultarea Romei, așa cum companiile de credincioși care trăiau sub ascultarea Antiohiei și a Constantinopolului se numeau biserica din Antiohia și biserica din Constantinopol. Într-un pasaj remarcabil din una dintre scrisorile sale către Prachaticz, Huss a spus succint: "Biserica romană nu este biserica catolică apostolică, pentru că nicio biserică parțială nu poate fi sfânta biserică catolică. Totuși, printre bisericile militante, biserica romană este cea principală."(13)

Biserica nu este inerrantă, iar una dintre dovezile aduse este că aceasta a ales-o pe Agnes, o femeie, ca papă și a consimțit să fie condusă de ea. Într-adevăr, biserica romană cu papa și cardinalii poate fi transformată în Sodoma, dar împotriva Bisericii lui Hristos porțile iadului nu pot învinge.(14)

Papa și prelații nu sunt în mod necesar în autoritate datorită numirii sau alegerii în funcție.(15) Ei sunt doar adevărați oficiali și trebuie recunoscută doar autoritatea acelor prelați a căror viață este în conformitate cu preceptele lui Hristos. Standardul de judecată se găsește în cuvintele: "după roadele lor îi veți cunoaște", un pasaj pe care Huss l-a citat din nou și din nou.(16)

Toate aceste afirmații se îndreaptă direct în direcția drepturilor de judecată privată. Pe acest principiu, Huss și-a justificat refuzul de a se supune pontifului roman și altor superiori ecleziastici.

2. Papalitatea. Suveranul pontif roman nu este capul Bisericii de pe pământ. Hristos este capul. Nu prin delegarea autorității devine eficientă promisiunea lui Hristos: "Iată, Eu sunt cu voi în toate zilele". Fiecare persoană predestinată este imediat unită cu El și primește de la El harul și puterea religioasă, așa cum trupul primește senzația și îndrumarea de la cap. Dacă nu ar fi fost așa, Biserica ar fi fost de multe ori acefală, fără cap, ca în intervalele dintre moartea unui pontif și alegerea succesorului său. Papa, așa afirmau doctorii, este capul întregii biserici militante, inima ei, buricul ei, izvorul ei infailibil și refugiul ei atot-suficient - *caput, cor, alveus, fans indeficiens et refugium sufficientissimum*. Având în vedere astfel de afirmații, Huss afirmă că doctorii îl tratau pe pontiful roman ca pe o a patra persoană în lucrurile divine și îl puneau pe picior de egalitate cu Duhul Sfânt. (17)

În cursul discuției sale despre funcția papală, Huss prezintă următoarele puncte de vedere: Stânca pe care este construită biserica, Matei 16:18, este Hristos și nu Petru.(18) Apostolii l-au numit pe Hristos temelie. La Hristos, și nu la Petru, au privit patriarhii înainte; iar primii creștini nu și-au întemeiat credința pe Apostol.

Pontiful roman împarte autoritatea cu ceilalți episcopi ai bisericii, așa cum Petru a împărțit autoritatea cu ceilalți apostoli. Hristos nu i-a încredințat lui Petru

grija tuturor oilor, după cum nu i-a dat în mod exclusiv puterea de a predica și de a administra sacramentele.(19)

Cuvântul papă nu este un cuvânt din Scriptură și în istoria timpurie a bisericii au existat mai mulți papi.(20) Inițial, toți episcopii au fost numiți papi, iar aceștia erau în egală măsură vicari imediați ai lui Hristos.

Papa nu este infailibil. În materie de credință, papii pot greși și au greșit - *falli et fallere possunt*. Ei pot fi rătăciți de avariție sau pot fi înșelați de ignoranță.(21)

Papa poate fi și un eretic și, de fapt, înainte de secolul al XV-lea au existat atât oameni răi, cât și eretici pe scaunul papal. Aici Huss s-a bazat pentru date istorice pe cronicile lui Ranulph Higden, Martinus Polonus și Rudolph Glaber.(22)

În repetate rânduri, Huss a revenit la lista de papi eretici și papi flagranți. Cel mai grosolan laic, o femeie, un eretic, ba chiar antihristul însuși poate fi papă.(23) Dar în niciuna dintre aceste liste nu apare numele lui Honorius I, pontiful pe al cărui caz episcopul Hefele, în 1870, și-a întemeiat argumentul împotriva doctrinei infailibilității papale.

Printre papii eretici, Huss i-a inclus pe Bonifaciu al VIII-lea și pe Clement al VII-lea din secolul al XIV-lea și, ca și cazuri mai recente de erori papale, a citat actele lui Bonifaciu al IX-lea prin care Wenzel era rege al romanilor și Sigismund era rege al Ungariei. În timpul procesului său, Huss a avut la îndemână un alt exemplu de pontif de rea-credință în Ioan al XXIII-lea, acceptat de aproape întreaga creștinătate occidentală și apoi destituit pentru crime și nelegiuiri de nedescris. Huss a amintit, de asemenea, că Grigore al XII-lea și Benedict al XIII-lea au fost declarați eretici de către conciliul de la Pisa.(24)

Dar cazul asupra căruia Huss a pus cel mai mult accentul a fost cel al papesei Agnes care, conform opiniei universale din vremea sa, a ocupat sub numele de Ioan al VIII-lea funcția papală timp de mai bine de doi ani. Gerson a folosit-o ca o dovadă că este posibil ca biserica să greșească. Era monstruos, după părerea lui Huss, ca o femeie să conducă creștinătatea, iar o astfel de femeie - o femeie cu o reputație nesuferită înainte de a fi numită papă și care și-a dezvăluit sexul prin nașterea bruscă a unui copil pe una dintre străzile orașului sfânt.(25)

Huss a mers și mai departe, declarând că papii pot fi *praescitii*, reprobati, deși au fost aleși în mod legitim pentru funcția lor. Fără să atribuie în mod cert prin nume pe acest sau acel pontif în iad, așa cum a făcut Dante, Huss a declarat totuși că au existat papi care au conferit indulgențe ample prin cuvânt - *verbaliter* - și care sunt damnați. Hristos a ales un hoț ca apostol: la fel și cardinalii pot alege un anticrist ca pontif roman. Singurul criteriu după care se poate judeca dacă un papă este un vicar al lui Hristos sau antihrist este conformitatea sa cu legea lui Hristos în viața de zi cu zi și în slujbele sale.(26)

Afișarea exterioară asumată de papi, sărutarea picioarelor lor, numele cel mai sfânt - *sanctissimus* - prin care permiteau să li se adreseze, Huss a stigmatizat-o, așa cum a făcut Luther o sută de ani mai târziu, ca fiind incompatibilă cu funcția lor sfântă.(27)

Originea acestui fast fals a fost găsită de Huss, la fel ca și Wyclif înaintea lui, în donația lui Constantin, darul fictiv transmis Europei credulice de către decretele pseudo-isidoriene din secolul al IX-lea și la care s-a continuat să se facă apel până la Alexandru al VI-lea, în bula sa prin care distribuia America între Spania și Portugalia "pentru totdeauna", și mai târziu.Ca o compensație pentru că a fost vindecat de lepră de către Silvestru, Constantin i-a lăsat acestui pontif și succesorilor săi stăpânirea civilă asupra Romei și a tuturor regiunilor din Occident și le-a conferit coroana și celelalte însemne ale domniei și gloriei temporale. Acest dar imperial, susțineau Wyclif și Huss, a fost începutul declinului bisericii de la puritatea ei imaculată, iar papii și cardinalii moderni - *moderni* - care își scoteau picioarele în evidență pentru a fi sărutați și se glorificau cu adresarea "preasfânt" nu posedau nici măcar o fărâmă de sfințenie și le lipsea cu desăvârșire puterea primilor conducători ai bisericii, astfel încât demonii puteau spune despre ei: "Pe Pavel îl știu și pe Petru îl știu, dar voi cine sunteți?". Împreună cu Grigore cel Mare, Huss a afirmat că nu numele îl face pe episcop, ci viața.(28)

Una dintre concluziile trase în acest tratat, ca și în alte tratate din mâna lui Huss, este că biserica s-a descurcat foarte bine fără papi. Și s-ar putea să se descurce bine și fără ei din nou, Capitolul XV.

O a doua concluzie a fost aceea că nu întotdeauna decretele papale trebuie respectate. A te răzvrăti împotriva unui papă rătăcitor, Huss a spus cu îndrăzneală că înseamnă a te supune lui Dumnezeu. Atât de clare și de categorice au fost opiniile lui Huss în această privință, încât Luther a declarat că "Huss nu a comis un păcat mai atroce decât acela de a mărturisi că un papă cu o viață impunătoare nu este capul bisericii catolice. El a recunoscut că era capul unei biserici, dar nu al bisericii catolice. Cu adevărat, ar fi trebuit să spună: 'Oricât de criminal și de rău ar fi pontiful, totuși trebuie venerat pentru sfințenie. El nu poate greși și tot ceea ce spune și face el trebuie acceptat și tratat ca un articol de credință.' Oamenii buni de la Constanța s-au descotorosit de trei papi răi și nu au permis ca aceștia să fie duși la foc: dar Huss a fost condamnat la moarte."(29)

3. Puterea cheilor. Principalele afirmații ale lui Huss sunt următoarele: Apostolii, așa cum s-a spus deja, au fost toți vicarii imediați ai lui Hristos, autoritatea lui Petru nefiind universală și totală, ci parțială și particulară. Fără a recurge la Petru, restul apostolilor au hirotonit episcopi și prezbiteri, au învățat și au păstorit.(30) Toma, apostolul din India, nu a fost numit de Petru, și nici Matei. Iacob a prezidat ca un superior conclavul de la Ierusalim, iar Pavel nu a avut nevoie de nicio licență umană - *sine licentia* - pentru a predica și a guverna.

BISERICA

Nu numai toți episcopii, ci și toți prezbiterii sunt succesori ai apostolilor, deoarece, la origine, Biserica era condusă de prezbiteri. Pentru acest punct de vedere, Huss a citat celebra afirmație a lui Ieronim.(31)

Trebuie amintit faptul că în Evul Mediu episcopatul nu era privit ca un ordin distinct. Cele trei ordine, potrivit lui Toma d'Aquino, erau subdiaconul, diaconul și preotul.

Cheile au fost încredințate bisericii, Matei 18 : 17, 18, iar în legarea și dezlegarea lor, Petru a acționat ca reprezentant al bisericii. Biserica este tribunalul final. Dându-i puterea lui Petru, Hristos a dat-o, în persoana sa, fiecărui prezbiter în parte.(32)

Actele preoțești de orice fel nu sunt valabile decât dacă viața preotului este conformă cu legea lui Hristos.(33) Nimeni nu a subliniat mai clar decât Huss necesitatea purității vieții pentru funcția clericală.

Puterea cheilor, sau a remiterii păcatelor și a reținerii lor, este o putere declarativă, așa cum a exercitat preotul sub vechea dispensație când l-a declarat curat pe lepros și cum au exercitat ucenicii când l-au dezlegat pe Lazăr, Ioan 2:44. Preotul nu l-a făcut curat pe lepros și nici ucenicii nu l-au relegat pe Lazăr din legăturile morții. Nici papa și nici preotul nu pot absolvi de păcat decât acolo unde Dumnezeu a absolvit înainte. Așa cum spunea Huss în atacul său împotriva bulațiilor lui Ioan al XXIII-lea, actul papei de absolvire nu este nimic mai mult decât anunțarea unui vestitor - *factum papa ad maximum non est nisi praconis Dei promulgatio*.(34) Petru i-a cerut lui Simon Magul să apeleze la Domnul pentru o indulgență pe care el însuși nu o putea acorda.

În *Comentariul său la Sentințele lombardului*(Petrus Lombardus), Huss prezintă în mod substanțial același punct de vedere pe care îl prezintă în acest tratat și în scrierile similare, dar nu cu atâta îndrăzneală. Acolo, spune el, nimeni nu poate fi excomunicat decât dacă nu este mai întâi excomunicat de el însuși și dacă nu încalcă legea lui Hristos.(35) În tratatul său despre Cele șase erori, Huss îl citează pe Petru Lombardus pentru a arăta că iertarea de către un preot este un lucru diferit de iertarea de către Dumnezeu, care iartă de la Sine însuși, purificând sufletul de vinovăție și eliberându-l de datoria morții veșnice. Dacă papa ar deține puterea cheilor în modul în care se presupune în general, ca pe un lucru propriu, atunci el ar putea goli purgatoriul însuși și, dacă ar neglija să facă acest lucru, ar fi vinovat de rea voință sau indiferență. În chestiunea absolvirii, Huss este foarte categoric și își reafirmă punctul de vedere în repetate rânduri. Nu s-a putut găsi niciun sfânt, spune el, care să aibă îndrăzneala de a spune: "Ți-am iertat păcatele tale" sau "Te-am absolvit ".(36) Împreună cu Wyclif și pe baza Rugăciunii Domnești, Huss a spus că, în mod real, fiecare creștin are dreptul de a absolvi.

Cele două chei care sunt puse în mâinile bisericii sunt cunoașterea și autoritatea. Principala putere dată apostolilor și succesorilor lor a fost aceea de a

predica sau de a evangheliza. Nicio autoritate prelatică nu are dreptul de a împiedica un hirotonit să predice Evanghelia, așa cum nu are dreptul de a interzice darea de pomană. În ceea ce privește utilizarea prerogativei de a cenzura, Huss a insistat asupra faptului că aceasta trebuie exercitată cu moderație. Hristos nu a chemat focul din cer asupra cetății samaritene. Prin lacrimi, rugăciuni și slujbe creștine ar trebui ca pontiful suprem și preoții să-și îndeplinească funcția.(37)

Pe aceeași linie de limitare a presupunerilor preoției, Huss insistă în acest tratat asupra dreptului inferiorilor, inclusiv al laicilor, de a examina mandatele clerului și ale superiorilor ecleziastici înainte de a le da curs. Chiar și regatul civil are dreptul de a-i pedepsi pe preoți și de a-i îndepărta din funcțiile lor, așa cum a făcut, după cum afirmă Huss, Carol al IV-lea, regele Boemiei, și cum au făcut Titus și Vespasian, la porunca lui Dumnezeu, distrugând Ierusalimul și preoții.(38)

4. Scripturile. Ele sunt regula supremă a credinței și a conduitei. Acest tratat și toate scrierile lui Huss abundă în citate din Scriptură. O acuzație adusă împotriva lui de Stephen Palecz a fost aceea că, mai mult decât orice eretic dinaintea lui, el și-a întărit ereziile prin apeluri la volumul sacru.(39) Huss și-a exprimat speranța de a muri în credință, dar și ca la bara marii judecăți să se afle că nu a negat nici măcar o iotă din conținutul lor.(40) Acuzat că l-a urmat pe Wyclif, el a răspuns că, dacă a acceptat afirmațiile lui Wyclif, a fost pentru că acestea erau extrase din Scripturi. Volumul sfânt, susținea el, este o carte a vieții, un lucru animat. Principala datorie a preotului este de a expune adevărurile sale și, fiind credincios acesteia, nu este posibil să se expună la damnare prin vreo poruncă prelazică.(41) Urmașii lui Huss au fost numiți clerul evanghelic - *clerus evangelicus*.(42)

În discuții repetate, Huss a făcut o distincție clară între poruncile apostolice, așa cum sunt cuprinse în Scripturi, și mandatele papale. Nu este obligatorie nicio poruncă care nu se bazează în mod distinct pe Scriptură - *prater expressam scripturam* - și, acolo unde uzanța și Scriptura nu sunt de acord, uzanța trebuie lăsată deoparte. Pentru a decide ce învață Scriptura, trebuie să se folosească rațiunea. Dar cel mai sigur refugiu al bisericii, a declarat Huss, nu este autoritatea umană, ci Duhul Sfânt.(43)

Având în vedere aceste poziții cu privire la autoritatea supremă a Scripturii și la dreptul la judecata individuală, episcopul Hefele declară pe bună dreptate că Huss a fost complet în dezacord cu Biserica Catolică și un adevărat precursor al Reformei.(44)

5. La aceste principii fundamentale, Huss, în acest tratat, adaugă un altul prin care se opune solemn practicii și teoriei bisericii medievale, și anume pedeapsa cu moartea pentru erezie. El o numește "corolarul sângeros". Repudiindu-l, în capitolul XVI, el se opunea lui Inocențiu al III-lea și marilor pontifi care au venit după el și, de asemenea, afirmației teologice a Scolasticilor. Executarea disidenților religioși a început în 385, odată cu moartea priscillienilor la Treves. Părinții bisericii antice au

epuizat dicționarul pentru a găsi cuvinte severe care să-i stigmatizeze pe eretici. Atanasie îi numea câini, lupi și altele mai rele. Când disidența ecleziastică a reapărut în Europa de Vest în secolul al XII-lea, cuvintele "siliți-i să intre", pe care Sfântul Augustin le-a folosit pentru a justifica măsurile fizice de constrângere a donatiștilor, au fost explicate pentru a justifica scoaterea din lume a disidenților. Ei au fost asemuiți cu oile scorojite și cu lăcustele din Ioel ascunse în țărână. Erezia era un cancer care trebuia tăiat prin exterminarea ereticului. Inocențiu al III-lea a pus pe picioare cruciadele organizate pentru extirparea ereziei cu sabia în sudul Franței. Toma de Aquino, mort în 1274, a făcut afirmația solemnă că, așa cum cei care aruncă monede, care ofensează maiestatea statului, sunt pedepsiți cu moartea, tot așa ereticii, care ofensează biserica, merită să fie scoși din lume.

Acest principiu a fost încorporat în codurile civile Schwabenspiegel și Sachsenspiegel și în legile lui Frederic al II-lea, care a interzis moartea în flăcări pentru eretici. În conformitate cu vechea axiomă conform căreia biserica nu dorește sânge - *ecclesiam non sitit sanguinem* - aceasta nu a executat de una singură sentința la moarte. Cu toate acestea, a fost participantă la execuție, deoarece a amenințat magistrații civili cu cele mai severe sancțiuni spirituale dacă ezitau să o execute. Grigore al IX-lea a cerut senatorului roman promisiunea de a-i căuta pe eretici și de a-i condamna la moarte în termen de opt zile de la condamnarea lor de către tribunalul ecleziastic. Ludovic al IX-lea, în Franța, și parlamentul, prin actul său din 1401, în Anglia, au introdus legea morții. Ororile sistemului de tortură au fost autorizate de Inocențiu al IV-lea, succesorul lui Grigore al IX-lea. Mai târziu, a rămas ca Sixtus al IV-lea, în 1478, să deschidă al doilea volum în istoria ororilor inchiziției medievale prin sancționarea sfântului oficiu din Spania.(45)

Astfel, prin asumare papală, definiție scolastică și legislație statală, s-a revendicat teribila putere de a-i închide pe disidenți pentru totdeauna în iad și de a-i priva de viață pe pământ.

Opunându-se acestei utilizări, Huss a făcut apel la exemplul lui Hristos și la scopul Evangheliei. Hristos nu și-a asumat autoritatea civilă. El a refuzat titlul de rege. El nu a dorit ca oamenii să fie condamnați la moarte - *nec voluit civiliter judicare nec morte corporis condemnare voluit*.(46) Este adevărat că, în fața lui d'Ailly și a comisiei de la Constanța, Huss a modificat această afirmație, declarând că ereticul suspectat ar trebui să fie muncit și instruit și numai apoi, dacă este necesar, pedepsit corporal. Așa cum a fost modificată, declarația a declanșat un tumult printre cei prezenți. Și, când Huss a continuat spunând că preoții și cărturarii care l-au predat pe Hristos lui Pilat au avut cel mai mare păcat, tumultul s-a repetat. Este posibil ca Huss să fi fost mișcat de suferințele prin care trecea atunci când a făcut această modificare, dar nu este clar ce anume a vrut să spună.(47)

În atacul său împotriva bulei lui Ioan al XXIII-lea care chema la cruciadă împotriva lui Ladislau, el a respins dreptul unui suveran pontif de a chema la război împotriva creștinilor în absența unei porunci speciale de la Dumnezeu. El a negat

aplicarea cazurilor din Vechiul Testament și Safira la oficialii creștini în exercitarea obișnuită a autorității lor. Numai o poruncă expresă de sus ar justifica folosirea pedepsei cu moartea. Nici tortura nu trebuie să fie aplicată creștinilor. Când Hristos a dorit să se apere de dușmanii săi, "a suportat cu blândețe atacurile lor și a făcut bine detractorilor săi", un exemplu pe care preoții ar trebui să-l urmeze. Prin cuvânt și exemplu, Cristos a recomandat pacea - *ad pacem ducit verbo et exemplo*.(48)

Referindu-se la folosirea de către Augustin a pasajului "siliți-i să intre", Huss a afirmat că una este să constrângi și cu totul altceva să extermini sau să ucizi. Pedeapsa cu moartea pentru eretici nu a fost niciodată recomandată în mod expres de Augustin, și este probabil că Huss a reprezentat mai bine opiniile și spiritul părintelui african decât au făcut-o Scolasticii și conciliul de la Constanța. Armura bisericii, a insistat Huss, nu este carnală, ci spirituală, așa cum este prezentată în ultimul capitol din Efeseni, un pasaj pe care l-a expus frecvent.(49)

Într-adevăr, erezia are rostul ei, iar ereticii trebuie să fie aduși la staulul lui Hristos prin metode de convingere, după cum afirma Huss. În ceea ce-l privește pe el însuși, el a mărturisit că excomunicarea și tratamentul cel mai aspru trebuie mai degrabă alese decât o pretinsă absolvire de vină și pedeapsă, căci are mai multe șanse de a fi absolvit de vină și pedeapsă cel care, pentru cauza lui Dumnezeu, suferă maldărnicie și batjocură până la moarte, decât cel care se prevalează pe sine însuși sau îi persecută pe creștini.(50)

Astfel, cu o sută de ani înainte ca Luther să scrie faimoasele sale cuvinte împotriva arderii ereticilor, Huss a adoptat aceeași poziție. Dar, din câte știm, în marele conciliu de la Constanța nu a existat nici măcar un singur individ care să fi simpatizat cu opiniile ereticului boem. Nu, conciliul a mers mai departe decât să-l ardă pe Huss: și-a completat verdictul printr-o declarație solemnă că nu se poate păstra credința cu un eretic. Păcat că Bullinger - în a doua confesiune helvetică, John Calvin și alți lideri ai emancipării din secolul al XVI-lea nu s-au conformat pe deplin principiului enunțat de Huss și Luther și nu s-au scuturat de metoda inchiziției practicată de strămoșii noștri religioși din Evul Mediu.

Aceste principii fundamentale, cu privire la biserică, la funcția papală, la chei și la Scriptură, pe care Huss le susținea, au fost adaptate pentru a zgudui din temelii organizația ecleziastică din vremea sa. Conciliul de la Constanța, atunci când le-a enunțat în cele treizeci de acuzații ale sale, a apreciat pe deplin amenințarea gravă. Dacă acea adunare solemnă ar fi acceptat principiile lui Huss, ar fi dat la o parte construcția construită de mândria ierarhiei medievale și de raționamentul laborios al scolasticilor.

IV. Datoria lui Huss față de Wyclif. Principiile de bază expuse în tratatul său despre Biserică, Huss le-a găsit în scrierile lui Wyclif și în special în tratatul lui Wyclif despre același subiect. Nu numai că are în comun cu Wyclif principiile principale, dar și multe dintre citatele sale din Părinți și din dreptul canonic și dovezile sale din

Scriptură. Huss și-a însușit paragraf după paragraf de la predecesorul său și le-a transferat adesea cu puține modificări verbale în propriile pagini. Concordanța a fost demonstrată în mod convingător de Loserth, care tipărește unul lângă altul paragrafele corespunzătoare. Nu este necesar să repetăm aici ceea ce a făcut el.(51)

Respectul reverențios al lui Huss pentru Wyclif a fost deja indicat. În timp ce Ștefan Palecz, Stanislau de Znaim și alți colegi teologi, care la început îi împărtășeau admirația față de învățătorul englez, au ajuns să considere învățătura acestuia ca fiind otravă cu miere - *mellatum venenum* - Huss a continuat să se plece în fața lui ca "maestru al gândurilor profunde". Și a murit la Constanța pentru doctrinele lui Wyclif și, într-un fel, în locul lui.(52)

Recenta publicare a lucrărilor lui Wyclif începând cu 1883, sub auspiciile societății Wyclif, a făcut posibilă o estimare completă a obligației pe care Huss o avea față de predecesorul său englez. Până la acea dată, doar un număr relativ mic de scrieri ale sale, atât în engleză cât și în latină, au fost tipărite, iar Tratatul lui Wyclif despre Biserică a apărut pentru prima dată, în 1886. În lumina textului tipărit al lui Wyclif, teoria susținută îndelung de Neander, conform căreia Huss îi era dator lui Matthias de Janow pentru punctul său de vedere asupra autorității Scripturii și a altor subiecte, se dovedește a fi complet lipsită de temei. Și, de fapt, Huss nu își exprimă nicăieri vreo datorie față de acest scriitor din Praga care, de altfel, și-a retras opiniile declarate eronate. Niciodată un om nu i-a datorat mai mult unui învățător muritor decât i-a datorat Huss lui John Wyclif.(53) În doctrinele fundamentale referitoare la predestinație, la biserică, la papalitate, la puterea cheilor și la autoritatea Bibliei, Huss este exact de acord cu predecesorul său.(54) Ei sunt una în denunțarea bulei lui Bonifaciu VIII-lea, *Unam sanctam*, și a donației lui Constantin. Toate principiile reformatoare - și am putea spune revoluționare - afirmate de primul se vor regăsi la Wyclif.

Cu toate acestea, Huss nu a fost un imitator servil al lui Wyclif și se pare că oponenților săi din Praga nu le-a trecut niciodată prin cap să-l ironizeze pentru că a folosit scrierile lui Wyclif. Trebuie ținut cont de faptul că din nicio altă sursă în afara paginilor Scripturii Huss nu ar fi putut învăța ceea ce a ajuns să creadă din paginile lui Wyclif. Citindu-l era ca și cum ar fi luat apă limpede dintr-un vas umplut la un izvor redescoperit. Și, trebuie amintit, că Huss abia ce părăsise universitatea și s-a trezit într-o atmosferă încărcată de spiritul controversat, el însuși fiind figura principală.

Pe lângă aceste considerente, trebuie să se țină seama și de următoarele. În loc să transfere în paginile sale paragrafe din trupul lui Wyclif, Huss ar fi putut cu ușurință să introducă în ele cuvinte proprii sau să preia sensul și să îl re-exprime în propria limbă. Faptul că nu a urmat această metodă este o dovadă că nu a avut intenția de a folosi veșmintele marelui său învățător pentru a-și face o reputație. Era gata să moară pentru convingerile sale și, în acest tratat, principalul considerent a fost acela de a da cea mai puternică expresie posibilă opiniilor pe care el și Wyclif

le aveau în comun. Principala armă de atac împotriva lui a fost sistemul lui Wyclif, așa cum este prezentat în Articolele XLV, condamnat de autoritatea ecleziastică și recent de cei opt doctori cărora le răspundea.

Materialele, preluate de la Wyclif, sunt supuse, sub mâna lui Huss, unor colocații cu totul noi, iar în privința detaliilor, acolo unde ne-am aștepta ca Huss să se fi inspirat din predecesorul său, nu o face.De exemplu, el nu repetă folosirea de către Wyclif a chivotului și a hainei fără cusur a lui Hristos ca figuri pentru unitatea bisericii și nici nu face referire la Solomon și la templu. Și nici nu-l introduce pe David alături de Petru ca exemplu al cuiva care este predestinat și totuși este lipsit pentru o vreme de dreptate. Huss omite mulți dintre autorii citați de Wyclif, cum ar fi Bradwardine, Henry de Gauda și, după cum s-a spus deja, Bonaventura. Există dovezi, așa cum Schwab a sugerat cu mult timp în urmă, că Huss era bine documentat în dreptul canonic și că îl folosea în mod independent. În ceea ce-l privește pe Augustin, Loserth și-a exprimat opinia că Huss îi cunoștea bine copia. Împreună cu Luther, mai târziu, a simțit un respect profund pentru învățătura teologică și pietatea acestui părinte. În acest tratat, el îl desemnează pe Augustin, acum "omul sfânt", acum "marele doctor" și l-a pronunțat pe cel mai de seamă dintre expozanții biblici, omul care a fost mai folositor bisericii decât mulți papi.(55) În ceea ce privește materialele din Scriptură, tratatul lui Huss conține multe lucruri pe care Wyclif nu le dă, ca și considerații noi din rațiune. Referirile sale la Hristos, pe care îl numește frecvent "cel mai bun dintre maeștri", se vor găsi uneori încărcate de o adevărată elocvență, precum și de pietate.

Dacă ar fi fost necesar să se facă referire la obiceiurile epocii sale pentru a justifica procedura lui Huss, ar putea fi citate cazurile lui John Gerson și Cardinal d'Ailly. Gerson, rector al universității din Paris, fără să recunoască, și-a însușit o parte considerabilă a uneia dintre lucrările lui Henric de Langenstein, iar d'Ailly a urmat aceeași metodă cu Dialogul lui Ockam.(56)

Comentariul lui Huss la *Sentințele lui Petru Lombardus*, publicat recent într-un volum de opt sute de pagini, a restabilit pretențiile autorului de a fi un student teolog sănătos și echilibrat. Aici el se exprimă în mod independent și se arată familiarizat cu acele faze ale gândirii teologice care erau un subiect de discuție specială în vremea sa, precum și cu principiile fundamentale catolice.(57)

Comparând cele două tratate despre biserică pe linii generale, se poate spune următoarele: Huss este cel mai clar și mai direct dintre cei doi scriitori. Oricât de mult pare să se repete, el urmărește totuși un scop bine definit. Wyclif , așa cum era obiceiul său, a fost atras de exuberanța intelectului său în tot felul de discuții germane și nu strict germane. Tratatul său are paragrafe extinse despre canonizare, matematică, pomană, cultul relicvelor, relele înzestrării ecleziastice.(58) El își arată înclinația sa scolastică prin acea folosire deosebită a terminologiei latine, caracteristică scolasticii medievale. Deși Huss folosește unele dintre cuvintele

caracteristice lui Wyclif, cum ar fi *antonomasia*, totuși este relativ liber în această privință.(59)

Ajungem acum la temperamentul în care au fost scrise cele două opere, așa cum reiese din afirmații particulare, precum și din orientarea generală. Huss este mult mai puțin sever în judecățile sale asupra indivizilor decât Wyclif. Acesta din urmă l-a numit pe Grigore al XI-lea un diavol teribil - *horrendus diabolus* - și l-a binecuvântat pe Dumnezeu pentru că l-a adus la moarte atunci când a făcut-o. Pe cardinali i-a stigmatizat ca fiind chiar sinagoga și cuibul lui Satan și un cuib de eretici.(60)

Uneori, în scrierile sale în limba engleză, îl numește pe papă vicarul diavolului. Huss se alătură lui Wyclif în a spune că ar fi bine să ne descurcăm fără papă, deși nu într-un limbaj atât de puternic, dar nu folosește nicăieri o expresie precum cea a lui Wyclif, mândria enormă a bisericii occidentale - *monstruosa superbia ecclesiae occidentals* - sau denunță în mod clar ultima clauză a bulei lui Bonifaciu ca fiind detestabilă.(61) În tratatul său, Huss nu a repudiat direct nici autoritatea învățătorilor bisericești precum Toma d'Aquino și Bonaventura, așa cum a făcut Wyclif, deși, așa cum arată paginile sale, a dat interpretări ciudate unora dintre afirmațiile legii canonice și pare să fi fost uneori sub constrângerea uzului în a se agăța de aceste afirmații mai degrabă decât din convingere.

Cu alte cuvinte, Huss a fost mult mai puțin sever în judecarea indivizilor și mai moderat în limbajul său decât predecesorul său. Wyclif a folosit o lamă ascuțită și uneori acribia pamfletarului. Boemul purta la biroul său instinctul omiletic al predicatorului care se adresează unui public a cărui bunăstare o avea în vedere. Unul era guvernat oarecum de dragostea pentru adevăr ca o chestiune de determinare intelectuală; celălalt cu totul de dragostea pentru adevăr ca forță practică în viața de zi cu zi.

În ultimele sale luni de închisoare, Huss a acceptat în mod categoric distribuirea paharului laicilor și a exclamat împotriva impietății actului conciliului atunci când a amenințat cu interdicția orice preot care îndrăznea să îl distribuie. Pe de altă parte, el nu a adoptat doctrina lui Wyclif despre euharistie, dar până la sfârșit a insistat că a fost acuzat pe nedrept de negarea dogmei bisericii privind transsubstanțierea.

V. Importanța. Tratatul lui Huss ocupă un loc de primă importanță printre lucrările despre biserică. Tratarea sa este clară, elaborată și se bazează în mod declarat pe Scriptură. Este cea mai cunoscută lucrare pe această temă emisă de la Augustin până în perioada Reformei. Ea a fost baza acuzațiilor în cel mai faimos proces oficial al unui singur individ din istoria bisericii creștine.(62) A fost prețuită și folosită de o mare parte a populației boierești. A avut o influență permanentă asupra dezvoltării ideii de biserică.

Volumul lui Huss a făcut o impresie profundă asupra consiliului adunat la Constanța, considerându-l o lucrare cu efecte dezastruoase, dacă nu ar fi fost

contracarată prin cele mai severe măsuri care se găseau la îndemâna bisericii. Unul dintre liderii săi cei mai importanți, acel om eminent, Cardinalul d'Ailly, care a avut probabil mai mult de a face cu Huss decât oricare alt om din consiliu, a declarat că, printr-o abundență de dovezi, tratatul lui Huss combate autoritatea plenară a bisericii la fel de mult ca și Coranul împotriva lui Hristos.(63)

Tratatul despre Biserică al lui Wyclif a fost ascuns în manuscris până în urmă cu o generație. Adepții săi de la Oxford, la scurt timp după moartea sa, i-au repudiat opiniile. Numele său a rămas o amintire, cu excepția cazului în care versiunea sa engleză a Bibliei era citită în grupuri tot mai restrânse de Lollards. Această amintire, într-adevăr, era puternică, pentru că primii reformatori protestanți au privit înapoi la el, iar Tyndale a scris: "Au spus-o pe vremea lui Wyclif și ipocriții o spun și acum, că Cuvântul lui Dumnezeu stârnește insurecția".(64) Iar episcopul Tonstall, scriindu-i lui Erasmus, în 1524, a spus că noile opinii nu erau "o chestiune de vreo noutate pernicioasă, ci doar că noi brațe se adăugau la marea bandă de eretici Wyclifiți".

Dar ceea ce Biblia lui Wyclif a fost pentru micul grup de disidenți din Anglia, Tratatul despre Biserică al lui Huss a fost pentru marea masă de boemi care au respectat memoria lui Huss și au urmat, parțial sau în întregime, opiniile sale.

În timpul lui Luther, numele lui Huss și tratatul său erau o putere vie. În ceea ce privește tratatul său, o copie a fost trimisă de husiți reformatorului german pe motiv că el și Huss erau de acord și, în 1520, o ediție a fost tipărită la Mainz de Ulrich von Hutten.(65) Wyclif nu a fost citat de reformatori. Aceștia îl cunoșteau prin Huss.

Biserica primară a produs doi scriitori pe tema specifică a bisericii, Ciprian și Augustin. Unitatea Bisericii, scrisă de episcopul din Cartagina, deși de dimensiuni reduse, este foarte importantă pentru viziunea sa asupra episcopatului. Augustin, în controversa cu disidenții donatiști, a furnizat material de mare importanță pentru definirea bisericii, fără a da o definiție succintă.(66) Cea mai apropiată apropiere de aceasta au fost afirmațiile sale potrivit cărora biserica este trupul sfânt al tuturor credincioșilor, care urmează să fie mântuiți - *sancia cong. omnium fidelium salvandorum* - și trupul credincioșilor care sunt aleși și justificați - *fidelium predestinatorum et justificatorum*.(67) Termenul catolic, sau universal, folosit pentru prima dată de Ignațiu, a fost folosit de acești Părinți în conformitate cu uzul care devenise general.

În Evul Mediu, subiectul nu a fost tratat în mod special. Nu au fost puse la îndoială ideile lui Augustin, conform cărora botezul este esențial pentru mântuire și că toți cei care nu sunt în comuniune cu biserica vizibilă sunt pierduți. Biserica era privită ca o instituție tangibilă, palpabilă, la fel de mult ca și ducatul de Spoleto sau regatul Franței. Scolasticul, care s-a apropiat cel mai mult de a da o definiție, a fost Hugo de Sf. Victor, care, în lucrarea sa despre sacramente, a numit sfânta biserică catolică trupul lui Hristos însuflețit de un singur Duh, unit într-o singură credință și

sfințit. Ea reprezintă numărul credincioșilor, totalitatea tuturor creștinilor.(68) Toma d'Aquino a trecut pe lângă ea, cu excepția cazului în care a discutat despre supremația absolută a papei. Într-adevăr, al patrulea Lateran vorbea despre biserică ca fiind "singura biserică universală a credincioșilor în afara căreia nu poate exista nicio mântuire" - *extra quam nullus nullus omnino salvatur* - o afirmație care îngusta biserica până la limitele comuniunii romane în profesiunea cerută valdenzilor, și anume: "credem cu inima și mărturisim că singura biserică nu este a ereticilor, ci sfânta biserică romano-catolică în afara căreia nimeni nu poate fi mântuit".(69)

În lucrarea sa *Regula Principilor și Erorile Grecilor*, Toma d'Aquino și-a dat acordul cu privire la ipoteza lui Inocențiu al III-lea, care pretindea plenitudinea puterii pontifului roman și a declarat că supunerea era datorată bisericii romane ca și Domnului Isus însuși - *cui obediendum est tanquam Domino Deo, Jesu*. El a folosit de asemenea cuvintele:: " supunerea față de pontiful roman este necesară pentru mântuire" - *subesse romano pontifici est de necessitate salutis*?(70)

O nouă perioadă în istoria concepției bisericii s-a deschis cu bula lui Bonifaciu, *Unam sanctam*, și a fost forțată de aceasta, text pe care alți scriitori, precum și Wyclif și Huss, îl comentează frecvent.(71) Acest document notoriu ar fi putut fi relegat în arhivele documentelor juridice inofensive, dacă nu l-ar fi confirmat pe Ludovic cel Frumos al Franței în opoziția sa față de absolutismul temporal al tronului papal și a faptului că și-a unit regatul în jurul său în acest interes. Grupuri de pamfletari din Italia și Franța au atacat acum pretențiile papalității la autoritatea seculară, ca Dante, și acum pretențiile sale spirituale, ca Peter Dubois și Marsiglius din Padova. Acești oameni au fost de acord în a respinge donația lui Constantin pe motiv că Constantin nu avea dreptul să acorde pontifului roman o astfel de putere; iar Marsiglius a mers și mai departe în formularea pretențiilor pe care reformatorii protestanți s-au unit ulterior în a le face.(72) Acest critic ascuțit, care a fost anatemizat de Ioan al XXII-lea pentru că a afirmat că Petru nu era capul bisericii, a spus, de asemenea, că distincția dintre episcopi și preoți nu este întemeiată pe Scriptură și că biserica nu are autoritatea de a constrânge prin măsuri fizice. Contemporan cu el, Ockam a afirmat, de asemenea, că Hristos nu a numit un primat la Roma și că papa nu este esențial pentru biserică, ci este numit de oameni - *exordinatione humana*?(73) Acest scolastic englez definea, biserica ca fiind "comunitatea credincioșilor, cuprinzând clerici și laici". Ea poate fi redusă la o singură persoană, așa cum a fost pentru Maria atunci când discipolii au fugit. Cu o generație înainte, Filip cel Frumos îi amintise cu mândrie lui Bonifaciu că biserica este alcătuită din laici, dar și din preoți.

Mutarea papalității la Avignon și schisma papală care a urmat, în 1377-1415, au fost adaptate pentru a intensifica controversele privind natura și funcțiile bisericii, chestiuni care păreau a fi rezolvate pentru totdeauna înainte ca Bonifaciu să emită bula sa. La discuții au participat o clasă de oameni dintre care Konrad de Gelnhausen a fost unul dintre primii, iar Wyclif, urmat de Huss, care constituie un grup mult mai avansat. Opiniile primului grup și-au găsit expresia în conciliile

reformatoare, în special în conciliul de la Constanța. Opiniile celui de-al doilea au implicat o revoluție ecleziastică și au dus direct la Reforma protestantă.

Wyclif și Huss au acceptat amândoi clauza de deschidere a bulei lui Bonifaciu care vorbea despre unitatea bisericii, dar au dat o altă interpretare decât cea intenționată de Bonifaciu. Unitatea nu era în scaunul apostolic, ci în harul predestinator, așa cum se manifestă în exercitarea virtuților creștine. Celelalte clauze au fost complet repudiate de ei, în special clauza prin care bisericii îi erau date ambele săbii și clauza pentru care erau necesare întru mântuire ca fiecare creatură să fie supusă pontifului roman. Aceasta din urmă se regăsește chiar în limbajul lui Thomas Aquinas. Prin renunțarea la aceste două propoziții, Wyclif și Huss s-au pus împotriva structurii sistemului medieval.

A fost meritul lui Huss că a păstrat deschis subiectul bisericii prin moartea sa și prin acest tratat. El a transmis mai târziu opiniile lui Wyclif , iar volumul său a fost calea de transmitere a acestora. Dogmele lui Huss și memoria sa, întruchipate în disidenții creștini cunoscuți sub numele de "boemi", au fost o sursă constantă de interes și de controverse până în epoca lui Luther. La sfârșitul secolului al XV-lea, Wessel a exclamat: "Biserica nu poate greși, dar ce este biserica? Este comuniunea sfinților din care fac parte toți credincioșii adevărați care sunt legați între ei printr-o singură credință, o singură dragoste, o singură "speranță"." Definirea naturii și a funcțiilor bisericii aștepta să fie soluționată, iar lovitura năucitoare dată aroganței lui Bonifaciual VIII-lea a fost dată de Reformă.

Având în vedere autoritățile noastre, ar fi fals să spunem că Luther a învățat direct de la Huss, dar afirmațiile lui Luther arată faptul că nu numai că l-a luat pe Huss sub protecția sa, ci chiar a fost confirmat în opoziția sa față de papă de considerația sa față de Huss și de scrierile sale. Ca să nu citez din nou ceea ce am citat în alt loc, Luther a spus: "Mă bucur că Huss, un adevărat martir, se ridică în fața acestui secol, secolul nostru, care va fi canonizat cum se cuvine, chiar dacă papistașii vor fi făcuți bucăți. O! dacă numele meu ar fi vrednic să fie asociat cu un astfel de om.(74)

Definiția lui Luther despre biserică este cuprinsă în Confesiunea de la Augsburg. Lui Luther și Zwingli li se datorează faptul că termenii vizibil și invizibil au fost folosiți pentru a desemna adevărata biserică din trupul celor botezați.(75)

Fidel concepției medievale și cu numai șase luni înainte de baterea în cuie a Tezelor XCV, Leon al X-lea a confirmat *Unam sanctam* al lui Bonifaciu și, în răspunsul la Luther Prierias, a declarat că biserica este în esență comunitatea credincioșilor, însă practic este biserica romană și pontiful roman - *ecclesia universalis essentialiter est convocatio credentium, virtualiter ecclesia Romana et pontifex maximus*. Polemica catolică din secolul al XVII-lea, cu Bellarmine în frunte, a făcut din domnia papalității esența definiției bisericii. El a repudiat în mod expres ca eretică definiția lui Wyclif, Huss și Calvin.(76) Tot fidel ideii medievale, Pius al IX-lea, în 1873, "într-o

comunicare adresată împăratului german, William I, a declarat că toți cei botezați sunt, într-un anumit sens, supuși pontifului roman.(77)Câteva aspecte din tratamentul lui Huss necesită anumite mențiuni.

Primul este că Huss, ca și Wyclif înaintea lui, a continuat să numească biserica mamă și mamă sfântă. Deși această denumire are prestigiul unei vechimi înalte, ea trebuie folosită cu mare prudență. Biserica nu este o personalitate, care dă naștere la copii spirituali. Denumirea se trage din faptul că Pavel îl plasează pe Hristos și biserica în mod figurat în relația de mire și mireasă. Dar nicăieri în Noul Testament nu i se atribuie bisericii denumirea de mamă, ci nașterea Termenului este legată de concepția bisericii ca instituție mântuitoare, iar utilizarea lui s-a dezvoltat odată cu apariția sistemului sacramental. Din punct de vedere protestant, el este eronat. Wyclif și Huss, din nou și din nou, îl declară o metaforă și astfel au pregătit calea pentru respingerea lui de către reformatori.(78)

O altă observație este că Huss nu face prea mult caz de istoria bisericii. Avea simțul istoric și mai puțin scolastic decât ne-am putea aștepta. Epoca criticii se deschidea nu numai printre oamenii Renașterii, ci și în biserică. Este interesant să comparăm concepția lui Luther despre folosirea istoriei pentru a elimina uzanțele rele. În introducerea sa la Istoria vieților papilor a doctorului Barnes , publicată în 1536, el spune că, la început, nefiind foarte versat în viețile papilor, a atacat papalitatea a priori, adică din Sfânta Scriptură, dar a fost neașteptat de încântat că alții făceau același lucru a posteriori, adică din istorie.(79) Huss a folosit istoria pentru a dovedi adevărul Scripturii.

O a treia observație este că Huss nu folosește nicăieri în acest tratat pasajul din Ioan 17, "pentru ca ei să fie una, precum Tu, Tată, ești în Mine și Eu în Tine", atât de mult citat în epoca actuală, ca și cum unirea corporativă ar fi testul împlinirii cuvintelor. Tratatul lui Huss prezintă un test cu totul diferit al unității creștine. El nu trebuie să fie presat prea mult. Cu toate acestea, este clar că el a pus accentul pe biserici particulare(80) și a făcut din legătura de unire dintre ele și dintre membrii lor harul predestinator și o viață activă de virtute creștină.

VI. Dreptul canonic. Autoritățile folosite în acest tratat sunt Scripturile, scriitorii acreditați ai bisericii, dreptul canonic și Wyclif. Printre scriitorii acreditați citați frecvent se numără Augustin, Ambrozie, Ieronim, Grigore cel Mare, Bernard și Petru Lombardul. Este de remarcat faptul că numele lui Bonaventura nu este menționat deloc, întrucât tratatul lui Wyclif despre Bisericăîl citează de cel puțin șaisprezece ori, iar, dintr-un motiv oarecare, Huss se bazează pe Toma de Aquino mult mai puțin decât a făcut-o precursorul său englez.

Cu puține excepții, au fost notate locurile în care se găsesc aceste citate în volumele lui Migne și în seria Părinților de la Niceea, precum și trimiterile la dreptul canonic, așa cum se găsesc în ediția lui Friedberg.(81) Au fost furnizate versetele textelor din Scriptură, care în timpul lui Huss nu fuseseră încă marcate. Toate aceste

chestiuni, de care este responsabil traducătorul, sunt cuprinse între paranteze, precum și o scurtă explicație ocazională.

Ca și sistemul sacramental, universitățile și catedralele, corpul dreptului canonic a fost una dintre construcțiile impunătoare ale Evului Mediu. L-a avut ca prim și principal compilator pe Grațian, care, în jurul anului 1150, preda dreptul bisericesc la Bologna, așa cum Irnerius preda dreptul roman. De la universitatea din Bologna, care a devenit celebrul centru de studiu al ambelor legi, au ieșit papi eminenți precum Alexandru al III-lea și Inocențiu al III-lea, iar sfatul jurisconsulților săi a fost cerut în chestiuni de primă importanță, cum a fost cazul lui Frederick Barbarossa pe câmpia Roncaglia, în 1158.

În lucrarea sa *Concordantia canonum discordantium*, numită de obicei *Decretum Gratiani*, Grațian a încercat să adune într-un cod armonios declarațiile conciliilor, ale papilor și ale Părinților eminenți referitoare la tot felul de chestiuni privind guvernarea bisericii și obiceiurile sale. Acest compendiu a avut o autoritate chiar mai mare în departamentul său decât Sentințele lui Petru Lombardul în departamentul teologiei sistematice. În secțiunile sale sunt conținute și materialele fictive ale decretelor pseudo-Isidoriane, cea mai notorie parte a acesteia fiind donația lui Constantin.

Pe măsură ce timpul trecea, s-a simțit nevoia unor completări ale operei lui Grațian, care au fost furnizate în așa-numitele Decretale, adunate prin ordinul lui Grigore al IX-lea, în 1234,(82) Liber Sextos sau Sext, de Bonifaciu al VIII-lea, în 1298, *Liber Septimus* sau Constituțiile Clementine, de Clement al V-lea, în 1314,(83) și așa-numitele *Extravagantes*, sau decretele fugitive, douăzeci la număr, publicate de Ioan al XXII-lea și încorporate în cod de Ioan Chappuis în ediția sa din 1500. Chappuis a adăugat și alte șaptezeci de decrete emise între pontificatele lui Bonifaciu VIII și Sixtus IV, în 1294-1484. Digestul complet, format din aceste părți, a fost emis cu autoritate de Grigore al X-lea, în 1582.(84)

Glosele și Micile Glose, pe care Huss le citează frecvent - *Glossa ordinaria* - sunt comentarii făcute asupra textelor originale de către glosatori, printre care Cardinalul Zabarella, atât de important în procesul lui Huss de la Constanța, din 1417, și care ocupă un loc de seamă.(85)

În acest tratat și în alte părți, Huss a fost preocupat mai întâi de toate să își bazeze opiniile pe Scriptura clară și apoi să găsească confirmarea lor în paginile dreptului canonic. Făcând acest lucru, el a citat decretele false ale lui pseudo-Isidor, autenticitatea lor în acea epocă fiind încă universal acceptată.

Se va vedea că, pentru Huss, dreptul canonic a fost uneori o sarcină grea de dus. El a făcut tot ce a putut pentru a explica limbajul său care preda viziunile bisericești înalte pe care le respingea în mod clar și pentru a aduce afirmațiile sale în armonie cu învățăturile Scripturii pe care le aducea. El vorbește despre respectul datorat corpului de drept canonic pe un ton care ne face să deducem că l-a acceptat

în anumite locuri cu rezerve mentale.(86) Un singur caz în care se vede că el a lăsat absolut deoparte înțelesul său simplu este expunerea sa a ultimei clauze din *Unam sanctam*, în sensul că nu există mântuire decât pentru cei care se supun pe deplin pontifului roman, pp. 120, 121. Într-un pasaj frumos, Huss îl face pe pontiful roman să se refere la Hristos, Pontiful și Păstorul suprem, dar Bonifaciu nu avea o astfel de idee în minte când a emis eliberarea sa arogantă.

În ceea ce privește donația lui Constantin, care a stabilit cele mai pretențioase pretenții făcute pentru monarhia papală și pentru funcția preoțească, Huss a adoptat poziția pe care Dante o luase înaintea lui, și anume că Constantin nu avea dreptul să acorde privilegiile pe care le-a acordat. Pentru prima dată, la o generație sau două după el, autenticitatea acestui document a fost pusă serios la îndoială de Laurentius Valla. Abia în 1520 critica distructivă a lui Valla a fost adusă în atenția lui Luther de către Ulrich von Hutten.

Pentru a fi consecvent, Huss ar fi fost obligat să arunce compilația lui Grațian, așa cum a făcut Luther, care, în 1520, a aruncat volumul greoi în aceleași flăcări de la Wittenberg care au mistuit bula lui Leon al X-lea. Și minunea este că Huss, și Wyclif înaintea lui, ar fi fost capabili să adopte opiniile avansate pe care le-au adoptat cu această încărcătură grea a tradițiilor oamenilor - unele bune și altele complet antiscripturale - care îi împovărau.

VII. Traducerea. Această traducere a fost făcută din cea de-a doua ediție a scrierilor lui Huss, intitulată *Historia et Monumenta* J. Hus, publicată în două volume la Frankfurt, 1715, cu 627 și respectiv 542 de pagini. Ediția este o reeditare a ediției anterioare, Frankfurt, 1558, tot în două volume.(87) Traducătorul a avut pe masa sa ambele ediții, folosindu-se de cea de-a doua din cauza clarității mai mari a tiparului. După ce a comparat cele două ediții aproape paragraf cu paragraf, el nu a reușit să găsească nici măcar o singură diferență verbală în text. Singurele diferențe sunt un caz ocazional de majuscule și de punctuație.

Cu câteva excepții, se constată că citatele lui Huss se conformează exact cu Vulgata, cu textul legii canonice și cu celelalte texte pe care le citează. A fost dorința traducătorului de a examina unul sau mai multe manuscrise originale ale tratatului și, prin amabilitatea eminentului expert în Huss, Dr. Flajshans, din Praga, a primit o listă a celor mai importante manuscrise.(88) S-a constatat că a fost imposibil să se realizeze această dorință; dar din acuratețea cu care Huss a transferat citatele în paginile sale, așa cum se găsesc în textul de la Frankfurt, este corect să presupunem că manuscrisul nu ar prezenta nicio schimbare în ceea ce privește aspectele esențiale. Este de sperat că Dr. Flajshans va adăuga la celelalte ediții ale scrierilor lui Huss o nouă ediție a acestui tratat, cel mai important tratat al lui Huss.

Tratatul despre Biserică al lui Huss este acum la îndemâna cititorilor care l-au cunoscut mai ales prin faima sa. Paginile sale îi vor permite celui care le citește să simtă ceva din spiritul pios și eroic al autorului său, predicatorul capelei din

Betleem, și în același timp să aprecieze mai bine care a fost sistemul doctrinar și ierarhic transmis din perioada clasică a Evului Mediu până în epoca lui Wyclif și Huss. Conform literei acestui sistem, acești doi bărbați au fost pe bună dreptate declarați eretici, dar nu și conform Scripturilor la care au apelat.(89)

Pentru a urma propria prezentare a lui Huss, principiul pe baza căruia Hristos a fost condamnat la moarte a fost enunțat în cuvintele: "Avem o lege și prin această lege trebuie să moară". Pe același principiu al uzanțelor ecleziastice, Huss a suferit pe rug la Constanța. Atunci când cele două principii subliniate în acest tratat vor fi recunoscute cum se cuvine - devotamentul personal față de Hristos și o viață de zi cu zi conformă cu învățăturile și exemplul său - practica toleranței creștine și a întregii toleranțe umane va progresa. Atunci se vor înmuia uniunea de crezuri și prepozițiile ritualice, se vor dărâma barierele autosuficienței confesionale, bariere care, cel puțin în parte, au fost ridicate pe definiții metafizice în materie teologică sau pe presupuneri incerte extrase din istorie cu privire la slujire și sacramente, pentru care nu se poate găsi nici un mandat distinct în paginile Noului Testament. Acest tratat va avea o misiune astăzi, dacă paginile sale vor promova ideea că devotamentul față de Hristos este condiția și garanția părtășiei și cooperării creștine.

BISERICA

NOTE

1. Loserth, care pronunță aceeași judecată, spune că tratatul a inspirat un respect profund atât prietenilor, cât și dușmanilor, Wiclif și Hus, p. 182. Principalul tratat al lui Huss care atacă bula indulgențelor lui Ioan al XX-lea și Răspunsul său la cei opt doctori, Monumenta, x : 215-237; 366-402, sunt mai sprintene și dau impresia că sunt mai directe, deoarece sunt mai puțin îngreunate de citate din dreptul canonic și din alte surse.
2. Pentru detalii despre viața lui Huss, vezi Schafif, Life of John Huss, N.Y., 1915.
3. Hist, of Bohemia, chap. XXXV.
4. Palacky, Documenta, 192, 464-466, 726. A se vedea Schaff, Viața lui Huss, pp. 158, etc.
5. Pentru textul în latină și cehă, Doc., 475-485.
6. Textul este dat în Mon., I : 318-331; 331-365; 365-408.
7. Mon, I : 320, 321, 323, 328, 329, 335, etc. În replica celor opt doctori este citat cel puțin de două ori Răspunsul lui Stanislau.
8. Doc., I : 480.
9. Doc., 54-63.
10. Pp. 14, 49, 59 etc.
11. Mai ales la pantaloni. I- VII.
12. Pp. 16 sq. 21, 30 sqq., 41 sqq., 58, etc. Cuvântul lui Huss, praesciti, sau prestiut, nu conține tot ceea ce înseamnă cuvântul reprobat, deși sunt una în acest sens, câtși faptul că amândouă implică pierzarea finală. Primul cuvânt nu implică un decret activ de reprobare pe care cuvântul reprobat este considerat de obicei că îl implică.
13. Pp. 58, etc., Cuvinte lui Wiclif sunt*: Communiias intelligit per Rom. eclles, papam et cardinales quibus est necessarium omnibus aliis obedire. de Eccles, 92.*
14. Pp. 62, 63, etc., Doc., 59.
15. *Fallit et fallitur*, pp. 133 sq. t etc.; Doc., 59; de asemenea, ad Palecs, Mon. , 1 : 323, 336; Doc., 61, etc.; *tola militanseccles. errat in multis qua concernunt div. judicium et statum*, Man., 1 : 227, 233, 358 sq.
16. Pp. 136, 143, 145, 160, 182.
17. Mai ales cap. XIII. Vezi ad Palecz, ad Stanisi. și ad odo doctr. doctr., Mon. 1 : 320 sq., 326, 350, 353, 385, etc*.; Ponat doctor papam omnino sufficient refugium omnibus filiis ecclesiae sicut est Spiritus s. et dicam quod posuit quartern personam in divinis*, 1 : 354.
18. Pp. 59 sq., etc., în special cap. IX. Acesta a constituit subiectul celei de-a noua acuzații aduse lui Huss la Constanța. În cartea sa Super IV. Sent., Huss nu s-a referit la celebrul pasaj, Mat. 16 : 18. Comp. p. 559.
19. Comp. ad Palecz, etc., Mon., 1 : 320, 353, 356, etc
20. Plures papa, ad Palecz, Mon., 1 : 326, 342. Papa înseamnă tată și a fost limitat pentru prima dată la pontiful roman prin ordinul lui Grigore al VII-lea.
21. Pp. 61, 66, 71. Vezi și Mon. 1 : 227, 233, 343, 359 etc.; Doc. 58 etc.
22. Mai ales cap. XVII. Huss a prezentat aceste opinii și de la amvon. A se vedea Viața lui Huss, p. 38.
23. Mon. t x : 342. În lucrarea sa Theol. Symbolics, p. 231, doctorul Briggs dă la o parte cazul lui Honorius I ca nefiind relevant, fără a menționa măcar numele lui Dollinger, Hefele și al altor istorici catolici eminenți care au considerat că el a fost în mod evident un eretic.
24. Mon, 1 : 232. Deși conciliul de la Pisa a fost tratat ca ecumenic de către conciliul de la Constanța și a fost acceptat în trecut de istoricii romano-catolici acreditați, el este acum renegat în mod universal în biserica catolică.
25. Alte referiri la Agnes în afara acestui tratat sunt: Mon., I : 324, 326, 336, 339, 343, 344, 347, etc.; Doc., 58, 6x, etc.
26. Pp. 62, 128, de asemenea Mon., I : 229, 322, 328, 335, 339 sqq. t 3431 etc.; Doc., 58, 60 etc. Termenul anticrist Huss îl definește ca fiind " cel care acționează contrar lui Hristos"
27. Capitolele. XIII, XIV etc.; Afo, 322, 323 etc. Huss nu a făcut nicăieri aluzie la titlurile divine asumate de împărații romani, cum ar fi "Domnul Dumnezeu" al lui Domițian și Domnul nostru cel mai sfânt-*sacratissimus domnus noster*- al lui Dioclețian.
28. Pp. 143, 153, de asemenea Mon., I : 320, 383 etc.; Doc., 291 etc. În acest sens, ne gândim cu ușurință la Toma d'Aquino căruia, vizitându-l pe papă, i s-au arătat comorile Vaticanului, cu aceste cuvinte: "Vezi, Toma, Petru nu a mai putut spune: "Argint și aur nu am""; la care Toma a răspuns: "Nici acum nu ar putea spune: "Ridică-te în picioare și umblă."
29. Prefață la scrierile lui Huss, 1537.
30. Pp. 82, 110, de asemenea Mon., I : 345, 353, 356, etc.
31. P. 155.
32. Cap. X, *Christus dicit Petro et in persona ejus cuicunque suo fresbytero: quodcunque solveris*, etc., *ad octo doctores*, Mon., : 387.

33. Pp. 47-50, de asemenea Mon., I : 378, 383, 387 sq., 392, etc
34. Mon., I : 227, dar și 228, 378, 392. Acest tratat, p. 101 sqq.
35. Pp., 607, 610.
36. Pp. 103, 106, de asemenea Man., I : 229, 232, 239, etc. Wyclif a declarat că excomunicarea nedreaptă era mai rea decât uciderea trupului, de Eccles, p. 153. În cursul tratării acestui subiect, Huss face o expunere a lui Ier. 1:10, celebrul pasaj pe care Grigore al VII-lea obișnuia să-l folosească pentru supremația puterii papale asupra celei civile. *Ad octo doctores*, Mon., I : 391. În acest tratat, Huss a dezvoltat cel mai mult subiectul cheilor, Mon. , I : 385 sqq.
37. Cap. XXI, de asemenea Mon., I : 220, 389, etc.
38. Mon, I : 170, etc. Din câte știu, Huss nu a abordat nicăieri cazul împăratului Traian, un subiect de discuție constantă în Evul Mediu, la care s-a alăturat și Wyclif. Potrivit poveștii, Traian a fost rugat de Grigore cel Mare să iasă din iad și să ajungă în rai, fiind singurul păgân care a ajuns în lăcașul fericirii. Întrebarea solemnă era dacă el a mers direct în rai, așa cum susținea Ioan din Damasc, sau dacă mai întâi a fost adus înapoi pe pământ pentru a fi botezat, apoi a murit din nou înainte de a fi dus la lăcașul celor binecuvântați, așa cum afirmau Toma d'Aquino, Durandus și alții. Wyclif, de Eccles, 531 sqq., a acceptat povestea, dar a fost preocupat să arate că plecarea lui Traian în cer a fost în virtutea predestinării. Bellarmine, de Purg. 2 : 8, discută subiectul.
39. A se vedea Schaff, Viața lui Huss, p. 140.
40. Mon., I : 325. 330, 335; Doc., 293, 319, etc.
41. Mai ales cap. XVI, de asemenea, Mon., I : 326, 327, 331; Doc., 297 etc.
42. Mon., I : 331.
43. Pp, 71, 163; Mon., I : 354 sq.
44. Schaff , Viața lui Huss, 284, 297.
45. Lordul Acton spune despre Pius al V-lea că "el susținea că este o doctrină catolică sănătoasă faptul că orice om poate înjunghia un eretic condamnat de Roma și că orice om care atacă prerogativele papale este un eretic", Scrisori ale lui Lord Acton către Mary Gladstone, p. 135.
46. P. 170.
47. Doc., 204.
48. Mon., I : 395, de asemenea 393, 394, 397, etc., și cap. I : 395. XXI din acest tratat.
49. Mom., I : 405, etc.
50. P. 25; Mon., I : 234, 393.
51. Wiclif și Hus, 181-225. Cele două surse pe care s-a bazat Huss au fost de *Ecclesia* a lui Wyclif și de *potestate* Papa, ed. de Loserth, 1907.
52. Luni, I : 331 , 334, 335, etc. Pentru o expunere mai amplă a datoriei lui Huss față de Wyclif, vezi Schaff , Life of Huss, cap. III.
53. O prezentare succintă și autorizată a măsurii în care scrierile lui Wyclif au fost tipărite înainte de 1883 poate fi găsită în articolul amănunțit al lui Loserth despre Wyclif din Herzog germanul, 21 : 225 sq. Cu acel an a început tipărirea scrierilor latine. Cu toate acestea, Trialogus, care oferă opiniile distinctive ale lui Wyclif, a fost publicat la Basel, în 1525. Scrierile englezești fuseseră adunate de doi editori, Thomas Arnold, 1869-71, 3 vol., și F. D. Mathew, 1880, I vol., în limba engleză.
54. Vezi Schaff, Ch. Hist., V, partea 2 : 325-349.
55. Pp., 78, 149, 154. 201.
56. Schwab, J. Get son, p. 121, spune că *Declaratio compendiosa*, etc. a lui Orson, Du Pin, 2 : 314-318, este o copie literală - wortlich - a capitolelor XVI-XX din *Consilium pacts de union et reform*. *eccles*. de Langenstein. Tschackert, P. (d'Ailli, p. 43, spune despre d'Ailly că l-a copiat pe Ockam aproape literal- : fast wortlich.
57. Flajshans, Super IV. Sententiarum, Praga, 1905. În introducerea sa, Flajshans, un catolic liberal, îl pronunță pe Huss drept principalul personaj religios al Boemiei. La apariția acestei lucrări, Loserth a declarat că judecata sa anterioară, care denigra originalitatea lui Huss, va trebui revizuită.
58. De Eccles, 44 sqq., 97 sqq., 162 sqq., 274 sqq., 465 sqq. Spunând aceasta, trebuie însă să se țină cont de ocazia care a dus la compunerea lucrării lui Wyclif, și anume cazul presupusului sacrilegiu comis în Westminster Abbey.
59. Vezi Loserth's Introd. la ed. sa.A se vedea glosarul din Wyclifs de dom. civ., ed. de Poole, pp. 479-483. Din cele o sută cincizeci și nouă de cuvinte date acolo, Huss pare să folosească doar șapte în lucrarea sa de Eccles.
60. De Eccles, 88, 186, 358, 366.
61. Wyclif, de Eccles, 38, 362.
62. Nu uit încercările lui Abelard, Savonarola etc. Opiniile lui Arius, și nu Arius însuși, au fost judecate la conciliul de la Nisa, deși Arius a fost implicat personal, fiind însă reabilitat abia după ce fusese exilat și cărțile sale arse. Desigur, procesului lui Savonarola i-a lipsit elementul impunător implicat în procesul lui Huss, un conciliu ecumenic.
63. Du Pin, Lucrările lui Gerson, 2 : 901.

64. Prefață la Exposition of St. John, ed. Parker, p. 235.
65. Sub titlul de *imitate Ecclesiae cujus autor periit in concilio Constatiensi*. Pentru influența numelui și a morții lui Huss asupra lui Luther, vezi Schaff, Life of Huss, pp. 291 sqq.
66. A se vedea Loofs, *Dogmengesch*, ed. a 4-a, p. 370.
67. P. 36, Super IV. Sent. 616.
68. De Sacr., I : 2, ed. Migne, 176 : 416 : *eccles, s. corpus est Christi, uno spiritu vivificata et unita fide una*, etc.
69. A se vedea Schwane, *Dogmengesch*. d. mittlere Zeit., p. 504.
70. Ed. lui Reusch, p. 9; de asemenea, Mirbt, Quellen, ed. a 3-a, p. 157.
71. Pentru Huss, a se vedea indexul din acest volum. Wyclif, de Eccles, 14, 26, 38, 112, 114, 314. Wycif vorbește despre Bonifaciu ca fiind intrat în papalitate ca o vulpe, prin viclenie, p. 34.
72. Pentru această interesantă literatură de tract, vezi Riezler, Die likrarischen Widersacher der Papste zur Zeit Ludwig des Baiers. Finke, Aus den Tagen Bonifaz VIII. Haller, Papstthum und Kirchenreform. Scholz, Die Publizistik zur ZeU Philipps des Scholmen und Bonifaz VIII. Schaff , Ch. History V., 1 : 674, 777.
73. A se vedea David E. Culley, Konrad von Gelnhausen, seine Lekre, seine Werke und seine Quellen. Halle, 1913, p. 84 sqq. Hugo de St. Victor, la fel ca în pasajul citat mai sus, spunea de asemenea că "biserica este compusă din laici și clerici, ca și cum ar fi cele două părți ale unui singur corp". Laicilor, continuă Hugo, le sunt încredințate posesiunile pământești, etc.
74. Scrisoare către Otto Brunfels, 1524, care a editat unele dintre scrierile lui Huss, 1524. A se vedea Mon., I : 423.
75. În Com. său la Galateni, Luther vorbea despre biserica invizibilă, *est invisibilis habitans in Spiritu*, etc., iar Zwingli pare să fi fost primul care a folosit ambii termeni, în lucrarea sa Expos, fidei, 1531 - *est autem eccles. aut vizibilisaut invizibilis*. Articolele XXXIX folosesc termenul invizibil. Schwane, Dogmengesch. p. 510, spune: "Huss a respins definiția conform căreia biserica este o comunitate vizibilă de credincioși în Hristos."
76. Lib. Ill de Eccles., chap. II.
77. Oricine primește botezul aparține într-un fel și într-un fel . . dim Papst an Mirbt, Quellen, p. 371.
78. În cartea sa Super IV. Sent., p. 469, Huss vorbește despre biserică ca fiind mama noastră cea mai dragă, mama cea mai vrednică de predestinare etc. În Com. său asupra Decalogului, ed. Flajshans, p. 19, el spune despre cea de-a cincea poruncă: De către unii se spune că "tatăl tău duhovnicesc" este preotul și cu adevărat " mama ta" este biserica. Apoi vorbește despre o altă interpretare prin care creștinul are trei mame, o mamă după trup, o mamă spirituală, biserica, și o mamă cerească, Maria. Ciprian a prezentat punctul de vedere medieval atunci când a spus: "Nu-l poate avea ca tată pe Dumnezeu cel care nu are ca mamă Biserica". Schaff, Ch. Hist., II, 173.
79. Vezi Jacobs, Lutheranism în Anglia, p. 182.
80. Articolele XXXIX ale Religiei vorbesc despre "fiecare biserică particulară sau națională" ca având autoritate, etc.
81. A. Friedberg, Corpus juris canonici, 1879-1881, 2 vol., pp. 1468, 1340, este pronunțată de scriitorul canonic catolic, P. Hergenrother, Lekrbuch d. katk. K. -rechts, p. 192, " cea mai bună ediție". O descriere a dreptului canonic va fi găsită în Introd. lui Friedberg la vol. I și în Hergenrother, p. 1 72-196. Pentru o istorie a subiectului tratat, a se vedea lucrarea elaborată a lui J. F. von Schulte, Die Gesch. der Quellen und Lit, des canon. Rechts, Stutt., 3 vol., 1875-1 880.
82. Pentru bula lui Grigore care sancționează ediția realizată de Raymund de Pennaforte, vezi Wetzer-Welte, 3 : 1446-1450.
83. În numerotarea adaosurilor lui Bonifaciu și Clement al VI-lea și al VII-lea, s-a făcut referire la patru compilații realizate în timpul domniei lui Inocențiu al VI-lea, care constituie Decretele.
84. Pentru bula lui Grigore, vezi Friedberg, 1 : 79 sqq.
85. Vezi Schulte, 1 : 216, 226-229; 2 : 89, 217 sqq. etc., iar pentru Zabarella, 2 : 283 sqq.
86. Pp. 94, 211 sq., 215, etc.
87. De Ecclesia ocupă 75 de pagini pe două coloane, Man., i : 243-317. Bibliotecarului de la Lane Theological Seminary, traducătorul îi datorează mulțumiri pentru folosirea ediției originale, precum și a altor lucrări valoroase, așa cum îi este dator și doctorului Henry Preserved Smith pentru folosirea volumelor din biblioteca Union Theological Seminary, al cărei bibliotecar este.
88. Lista manuscriselor, care include descrieri exacte, indică șapte manuscrise în Biblioteca Regală din Viena, unul în Biblioteca Regală din München, unul în Biblioteca Gimnaziului Catedralei din Magdeburg, datat în 1414, și patru în biblioteca universitară din Praga. Pentru o listă a lucrărilor lui Huss editate de Flajshans, vezi Schaff, Life of Huss, p. 8.
89. Acest tratat citează Noul Testament de cel puțin 347 de ori, iar Vechiul Testament de 72 de ori. Cele două cărți cel mai des citate sunt Evangheliile lui Matei, de 93 de ori; și Ioan, de 67 de ori.

BISERICA

CUPRINS

I. Unitatea Bisericii.

Biserica, un articol de credință - Semnificația bisericii în limba greacă - În Noul Testament – Biserica, o mamă - Porumbelul din Cântece - Femeia puternică din Proverbe - Nu trebuie crezută ca Dumnezeu.

II. Biserica universală unică divizată în trei Părți.

Biserica triumfătoare, militantă și latentă - Crezul apostolilor - În ce constă unitatea.

III. Nu toți creștinii sunt membri ai Bisericii.

Parabolele plasei, etc. - Trupul uman și trupul spiritual - Părțile esențiale ale trupului - Patru feluri de persoane care se găsesc în Biserică - Predestinați după neprihănirea prezentă - Celelalte oi ale lui Hristos.

IV. Hristos singurul Cap al Bisericii.

Cap datorită divinității și umanității sale - Cap de la început - Nici un reprobat nu este membru al bisericii - Bunătatea prezentă nu este o dovadă a predestinării - Tychonius - Cuvântul creștin.

V. Binele și răul în Biserică.

Convingerea și credința - Parabolele despre căsătoria neîmplinită, etc. - Cei mai mici în împărăția cerurilor - Prelații pot fi reprobabili - Clerul și biserica sunt folosite în mod interschimbabil - Plata zeciuielii către clerici pentru lucrările lor- Biserica nominală și cea reală.

VI. Hristos Capul celor aleși.

Diavolul, capul celor reprobabili - Păcatul continuă în cei reprobați, dar îi desparte - Hristos capul lumii ca și al celor predestinați.

VII. Suveranul Pontif Roman și cardinalii nu reprezintă Biserica Universală.

Mat. 16 : 18 - Biserica un corp mixt - Biserici particulare - Motive pentru a numi biserica romană Casa lui Dumnezeu.

VIII. Credința care stă la temelia Bisericii.

Trei sensuri ale credinței - Credința izvorâtă din dragoste - Credința și viziunea - Evrei 11 : 1 - Credința și speranța - Falibilitatea papei - Infailibilitatea Scripturilor.

BISERICA

IX. Biserica întemeiată pe Hristos, stânca.

Hristos și nu Petru reprezintă adevărata stâncă– Pavel vorbește despre temelia Bisericii - Texte care arată că Hristos este stânca – Augustin vorbeste despre această stâncă - Patriarhii nu l-au așteptat pe Petru - Apostolii, temelia Bisericii - Petru, conducător și inițiator - Virtuțile lui Petru - Preotul dă valoare scaunului, nu scaunuldă valoare preotului - Hristos, calea, adevărul și viața.

X. Puterea de a lega și de a dezlega.

Puterea spirituală și civilă - Puterea cheilor - Penitența - Iertareaeste acordată doar de către cel care a păcătuit - În ce măsură preotul leagă și dezleagă - Lucrurile pe care Petru nu le-a putut dezlega - Lazăr dezlegat - Legarea și dezlegarea a aparținut tuturor apostolilor.

XI. Abuzul de Scriptură în interesul puterii clericale.

Să pretinzi puterea lui Hristos și să nu-l urmezi- Diavolul cel mai rău dintre sofiști - Hristos a venit să slujească - Autoritatea clericală fictivă - Adevărații urmași ai lui Hristos - Preoții simoniaci - Disputa celor opt doctori.

XII. Hristos, adevăratul Pontif Roman de care depinde mântuirea.

Doar credința în Hristos este necesară pentru mântuire - Hristos Marele Preot etern - Scrisoarea lui Grigore I cu privire la prerogativa papală - Presupunerile și ostentația pontifilor moderni.

XIII. Papa nu este capul Bisericii, ci Vicarul lui Hristos.

Presupușii succesori ai lui Petru și ai apostolilor - Papii nelipsiți - Papisa Ioana - Papii eretici - Donația lui Constantin - Papa și cardinalii nu sunt neapărat succesori ai apostolilor - Papa poate fi capul Bisericii romane dacă viața sa este demnă - Dacă el este predestinat.

XIV. Când cardinalii sunt adevărații succesori ai apostolilor.

Cardinalii nu sunt trupul lui Hristos - Nu toți sunt predestinați - Adesea, prelații nu caută lucrurile lui Hristos - Nu numele îl face episcop- Afișarea papei - Sărutul picioarelor papei - Prelații trebuie să fie testați prin faptele lor.

XV.Biserica poate fi condusă fără Papă și fără cardinali.

Prelați nedemni - Datoriile apostolilor lui Hristos - Ambrozie, Augustin, etc., adevărați vicari ai lui Hristos - Donația lui Constantin - Donația lui Lewis pentru Pascal - Nu există o astfel de donație din partea lui Hristos - Identitatea originară a episcopilor și a prezbiterilor - Grigore al XII-lea condamnat de cardinali - Biserica

primară nu a avut papă - Cele două ordine de episcop și diacon - Clerul trebuie recunoscut după faptele lor.

XVI. Legea lui Dumnezeu strandardul judecăților ecleziastice.

Papa și cardinalii ca judecători – Ieronim vorbește despre scaunul roman - Hristos condamnat pe nedrept prin lege statutară - Papii trebuie nesocotiți dacă hotărârile lor sunt contrare adevărului - Hristos nu a pronunțat judecăți civile - Nici nu a dat la moarte - Exemplele din Vechiul Testament nu trebuie urmate - Corolarul sângelui - Urâciunea pustiirii - Cazuri de conflicte legate de papalitate - Papii răi - Schisma de la Avignon - Donația lui Constantin anunțată de un înger, rău sau bun.

XVII. Rezistența lui Huss față de autoritatea papală.

Superiorii religioși nu trebuie ascultați întotdeauna - Ascultarea lui Hristos față de un superior - Față de un inferior - Ascultarea celui mai mare față de cel mai mic - Ascultarea unui egal față de un egal - Ascultarea celui mai mic față de cel mai mare - Ascultarea este virtuoasă doar dacă este de la Dumnezeu - Porunci și sfaturi - Legi ecleziastice care nu sunt poruncite în Scriptură.

XVIII. Scaunul apostolic, sau Cathedra Petri

Adevăratul preot face fapte bune - Predicarea - Papa este apostolic atunci când îi urmează pe apostoli - Scaunul lui Moise era autoritatea lui Moise - Augustin despre scaunul apostolic - Poruncile papale trebuie testate - Apelul lui Huss către Hristos - Papa poate greși - Responsabilitatea solemnă a preoților care ucid oile - Augustin despre cathedras - Marcellus a greșit - Primatul Antiohiei și al Romei.

XIX. Atunci când superiorii ecleziastici trebuie să fie ascultați

Alimentele (hrana spirituală) trebuie respectate întotdeauna- Poruncile care sunt intermediare - Neutralitatea este imposibilă când este vorba de acțiunea morală - Superiorii trebuie ascultați întotdeauna atunci când învață poruncile lui Hristos - Exemplul Sfântului Pavel - Bernard vorbește despre datoria de a asculta - Clericii și laicii trebuie să scruteze poruncile superiorilor - Fără ascultare oarbă.

XX. Ascultarea nu trebuie să fie întotdeauna acordată Bisericii sau prelaților săi.

"Prelații trebuie ascultați în toate lucrurile" - Excomunicarea doar pentru păcate de moarte - În chestiunile intermediare ale bisericii, uneori nu trebuie să fie ascultați - Poruncile trebuie cântărite în funcție de motive - Greutățile ecleziastice greu de purtat - Jugul lui Hristos este ușor - Creștinul trebuie să urmeze poruncile lui

Hristos - Preoții capabili ar trebui să predice la fel de mult ca și cei bogați să dea de pomană.

XXI. Circumstanțele în care trebuie să se dea ascultare prelaților.

Papii și prelații comparați cu cărturarii și fariseii - Sfaturile divine - Circumstanțe care modifică poruncile - Motivele lui Huss pentru a nu merge la Roma - Poruncile care resping rațiunea - Hristos, primul exemplu care trebuie urmat - Morțile lui Ioan, Martin și Stafcon - Un inferior poate mustra un superior - Obiecții din dreptul canonic împotriva mustrării unui papă - Inferiorii ar trebui să examineze poruncile înainte de a le asculta.

XXII. Excomunicările, drepte și nedrepte.

"O cenzură din partea papei care nu trebuie pusă la îndoială" - Tratarea cenzurii lui Hristos de către Pilat - Excomunicare, suspendare, interdicție - Excomunicarea nu îi afectează pe cei drepți - Dumnezeu trebuie să excomunice mai întâi - Cei răi sunt deja excomunicați din trupul celor drepți.

XXIII. Suspendarea și Interdicția.

Suspendarea trebuie să vină de la Dumnezeu pentru a fi valabilă - Eli și fiii săi - Preoții din Vechiul Testament mai puțin vinovați decât cei din Noul Testament - Prelații mai vinovați decât poporul dacă nu-l avertizează - A nu mustra înseamnă a consimți la păcat - Interdictul - Hristos nu a impus niciunul - Nedrept față de comunitatea nevinovată - Motive pentru interdictul de la Praga - Metoda curiei - Bula lui Bonifaciu al VIII-lea - "Obiceiurile părinților" - Apostolii nu au fulminat interdicte - Condamnarea articolelor XLV Wyclifite - Efectul.

BISERICA

BISERICA

CAPITOLUL I

UNITATEA BISERICII

Așa cum orice pelerin pământean (1) trebuie să creadă cu credință în sfânta biserică catolică, așa cum trebuie să îl iubească pe Isus Hristos, Domnul, mirele acestei biserici, și de asemenea biserica însăși, mireasa sa; dar cum nu o iubește pe aceasta, mama sa spirituală, decât dacă o cunoaște prin credință - de aceea trebuie să învețe să o cunoască prin credință și astfel să o onoreze ca pe mama sa principală.(2)

De aceea, pentru a ajunge la o cunoaștere corectă a ei, trebuie să se observe: (I) că biserica înseamnă casa lui Dumnezeu, constituită tocmai pentru ca în ea poporul să se închine Dumnezeului său, după cum este scris: 1 Cor. 2:22 : "Nu aveți voi case în care să mâncați și să beți?". Sau, ca să vorbim precum Augustin: "Disprețuiți voi biserica lui Dumnezeu, casa de rugăciune?" (II) Biserica înseamnă slujitorii care aparțin casei lui Dumnezeu. Astfel, clericii care aparțin unei biserici materiale se numesc pe ei înșiși biserică. Dar, potrivit grecilor, o biserică - *ecclesia* - este o congregație - *congregatio* - ținută împreună sub o singură regulă, așa cum învață Aristotel, Polit. 2:7 (3), când spune: "Toți au parte în biserică". Prin urmare, având în vedere acest înțeles, adunarea tuturor oamenilor se numește biserică - *ecclesia*. Acest lucru apare în Matei 25:31-33, care spune: "Când va veni Fiul Omului în slava Sa și toți îngerii Săi cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale și înaintea Lui se vor aduna toate neamurile". Ce adunare mare a tuturor oamenilor sub conducerea împăratului Hristos va fi aceasta! Pentru că, totuși, întreaga adunare nu este sfânta biserică, apoi se adaugă: "și îi va despărți pe unii de alții, așa cum un păstor desparte oile de capre”.

De aici reiese că există o biserică - *ecclesia* - a oilor și alta a caprelor, o biserică a celor drepți și alta a celor reprobabili - *praesciti*.(4) De asemenea, biserica celor drepți este, pe de o parte, catolică, adică universală, care nu face parte din nimic altceva. Despre aceasta mă ocup acum. Pe de altă parte, ea este particulară, o parte împreună cu alte părți, așa cum a spus Mântuitorul, Matei 18:20: "Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor." De aici rezultă că două persoane drepte adunate împreună în numele lui Hristos constituie, cu Hristos ca și cap, o biserică sfântă particulară, și la fel trei sau patru și așa mai departe până la întregul număr al celor predestinați fără amestec. În acest sens, termenul de biserică este adesea folosit în Scriptură, ca atunci când apostolul spune, 1 Cor. 1:1:

"Bisericii care este în Corint, celor sfinţiţi în Isus Hristos". De asemenea, Fapte 20:28: "Aveţi grijă de voi înşivă şi de întreaga turmă în care Duhul Sfânt v-a pus episcopi, ca să paşteţi Biserica pe care a cumpărat-o cu propriul sânge". Şi în acest sens, toţi cei drepţi care trăiesc acum sub conducerea lui Hristos în oraşul Praga, şi mai ales cei predestinaţi, reprezintă sfânta biserică din Praga, şi acelaşi lucru este valabil şi pentru alte biserici particulare de sfinţi despre care vorbeşte Eclesiastul 24:2". În congregaţiile - *ecclesiis* - Celui Preaînalt îşi va deschide gura [înţelepciunea]" şi, de asemenea, 31:2 "Toată adunarea sfinţilor îşi va vesti milostenia". (5)

Dar sfânta biserică catolică - adică universală - este totalitatea celor predestinaţi - *omnium predestinatorum universitas* - sau toţi cei predestinaţi,(6) prezenţi, trecuţi şi viitori. Această definiţie îl urmează pe Sfântul Augustin cand vorbeşte despre Ioan, C. Recur. 32:4 [Friedberg, 1:2, 26], care arată cum una şi aceeaşi biserică a predestinaţilor, pornind de la începutul lumii, merge până la apostoli şi de acolo până în ziua judecăţii. Căci Augustin spune: "Biserica care i-a născut pe Abel, Enoh, Noe şi Avraam, l-a născut şi pe Moise şi, mai târziu, pe profeţi înainte de venirea Domnului, iar ea, care i-a născut pe aceştia, i-a născut şi pe apostoli şi pe martirii noştri şi pe toţi creştinii buni. Căci ea i-a născut pe toţi cei care s-au născut şi au trăit în perioade diferite, dar toţi au fost cuprinşi într-o ceată a unui singur popor. Iar cetăţenii acestei cetăţi au trăit chinurile acestui pelerinaj. Unii le experimentează acum, iar alţii le vor experimenta, chiar până la sfârşitul lumii." Cât de clar arată acest om sfânt ce este sfânta biserică catolică! Şi, în acelaşi loc şi într-un mod asemănător, el vorbeşte despre biserica celor răi. Aceasta, spune el, "a născut pe Cain, Ham, Ismael şi Esau, precum şi pe Datan şi alte persoane asemănătoare din acel popor. Iar ea, care i-a născut pe aceştia, a mai născut şi pe Iuda, pe falşii apostoli, pe Simon Magul şi pe alţi pseudo-creştini, până în zilele noastre - toţi împietriţi cu încăpăţânare în poftele trupeşti, fie că sunt amestecaţi(7) într-o uniune, fie că se disting clar unul de altul". Atât de mult Augustin.

Din această afirmaţie reiese că Sfânta Biserică universală este una singură, Biserica care este totalitatea celor predestinaţi, cuprinzându-i pe toţi, de la primul om neprihănit până la ultimul care va fi mântuit în viitor. Şi îi include pe toţi cei care urmează să fie mântuiţi, care alcătuiesc numărul, în privinţa umplerii căruia toţi sfinţii ucişi sub altar au avut asigurarea divină că trebuie să aştepte o vreme până când numărul va fi completat de tovarăşii şi fraţii lor, Apoc. 6 : 9-11. Căci Dumnezeu care este omniscient, care a dat tuturor lucrurilor greutatea, măsura şi numărul lor, a prevăzut câţi vor fi în cele din urmă salvaţi. De aceea, Biserica universală este şi mireasa lui Hristos, despre care vorbesc Cântecele şi despre care Isaia spune, în 61:10, "ca un mire împodobit cu o coroană şi ca o mireasă împodobită cu bijuterii". Ea este unicul porumbel(mireasa) despre care Hristos a spus: "Porumbiţa Mea este unasingură, cea mai bună", Cântece 6:9. (8) Ea este şi femeia puternică ale cărei fecioare sunt îmbrăcate cu haine duble, Prov. 21:2.Ea este regina, despre care Psalmistul spune: "Regina stă la dreapta ta în veşminte de aur" [Psalmii 45:9].

BISERICA

Acesta este Ierusalimul, mama noastră, templul Domnului, împărăția cerurilor și cetatea Marelui Împărat; și toată această biserică, după cum spune Augustin, în *Enchiridion*, 41 [Nic. Părinți, 3:255, 256], anume că: "trebuie să înțelegem nu numai acea parte care locuiește aici, lăudându-l pe Dumnezeu de la răsărit până la apusul soarelui și care, după vechea sa captivitate, cântă cântecul cel nou, ci și acea parte din ceruri care, continuând să fie fidelă scopului pentru care a fost constituită, a fost întotdeauna loială lui Dumnezeu și nu a simțit niciodată mizerie din cauza vreunei căderi. Această parte dintre sfinții îngeri rămâne binecuvântată și, așa cum se cuvine, ajută partea care locuiește pe pământ, pentru că cea care va fi una prin însoțirea veșniciei este acum și ea una prin legătura iubirii. Și toată această biserică a fost constituită pentru a se închina lui Dumnezeu. Prin urmare, nici întregul, nici o parte din ea nu dorește să fie adorată ca Dumnezeu". Până aici, Augustin.

Aceasta este sfânta biserică catolică pe care creștinii o mărturisesc imediat după ce își mărturisesc credința în Duhul Sfânt. (9) În primul rând, pentru că, așa cum spune Augustin,(10) ea este cea mai înaltă creatură, de aceea este plasată imediat după Trinitate, care este necreată, și în al doilea rând, pentru că este legată de Hristos printr-o căsătorie fără sfârșit și prin iubirea Duhului Sfânt. Și în al treilea rând, pentru că, odată recunoscută Treimea, se cuvine ca ea să o aibă ca templu în care să locuiască.(11) De aceea, Augustin, așa cum a spus mai sus [*Enchiridion*, 41], concluzionează: "Că Dumnezeu locuiește în templul său - nu numai Duhul Sfânt, ci și Tatăl, de asemenea, și Fiul. Iar despre trupul său - în virtutea căruia a fost făcut cap al Bisericii lui Dumnezeu care este printre oameni, pentru ca în toate lucrurile să aibă întâietatea - Fiul a spus: "Distrugeți acest templu și în trei zile îl voi zidi din nou"[Ioan 2:21]. Din aceste cuvinte ale lui Augustin deducem (1) că biserica universală este una, care îl laudă pe Dumnezeu de la începutul lumii până la sfârșit;(2) că sfinții îngeri fac parte din sfânta biserică catolică; (3) că partea bisericii numită pelerină sau militantă este ajutată de biserica triumfătoare; (4) că biserica triumfătoare și biserica militantă sunt legate între ele prin legătura iubirii; (5) că întreaga biserică și fiecare parte a ei trebuie să se închine lui Dumnezeu și că nici ea și nici o parte a ei nu dorește să fie venerată ca Dumnezeu.

Din toate acestea rezultă concluzia că cei credincioși nu trebuie să creadă în biserică, pentru că ea nu este Dumnezeu, ci casa lui Dumnezeu, așa cum spune Augustin în Expunerea Crezului,(12) ci trebuie să creadă că biserica catolică este mireasa Domnului Isus Cristos - mireasă, spun eu, castă, incoruptibilă și niciodată capabilă să fie coruptă. Căci Sfântul Ciprian, episcopul și gloriosul martir, 24:1, *C. Loquitur* [Friedberg, 1:971, *de Unitate Eccles*., 5; *Ante-Nic. Fathers*, 5:423], spune: "Biserica este una, care se răspândește în lung și în lat prin creșterea rodniciei ei". Și mai adaugă: "Biserica este o biserică care se află în plină expansiune prin prisma creșterii numărului său de persoane: cu toate acestea, capul este unul, originea este una și una este mama bogată a fecundității. Mireasa lui Hristos nu poate fi pângărită. Ea este incoruptibilă și castă. Ea cunoaște o singură casă și păzește cu

modestie castă sfințenia unei singure canapele".(13) Sfânta Biserică este, de asemenea, vița de vie a viticultorului, despre care Grigore în Omiliile sale [Migne, 76:1154] spune: "Făcătorul nostru are o vie, și anume Biserica universală, care pornește de la neprihănitul Abel și coboară până la ultimul ales care se va naște la sfârșitul lumii, care poartă atâția sfinți câte ramuri trimite via". Despre biserică mai spune Sfântul Remigius (14) în Omilia Quadragesima pe text: "Oamenii din Ninive se vor ridica la judecată cu acest neam și îl vor condamna. Sfânta Biserică este alcătuită din două părți: cei care nu au păcătuit și cei care au încetat să mai păcătuiască".Sfântul Isidor, de asemenea, vorbind despre biserică, în *de Summo Bono*, 14 [Migne, 83 : 572](15) spune: "Sfânta biserică este numită catolică pentru că este universal distribuită în toată lumea". Augustin și Ambrozie, de asemenea, în cântecul lor, Lăudându-l pe Dumnezeu, spun:: "Sfânta Biserică în toată lumea Te recunoaște pe Tine".(16) Iar Ambrozie, 24:1 [Friedberg, 1:976] vorbește astfel despre ea: "Ce casă este mai vrednică de primirea predicii apostolice decât sfânta biserică ? Sau cine altcineva este de preferat mai presus de toate celelalte decât Hristos, care obișnuia să spele picioarele oaspeților săi și nu permitea nimănui dintre cei pe care îi primea în casa sa să locuiască acolo cu pașii murdari, adică cu fapte?". Și, vorbind despre această biserică, Papa Pelagius, 24:1, C. *Schisma* [Friedberg 1:980,](17) îl citează pe Augustin spunând: "Nu pot exista două biserici" și apoi adaugă: "Cu adevărat, așa cum s-a spus adesea, nu poate exista decât o singură biserică, biserica care este trupul lui Hristos, care nu poate fi împărțită în două sau mai multe trupuri."Ieronim mai spune despre biserică, în *de Paem*, Dist. I:C. Eccl. [Friedberg I:1179]: "Biserica lui Hristos nu are nici o pată, nici un rid sau ceva de acest fel, dar cel care este păcătos sau este murdar de vreo murdărie nu se poate spune că face parte din Biserica lui Hristos". Această sfântă biserică universală este trupul mistic al lui Hristos, așa cum spune apostolul, Efes. 1:22: "El însuși s-a dat pe sine ca să fie capul întregii biserici, care este trupul său". Tot el spune, Col. 1:18: "El este capul trupului, care este biserica", și din nou, Col. 1:24: "Pentru trupul său, care este biserica", și Efes. 5:25: "Hristos este capul bisericii și el însuși este Mântuitorul trupului său", și mai departe: "Hristos a iubit Biserica și S-a dat pe Sine însuși pentru ea, ca să o sfințească, după ce a curățit-o prin botezul cu apă prin cuvânt, pentru ca să înfățișeze înaintea Lui această Biserică glorioasă, care să nu aibă nici pată, nici rid sau altceva de acest fel, ci să fie sfântă și fără pată".

Pe acest text se sprijină sfinții doctori, așa cum spune Augustin, în *de doctrina Christi* [3:37, Nic. Fathers, 2:573]: "Hristos este capul Bisericii, care este trupul său destinat în viitor să fie cu el în împărăția sa și în slava sa nesfârșită". Grigore, Moralia, 35:9 [Migne, 76:762] spune: "Deoarece Hristos și Biserica sunt una, capul și trupul sunt o singură persoană". Iar despre Ezechiel, omilia 15, el spune: "Biserica este o singură substanță cu Hristos, capul ei". Și Bernard asupra Cântărilor, *omilia* 12 [Migne, 183:831]: "Biserica este trupul lui Hristos, mai scump decât trupul pe care l-a dat la moarte".(18) Și Paschasius, în *de sacra*, *corporis Christi* [Migne, 120:1284](19) spune: "Așa cum se găsește în Scriptură - Biserica lui Hristos, sau mireasa lui Dumnezeu, este cu adevărat numită trupul lui Hristos, cu adevărat

pentru că Biserica universalăa lui Hristos este trupul său și Hristos este numit cap și toți cei aleși sunt numiți mădulare. Din aceste mădulare, trupul unic al bisericii este adus la desăvârșire și la măsura plinătății lui Hristos. Dar trupul lui Hristos, adică mireasa lui Dumnezeu, se numește în drept biserică. Aceasta este conform cuvintelor apostolului: 'Și cei doi vor fi un singur trup.' Acesta, spune el, este un mare sacrament în Hristos și în biserică.(20)Căci, dacă Hristos și Biserica sunt un singur trup, atunci, cu siguranță, există un singur trup, un singur cap, un singur mire, dar diferite persoane alese, mădulare unii altora.” Până aici, Paschasius.

Aceste citate din sfinți arată că sfânta biserică catolică reprezintă numărul tuturor celor predestinați (21) și trupul mistic al lui Hristos - Hristos însuși fiind capul - și mireasa lui Hristos, pe care El, din marea Sa iubire, a răscumpărat-o cu sângele Său pentru ca în cele din urmă să o posede ca pe o mireasă glorioasă, fără să aibă riduri din cauza păcatului de moarte sau pete din cauza păcatului venial, sau orice altceva care să o pângărească, ci pentru ca ea să fie sfântă și fără pată, îmbrățișându-l perpetuu pe Hristos, mirele.

BISERICA

NOTE

1. Viator, un cuvânt de actualitate. A se vedea Wyclif, de Eccles, 4, 42, 350. Gerson, ed. lui Du Pin, 2 : 22.
2. A se vedea și cap. II, etc. Denumirea de mamă nu este dată nicăieri în N. T. Ea derivă din relația pe care biserica o are cu Hristos ca mireasă a sa. Mai târziu, în acest capitol, Augustin o reprezintă ca dând naștere la copii. La fel și Wyclif, de Eccles, 117: "Biserica este o fecioară, deoarece ea este mireasa fecioarei lui Isus Cristos, prin care, ca o mamă, suntem născuți după un model spiritual". De aici rezultă că Hristos era tatăl spiritual sau "tatăl prin credință," Wyclif, p. 1, iar Grosseteste în acest tratat, cap. IV. În Com. sa despre Lombard, p. 469, Huss vorbește despre biserică ca fiind "mama noastră cea mai dragă, mama cea mai vrednică a celor predestinați".
3. Aristotel, autoritatea scolasticilor în materie de filozofie și numit, în Evul Mediu, Filozoful. Astfel, Huss, în acest tratat, cap. IV, și deseori în Com. sa despre lombard, p. 112, etc.
4. Cei cunoscuți dinainte, adică cei despre care Dumnezeu știe dinainte că nu sunt într-o stare de har permanent. Starea lor nu este rezultatul unui decret activ, deși este un subiect al cunoașterii prealabile a lui Dumnezeu. Cei cunoscuți dinainte se află în har în funcție de dreptatea prezentă și doresc prin merit deodată fericirea veșnică și în același timp damnarea lor. Această aparentă contradicție Huss o explică prin faptul că rezidă în aceasta, că ei nu doresc să folosească mijloacele pentru obținerea fericirii veșnice, așa cum o persoană poate dori o haină și totuși nu o posedă. Super IV. Sent. 188.
5. A se vedea Bissell, Corn, on Apocrypha, Lange Series, 343, 359. De asemenea, Apocrypha trsl. din greacă și latină, Cambr., 1895.
6. Huss reia decretul de predestinare în Super IV. Sent. 153-188. El face o ușoară distincție între ales și predestinat, deși spune că Maeștrii folosesc termenii în mod interschimbabil. Alegerea poate fi doar pentru viața prezentă, ca în cazul lui Iuda, despre care Hristos a spus " Nu v-am ales Eu pe voi doisprezece, dar unul dintre voi este un diavol?". Ioan 6:70. Cei predestinați nu pot cădea, și totuși nu este pusă nicio necesitate asupra voinței lor libere, pp. 165, 168.
7. Permixti, pe care Decretum îl are în loc de proximi, textul lui Huss.
8. Acest text, *una est columba, una perfecta mea*, a fost una dintre principalele dovezi biblice folosite de scolastici în favoarea unității bisericii. Cântarea Cântării lui Solomon a exercitat o mare fascinație asupra Scolasticilor - cartea asupra căreia, unul după altul, și-au exercitat abilitatea alegorică. Era privită ca o antologie inspirată a excelențelor trupești și spirituale ale Fecioarei Maria și a perfecțiunilor bisericii. Ei au găsit în ea un depozit de meditație devoțională, la fel ca și Bernard, ale cărui predici despre Cântece sunt pline de efuziuni tropicale către Hristos și către Maria și reprezintă sursa principală a teologiei sale mistice. Paschasius Radbertus, *de corpore et sanguine*, Migne 120 : 1295, spune: "Cântecele tratează despre sfânta biserică a lui Dumnezeu, care este numită în Cântece paradisul deliciilor". Damiani l-a reprezentat pe Dumnezeu ca fiind înflăcărat de dragoste pentru Maria, cântând Cântecele în lauda ei. Albertus Magnus, în panegiricul său elaborat despre Maria, insistă iar și iar asupra pasajelor acesteia, dedicând nu mai puțin de două sute patruzeci de pagini cuvintelor: "o grădină închisă este sora mea, mireasa mea", Cant. 4:12. Alanus ab Insulis vorbește despre Cântece ca referindu-se la biserică, dar în cel mai înalt sens spiritual la Maria, iar un alt scolastic mai sănătos, Rupert de Deutz, își umple comentariul său despre Cântece cu cel mai tropical limbaj.
9. Referirea este cu privire la Crezul Apostolilor, "Cred în sfânta biserică catolică", care este precedat de mărturisirea lui Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. De asemenea, Crezul de la Niceea. A se vedea Schaff, Crezuri, 2:57 sq. În ceea ce privește mijlocirea sfinților în cer și pe pământ, Conciliul de la Trento, XXV, spune: "Că sfinții care domnesc împreună cu Hristos oferă propriile lor rugăciuni lui Dumnezeu pentru oameni și că este bine și folositor să îi invocăm și să recurgem la rugăciunile și ajutorul lor pentru a obține beneficii de la Dumnezeu prin Fiul său, Isus Hristos, Domnul nostru, care este singurul nostru Răscumpărător și Mântuitor".
10. În Enchiridion, așa cum am citat mai sus. Augustin face o afirmație similară în predica sa către catehumeni, Nic. Părinți, 3:375.
11. Scriitorii M.A., în special cei care au scris imnuri, au făcut din Maria locuința Sfintei Treimi. Astfel, marele imnograf, Adam al Sfântului Victor, în versurile [Bucură-te, mamă a evlaviei; Și a întregii Treimi/ Excelent refectoriu (sală monahală).] Așa cum Biserica este mireasa lui Hristos, Maria a fost reprezentată și ea ca soție a Duhului Sfânt. Alfonso da Liguori se complace să o reprezinte astfel, ca de exemplu, în rugăciune: "Îți mulțumesc, Spirit etern, pentru dragostea dăruită Mariei, soția ta". În enciclica sa către episcopii francezi, din 15 ianuarie 1007, Pius al X-lea vorbea "despre deplina sa încredere în Fecioara Imaculată, fiica Tatălui nostru, mama Cuvântului și soția Sfântului Duh" etc.
12. *Sermo de symbolo*, atribuit în mod fals lui Augustin și dat în apendicele la Operele sale (Migne, 40 : 1106). Trei dintre tratatele autentice ale lui Augustin despre crez sunt date în traducere, Nic. Părinți, vol. Ill, 282-314; 321-333;360-375.
13. Cubilis. The Decretum has cubiculi, bedchamber.

14. Remigius, d. în jurul anului 908, călugăr benedictin din Auxerre, care a predat și la Paris. A scris comentarii la Psalmi, Geneza etc. și 12 Omilii la Matei, toate găsite în Migne, 131. El a susținut punctul de vedere al lui Paschasius cu privire la schimbarea elementelor euharistice.
15. Cunoscută de obicei sub numele de *sententiis*, primul compendiu latin de teologie și un precursor al Sentințelor lui Petru Lombardul și al sistemelor de somități din Evul Mediu. Isidor, arhiepiscop de Sevilla (d. 636), a exercitat o mare influență asupra studiilor scolastice din Evul Mediu, mai ales prin lucrările sale enciclopedice, Etimologul și *de natura rerum*. Prima este o enciclopedie generală care oferă informații curioase, provenite din autori antici, clasici și ecleziastici, despre o mare varietate de subiecte: medicină, drept, Biblie, gramatică, război etc. A se vedea Brehaut, An Encyclopedist of the Dark Ages, New York, 1912. Isidor a fost unul dintre primii care a scris un tratat menit să-i convingă pe evrei, *de fide catholica* c. Judaos. Înalta fraudă bisericească, Decretele pseudo-isidoriene, apărute în jurul anului 853, a fost atribuită timp de secole lui Isidor. În capitolul citat de Huss, Isidor spune: "Sfânta biserică catolică tolerează cu răbdare în ea pe cei care trăiesc rău, dar îi alungă din ea pe cei care cred rău", și din nou: "Sunt eretici cei care, părăsind biserica lui Dumnezeu, au ales societăți private, adică și-au săpat cisterne sparte pentru ei înșiși."
16. *Te Deum*, sau cântecul către Sfânta Treime, care începe cu "Te lăudăm pe Tine, Dumnezeule". Potrivit legendei, notată pentru prima dată de Hincmar în secolul al IX-lea, Augustin și Ambrozie, la botezul lui Augustin, în 387, sub inspirație supranaturală, au improvizat imnul. În Occident, acesta a devenit parte a serviciului bisericesc încă din secolul al VI-lea, dacă nu mai devreme. Vezi Julian, Hymnology, p. 1119 sqq,; Augustin, Conff. 9:7, se referă la impresia emoționantă pe care i-au produs-o "imnurile și cântările" cântate în biserica din Milano. Din aceste motive, Rafael i-a acordat lui Augustin un loc în tabloul său cu Sfânta Cecilia, la Bologna.
17. Pelagius I, papă, în 555-561, a fost martor al distrugerilor făcute de goții Totila în Roma și a ajutat la repararea lor în timpul pontificatului său. A fost ales de Iustinian pentru funcția papală. Citatul este din scrisoarea lui Pelagius către un anumit patrician, Ioan, care condamna hirotonirea lui Paulinus de Aquileja de către episcopul schismatic de Milano ca fiind ceva ce trebuie mai degrabă execrat decât considerat sacru. A se vedea Jaffa, Regesta pontificum, p. 88. În această scrisoare, Pelagius vorbește de asemenea pentru unitatea bisericii Cant. 6:9: "Porumbelul meu este unul singur."
18. Pasajul este următorul: "Biserica trăiește și mănâncă din pâinea cea vie care s-a pogorât din cer. Ea este trupul cel mai prețios al lui Hristos și, pentru ca ea să nu guste din moarte, cealaltă a fost dată la moarte."
19. Acest tratat al lui Paschasius, d. 865, citat de obicei sub numele de *de corpore et sanguine Christi*, este unul dintre cele mai importante tratate referitoare la dezvoltarea doctrinei transsubstanțierii. Fără să folosească acest cuvânt, Paschasius a expus opinia că în cadrul Cinei Domnului însuși trupul "care s-a născut din Fecioara Maria, a suferit pe cruce și a înviat" este distribuit de către preot. El susține acest punct de vedere prin interpretarea literală a lui Ioan 6:54: "Cine mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu". Taschasius a fost călugăr și apoi, în 844-851, abate al mănăstirii din Corbie, mai aproape de Amiens. Tratatul său a fost scris în 831 și trimis lui Carol cel Chel în 844. Doctrina sa a fost combătută de călugărul Ratramnus și de alții. Următoarea controversă asupra Cinei Domnului a fost condusă de Berengar, d. 1088. Transsubstanțierea a fost făcută dogmă a bisericii la al patrulea conciliu de la Lateran, 1215. Wyclif a negat-o, declarând că transsubstanțierea ar implica transsubstanțierea. Huss a fost, de asemenea, acuzat de negarea doctrinei, dar a respins cu emfază acuzația. Lucrarea lui Ratramnus a fost pusă la Index de către conciliul de la Trent.
20. Efes. 5:32. Traducerea falsă a lui Ieronim, care redă cuvântul grecesc mister prin sacrament, o interpretare folosită pentru a justifica includerea căsătoriei printre sacramente și repetată în versiunea Rheims.
21. Wyclif*, Congregatio omnium predestinatorum, solum numerus predestinatorum, de Eccles*. 2, 5, etc. În Com. sa despre lombard, p. 36, Huss demitizează biserica ca fiind "congregația tuturor credincioșilor care urmează să fie mântuiți. Ea este trupul mistic al lui Hristos, care ne este acum ascuns, din care trup damnații nu au cu adevărat parte, ci sunt precum neghina care, în ziua judecății, vor fi separați de trupul lui Hristos."

BISERICA

CAPITOLUL II

BISERICA UNIVERSALĂ UNICĂ DIVIZATĂ ÎN TREI PĂRȚI

După ce s-a spus despre sfânta biserică universală că este una singură, așa cum numărul tuturor celor predestinați este unul singur, și că ea este împărțită în mădularele ei în tot cuvântul - trebuie să se știe că această sfântă biserică universală este tripartită, adică împărțită în biserica triumfătoare, militantă și dormientă (adormită).

Biserica militantă reprezintă numărul celor predestinați care se află acum în pelerinajul său spre țara cerească și este numită militantă pentru că duce lupta lui Hristos împotriva cărnii, a lumii și a diavolului.

Dormientul bisericesc este numărul celor predestinați care suferă în purgatoriu. Se numește dormient pentru că, fiind acolo, nu se bucură de binecuvântarea pe care în viața prezentă, prin harul prevenitor și ajutător al lui Dumnezeu, a meritat-o pentru a-și putea primi răsplata în țara cerească după satisfacția trăită/realizată în purgatoriu.

Biserica triumfătoare este formată din cei binecuvântați care se odihnesc în țara cerească, care au continuat lupta lui Hristos împotriva lui Satana și au triumfat în cele din urmă. Cu toate acestea, în ziua judecății va exista o singură mare biserică, formată din toate acestea. Iar ca simbol al acestor trei părți, doctorii spun că sacramentul euharistiei este împărțit în trei părți. Prima parte, partea scufundată în sacramentul lichid, spun ei, semnifică biserica triumfătoare care este absorbită și îmbătată cu înmuierea (1) esenței divine, cum spune capul bisericii, Cant. 5, 1, veselindu-se cu prietenii și tovarășii săi: "Să ne îmbătăm, iubiții mei" [să bem din belșug, Apoc. vers.]. Dar celelalte două părți care se află în mâna Domnului și care urmează să fie curățite prin meritele bisericii sunt prezentate prin acele două părți pe care preotul le ține în mâinile sale, cea mai mare, fiind așezată, semnifică biserica militantă, iar cea mai mică, odihnindu-se pe ea, semnifică biserica care așteaptă în purgatoriu. Căci această biserică din purgatoriu depinde de sufragiile bisericii militante. Și pentru aceste două părți ne vărsăm rugăciunile noastre duble către Mielul, care este capul bisericii, ca să aibă milă de noi. Dar în ceea ce privește a treia parte, spre a cărei locuință și odihnă așteptăm cu nerăbdare, ne rugăm ca același Miel împărțit în trei să ne dea în sfârșit pacea. Din acest motiv, Hristos, în starea Sa de umilință, a vizitat trei locuri ale Bisericii: (1) centrul lumii noastre locuibile, locuind treizeci și trei de ani în Iudeea și Ierusalim; (2) limbul, în care s-au purificat Părinții, scoțând în duh un fragment din Biserica Sa, și (3) urcând la cer a dus captivă o captivitate, pe care, după triumful Său, a încununat-o așezând-o de-a dreapta lui Dumnezeu.(2) Aceasta este, așadar, tripla împărțire a acestei unice biserici universale sau catolice, deși, totuși, există și biserici particulare.

Dar această biserică universală este o fecioară, mireasa lui Hristos - care este fecioară - din care, ca dintr-o mamă adevărată, ne naștem spiritual. O fecioară, zic eu, toată frumoasă și în care nu există nici o pată [Cant. 4:7.], " fără pată și fără rid" [Ef. 5:27], sfântă și imaculată, deci foarte castă, așa cum este ea în țara cerească. Cu toate acestea, prin curvia cu diavolul adulterin și cu mulți dintre copiii lui, ea este parțial coruptă prin greșeli. Cu toate acestea, ea nu este niciodată primită ca mireasă pentru a fi îmbrățișată, în mod beatific la dreapta și în patul mirelui, până când nu devine o fecioară curată, cu totul fără riduri. Căci Hristos este mirele celor curați, care, fiind veșnic viu, nu poate îngădui ca mireasa să îl părăsească și să curvească duhovnicește. Astfel, se spune despre mulțimea locuitorilor cerului că sunt curați și îl urmează pe Miel oriunde merge [Apoc. 14:4]. Dar chiar din prima clipă a lumii, Hristos a fost predestinat să fie mirele Bisericii și, prin stabilirea îngerilor [în slavă], a dat o zestre unei părți a miresei. Și tot așa, stabilind pe neprihănitul Abel și pe alți sfinți, până la momentul întrupării, Biserica a rămas în permanență în logodna ei.La întrupare a făcut a doua căsătorie, creând pentru a fi regină o parte a întregii biserici, care, printr-o anumită potrivire, se numește biserica creștină. Căci atunci conducătorul și legiuitorul nostru s-a adresat în mod familiar miresei sale, după cum spune apostolul, în Evr. 1. Asumându-și natura umană, el a îmbrăcat armura noastră și, ca un uriaș, i-a învins pe dușmanii bisericii și a învățat cum o parte a bisericii, ca mireasă geloasă, ar trebui să-l urmeze.

Prin urmare, întreaga doctrină creștină este implicată în acea rugăciune a bisericii în care îl rugăm pe mire, prin venirea sa în trup, să ne învețe să disprețuim lucrurile pământești și să iubim cele cerești - să disprețuim, adică să ne subordonăm, lucrurile pământești în afecțiunea noastră și să-L iubim pe Hristos, mirele, mai presus de toate lucrurile.

Prin urmare, este evident că sfânta biserică universală este singura și unica mireasă a lui Hristos, fecioara care va fi în cele din urmă cea mai castă, pe care Fiul lui Dumnezeu a legat-o de El prin căsătorie din iubire veșnică și prin harul adopției, iar biserica în care credem cu tărie, spunând împreună cu Crezul: "Cred într-o singură sfântă biserică catolică", și despre care se adaugă cuvântul în al doilea Crez: "și apostolică". Ea este numită apostolică din motivul că apostolii sunt participanți deplini ai aceleiași biserici-mamă, care este pe deplin purificată în Duhul, și pe care ei înșiși au plantat-o cu învățătura și sângele lui Hristos; și prin a cărei învățătură (adică a apostolilor) și autoritate vicarii lor conduc acum tânăra mireasă, care caută doar pe mirele bisericii. Așa curge Decretul 24 [Friedberg, 1:968], unde papa Leon spune: "Autoritatea lui Petru își are sediul acolo unde este purtată sentința sa dreaptă". Căci Petru însuși locuiește în ceruri, văzând și urmărind ceea ce Dumnezeu leagă și dezleagă. De aceea Bonifaciu al VIII-lea, în *Extravagante*, spune: "Suntem legați cu credință vie să credem și să susținem că sfânta biserică catolică și apostolică este una". (3)

Unitatea bisericii catolice constă în unitatea predestinării, în măsura în care membrii ei separați sunt una prin predestinare (4) și în unitatea binecuvântării, și în

măsura în care fiii ei separați sunt în cele din urmă uniți în fericire. Pentru că, în prezent, unitatea ei constă în unitatea credinței și a virtuților creștine și în unitatea iubirii, așa cum Augustin scoate în evidență în expunerea lui Ioan 17:21, "ca toți să fie una", și în scrisoarea sa către Dardanus (5), unde expune textul "se cuvine ca un singur om să moară pentru popor" [Ioan 18:14]. "Caiafa", spune Augustin: "a profețit că Dumnezeu va aduna într-unul singur pe copiii săi" [Ioan 11:52], adică nu într-o singură localitate materială; "dar i-a adunat într-un singur spirit și într-un singur trup, al cărui unic cap este Hristos". La această unitate se referă apostolul, Efes. 4:3: "străduindu-se să păstreze unitatea Duhului în legătura păcii. Există un singur trup, un singur Duh, un singur Domn, o singură credință, un singur botez, un singur Dumnezeu și Tatăl tuturor". Nici nu este de pus la îndoială faptul că fără această unire, așa cum s-a indicat mai înainte, nu există mântuire.

BISERICA

NOTE

1. *Intinctio* este cuvântul folosit atunci când Iuda a înmuiat bucata de paine, Matei 26:23; Ioan 13:26. Obiceiul este ca preotul să împartă ostia în două părți egale. Apoi, el aruncă un fragment din una dintre aceste părți în potir, al cărui conținut îl bea. Preotul ține cele două părți mai mari astfel încât cea mai mică dintre ele să stea deasupra celeilalte. Toma de Aquino, Summa, 3:84 [Migne, 3 : 851], menționează obiceiul de a lăsa să cadă un fragment în potir.
2. În Evul Mediu, Ierusalimul era considerat centrul pământului. Crucea, potrivit lui Ieronim, a fost ridicată peste craniul lui Adam, pe care Sem l-a dus la Ierusalim după Potop și l-a îngropat pe viitorul Munte al Calvarului. Noe, potrivit lui Iacob din Edessa, luase cu el în arcă oasele lui Adam. Regiunea *limbus pairum* era, potrivit scolasticilor, viitoarea locuință, unde patriarhii și evreii credincioși au fost reținuți până la "coborârea lui Hristos în Hades". Lumea viitoare este împărțită în cinci lăcașuri, iadul, "locul dolurilor" (Th. Aquinas) , și "închisoarea adâncă în a cărei atmosferă afumată sunt aruncați demonii" (Alb. Magnus); purgatoriul, un fel de școală de corecție, unde cei botezați sunt curățați de păcatele care se agață de ei la moarte; raiul; și lăcașul părinților și al copiilor, *limbus infantum*. Acesta din urmă este locuința finală a tuturor copiilor nebotezați care mor în copilărie, unde rămân pentru totdeauna fără speranța fericirii, fără schimbare și fără viziunea lui Dumnezeu sau lumină fizică.
3. Faimoasa bulă a lui Bonifaciu, *Unam sanctam*, emisă în 1302 împotriva lui Filip cel Frumos al Franței, care poruncește supunerea față de pontiful roman ca o condiție de mântuire pentru orice creatură. Textul continuă: "și noi credem cu tărie și mărturisim cu sinceritate că, în afara ei, nu există mântuire sau iertare de păcate, așa cum a anunțat mireanul în Cântece: 'Mireasa mea este una singură'". Vezi Schaff, Ch. Hist., V, partea 2 : 25 sqq. pentru original și traducere; Friedberg, 2 : 1245; Mirbt, 162. În acest tratat, Huss citează această bulă de mai multe ori, chiar până la ultimul capitol.
4. În răspunsul său la Palecz, Mon, I . 321, Huss spune din nou: "Harul predestinației este lanțul prin care trupul bisericii și fiecare membru al ei sunt uniți cu Hristos". El vorbește, de asemenea, despre unitatea prin dragoste, credință și speranță, Mon., 1:326.
5. Dardanus Claudianus Postumus, un prefect creștin din Galia, cel căruia, probabil, Ieronim i-a adresat și el o scrisoare. Pentru scrisoarea lui Augustin, Migne, 33 ; 832.

BISERICA

CAPITOLUL III

NU TOȚI CREȘTINII SUNT MEMBRI AI BISERICII

Împotriva a ceea ce s-a spus deja se ridică obiecția (1) că, dacă tratamentul este corect, atunci niciun reprobat nu ar face parte din sfânta noastră mamă, biserica universală. Dar consecința este falsă, deoarece fiecare creștin face parte din această biserică, așa cum reiese din parabola, Mat. 13:47: " Împărăția cerurilor se aseamănă cu o plasă aruncată în mare care a adunat tot felul de pești". Despre aceasta Sfântul Grigorie în Omiliile sale [*Migne*, 76:1116] spune: "Sfânta Biserică este comparată cu o plasă aruncată în mare pentru că este încredințată pescarilor și pentru că fiecare este atras prin ea din valurile lumii prezente spre împărăția veșnică pentru a nu se scufunda în adâncurile morții veșnice". (2) Falsitatea tratamentului este confirmată de Matei 22:2: "Împărăția cerurilor se aseamănă cu un împărat care a făcut un ospăț de nuntă pentru fiul său și a trimis pe slujitorii săi să cheme pe cei poftiți la ospăț." Ieșind, au adunat pe toți cei pe care i-au găsit, atât buni, cât și răi, și ospățul de nuntă a fost plin de invitați. Aici Gregory spune: "Prin însăși calitatea invitaților este evident că prin această nuntă regală se înțelege biserica actuală, în care cei răi se întâlnesc cu cei buni, o biserică mixtă alcătuită dintr-o diversitate de copii".(1)(3) Este confirmată de ceea ce se spune în Matei 13:41: "Fiul omului va trimite pe îngerii Săi și va aduna din împărăția Sa tot ce este nelegiuit și pe cei ce fac nelegiuiri"; și (4) de Matei 5:20: "Oricine va călca una dintre cele mai mici dintre aceste porunci și va învăța pe oameni așa, va fi cel mai mic în împărăția cerurilor". Comentând aceste două pasaje, Grigore, în omilia 12, spune: "Împărăția cerurilor este biserica actuală" [Migne, 76:1119].

(5) Falsul apare din Luca 3:17 : " El vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc: are în mână o vânturătoare și va curăța aria și va strânge grâul în grânarul său; dar neghina o va arde cu foc nestins". Aici aria reprezintă biserica catolică, așa cum expun doctorii, mai ales Augustin, care spune despre credință, *ad Petrum*: "Țineți cu cea mai mare tenacitate și nu vă îndoiți în nici un fel de faptul că aria lui Dumnezeu este biserica catolică și că în ea neghina va rămâne amestecată cu grâul până la sfârșitul lumii". (2) Și această judecată a lui Augustin este confirmată de cuvintele lui Hristos: "Împărăția cerurilor se aseamănă cu un om care a semănat sămânță bună în câmpul său", iar Hristos spune mai apoi: "Lăsați-le pe amândouă să crească până la seceriș", Matei 13:30.

Acum, pentru înțelegerea corectă a acestor lucruri și a celor care urmează să fie spuse, trebuie să stabilim din cuvintele apostolului că Hristos este capul bisericii universale, că ea este trupul său și că oricine este predestinat este una dintre mădularele ei și, prin urmare, o parte a acestei biserici, care este trupul mistic al lui Hristos, adică trupul ascuns, condus de puterea și influența lui Hristos, Capul, și compactat și sudat împreună prin legătura predestinării. Această propoziție de bază rezultă din acea afirmație a apostolului: "L-a dat să fie cap peste toată Biserica, care este trupul Său", Ef. 1:22. De asemenea, rezultă din cuvintele când, vorbind ca

reprezentant al celor predestinați, spune: "Noi, fiind mulți, suntem un singur trup în Hristos", Romani 12:5. De asemenea, rezultă din Efes. 4:11, 15 : " A dat pe unii apostoli, pe alții profeți, pe alții evangheliști, pe alții pastori și învățători, pentru desăvârșirea sfinților în vederea lucrării de slujire pentru zidirea trupului lui Hristos." Și mai departe se spune: ": "Făcând adevărul în dragoste, să creștem în toate lucrurile în Cel care este capul, adică Hristos, pentru care tot trupul, unit prin ceea ce furnizează fiecare încheietură, potrivit cu lucrarea în măsura fiecărei părți, face să crească trupul spre zidirea lui însuși în dragoste."

În plus, trebuie remarcat faptul că Hristos este numit capul bisericii pentru că este cel mai înalt individ din familia umană, care transmite tuturor membrilor ei mișcare și simțire. Pentru că, așa cum la un om partea cea mai excelentă este capul, care dă trupului și părților sale mișcare și simțire și fără de care nici trupul și nici unul dintre membrele sale nu ar putea trăi viața naturii, tot așa Hristos este individul, adevăratul Dumnezeu și om, care împărtășește viața și mișcarea spirituală bisericii și fiecăruia dintre membrii săi și fără a cărui influență nu ar putea trăi sau simți. Și așa cum în capul unui om se află toate simțurile, tot așa în Hristos sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și cunoașterii lui Dumnezeu. Col. 2:3. Judecata de mai sus este implicată și în cuvintele apostolului când spune, Col. 1:20: "Toate lucrurile au fost create prin El și în El; și El este mai înainte de toate și în El constau toate lucrurile și El este capul trupului, al adunării, El este începutul și cel dintâi născut din morți; pentru ca în toate lucrurile să aibă întâietatea - *primatum*–pentru că întregii plinătăți i-a plăcut să locuiască în El și, prin El, să împace toate lucrurile cu Sine."

Această unitate a trupului - adică a bisericii -, apostolul o dovedește arătând, în I Cor. 12:3, că diversitatea harurilor, a slujbelor și a operațiunilor provine de la un singur Domn spiritual care lucrează în toate. Căci harul trebuie să preceadă: el este începutul slujbei pentru clerici și al operațiunii pentru laici. Duhul dă harul, Domnul primește slujirea, iar Dumnezeu cere slujirea. "Unuia - spune apostolul - i s-a dat prin Duhul cuvântul înțelepciunii, altuia cuvântul cunoștinței prin același Duh; unuia credința în același Duh, altuia harul vindecării, altuia facerea de minuni, altuia profeția, altuia discernerea duhurilor, altuia felurite limbi, altuia interpretarea cuvintelor". Pe aceste nouă, apostolul pare să le exprime unul după altul, fiecare în ordinea sa logică la oamenii care primesc darurile. Dumnezeu, spune el, i-a pus pe unii în biserică, în primul rând apostoli, în al doilea rând profeți, în al treilea rând învățători, apoi făcătorii de minuni, apoi pe cei care au darul de vindecare, interpretări de cuvinte, ajutoare, lucrări de putere (guvernare), felurite feluri de limbi, toate cele nouă par a fi corelate cu primele nouă. Iar în același pasaj, comparând trupul lui Hristos și mădularele sale cu trupul omului firesc, apostolul spune, I Cor. 12:12: "După cum trupul este unul și are multe mădulare, dar toate mădularele trupului, deși sunt multe, sunt un singur trup, tot așa este și Hristos."

Este de remarcat o triplă corespondență și o triplă diferență între membrii trupului mistic și cei ai trupului uman. Căci, așa cum mădularele alcătuiesc un singur

trup la care se unește sufletul și, din nou, așa cum fiecare mădular este necesar celuilalt, unul ajutându-l pe celălalt în îndeplinirea funcțiilor sale, tot așa este valabil și pentru mădularele Bisericii în virtutea puterii de comuniune și a legăturii de iubire. Din nou, așa cum membrele trupului se păstrează în propria lor funcție, tot așa fac și membrii bisericii. Căci, potrivit lui Chrysostom, *de opere imperfecta*, omul este ca o carte în care este scrisă întreaga religie creștină, de aceea, așa cum există o afinitate de la cap până la picioare, tot așa rațiunea și simțirea sunt legate între ele. De asemenea, așa cum fiecare membru, frumos sau nu, slujește spiritului fără certuri, tot așa fiecare membru al Bisericii îl slujește pe Hristos, fără nici o ceartă în ceea ce privește supremația și ascultarea. Și, așa cum mădularele superioare nu se laudă cu frumusețea lor, ci își îndeplinesc funcțiile și urmează regula sufletului în ajutorul fiecărui membru în parte, tot așa trebuie să fie și cu mădularele bisericii.Și așa cum ochii și chipul sunt în activitățile lor fără acoperire, ca nu cumva, dacă ar fi voalate, să se murdărească și să se pregătească pentru distrugere, tot așa Hristos și apostolii, din fervoarea iubirii lor și din cauza scutirii lor de fervoarea poftei, nu au fost implicați în interese temporale într-un mod secular; iar vicarii lor, da, toți clericii ar trebui să fie ca ochii. Dar mădularele, mai puțin arătoase, ca și părțile tainice, sunt mai ascunse și mai gingașe și mai multiple, și la fel se întâmplă cu persoanele meschine (3), prin care se scapă de scursurile bisericii. Dar diferența dintre membrii acestor corpuri trebuie precizată astfel: (1) Deoarece părțile bisericii persistă prin har, ele nu sunt preocupate în ceea ce privește locul sau locația lor corporală, așa cum sunt membrele corpului uman.(2) Deoarece membrele sunt mistice, nu este inconsecvent, ci potrivit ca fiecare membru să aibă funcții de diferite tipuri. Căci omul este, ca să zicem așa, o totalitate - *universitas* - astfel încât este potrivit ca el să acționezeîn toate deodată, în măsura în care este capabil. (3) Membrii bisericii ar trebui să aibă forțe vitale care să curgă în ei de la Hristos, așa cum membrii trupului au forțe vitale care curg în ei de la suflet, din care aceste forțe devin parte din însăși esența membrilor; cu toate acestea, afluxul este primul, iar funcționarea membrilor este voluntară, grațioasă și meritorie.(4)

Mai mult, trebuie remarcat faptul că, așa cum există în corpul uman un element care nu face parte din corpul însuși, cum ar fi saliva, flegma, urina,(5) și lichidul sau urina, și acest element nu face parte din corp pentru că nu este o parte a corpului - și este un alt lucru să faci parte din corpul uman, așa cum este fiecare dintre membrele sale - tot așa există ceva în corpul mistic al lui Hristos, care este biserica, care totuși nu face parte din biserică, deoarece nu este o parte a ei; și, în acest fel, fiecare creștin reprobabil este din trup, așa cum și ordoarea este din trup și urmează să fie în cele din urmă despărțită de el. Și astfel, una este să fii din biserică și alta este să fii în biserică - *aliud esse de ecclesia, aliud esse in ecclesia*. Și este clar că nu rezultă de la toți pelerinii care sunt în biserică, că atunci sunt din biserică, ci dimpotrivă. Căci știm că neghina crește împreună cu grâul, corbul se hrănește pe aceeași arie cu porumbelul, iar neghina se adună în același grânar cu grâul. Cu toate acestea, există o distincție incomunicabilă între ele, așa cum a fost ilustrat de corpul uman.În acest fel ar trebui să ne gândim la sfânta biserică mamă,

iar la aceste lucruri se referă 1 Ioan 2:18, unde se spune: "Acum s-au ridicat mulți antihriști. Ei au ieșit de la noi, dar nu erau din noi; căci, dacă ar fi fost din noi, ar fi continuat cu noi". Căci, așa cum superfluiditatea provine din hrană și din membrele solide și totuși nu este din ele, tot așa și purgatoriile bisericii, adică cei reprobabili, provin din ea și totuși nu sunt din ea ca părți; căci nici una dintre părțile ei nu poate cădea din ea în cele din urmă, deoarece dragostea predestinatoare, care o leagă între ele, nu dă greș. Acest lucru îl afirmă apostolul, I Cor. 13, și îl dovedește, Romani 8:28 sqq. când spune: "Știm că pentru cei care îl iubesc pe Dumnezeu toate lucrurile lucrează împreună spre bine, chiar și pentru cei care sunt chemați să fie neprihăniți, conform scopului său", adică scopul predestinării. "Căci pe cei pe care i-a cunoscut mai dinainte, pe aceia i-a și predestinat ca să fie conformați cu chipul Fiului Său, pentru ca El să fie cel dintâi născut între mai mulți frați". Și pe cei pe care i-a predestinat, pe aceia i-a și chemat; și pe cei pe care i-a chemat, pe aceia i-a și îndreptățit." Și încheie numindu-i predestinați după ce au suferit o lungă încercare, când a spus "Sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici lucrurile prezente, nici cele viitoare, nici puterea,(6) nici adâncimea, nici vreo creatură nu va putea să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu care este în Hristos Isus, Domnul nostru."

În plus, trebuie remarcat faptul că, așa cum mulți spun, relația pelerinilor cu sfânta biserică mamă este cvadruplă. Unii sunt în biserică cu numele și în fapt, cum sunt catolicii predestinați, ascultători de Hristos; unii nu sunt nici în fapt, nici cu numele, cum sunt păgânii reprobabili; unii sunt doar cu numele, cum sunt ipocriții reprobabili; iar unii sunt în biserică de fapt, deși par a fi în afara ei cu numele, cum sunt creștinii predestinați pe care satrapii lui Antihrist par să-i blesteme sub ochii bisericii, căci astfel pontifii și fariseii l-au condamnat prin moarte amară pe Răscumpărătorul nostru ca blasfemiator și, în consecință, ca eretic, "care a fost predestinat să fie Fiul lui Dumnezeu" (Romani 1: 4).

Mai mult, trebuie remarcat faptul că nici un loc, nici o alegere umană, nu face ca o persoană să devină membră a sfintei biserici universale, ci predestinarea divină o face în cazul fiecăruia care persistă în a-l urma pe Hristos în dragoste. Și, potrivit lui Augustin - *de predestinatione sanctorum* [Nic. Fathers, 5:498 sqq] -, predestinarea este alegerea voinței divine prin har; sau, cum se spune în mod obișnuit, predestinarea este pregătirea harului - pregătirea - în timpul prezent, și a slavei în viitor. Dar se susține poziția, în *de Penitentia*, Dist. 4 [Friedberg, 1:1234], *Hinc propheta*, că predestinarea este dublă: În primul rând, predestinarea unică prin care o persoană este predestinată aici la neprihănire și la acceptarea iertării păcatelor, dar nu pentru obținerea vieții de glorie. (7) Acestei predestinări nu i se aplică cea de-a doua definiție, așa cum a fost dată mai sus. Cealaltă predestinare este cea prin care o persoană este predestinată pentru a obține viața veșnică în viitor. Primul tip de predestinare urmează acesteia, și nu invers. Căci, dacă cineva este predestinat la viața veșnică, rezultă în mod necesar că este predestinat la neprihănire și, dacă urmează viața veșnică, a urmat și neprihănirea. Dar contrariul

nu este adevărat.Căci mulți sunt făcuți părtași la neprihănirea prezentă, dar, din lipsă de perseverență, nu sunt părtași la viața veșnică. De aceea se spune, în *de Penitentia*, 4, Hoc ergo: "Mulți par a fi predestinați prin meritul dreptății prezente și nu prin predestinarea gloriei veșnice". Iar Grațian își întemeiază această poziție pe cuvintele apostolului, Efes. 1:3-7: "Binecuvântat să fie Dumnezeul și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care ne-a binecuvântat cu orice binecuvântare spirituală în locurile cerești în Hristos, după cum ne-a ales în El înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără cusur înaintea Lui, în dragoste: care ne-a predestinat la adopția de fii prin Isus Hristos, după buna plăcere a voinței Sale, spre lauda gloriei harului Său, care ne este acordat gratuit în Fiul Său preaiubit, în care avem răscumpărarea noastră prin sângele Său, pentru (8) iertarea păcatelor."

Mai mult, este evident că oamenii pot fi din sfânta biserică mamă în două moduri - fie prin predestinare la viața veșnică, așa cum sunt din sfânta biserică mamă toți cei care sunt în cele din urmă sfinți, fie prin predestinare doar la neprihănirea prezentă, așa cum sunt toți cei care la un moment dat sau altul acceptă harul iertării păcatelor, dar nu persevereză până la sfârșit.

Și, mai mult, este evident că harul este de două feluri - și anume, harul predestinării la viața veșnică, de la care o persoană predestinată nu poate cădea în cele din urmă. Celălalt este harul legat de neprihănirea prezentă, care acum este prezent și acum este absent, acum vine și acum pleacă. Primul tip de har face fii pentru sfânta biserică universală și îl face pe om infinit mai desăvârșit decât cel de-al doilea tip, pentru că acordă un bun infinit de care să se bucure pentru totdeauna. Dar nu și cel de-al doilea fel de har. Din nou, primul face fii pentru o moștenire veșnică, în timp ce al doilea face funcționari acceptați de Dumnezeu doar pentru timp. De aceea, pare probabil că, așa cum Pavel era în același timp un blasfemiator conform nedreptății prezente și totuși din sfânta biserică mamă și, în consecință, unul dintre credincioși și în har în virtutea predestinării la viața veșnică - tot așa Iscarioteanul era în același timp în har conform dreptății prezente și totuși niciodată din sfânta biserică mamă prin predestinarea la viața veșnică, pentru că această predestinare lipsea în cazul lui.Astfel, Iscarioteanu, deși a fost apostol și episcop ales de Hristos - "episcop" fiind numele unei funcții - nu a făcut niciodată parte din sfânta biserică mamă. La fel și Pavel nu a fost niciodată membru al diavolului, deși a săvârșit unele fapte asemănătoare cu cele ale bisericii celor răi. Asemănător a fost cazul lui Petru, care, cu permisiunea Domnului, a căzut în grave sperjururi, doar pentru ca să se ridice mai puternic; căci, după cum spune Augustin: Este de folos ca cei predestinați să cadă în păcate de acest fel.

Din ceea ce s-a spus, este evident că există o dublă separare de sfânta biserică. Prima este permanentă [nu poate fi pierdută - *indeperdibilis*], iar de aici aparțin cei reprobați care sunt separați de biserică. A doua poate fi pierdută - *deperdibilis* - și aici intră ereticii, care sunt separați prin păcat ruinător de sfânta biserică însăși, dar, cu toate acestea, sunt capabili prin harul lui Dumnezeu să vină la staulul Domnului Isus Hristos. Despre aceștia din urmă Hristos spune: "Mai am și alte oi care nu sunt

din turma aceasta și pe ele trebuie să le aduc", Ioan 10:16. Alte oi a avut în virtutea predestinării, care nu sunt din această turmă și din biserica Sa, potrivit cu dreptatea prezentă, oi pe care, prin harul Său, le-a adus la viață.

Această distincție între predestinare și harul prezent merită să fie subliniată cu tărie, căci unii sunt oi prin predestinare și lupi răpitori după dreptatea prezentă, după cum deduce Augustin în Comentariul său la Ioan [*Nic. Fathers*, 7:253 sq.]: "La fel, unii sunt fii prin predestinare și nu încă prin harul prezent". Și aceeași distincție, în ambele sale părți, Augustin o atinge în Expunerea sa la Ioan 11:52 [*Nic. Fathers*, 7:278], unde se spune "Pentru ca ei să adune laolaltă într-o singură persoană pe copiii lui Dumnezeu care sunt împrăștiați." "Caiafa", spune Augustin, "profeția numai despre poporul evreu, căruia îi aparțineau oile pe care Domnul le avea în vedere când a spus: "Eu nu sunt trimis decât la oile pierdute ale casei lui Israel", dar evanghelistul știa că mai erau și alte oi care nu erau din această turmă și pe care trebuia să le aducă. De aceea, a adăugat: 'Și nu numai pentru acest neam, ci ca să adune la un loc pe fiii lui Dumnezeu care sunt împrăștiați'. Aceste lucruri, de altfel, au fost spuse în conformitate cu legea predestinării. Căci, până atunci, ei nu erau nici oile Lui, nici fiii lui Dumnezeu". Atât de mult Augustin. Și cu referire la aceste lucruri se spune, în *de Penitentia*, Dist. 4, Hoc ergo [Friedberg, 1:1235]: "În acest fel, ei nu sunt copii decât în măsura în care sunt părtași la fericirea veșnică."Și se mai adaugă: "Ei sunt numiți copii în trei moduri: fie numai prin predestinare, ca cei despre care Ioan a vorbit că "va aduna la un loc pe copiii lui Dumnezeu care sunt împrăștiați"; fie prin predestinare și speranța binecuvântării veșnice, ca cei cărora Domnul le-a spus: 'Copilașilor, încă puțină vreme mai sunt cu voi'; sau, în al treilea rând, prin meritul credinței și al neprihănirii prezente, dar nu prin predestinare la slava veșnică, cum a fost cazul celor despre care Domnul a spus: 'Dacă fiii lui au părăsit legea mea și nu au umblat în orânduirile mele' [Psalmul 89:31]."

BISERICA

NOTE

1. Migne, 76 : 1285. Grigore continuă spunând că, deși Biserica aduce la credință, totuși ea nu îi conduce pe toți la libertatea harului spiritual, etc.
2. Citatul este preluat din *de fide ad Petrum sive de regula vera fidei*, atribuit în mod greșit lui Augustin, dar tipărit de Migne, 40:753-780, în Apendice la operele lui Augustin, și cu o prefață în care se afirmă că autenticitatea sa este o chestiune îndoielnică. Lucrarea a fost scrisă de Fulgentius, episcop de Ruspe, în Africa de Nord, nu departe de Cartagina, d. aproximativ 533; un scriitor viguros împotriva arianismului și semi-Pelagianismului. Tratatul a fost adresat lui Petru Diaconul, și nu lui Petru Apostolul, așa cum pare să creadă Huss. Pentru Petru Diaconul care a fost trimis în misiune la Papa Hormisdas, vezi Wetzer-Welte, 9:1907 sq. Tratatul este un document bisericesc înalt, și este citat de cel puțin trei ori în Corp. jur. can. și sub numele de Augustin, și anume, C. 1:1, 55; C. 15 : 1, 3; *de consol*., D. 4 : 3, Friedberg, 1:379, 746, 1376. Scriitorul continuă cuvintele citate mai sus spunând: "Nu este vorba de o afirmație de la sine: "Cei răi sunt amestecați cu cei buni în împărtășirea sacramentelor; și în orice profesie, fie că este vorba de profesia clericilor, monahilor sau laicilor, cei răi și cei buni sunt amestecați. . . Cei răi trebuie să fie tolerați de dragul binelui în măsura în care rațiunea credinței și a iubirii o cer". Fulgentius a declarat că "Un eretic sau un schismatic, deși au fost botezați în numele Trinității, sunt în afara bisericii catolice, indiferent cât de mult ar putea oferi carității și chiar dacă ar transpira sânge pentru numele lui Hristos, totuși nu ar putea fi mântuiți dacă nu ar fi încorporați în biserica catolică" p. 776.
3. Contemptibilibus, o abatere de la cuvântul din Vulgata pentru "necuviincios" folosit mai sus - ignobile.
4. Aceleași gânduri sunt dezvoltate în Răspunsul la Palecz, Mon., I:321.
5. Cuvântul lui Ieronim, Filipeni, 3 8.
6. Fortitudo cu Vulgata, dar Huss omite în Vulgata *neque altitude* - "nici înălțime".
7. Augustin este citat pe larg în *de Penitentia*, 4:7-12 [Friedberg, I: 1229 sqq.]; Huss nu-l citează pe Augustin, ci comentariul lui Grațian.
8. Lipsește în Vulgata, care, urmând limba greacă, pune "remitere" în opoziție cu "răscumpărare."
9.

BISERICA

CAPITOLUL IV

HRISTOS SINGURUL CAP AL BISERICII

Având în vedere ceea ce s-a spus, concluzia este (1) că numai Hristos este capul Bisericii universale, care nu este parte a nimic altceva. Acest lucru este clar, deoarece, dacă cineva este capul bisericii universale, atunci este făcut mai bun decât îngerii și decât orice spirit creat și binecuvântat, Evrei 1:4; dar acest lucru i se cuvine numai lui Hristos, pentru că i se cuvenea să fie cel dintâi născut între mulți frați, Romani, 8:29, și, în consecință, i se cuvine să fie cel mai mare prin dreptul legii primogeniturii, Col. 1:15. Această concluzie rezultă și din cuvintele apostolului, Efes. 1:20: "Pe care Dumnezeu a făcut-o în Hristos, când L-a înviat din morți și L-a făcut să șadă la dreapta Sa în locurile cerești, cu mult mai presus decât orice stăpânire și autoritate, putere și domnie și de orice nume care se numește nu numai în lumea aceasta, ci și în lumea viitoare, și a pus toate lucrurile sub picioarele Sale și L-a dat ca să fie cap peste toate lucrurile Bisericii, care este trupul Său." De aici reiese clar că, dacă vreun creștin ar fi capul bisericii universale împreună cu Hristos (căci biserica nu poate fi un monstru având două capete, așa cum se arată în bula lui Bonifaciu al VIII-lea, care începe *Unam sanctam*; de aceea, spune bula, "biserica este un singur trup și are un singur cap, nu două capete, ca un monstru"), ar fi necesar să admitem faptul că creștinul care era capul acelei biserici era de fapt Hristos însuși, sau altfel ar fi necesar să admitem că Hristos este inferior acelui creștin și că este un membru umil al lui.Concluzia arată că acest lucru este imposibil. Prin urmare, sfinții apostoli au fost de acord să mărturisească faptul că erau slujitori ai acelui unic Cap și slujitori umili ai bisericii, mireasa sa. Nici unul dintre apostoli nu a îndrăznit vreodată să pretindă că el era capul sau mirele bisericii, pentru că aceasta ar fi însemnat să adulterăm cu regina cerului și să ne arogăm numele de demnitate și funcție - demnitatea prin care, conform predestinării veșnice, și funcția prin care, prin numirea veșnică, Dumnezeu a rânduit ca Hristos să fie conducătorul suprem al miresei sale. Acest lucru reiese, de asemenea, din scrisoarea Sfântului Augustin către Dardanus [ed. Migne, 33:832 sqq.], unde spune: "Ea are un singur cap, și anume pe cel care o conduce, care le întrece pe toate și care tipizează într-o singură uniune conducerea spirituală și cea seculară."

Prin urmare, este posibil să înțelegem "Capul Bisericii" într-un dublu sens: interior și exterior. În sens lăuntric, ca persoană de căpetenie a bisericii sale, și el este aceasta în două moduri: fie prin superintendența asupra bunurilor materiale ale bisericii sale, fie prin conducerea lucrurilor spirituale ale acesteia.Ca și conducător în sens exterior, el este o persoană care supraveghează persoanele inferioare naturii sale, dar este numit conducător pentru cei din afara acestui număr, pe care îi conduce prin influența sa în virtutea naturii sale. Astfel, Hristos este capul exterior al fiecărei biserici particulare și al bisericii universale în virtutea divinității sale și este capul interior al bisericii universale în virtutea umanității sale; și aceste două naturi, divinitatea și umanitatea, sunt un singur Hristos, care este

singurul cap al miresei sale, biserica universală, și aceasta este totalitatea predestinării. Pentru că această divinitate este omul care s-a coborât din cer și care s-a înălțat din nou la cer, așa cum se spune în Ioan 3:13, nu întreaga divinitate considerată ca divinitate, ci conform capului a cărui coborâre nu a fost o mișcare locală, ci o întrupare sau o golire de sine. Iar urcarea a fost o mișcare locală prin care a luat cu sine celelalte părți ale trupului.

Prin urmare, este clar că nu este nimic inconsecvent ca o anumită biserică să aibă mai multe capete. Căci ea poate avea trei capete, și anume divinitatea lui Hristos, umanitatea sa și căpetenia desemnată de Dumnezeu să o conducă. Dar există grade de subordonare în aceste capete, deoarece divinitatea este supremă, umanitatea lui Hristos este intermediară, iar căpetenia este cea mai de jos. Dar biserica universală, după cum s-a spus, are două capete, cel exterior, care este divinitatea, și cel interior, care este umanitatea.

Mai mult, din aceste lucruri se vede că Hristos, de la începutul lumii și până la întruparea Sa, a fost, în virtutea divinității Sale, capul exterior al bisericii, dar de la întrupare încoace, El este capul interior al bisericii, în virtutea umanității Sale. Și astfel, întreaga sfântă biserică catolică l-a avut întotdeauna și îl are acum pe Hristos drept cap, de care nu se poate despărți, căci ea este mireasa legată de El, capul ei, printr-o iubire care nu se sfârșește niciodată, căci mirele îi spune bisericii însăși, Ier. 31:3: "Te-am iubit pe tine cu o iubire veșnică, de aceea cu bunătate iubitoare te-am atras." De aceea, întotdeauna, încă de la început, Mirele a fost prezent cu întreaga Biserică în virtutea divinității sale, care mai târziu a fost cu sfinții părinți în virtutea umanității sale. De aceea Augustin spune, comentând Psalmul 37:25: "Am fost tânăr [junior, mai tânăr] și acum sunt bătrân": "Domnul însuși în inima sa, adică Biserica sa, a fost mai tânăr decât primii oameni. Și, iată, acum că este bătrân, voi știți și nu știți, și înțelegeți pentru că sunteți fixați în aceasta, și așa ați crezut, pentru că Hristos este capul nostru, noi suntem trupul capului. Numai noi suntem trup și nu și cei care au fost mai înainte de noi? Toți cei care au fost drepți de la începutul lumii îl au pe Hristos drept cap. Pentru că ei au crezut că avea să vină cel pe care noi credem acum că a venit, și în credința în el au fost vindecați, credință în care și noi suntem vindecați; pentru ca el să fie cu adevărat capul întregii cetăți a Ierusalimului, toți credincioșii fiind incluși de la început până la sfârșit, și toate legiunile și armatele îngerilor fiind de asemenea adăugate - pentru ca astfel să fie o singură cetate sub un singur rege și o singură provincie sub un singur împărat, fericită, lăudând pe Dumnezeu în pacea și mântuirea ei nesfârșită și binecuvântată fără sfârșit. Trupul lui Hristos, care este Biserica, este, ca să zicem așa, ca un tânăr. Iar acum, la sfârșitul lumii, Biserica este aproape la finalitatea ei, pentru că, cu referire la aceasta, s-a spus despre ea: "Se vor înmulți la sfârșitul ei". Ea a fost înmulțită printre toate națiunile". Atât de mult Augustin, în ale cărui cuvinte se arată cum Hristos este capul sfintei biserici, în care părinții credeau ca fiind cel care trebuia să vină în virtutea umanității sale, pentru ca el să fie capul lor în umanitatea sa, așa

cum a fost întotdeauna prezent cu ei în divinitatea sa. Și în acest cap sunt uniți toți aleșii, împreună cu sfinții îngeri.

(2) Al doilea punct se referă la obiecția că niciun reprobat nu este membru al sfintei noastre mame, biserica catolică. Căci, nu numai că sfânta noastră mamă, biserica catolică, este una de la începutul lumii, care fără amestec a fost îmbrățișată cu dragoste nesfârșită de mâna dreaptă a mirelui, așa cum reiese clar din cele spuse mai sus și din autoritatea lui Augustin: În măsura în care Biserica, după ziua judecății, nu va avea alți membri decât cei pe care îi are și îi va avea înainte de ziua judecății, dar toți cei care vor fi mântuiți după acea zi a judecății sunt predestinați, prin urmare niciunul dintre ei, înainte de acea zi a judecății, nu este reprobabil. Și, în consecință, niciun reprobat nu a fost vreodată membru al bisericii, mireasa lui Hristos. Prin același tip de raționament, acest lucru va fi întotdeauna adevărat, că niciun reprobat, oricare ar fi el, nu este membru al sfintei noastre mame, biserica catolică.

De asemenea, nu este posibil ca în vreun moment Hristos să nu-și iubească mireasa sau vreo parte din ea, căci o iubește în mod necesar așa cum se iubește pe sine. Dar nu este posibil ca el să iubească pe vreun reprobat în acest fel; prin urmare, nu este posibil ca vreun reprobat să fie membru al bisericii. Antecedentul este clar din acest principiu notabil, "că Dumnezeu nu este capabil să cunoască sau să iubească ceva de *novo*", după cum spune Augustin, *de Trinitate*, 6 [Nic. Fathers, 3:103]. Căci Dumnezeu nu poate să înceapă să cunoască ceva sau să renunțe la a cunoaște ceva sau să cheme un act de voință, pentru că el este neschimbător și, de asemenea, pentru că cunoașterea sau voința divină nu este condiționată de nimic din afară.

De aici reiese că Hristos iubește întreaga Biserică așa cum se iubește pe sine însuși, pentru că o iubește acum, așa cum o va iubi și după ziua judecății, când ea va domni împreună cu El, după cum reiese din Cântece. Pentru că, altfel, nu ar exista o căsătorie adevărată din iubirea nesfârșită a lui Hristos, parte la nunta divină, dacă mirele care este o singură persoană cu mireasa nu ar iubi-o așa cum se iubește pe sine. La aceasta se referea apostolul când spunea: "Hristos a iubit Biserica și s-a dat pe sine însuși pentru ea, ca să o purifice, spălând-o în ligheanul de apă, cuvântul vieții, ca să și-o înfățișeze Lui Însuși ca pe o Biserică glorioasă, fără pată, fără riduri sau altceva de acest fel, ci să fie sfântă și fără cusur", Efes. 5:26, 27. Din acest motiv, Bernard, în cea de-a 12-a omilie asupra Cântărilor [Migne, 183:831], spune: "Biserica este trupul lui Hristos, mai scump pentru el decât trupul pe care l-a dat morții". Prin urmare, este evident că se cuvine ca Hristos să-și iubească întotdeauna mireasa sa, sfânta biserică, așa cum o va iubi și după ziua judecății; și în același mod urăște pe orice reprobat, așa cum îl va urî și după ziua judecății.Pentru că, în măsura în care Dumnezeu știe pe deplin care va fi sfârșitul fiecărui reprobat și ce penitență va face fiecare persoană predestinată care cade, cu harul nesfârșit al lui Dumnezeu - este evident că Dumnezeu iubește o persoană predestinată care păcătuiește mai mult decât iubește orice persoană reprobată, indiferent de măsura harului de care

aceasta din urmă se poate bucura în timp, pentru că Dumnezeu vrea ca cei predestinați să aibă parte de o binecuvântare perpetuă, iar cei reprobați de focul veșnic. Astfel, Psalmistul [5:6] spune: "Tu urăști pe toți cei care fac nelegiuirea". Prin urmare, deoarece mândria celor reprobați, în măsura în care Îl urăsc pe Dumnezeu, urcă întotdeauna după impenitența finală, ei nu sunt din trupul lui Hristos. Căci Sfântul Augustin spune: Predică la cuvintele Domnului, 53 [ed. Migne, 354, vol. 39:1568]: "Un cap smerit și un membru mândru! Nu. Cel care iubește mândria nu vrea să facă parte din trupul lui Hristos, capul." Și iarăși, în Predica 50 [ed. Migne, 138, vol. 38:765], spune: "Hristos a vorbit cu adevărat cu privire la anumiți păstori, căci îi ține pe toți păstorii buni în sine, când a spus: "Eu sunt Păstorul cel mai mare și toți sunteți una în mine." (1) Dar cel reprobabil, care este un membru al diavolului, nu este unit în mod corespunzător în aceeași structură cu capul său."De asemenea, Augustin, *de doct Christi*, 3:32 [*Nic. Fathers*, 2 : 569], după ce arată că Hristos și trupul său, care este Biserica, sunt o singură persoană, îl cenzurează pe Tychonius, (2) care în a doua sa regulă numește întreaga familie umană trupul dublu - *bipartitum* - al Domnului. Acesta, spune el, "nu era un nume potrivit pentru a fi aplicat trupului lui Hristos. Acela, în adevăr, nu este trupul Domnului care nu va fi cu el în veșnicie. Tychonius ar fi trebuit să vorbească despre trupul real și trupul mixt al lui Hristos, sau despre trupul real și trupul simulat, căci, nu numai prin veșnicie, ci și acum, nu se poate spune că ipocriții sunt cu El". Cât de clar arată acest om sfânt că cei reprobabili nu fac parte cu adevărat din Biserica lui Hristos! Ca să ne referim din nou la Augustin, de Pen. 4 [Friedberg, 1:1230], el trage concluzia că nimeni nu aparține împărăției lui Hristos, care este biserica, cu excepția fiului pe care i l-a dat Tatăl, despre care se spune, Ioan 3:16: "Ca să nu piară, ci să aibă viață veșnică". De aceea, el spune: "Să nu ne mire faptul că Dumnezeu nu dă unor fii acest dar al perseverenței, căci cu siguranță nu ar putea fi așa dacă aceștia ar fi dintre cei predestinați și dintre cei chemați potrivit scopului său, care sunt cu adevărat fiii făgăduinței. Dar, pentru că aceștia trăiesc cu evlavie, ei sunt numiți fii ai lui Dumnezeu; dar pe cei care vor continua să trăiască cu răutate și vor muri în răutatea lor, pe aceștia nu-i numește fii."

Și iarăși Augustin, tratând cuvintele din 1 Ioan 2:18 [Friedberg, 1:1231], "Au ieșit din noi, dar nu erau dintre noi", spune: "Nu erau din numărul fiilor, și când au avut ei credința fiilor? Pentru că aceia care sunt fii adevărați sunt cunoscuți dinainte și predestinați pentru a fi conformați cu chipul Fiului lui Dumnezeu și, conform scopului Său, sunt chemați să fie sfinți, chiar dacă sunt aleși. Căci nu fiul făgăduinței piere, ci fiul pierzării. Aceștia, așadar, au fost din mulțimea celor chemați și nu din cei puțini care au fost aleși". Puțin mai departe, el remarcă: "Căci El știa de la început cine va crede în El și cine Îl va trăda și a spus: "De aceea v-am vorbit vouă, pentru că nimeni nu poate veni la Mine, dacă nu-i este dat de Tatăl Meu.' După aceea, mulți dintre ucenicii săi s-au întors și nu au mai umblat cu el. Ei au fost pentru o vreme numiți ucenici în Evanghelie, totuși nu erau adevărați ucenici, pentru că nu stăruiau în cuvintele lui, așa cum a spus: 'Dacă veți rămâne în cuvintele mele, atunci sunteți ucenicii mei.' Prin urmare, deoarece nu aveau perseverență, nu

erau adevărații ucenici ai lui Hristos și, prin urmare, nu erau adevărații copii ai lui Dumnezeu, deși pentru o vreme păreau a fi așa și erau numiți astfel. De aceea, noi îi numim aleși pe aceia, ucenici ai lui Hristos și copii ai lui Dumnezeu, și trebuie să fie numiți copii cei pe care îi vedem trăind vieți regenerate și pioase. Și atunci ei sunt cu adevărat ceea ce sunt numiți atunci când rămân în ceea pentru care au fost numiți astfel [care este și motivul pentru care au primit aceste nume]. Dar dacă nu au darul perseverenței, adică nu rămân în ceea ce au început să fie, atunci nu sunt cu adevărat chemați pentru ceea ce sunt numiți [pentru ceea ce le dă numele], și nu sunt așa [adică nu sunt ceea ce indică numele lor]; pentru că aceste lucruri nu există la Cel căruia îi este cunoscut ceea ce vor fi în viitor, adică persoane rele care au pornit de la a fi bune" [adică, de la a fi cu numele și în aparență bune, ele vor părea în cele din urmă a fi ceea ce sunt cu adevărat, adică rele].Așa mult spune Sfântul Augustin. Cât de clar nu arată el că în biserică sunt mulți care sunt numiți nominal "fii" de către oameni, care totuși nu sunt din biserică, pentru că nu sunt cu adevărat fii ai lui Dumnezeu predestinați la viața de slavă!

Acest lucru este clarificat și de Sfântul Hrisostom în lucrarea sa *de opere imperfecto*, Horn. 9, care spune: "Cei care sunt de la Dumnezeu nu pot pieri, pentru că nimeni nu-i poate smulge din mâna lui Dumnezeu." Acest lucru reiese și din Ioan 10:28: "Oile Mele aud glasul Meu și Eu le cunosc și ele vin după Mine și Eu le dau lor viața veșnică și nimeni nu le va smulge din mâna Mea." Iar mai târziu, Hristos, cel mai bun dintre învățători, dovedește prin măreția darului lui Dumnezeu, care este Duhul Sfânt, că nimeni nu este în stare să facă acest lucru, pentru că Tatăl său este atotputernic și din mâna lui nimeni nu poate smulge nimic. Dar, pentru că Hristos și Tatăl său sunt una cu Duhul Sfânt - care este darul lui Hristos, prin care Biserica este unită cu el -, prin urmare, nimeni nu este în stare să smulgă oile din mâna lui. Căci el însuși, din veșnicie, a ales fiecare membru al bisericii sale în relația nupțială. Prin urmare, el nu va părăsi niciun astfel de membru; pentru că, dacă nu ar fi așa, ar alege fără previziune și fără o dispoziție adecvată pentru glorie. Și la aceasta se aplică concluzia marelui filozof atunci când spune despre cei reprobați care au locuit pentru o vreme în har: "Dacă ar fi fost dintre noi, ar fi continuat cu noi", I Ioan 2:19. Căci această clauză condițională nu poate fi imposibilă sau eretică, deoarece este formulată de Duhul Sfânt.La acest text se poate adăuga Matei 10:20: "Nu voi vorbiți, ci Duhul Tatălui vostru care vorbește în voi" ; și, de asemenea, Romani 8:35, unde apostolul, așa cum am citat mai sus, vorbind despre el însuși și despre cei predestinați care sunt membri ai bisericii, dovedește că nicio creatură nu va putea să-i despartă de dragostea care este în Hristos Isus. Și el își adună cu blândețe mădularele, căci dragostea predestinării nu dă greș, I Cor. 13. De aceea, apostolul spune: "Voi nu sunteți în carne, ci în Duh, dacă Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi. Dar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, nu este al lui", Romani 8:9. Și înțelege că un astfel de om nu face parte din trupul său.

Și dacă, la urma urmei, se obiectează că cel reprobat care trăiește în acest timp prezent în iubire are această legătură [de desăvârșire] și, în consecință, este unit cu

Hristos, iar cel predestinat care trăiește în păcat nu are această legătură și, în consecință, nu este unit cu Hristos, este evident că, așa cum în trupul uman există o umezeală fluidă și o umezeală radicală, tot așa în trupul mistic al lui Hristos există, așa trebuie să se recunoască, un har conform dreptății prezente și, de asemenea, un har de desăvârșire. Așa cum ulcerele se dezvoltă și se manifestă prin fluidul umed și nu sunt continue din cauza unei diferențe de natură [față de trupul însuși], tot așa, deocamdată, se întâmplă cu mădularele diavolului care sunt cunoscute după dreptatea prezentă. Dar cei predestinați, deși pot fi privați pentru o vreme de harul fluent, au totuși un har radical și permanent, de la care nu pot cădea, și astfel cei predestinați, fiind acum drepți și având un har dublu, sunt legați printr-o legătură dublă.

Dar aici se face obiecția că, având în vedere cele spuse mai sus, ar trebui să admitem că, în același timp, aceeași persoană poate fi dreaptă și nedreaptă, unul dintre credincioși și un necredincios, un creștin adevărat și un eretic, în har abundent și fără har (3) (pentru a nu folosi alte expresii contradictorii), rezultă că există o contradicție evidentă. În această obiecție se spune că ar trebui să se recunoască faptul că aceeași persoană este în același timp și neprihănită și nedreaptă; dar este în contradicție cu adevărul, că aceeași persoană este în același timp și neprihănită și nedreaptă cu privire la același lucru. Așa cum contrariile nu pot fi în același timp în aceeași persoană în ceea ce privește același lucru, la fel și numele date mai sus, din cauza ambiguității lor, nu sunt contrare unul altuia, deoarece, conform Filozofului (4), doar un singur lucru poate fi opus celuilalt, și astfel, același om este drept în virtutea harului predestinator și nedrept în virtutea viciului distructiv, așa cum a fost Petru în negarea lui Hristos și Pavel în persecuția sa împotriva lui. Căci în acel moment ei nu erau încă decăzuți din dragostea predestinării.În consecință, ei erau, în vederea acestei iubiri, în har și, prin urmare, neprihăniți; iar pentru că erau în acel moment în păcat, erau lipsiți de harul temporal fluid și, prin urmare, erau nedrepți. Iar dacă se trage concluzia: prin urmare, ei nu erau în acel moment neprihăniți și, în consecință, nu erau deloc neprihăniți, concluzia fiind trasă prin negarea primei consecințe. Căci o consecință care este trasă pornind de la o negație la o alta nu se susține decât cu o modificare, așa cum urmează în această propoziție, și anume: Petru și Pavel erau nedrepți; prin urmare, conform harului prezent, ei nu erau neprihăniți. Această concluzie este adevărată. Așa cum s-a admis în mod corect că ei erau drepți conform harului predestinării și nu erau drepți conform harului prezent, tot așa, în mod similar, Pavel era unul dintre cei credincioși în vederea predestinării și unul dintre cei necredincioși din cauza persecuției sale, un israelit prin predestinare și un blasfemiator prin legea nedreptății prezente, era în dragostea predestinării și totuși era fără har, adică fără dragostea dreptății prezente.

Cuvintele lui Pavel, extrase din Osea, confirmă acest lucru: "Voi numi popor al Meu pe cel care nu era poporul Meu, și iubită a mea pe cea care nu era iubita mea; și va dobândi milă cea care nu a dobândit milă, și în locul unde li s-a spus: "Voi nu

sunteți poporul Meu," acolo vor fi numiți fiii Dumnezeului celui viu," Romani 9:25, 27. De aceea este evident că această Scriptură și alte Scripturi asemănătoare ei nu sunt înțelese decât de cei care știu că nu există contradicție, decât dacă contrariile sunt predicate despre aceeași persoană în funcție de același lucru și pentru același interval de timp. Cei care știu să poarte o astfel de discuție recunosc că Hristos a fost atât mort, cât și viu în timpul celor trei zile; da, așa cum spune Ambrozie: "A fost mort și nu a fost mort, pentru că a trăit în duh și a fost mort în carne; a murit ca om și nu a murit ca Dumnezeu." La fel spune și apostolul, I Tim. 5:6, că "o văduvă care trăiește în plăcere este moartă cât trăiește", pentru că trăiește în carne, dar nu trăiește în duh. Este clar că nu urmează nici ceea ce este contrar și nici ceea ce se contrazice de la sine.

În cele din urmă, ca să rezumăm cele spuse, este evident că nici un reprobat nu face parte cu adevărat din sfânta biserică mamă. Pentru că, dacă Sfântul Toma (5) sau oricine altcineva ar trebui să numească un reprobat care este în har un membru al bisericii, atunci el vorbește ambiguu cu Augustin și cu Sfânta Scriptură, dând atenție modului popular de vorbire și noțiunii populare de biserică militantă. De aceea s-a afirmat mai sus că Sfântul Augustin a spus [Dist. 4:8, de Pen.; Friedberg, 1:1232]: "Dacă nu au perseverență, adică dacă nu rămân în ceea ce au început să fie, atunci nu sunt cu adevărat ceea ce sunt chemați și nu sunt ceea ce au fost chemați. Căci aceste lucruri nu există pentru Cel care știe ce vor fi în viitor, adică persoanele rele care au pornit de la a fi bune" - *ex bonis mali*. Această afirmație a lui Augustin ar trebui să stea împotriva tuturor obiecțiilor în care trebuie remarcată ambiguitatea.

BISERICA

NOTE

1. Textul lui Huss diferă de cel al lui Augustin, care sună astfel: *ego sum pastor bonus*, etc. - "Eu sunt Păstorul cel bun. Eu sunt, eu sunt unul. Toți sunt una cu mine în unitate. Cel care se hrănește în afară de mine, se hrănește împotriva mea. Cine nu adună cu mine, se risipește. Ascultați cât de mult este lăudată această unitate! 'Am și alte oi care nu sunt din turma aceasta'. " Augustin continuă apoi spunând că "printre națiuni erau persoane predestinate, care nu erau din poporul lui Israel după trup. Aceștia nu vor fi în afara acestei turme - *ovile* - pentru că trebuie să le aducă și pe acestea, pentru ca să fie o singură turmă - *grex* - și un singur păstor". Aici Augustin se îndepărtează de textul Vulgatei, care are *unum ovile* - ori - în ambele locuri, și se conformează originalului grecesc, care are două cuvinte diferite.
2. Tychonius, un erudit nord-african aparținând partidului donatist, a înflorit în jurul anului 400 și a fost un autor de anvergură. Bede îl citează ca fiind în esență ortodox, cu excepția chestiunii schismei donatiste. Totuși, el s-a îndepărtat de învățăturile donatiștilor prin negarea domniei milenare vizibile de o mie de ani și prin acceptarea botezului non-donatist. Atât el, cât și Augustin au fost implicați în confuzia identificării adevăratei biserici cu o comuniune vizibilă, deși amândoi au făcut din biserică un corp mixt. Tychonius a stabilit șapte reguli de exegeză. Citatul lui Huss este extras din tratarea celei de-a doua reguli de către Augustin. Cartea de reguli a lui Tychonius a fost publicată de Burkitt în Texts and Studies, 4:1, 1894.
3. Aici, ca și puțin mai jos, Huss folosește termenul Grecesc acharis.
4. Aristotel, pe care scolasticii îl considerau precursor al adevărului creștin în metoda și cunoașterea lucrurilor naturale?- *precursor Christi in naturalibus*.
5. Toma de Aquino, doctorul angelic, d. 1274.

BISERICA

CAPITOLUL V

BINELE ȘI RĂUL ÎN BISERICĂ

Ca răspuns la dovezile citate în capitolul III, care susțin contrariul a ceea ce este stabilit aici, trebuie să spunem următoarele: Pentru a le înțelege trebuie să fim atenți să observăm că se spune faptul că oamenii sunt în sfânta biserică în sensuri diferite. Căci se spune că unii sunt în ea doar în virtutea unei credințe neformate (1), cum sunt creștinii reprobabili implicați în păcate, cărora Domnul le-a spus: "De ce mă numiți Domn, și nu faceți ceea ce vă poruncesc?". Luca 6:46. Și despre ei a mai spus: "Mulți îmi vor spune în ziua aceea: Doamne, Doamne, nu cumva am proorocit în numele Tău, nu cumva în numele Tău am scos demoni și nu cumva în numele Tău am făcut multe minuni?" Și atunci le voi mărturisi: "Nu v-am cunoscut niciodată", și anume ca persoane care trebuiau mântuite, Matei 7:22. De aceea, Psalmul 6:9 spune: "Depărtați-vă de la Mine, toți lucrătorii nelegiuirii."

Unii sunt în biserică doar în conformitate cu credința și harul prezent, ca și cei neprihăniți reprobabili, care nu sunt în biserică în virtutea predestinării la viața veșnică. Alții sunt în biserică doar în virtutea predestinării, cum sunt copiii nebotezați ai părinților creștini și păgâni, sau evreii destinați să fie creștini în viitor. Alții sunt în biserică în virtutea unei credințe și a unei predestinări neformate, cum sunt creștinii predestinați care sunt acum în păcate, dar care se vor întoarce la har. Alții sunt în biserică în virtutea predestinării și a harului prezent, ca toți creștinii predestinați care îl imită pe Hristos în viața lor, și care, totuși, pot cădea în această viață de la harul fluent [operant]. Alții încă sunt în biserică acum triumfători, confirmați în har. Dar toți sunt împărțiți în cei reprobabili și cei predestinați, primii fiind în cele din urmă mădulare ale diavolului, iar ceilalți mădulare ale trupului mistic care este sfânta biserică, mireasa Domnului nostru Isus Hristos.

Prin urmare, în prima dovadă luată din plasă, cei predestinați sunt reprezentați de peștii buni, iar cei reprobabili de peștii răi pe care îi aruncă. Cu privire la aceasta, Grigore [Migne, 76: 1116] are de spus următoarele: "Sfânta Biserică este comparată cu o plasă aruncată în mare, căci și ea este încredințată pescarilor. Aceasta este prima asemănare, și prin ea fiecare este atras din valurile veacului prezent în împărăția veșnică, adică prin chemare, ca să nu se înece în adâncurile morții veșnice. Aceasta este cea de-a doua asemănare. Ea adună pești de orice fel, pentru că ea cheamă la iertarea păcatelor pe cei înțelepți și pe cei nebuni, pe cei liberi și pe cei robiți, pe cei săraci și pe cei bogați, pe cei puternici și pe cei slabi. Aceasta este cea de-a treia asemănare."

Prin urmare, falsul scriitor să fie în gardă împotriva deducției că, deoarece sfânta biserică adună prin chemarea ei oameni de orice fel, toți oamenii sunt chemați la credința care este în Hristos și sunt membri ai sfintei biserici, mireasa lui Hristos. De aceea, Sfântul Grigorie arată în mod concludent cine sunt cei aleși și cine sunt cei reprobabili, atunci când spune că "la sfârșitul lumii, peștii buni vor fi

adunați în vase, iar cei răi vor fi alungați, deoarece fiecare persoană aleasă este primită în locașuri veșnice, iar cei reprobabili, după ce au pierdut lumina tărâmului veșnic, sunt aruncați în întunericul de afară." Pentru că acum, în plasa credinței sunt amestecați cei buni - adică cei aleși - și cei răi - adică cei reprobabili - ca și peștii. Aceasta este cea de-a patra asemănare. Iar plasa pe care a tras-o, adică prin chemarea credinței, reprezintă țărmul sfintei biserici". Iar Sfântul Grigorie adaugă: "În acest caz, nu este vorba de un lucru care să se întâmple: "Iar peștii din mare care au fost prinși nu pot fi numărați. Dar noi, care suntem răi atunci când suntem prinși, ne schimbăm cu totul în elementul bunătății." În aceasta el găsește un semn că cei răi care sunt predestinați sunt permanent și temeinic schimbați în ceea ce este bun. Prin urmare, glasul Sfântului Grigore este glasul celor predestinați care, fiind loviți de răutate, sunt chemați de Sfânta Biserică, prin botez și penitență, înapoi la bunătate.

Din aceste lucruri este evidentă expunerea dovezi a doua din parabola cinei nunții, în care sunt adunați prin credință cei buni și cei răi, care sunt amestecați în sfânta biserică. Dar cei răi nu sunt fii adevărați, după cum nici aceia nu sunt prieteni adevărați, pentru că le lipsește haina de nuntă, care este iubirea predestinatoare. De aceea, împăratul nunții le va zice lor, cum a zis și aceluia: "Prietene, de ce ai intrat aici fără să ai haină de nuntă?." În acest punct, Grigore spune: "Este foarte remarcabil, dragii mei prieteni, că în același timp îl numește pe acesta prieten și îl condamnă, de parcă ar fi mai potrivit să spună: "Prieten și neprieten - prieten prin credință și neprieten prin fapte." Așa mult Grigore [Migne, 76:1289].

Expunerea dovezi a treia este clară, deoarece ei îi adună din împărăția sfintei biserici pe toți cei care greșesc, adică pe cei care săvârșesc nelegiuirea, și anume, păcatul impenitenței finale [parabola neghinei, Matei 13:41]. Aici se face referire la cei reprobabili.

În ceea ce privește cea de-a patra dovadă, care spune: "Oricine va face una din aceste porunci mai mici" - la aceasta Sfântul Augustin răspunde în mod potrivit, Com. la Ioan 21:11 [Nic. Părinți, 7:443], unde se spune că Simon Petru a tras "plasa la țărm plină de pești mari, o sută cincizeci și trei." Sfântul Augustin spune: "Oricine va călca una din aceste porunci mai mici și va învăța pe oameni așa, va fi numit cel mai mic în împărăția cerurilor; dar cine le va face și le va învăța, va fi numit mare în împărăția cerurilor." Acesta din urmă, prin urmare, ar face parte din numărul peștilor mari. Dar cel dintâi, adică 'cel mai mic,' care în faptă încalcă ceea ce învață în cuvânt, poate fi într-o astfel de biserică, care conține pe cei care sunt reprezentați de acea primă captură de pești, care avea și pe cei răi și pe cei buni, pentru că această captură se numește și împărăția cerurilor - căci a spus: "Împărăția cerurilor se aseamănă cu o plasă aruncată în mare, care adună tot felul de pești", o parabolă prin care se înțelege atât cei buni, cât și cei răi.Iar despre acestea spune că vor fi despărțite pe țărm, adică la sfârșitul lumii. Apoi, pentru a arăta că acești "cei mai mici" sunt cei reprobabili, care învață lucruri bune cu buzele lor și le strică prin trăirea lor rea, și nu vor fi ca "cei mai mici" în viitor, în viața veșnică, ba chiar nu vor

fi deloc acolo, căci spusese: "Cel mai mic va fi numit cel mai mic în împărăția cerurilor" - Hristos a continuat spunând: 'Căci vă spun vouă că, dacă dreptatea voastră nu va întrece dreptatea cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor.' Cu siguranță, aceștia sunt cărturarii și fariseii care stau pe scaunul lui Moise și despre care Hristos a spus: 'Tot ce zic ei, faceți voi, dar tot ce fac ei, nu faceți voi, pentru că zic și nu fac,' Matei 23:2. Ei învață în cuvinte ceea ce încalcă în viața lor. Prin urmare, concluzia este că cel care este 'cel mai mic în împărăția cerurilor', biserica fiind acum alcătuită din astfel de oameni, nu va intra în împărăția cerurilor, biserica fiind atunci ceea ce va fi; pentru că, învățând lucrurile pe care obișnuiește să le încalce, el nu va face parte din compania celor care practică ceea ce ei învață.De aceea, nu va fi acesta din numărul peștilor mari, căci cel care practică și învață, acela va fi numit mare în împărăția cerurilor. Și pentru că a fost mare aici, atunci va fi în locul unde nu este acea persoană mai mică. Da, și atât de mari vor fi acolo [adică în ceruri], încât cel care acolo este cel mai mic este mai mare decât cel față de care aici nimeni nu este mai mare. Cu toate acestea, cei care sunt mari aici, adică cei care se află în împărăția cerurilor, unde plasa îi adună pe cei buni și pe cei răi și fac lucrurile bune pe care le învață - aceștia vor fi cei mai mari în acea împărăție veșnică a cerurilor, chiar și pe cei care sunt la dreapta lui Dumnezeu și la învierea vieții, și aceștia sunt cei pe care îi reprezintă peștii." Până aici Augustin.

Cuvintele lui Augustin au același înțeles ca și cele ale lui Grigore, și anume, că biserica îi adună laolaltă pe cei aleși și pe cei reprobabili în credință; și, în al doilea rând, că cei care învață în biserică și ocupă locurile de demnitate ale acesteia și încalcă poruncile lui Dumnezeu sunt reprobabili. Căci el spune: "În sfârșit, pentru a arăta că cei mai mici sunt cei reprobabili, care învață lucruri bune cu buzele lor și le încalcă prin trăirea rea, aceștia nu numai că nu vor fi ca cei mai mici în viața veșnică în viitor, dar nu vor fi deloc acolo." În al treilea rând, el învață că, într-adevăr, creștinii credincioși, care împlinesc poruncile lui Dumnezeu, sunt mari în sfânta biserică a lui Dumnezeu, iar prelații care ocupă funcții de conducere și încalcă poruncile sunt cei mai mici; și, dacă sunt reprobabili, atunci nu vor fi în împărăția lui Dumnezeu. Prin urmare, să roșească ucenicii lui Antihrist care trăiesc contrar lui Hristos și totuși spun că sunt cei mai mari în sfânta biserică a lui Dumnezeu și sunt cei mai mândri, și care, înflorind în locurile publice prin râvna și aroganța acestei lumi, sunt numiți capetele și trupul sfintei biserici, dar care, potrivit Evangheliei lui Hristos, merită să fie numiți cei mai mici.A patra învățătură este că cei o sută cincizeci și trei de pești mari, prinși în partea dreaptă a bărcii, reprezintă pe cei predestinați, printre care, în condiții de egalitate, sunt cei mai mari care învață și împlinesc poruncile lui Dumnezeu.

În ceea ce privește a cincea dovadă din Evanghelie: "El vă va boteza pe voi cu Duhul Sfânt etc.", se admite că sfânta biserică este aria de treierat a Domnului, în care sunt acum amestecați împreună, în virtutea credinței, cei buni și cei răi, cei predestinați și cei reprobabili; cei predestinați prin grâu, iar cei reprobabili ca neghina. Cei dintâi vor fi adunați în grânarul ceresc, iar restul vor fi arși cu foc

nestins, după cum spun Evanghelia și expunerea lui Augustin. Și după cum neghina rămâne întotdeauna neghină, tot așa și cel repudiat rămâne întotdeauna repudiat, chiar dacă pentru o vreme poate fi în har, potrivit cu dreptatea prezentă. Cu toate acestea, el nu face niciodată parte din sfânta biserică. Și așa cum grâul rămâne întotdeauna grâu, tot așa cel predestinat rămâne întotdeauna predestinat și membru al bisericii, deși pentru o vreme poate cădea din harul accidental, dar niciodată din harul predestinării. Pe această temă Augustin, 32:4, C. Recurrat [Friedberg, 1:11 27], se exprimă astfel: "Prin urmare, fie că par a fi răscolite înăuntru sau sunt în mod evident în afară, ceea ce este carne este carne; (1) fie că continuă în sterilitatea lor pe arie sau sunt duse cu prilejul ispitei ca de un vânt din afară, ceea ce este neghină este neghină; și va fi întotdeauna despărțit de unitatea Bisericii, care este fără pată și fără rid, cel care continuă în obârșia carnală și se amestecă în ceata sfinților. Cu toate acestea, nu trebuie să deznădăjduim cu privire la nimeni, nici de cel care pare a fi de acest fel și este înăuntru, nici de cel care este afară și este mai vădit învârtoșat." (2) Așa de mult Augustin.

De aceea, Ioan Botezătorul spune cu îndreptățire că "va curăța", adică în ziua judecății, "aria sa de treierat", adică biserica sfântă, și "va aduna grâul în grânar", adică pe cei predestinați în țara cerească; dar "neghina", adică pe cei renegați, "o va arde cu foc nestins." Iar Augustin, comentând în Scrisoarea sa către Petru despre credință [Migne, 40:777], spune: "Țineți cu cea mai mare tenacitate și nu vă îndoiți niciodată că aria de treierat a lui Dumnezeu este biserica catolică și că până la sfârșitul lumii se va găsi în ea neghină amestecată cu grâu. Aici, de asemenea, cei răi și cei buni sunt amestecați în comuniunea sacramentelor; și în fiecare chemare, fie a clericilor, fie a laicilor, există atât buni cât și răi." Și mai departe spune: "Dar la sfârșitul lumii, cei buni vor fi despărțiți cu trupul de cei răi, când Hristos va veni cu secera în mână și va curăța aria sa și va aduna grâul în grânar și va arde neghina cu foc nestins, da, când, prin judecată dreaptă, va despărți pe cei drepți de cei nedrepți, pe cei buni de cei răi, pe cei verticali de cei strâmbi.Pe cei buni îi va pune la dreapta Sa, iar pe cei răi la stânga Sa. Și din gura Lui va ieși o sentință, nesfârșită și imuabilă, de judecată dreaptă și veșnică, și toți cei răi vor merge în arderea veșnică, iar cei drepți în viața veșnică. Cei răi vor arde mereu împreună cu diavolul, iar cei drepți vor domni la nesfârșit [împreună cu Hristos]." (3) Până aici Augustin. Din expunerea sfinților reiese clar cum, în parabolele lui Hristos, cei reprobabili sunt simbolizați de peștii răi, de oaspeții răi de la nuntă, de omul care nu este îmbrăcat în haină de nuntă la ospăț, de neghină, de sămânța rea, de pomul rău, de fecioarele neînțelepte și de capre. Pe de altă parte, în mod opus, cei predestinați sunt simbolizați de peștii buni, de oaspeții buni, de omul îmbrăcat în haină de nuntă, de grâu, de sămânța bună, de pomul bun, de fecioarele înțelepte și de oi.

Reflectând la aceste lucruri, credinciosul ar trebui să fie în gardă împotriva acestei concluzii: cei reprobabili sunt în sfânta biserică a lui Dumnezeu, deci fac parte din ea. Pentru că s-a spus de la bun început că una este să fii în biserică și alta este să fii din biserică sau să fii o parte sau un membru al bisericii. Căci, așa cum nu

rezultă că, deoarece pleava și neghina se află printre grâu sau amestecate cu grâul, deci neghina este grâul, tot așa nu rezultă concluzia din propoziția de mai sus. În mod similar, așa cum nu rezultă că, deoarece oroarea sau o rană se află în trupul unui om, prin urmare este o parte a trupului său, tot așa nu rezultă că, deoarece un reprobat se află în trupul mistic al lui Hristos, al bisericii, prin urmare este o parte a acesteia. Din nou, următoarea concluzie nu este valabilă, și anume: el este în har, potrivit cu dreptatea, prin urmare el este un membru sau o parte a sfintei biserici catolice. Dar acesta este un raționament corect, și anume: omul este în harul predestinării, prin urmare el este parte sau membru al sfintei biserici.Și, din nou, acest raționament nu este valabil: Petru este în păcat, deci nu este parte sau membru al sfintei biserici. Dar este un raționament bun să spui că în acel moment el nu era în biserică potrivit harului neprihănirii prezente. Argumentele de acest fel vor fi înțelese reflectând ce înseamnă să fii în biserică și ce înseamnă să fii membru sau parte a bisericii; și că predestinarea este cea care îl face pe cineva membru al sfintei biserici catolice, care predestinare înseamnă pregătirea harului în timpul prezent și a gloriei în viitor. Nici un loc de demnitate, nici o alegere umană și nici un alt semn exterior nu face pe cineva membru al bisericii. Căci diavolul Iscariotean, care nu a refuzat alegerea lui Hristos și carismele temporale care i-au fost date în virtutea apostolatului și episcopatului său - deși poporul credea că el era unul dintre adevărații ucenici ai lui Hristos - nu era un adevărat ucenic al lui Hristos, ci un lup îmbrăcat în haine de oaie, cum spune Augustin; și, în consecință, el nu era predestinat și deci nu făcea parte din biserică, mireasa lui Hristos.

De aici reiese clar că ar fi o mare prezumție pentru oricine, fără revelație și frică evlavioasă, să afirme de la sine că este membru al acelei biserici sfinte. Căci nimeni, în afară de cei predestinați, la vremea lui, fără pată sau rid, nu este membru al acelei biserici. Nimeni, însă, fără teamă dumnezeiască sau revelație, nu poate afirma de la sine că este predestinat și sfânt, fără pată sau rid. De aici se trage concluzia corectă. De aceea, este extrem de minunat cu ce nerușinare cei care sunt dați lumii, trăiesc complet o viață lumească și vicioasă, îndepărtați de compania lui Hristos și chiar neroditori în împlinirea sfaturilor și preceptelor lui Hristos - deoarece afirmă fără teamă dumnezeiască că sunt capetele sau trupul sau mădularele principale ale bisericii, care este mireasa lui Hristos. Ne gândim oare vreodată că aceștia sunt fără pată de păcat de moarte sau fără rid de păcat venial? Prin părăsirea sfaturilor lui Hristos, prin neglijarea sfintei lor funcții și prin faptele lor, ei ne învață că ar trebui să simțim mai degrabă contrariul, căci mirele bisericii spune: "După roadele lor îi veți cunoaște." Matei 7:20, și "credeți faptele," Ioan 10:38, și "nu faceți după faptele lor, căci ei spun și nu fac," Matei 23:2.

Dar împotriva acestor lucruri se ridică obiecția, în primul rând, pe motiv că fiecare cleric, fiind ștampilat cu caracterul clerical sau cu semnul exterior de către un prelat în judecata bisericii, face parte din sfânta biserică mamă, și numai trupul unor astfel de clerici este prin antonomasie (4) numit biserică, pe care (trup) trebuie să-l cinstim în mod special, pentru că altfel ar rezulta că creștinii nu și-ar recunoaște

mama. Da, și, nefiind astfel recunoscuți, ei nu i-ar plăti darurile materiale datorate, cum ar fi ofrandele și zeciuielile, și, în consecință, ar urma o confuzie exagerată în biserica militantă.

Aici, pentru a nega afirmația anterioară, se spune : Un exemplu este furnizat în cazul lui Iuda, ales de Hristos pentru slujba episcopatului, care nu putea greși. Căci acel reprobabil nu a fost niciodată adevăratul ucenic al lui Hristos, așa cum arată Augustin, ci un lup îmbrăcat în haine de oaie, și a fost întotdeauna neghină și un grăunte de buruieni sau de pleavă. În mod similar, a doua parte a antecedentului este negată. Căci Biserica este numită prin antonomasie mireasa lui Hristos, care este totalitatea celor predestinați, după cum s-a spus deja. Căci, dacă această totalitate este în cel mai înalt sens mireasa lui Hristos, atunci Biserica însăși este sfântă, căci ea este singurul porumbel și regina care stă la dreapta regelui, la care sunt conduse tinerele fecioare. De aceea, ca și în zilele în care Hristos a umblat pe pământ și s-a întâlnit cu clerul, cu marii preoți, saducheii și fariseii - diferitele grade ale preoției - respectând tradițiile făcute de ei înșiși și afirmând că îl aveau pe Dumnezeu ca Tată și că erau din sămânța lui Avraam, și care nu au slujit în niciun moment vreunui om și se bucurau de o reputație în rândul poporului, nu au făcut toate aceste lucruri, astfel încât clerul să poată fi numit prin antonomasie și cu adevărat sfânta biserică, în măsura în care Hristos însuși a spus despre ei, în Mat. 15:14, că ucenicii ar trebui să le îngăduie să se ofenseze, pentru că "erau conducătorii orbi ai celor care nu văd," la fel de sigur este și faptul că o anumită mulțime a clerului nu reprezintă sfânta biserică doar pentru că alege să se afirme ca fiind sfânta biserică. În primul caz, s-a tras concluzia [clerul este biserica] pentru că altfel ar rezulta că creștinii nu ar fi capabili să-și recunoască mama. Căci noi trebuie să o cunoaștem pe mama noastră prin credință, așa cum cunoaștem Biserica triumfătoare, pe Hristos și, de asemenea, pe mama Sa prin credință, la fel și pe apostolii lui Hristos și pe toți îngerii binecuvântați și mulțimea sfinților.Dar noi îi cunoaștem destul de imperfect și destul de vag pe cei care sunt acum pelerini și pe cei care dorm. Dar când va veni ceea ce este desăvârșit, acest în parte va dispărea, pentru că în ceruri vom distinge clar pe mama noastră și, de asemenea, fiecare membru al ei. Iar credinciosul [creștin] să nu se plângă, ci să se bucure de faptul că sfânta biserică mamă îi este în așa mare măsură necunoscută aici, pe drum, pentru că peste el stă meritul credinței creștine. Căci, după Apostol, în Evrei 11:1, se spune "Credința este substanța lucrurilor nădăjduite, asigurarea lucrurilor care nu se văd," adică a celor care nu apar în mod palpabil simțurilor noastre aici, pe calea pelerinajului. Iar temeiul predestinării sau al caritații, care nu se pierde niciodată și care este veșmântul nupțial, care deosebește un membru al Bisericii de un membru al diavolului, noi nu-l discernem aici prin simțurile noastre. Căci, potrivit lui Augustin, "un act de credință este a crede ceea ce nu vezi." Și tocmai contrariul celei de-a doua concluzii este clar. Căci plătim ceea ce se cuvine sfintei biserici atunci când noi, care Îl avem pe Hristos ca povață supremă, asigurăm cu daruri vremelnice pentru susținerea lor materială pe slujitorii lui Hristos, pe care printr-o

credință indistinctă îi respectăm ca slujitori și părinți pentru faptele lor și pe care, printr-o cunoaștere incertă, îi considerăm mădulare ale lui Hristos.

Și, dacă se obiectează că un laic se așteaptă și este obligat să creadă de la prelații săi că ei sunt capetele bisericii și părți ale bisericii, fie în virtutea predestinării, fie în virtutea dreptății prezente, trebuie spus în replică că nu se așteaptă ca un laic să creadă nimic de la superiorul său, cu excepția a ceea ce este adevărat. Este clar că nimeni nu este ținut să creadă ceva ce nu este determinat de Dumnezeu să creadă. Dar Dumnezeu nu-l îndeamnă pe om să creadă ceea ce este fals. Chiar dacă binele poate veni printr-o credință falsă în anumite circumstanțe, și chiar dacă Dumnezeu mișcă spre esența unui act, totuși, Dumnezeu nu îl mișcă pe om în așa fel încât omul să fie înșelat. Prin urmare, dacă un laic crede despre prelat că este un sfânt membru al Bisericii, în timp ce de fapt nu este, credința sau crezul său va fi fals.Prin urmare, se așteaptă ca un pastor, prin instruirea în fapte care sunt mai virtuoase, să-i influențeze pe cei de sub el să creadă că el este astfel. Prin urmare, dacă un inferior nu discerne că faptele superiorului său sunt virtuoase, el nu este obligat să creadă că este membru al Bisericii prin legea dreptății prezente, sau să creadă cu teamă dumnezeiască și condiționat că este astfel în mod autentic, *simpliciter*, adică în virtutea predestinării. Și, dacă el își cunoaște cu siguranță păcatul, atunci trebuie să concluzioneze din faptele sale că în acel moment nu este drept, ci dușman al lui Isus Hristos. Și astfel este clar că a treia concluzie este falsă. Pentru că nu există confuzie în biserica militantă, din cauza faptului că, fără revelație, nu știm cu siguranță cine sunt membrii trupului mistic al lui Hristos pe pământ.Până la acest punct, obiecția este: Având în vedere că harul face fii ai Bisericii, așa cum păcatul face membri ai diavolului și, de asemenea, necredincioși, este clar că un om poate deveni membru al Bisericii după ce a fost necredincios, așa cum din membru al Bisericii poate deveni membru al diavolului. Căci cine se îndoiește că Iscarioteanul, când era un apostol adevărat, nu a fost și el membru al Bisericii? (5) La fel și Pavel, când era un blasfemiator, era separat de sfânta biserică mamă. Ceea ce se spune aici se spune pentru că biserica este concepută într-un sens adevărat sau într-un sens nominal - în sensul adevărat, ea este, așa cum s-a spus, identică cu cei predestinați; în sensul nominal, biserica este numită adunarea celor reprobabili. Este printr-o pură eroare faptul că oamenii care trăiesc pe pământ vorbesc în acest fel despre adevărata sfântă biserică mamă, și astfel mulți, conform faimei comune, sunt numiți capete sau membri ai bisericii, deși, conform prestiinței lui Dumnezeu, ei sunt membri ai diavolului, care pentru un timp cred și apoi cad sau sunt acum și au fost întotdeauna necredincioși, și de acest fel, așa cum s-a spus deja mai sus și ca să-l urmez pe Augustin, au fost acei ucenici ai lui Hristos care s-au întors și nu au mai umblat cu el.La fel s-a întâmplat și cu Iscarioteanul, care era considerat în mod fals un ucenic al lui Hristos, despre care vorbește Augustin, în Comentariul său la Ioan [Nic. Fathers, 7:253], când arată cum oile au auzit vocea lui Hristos. "Dar ce, spune el, trebuie să credem? Cei care au auzit - erau oare oile? Nu cumva Iuda a auzit, însă el era lup? El a urmat, dar era îmbrăcat în haine de oaie și a complotat împotriva Păstorului." În acest fel, așadar, mulți sunt reputați, conform

dreptății prezente, ca fiind din biserică, dar nu sunt cu adevărat așa în virtutea predestinării la glorie. Și cine sunt aceștia, Augustin ne învață în Comentariul său la Ioan, când spune: "Domnul știe cine sunt ai Lui. El știe cine va rezista până la conferirea coroanei, cine va rezista până la flăcări. El cunoaște în aria sa de treierat grâul, cunoaște neghina, cunoaște sămânța bună, cunoaște pleava. Dar pentru ceilalți nu se știe cine sunt porumbei și cine sunt corbi."

BISERICA

NOTE

1. Am corectat textul lui Huss din textul Corp. jur. can. De exemplu, Huss are *qui carior est, carior est pentru quod caro est caro est*, iar *veritat*e pentru unitate. Prima parte a pasajului, " a se întoarce înăuntru", are o oarecare referire la perioada de dinaintea nașterii, în pântecele mamei. Augustin a vorbit despre Rebeca și despre nașterile lui Iacob și Esau, dar și despre Sara și Agar.
2. Textul lui Huss are manifestări și mai presus de *veritate* pentru *unitate* - unitatea bisericii.
3. "Cu Hristos", o parte din original, este omisă de Huss. Citatul nu este din Augustin, ci din Scrisoarea lui Fulgentius către Petru Diaconul. Vezi nota, cap.III.
4. Termen retoric care desemnează înlocuirea unui titlu cu un termen general, cum ar fi "domnia sa" cu "judecător." Îl folosește și Wyclif, de Eccles, I:400. În primul caz, el spune: "Mireasa lui Hristos este, prin antonomație, mama noastră."
5. Huss îl folosește în mod constant pe Iuda ca exemplu pentru a arăta cum un prescitus, un reprobabil, poate fi papă sau episcop, având dreptatea prezentă, poate, dar nu printre cei aleși. Iuda a fost ales în mod legitim, așa cum spune Hristos, Ioan 6:70, și totuși avea un diavol. Deci un papă poate foarte bine să fie ales după ritual, și totuși să fie dintre cei pierduți, Răspunde Palecz și Stanislaus, Mon. 322, 323, 339, 340, etc. În Com, despre Petru Lombardul, Huss spune, p. 188: "În realitate, Iuda Iscarioteanul a vrut să fie episcop și Dumnezeu a binevoit să-l aleagă pentru episcopat. Dar ce bine a obținut prin aceasta? Cu siguranță și-a pierdut episcopatul pentru că a comis simonia; și s-a dat pe sine însuși cu trupul și sufletul la osândă pentru că nu a vrut să-și conformeze voința sa cu voința lui Dumnezeu."

BISERICA

CAPITOLUL VI

HRISTOS CAPUL CELOR ALEȘI

După ce s-a vorbit despre sfânta biserică catolică, care este trupul mistic al lui Hristos și al cărei cap este Hristos, trebuie să se vorbească și despre biserica celor răi - *malignantium* - care este trupul diavolului, el fiind capul ei. (1) Căci Sfântul Grigore spune, în *Moralia*, 4:9 [Migne, 75:647]: "Așa cum Răscumpărătorul nostru este o singură persoană cu adunarea celor buni (căci El este capul trupului și noi suntem trupul acelui cap), tot așa vechiul dușman este o singură persoană cu toată compania celor reprobabili, căci el, ca și cap al lor, îi prezidează spre nelegiuire. Prin urmare, este evident că toți cei reprobabili constituie un singur trup. Căci Hristos le-a spus iudeilor, marilor preoți și fariseilor, care erau numiți căpetenii - *capi* - ai bisericii : "Voi sunteți din tatăl vostru, diavolul, și poftele tatălui vostru le veți face", Ioan 8:44. Acest lucru arată că trebuie să existe o generație - *puii* - rea în cazul oamenilor de rând, mai rea în cazul conducătorilor seculari, dar mai rea decât toate în cazul prelaților, așa cum generația celor drepți are trei clase opuse, care corespund grad cu grad acestor trei categorii. Așadar, dacă neamul celor perverși este unul singur, se cuvine să fie un singur om rău [ființă] cu părți, care sunt mădulare ale diavolului.Și cum nu poate exista un cap sau mădulare decât dacă acestea sunt legate de întregul trup, este clar că există un singur trup al diavolului. Când însă trupul lui Hristos este numit trup mistic din cauza tainei căsătoriei cerești dintre Hristos și Biserică, trupul diavolului nu este la fel de mistic, ci întunecat, pentru că a fi unit cu diavolul ca una din mădularele sale nu se exprimă direct în taină, ci în flagel. Astfel, trupul diavolului are ceva natural, pentru că, așa cum spune Augustin, *de natura Boni*, tot răul trebuie să se înrădăcineze în bine, deci tot răul în morală se întemeiază pe ceea ce este bun prin natură. Și pe lângă faptul că are ceea ce este natural, trupul diavolului are esența viciului, așa cum trupul mistic al lui Hristos are esența virtuții. De aceea, Sfântul Augustin neagă, *de doct. Christi*, III [Nic. Fathers, 2:569], că trupul și mădularele lui Hristos sunt una în același sens în care sunt una și mădularele diavolului.

Acum, dacă se întreabă care este forma în care membrele diavolului sunt unite în acel trup, răspunsul este că există o formă exterioară și o deformare interioară. Forma exterioară este prestiința veșnică a lui Dumnezeu, care cunoaște și rânduiește ca toate membrele prestiute ale acelui trup diabolic să fie legate de pedeapsa perpetuă. Dar diformitatea interioară este neascultarea finală sau mândria, pe care sfinții o numesc vinovăția impenitenței finale sau păcatul împotriva Duhului Sfânt. Și astfel, același păcat continuă și se dezice deopotrivă. Căci el se menține în mădularele diavolului, legându-le împreună în răutatea lor pentru Tartar și separându-le de însoțirea celor binecuvântați, așa cum căldura, dizolvând mai întâi un amestec, adună părțile omogene, făcând ca fiecare element al amestecului dizolvat să-și caute locul său. Dar ea separă constituenții eterogeni, când dizolvă ceea ce pare la suprafață a fi armonios, rezolvând părțile amestecului,

fiecare în elementul său originar, separat. Căci în ziua judecății, prin principiile contrare, răceala trupului diavolului și căldura iubirii trupului lui Hristos, trupul bipartit trebuie să se dizolve conform legii formei finale, când părțile ușoare se vor grăbi în sus, împreună cu capul lor, care este un foc mistuitor, spre locașurile lor corespunzătoare printre sfinți, dar părțile pământești, ponderate, ca de plumb, se vor coborî în iad, așa cum a spus Ioan, 21:13: "Într-o clipă s-au coborât în iad" [sheol].

Dar obiecția este atrasă de Sfântul Toma [*Summa, III*, q. 8:3-7, Migne], 3:100 sqq., când spune: "Hristos este capul tuturor oamenilor, atât al celor credincioși care sunt uniți cu el în faptă prin har, cât și al celor necredincioși care sunt doar membrele lui potențiale" - *in potentia*. Iar mai târziu, el face o împărțire în funcție de cei predestinați și cei reprobabili care, trecând din această lume, încetează în întregime să mai fie mădulare ale lui Hristos. Acest lucru îl explică astfel: În ceea ce privește această afirmație a Sfântului Toma, mi se pare că el vorbește ambiguu, spunând cu adevărat că, în virtutea dumnezeirii sale, Hristos este capul exterior al întregii rase umane care, luată ca un agregat, poate fi numită un singur trup natural căruia Hristos îi conferă beneficii așa cum o face întregii lumi. În virtutea umanității sale, o perfecțiune secundară a fost câștigată prin meritul pasiunii lui Hristos pentru întreaga lume, și astfel, în virtutea umanității sale, el face bine întregii rase umane - când îi pedepsește pe toți cei damnați, fie că sunt damnați (1) din cauza necredinței, precum cei care nu au crezut în Domnul Isus Hristos, sau (2) din cauza disperării, pe care ar fi trebuit să o lase deoparte, aspirând la lucrurile cerești, sau (3) din cauza unei judecăți pripite și nebunești, pe care ar fi trebuit să o lase deoparte și să îl accepte în cele din urmă pe Domnul Isus Hristos în dragoste.

Astfel se arată cum Hristos este capul tuturor oamenilor și cum este și capul celor predestinați; și cum nu este contradictoriu să vorbim despre trupul diavolului (care este sinagoga lui Satan) și în același timp să vorbim despre biserica lui Hristos pe baza creației, a binefacerii și a păstrării, dar nu și pe baza unei uniuni bazate pe iubire, motiv pentru care este numită biserica lui Hristos, pe care a iubit-o, pentru a o prezenta ca mireasă a sa fără pată și pentru a fi prețuită pentru totdeauna. Dar ce este sau ce va fi biserica lui Hristos sau sinagoga lui Satana - fie în cazul oamenilor, fie - mai numeros - în cazul îngerilor - vom ști pe deplin după ce Hristos Domnul va pronunța judecata finală.Căci el însuși spune: "Intrați pe poarta cea strâmtă, căci largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care intră pe ea, căci strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt cei care o găsesc." Mat. 7:13. Despre acest pasaj Chrysostom spune, Homil. 18 [Nic. Părinți 10:163]: "Calea lui Hristos se spune că este strâmtă și îngustă, pentru că Hristos i-a primit la Sine numai pe cei care s-au dezbrăcat de toate păcatele, au lăsat toate grijile acestei lumi și au devenit rafinați și spirituali - *subtiles et spirituales*."

Doamne Atotputernicule, care ești Calea, Adevărul și Viața, Tu știi cât de puțini sunt cei care, în vremea de acum, umblă în Tine, cât de puțini Te imită pe Tine ca pe capul lor, în smerenie, sărăcie, castitate, sârguință și răbdare. Deschisă este calea

Satanei; mulți umblă pe ea. Ajută-Ți turma Ta slabă, ca să nu Te părăsească, ci să Te urmeze până la sfârșit pe calea cea strâmtă.

BISERICA

NOTE

1. În cartea sa *Super IV*. Sent. 36, 733, Huss numește de asemenea împărăția lui Satan *ecclesia malignancium*, sau *civilas diaboli*. "Aceasta este adunarea tuturor celor damnați, așa cum sfânta biserică este adunarea tuturor credincioșilor - cei care urmează să fie mântuiți. În timpul prezent, această biserică a celor răi răspândește mirosul ei rău, infecția și virusul doctrinei false."

BISERICA

CAPITOLUL VII

SUVERANUL PONTIF ROMAN ȘI CARDINALII NU REPREZINTĂ BISERICA UNIVERSALĂ

S-a spus că Hristos este singurul Cap al sfintei biserici universale și că toți cei predestinați, trecuți și viitori, sunt trupul său mistic și fiecare dintre ei este membru al acelui trup. Rămâne acum să examinăm pe scurt dacă biserica romană este acea sfântă biserică universală, mireasa lui Hristos. Acest lucru pare să fie așa, deoarece sfânta biserică catolică apostolică este una, iar aceasta nu este alta decât biserica romană. Ceea ce părea o chestiune îndoielnică este, prin urmare, adevărat. Prima parte a afirmației apare din bula papei Bonifaciu: "Prin urgența credinței suntem constrânși să credem și să susținem că sfânta biserică catolică apostolică este una."(1) De asemenea, a doua afirmație apare din același decret, care spune: "Din singura și unica biserică există un singur trup, un singur cap, și nu două precum a unui monstru, și anume Hristos și vicarul lui Hristos, Petru, și succesorii lui Petru, așa cum, atunci când Domnul i-a spus lui Petru însuși: 'Paște oile mele,' a vorbit într-un sens general, nu despre indivizi, despre aceste sau acele oi. Este clar că el a considerat toate oile ca fiind încredințate lui. De aceea, dacă grecii și ceilalți spun că nu au fost încredințați lui Petru și succesorilor săi, ei mărturisesc prin aceasta că nu este necesar să fie dintre oile lui Hristos; căci nu a spus Domnul, în Ioan: 'Vor deveni o singură turmă și un singur păstor'?" Nu este evident, prin urmare, că sfânta biserică romană este acea sfântă biserică universală, pentru că toți sunt oile lui Hristos, iar o singură turmă este a unui singur păstor? Acesta este sensul decretului lui Bonifaciu menționat mai sus, care se încheie cu aceste cuvinte: "Mai mult, declarăm, spunem și determinăm că a fi supus pontifului roman este pentru fiecare ființă umană cu totul necesar pentru mântuire" - *subesse Romano pontifici omni humanae creaturae . . omnino esse de necessitate salutis*.Dacă, prin urmare, fiecare om este în mod necesar supus prin această declarație pontifului roman, afirmația de mai sus va fi considerată adevărată, iar pe de altă parte, afirmația că Biserica romană este biserica al cărei cap este papa și al cărei corp sunt cardinalii, iar aceștia împreună constituie această biserică. Dar această biserică nu este sfânta biserică catolică și apostolică. Prin urmare, ceea ce părea o chestiune de îndoială este fals. Prima propoziție este evidențiată de afirmațiile unor doctori - printre afirmații fiind aceea că papa este capul bisericii romane, iar corpul este colegiul cardinalilor. A doua este evidentă din faptul că papa împreună cu cardinalii nu reprezintă totalitatea tuturor aleșilor.

Pentru înțelegerea acestui subiect trebuie meditat pasajul notabil al Evangheliei, și anume, Matei 16:16-19: "Și Simon Petru a răspuns: Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu. Iar Isus a răspuns și a zis: Binecuvântat ești tu, Simon fiul lui Iona, căci nu carnea și sângele ți-au descoperit acest lucru, ci Tatăl Meu care este în ceruri. Și Eu îți mai spun că tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu vor birui împotriva ei. Îți voi da ție cheile Împărăției cerurilor; și

tot ce vei lega pe pământ va fi legat în ceruri; și tot ce vei dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri." În acest pasaj sunt desemnate Biserica lui Hristos, credința, temelia și autoritatea ei.În aceste cuvinte este desemnată Biserica lui Hristos: "Eu voi zidi Biserica Mea"; în acestea este desemnată credința lui Petru: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu"; în acestea este desemnată temelia: "Pe această piatră voi zidi"; și în acestea este desemnată autoritatea: "Îți voi da ție cheile împărăției cerurilor." Aceste patru aspecte vor fi atinse pe scurt, și anume: biserica, credința, temelia și puterea bisericii.

În ceea ce privește primul punct, având în vedere cele expuse mai sus, trebuie să se facă mențiunea că, dacă lăsăm deoparte biserica, numită nominal și așa cum este ea în general considerată a fi, atunci se spune că biserica este triplă. Într-un sens, ea este adunarea sau compania credincioșilor în ceea ce privește ceea ce este pentru o vreme sau în ceea ce privește doar neprihănirea prezentă, și în acest sens cei reprobabili sunt din biserică pentru timpul în care sunt în har. Dar această biserică nu este trupul mistic al lui Hristos, nici sfânta biserică catolică și nici o parte a ei. În al doilea sens, biserica este luată ca fiind amestecul dintre cei predestinați și cei reprobați în timp ce sunt în har în ceea ce privește neprihănirea prezentă.Iar această biserică este în parte, dar nu în întregime, identică cu sfânta biserică a lui Dumnezeu. Și această biserică este numită ca fiind amestecată în caracter - grâu și neghină, grâu și pălămidă - împărăția cerului fiind asemănătoare unei plase aruncate în mare și care adună pești de tot felul și împăratul cerului fiind de asemenea asemănat cu zece fecioare, dintre care cinci erau neînțelepte și cinci înțelepte, așa cum s-a spus mai sus. Această biserică, Tychonius a numit-o în mod greșit trupul bipartit al Domnului, așa cum apare în *de doct Christi*, 3:32 [Nic. Fathers, 2:569]. Căci cei reprobabili nu sunt trupul Domnului și nici o parte din el.

În cel de-al treilea sens, biserica este considerată ca fiind compania celor predestinați, indiferent dacă aceștia sunt sau nu în har în ceea ce privește neprihănirea prezentă. În acest sens, biserica reprezintă un articol de credință, despre care vorbea apostolul când a spus, Efes. 5:26: "Hristos a iubit biserica și s-a dat pe sine pentru ea, curățind-o prin spălarea cu apă în cuvântul vieții, ca să și-o prezinte pe sine ca fiind o biserică glorioasă, care să nu aibă pată, nici rid sau ceva asemănător, ci să fie sfântă și fără pată."

Pe această biserică Mântuitorul o numește biserica sa în Evanghelia citată, când a spus: "Pe această piatră voi zidi Biserica Mea." Și faptul că se referă la această biserică este clar din cuvintele care urmează: "Și porțile iadului nu vor birui împotriva ei." Căci, văzând că Hristos este stânca acestei biserici și, de asemenea, temelia pe care este zidită în ceea ce privește predestinarea, ea nu poate fi în cele din urmă doborâtă de porțile iadului, adică de puterea și asalturile tiranilor care o persecută sau de asalturile duhurilor rele. Căci mai puternic este Hristos, regele cerului, mirele Bisericii, decât prințul acestei lumi. De aceea, pentru a arăta puterea și prestiința Sa și predestinarea cu care zidește, protejează, cunoaște dinainte și predestinează biserica Sa și pentru a da speranță perseverentă bisericii Sale, a

adăugat: "Și porțile iadului nu vor birui împotriva ei."Aici Lyra spune: "De aici reiese că biserica nu este compusă din oameni în virtutea vreunei puteri de demnitate ecleziastică și seculară, pentru că există mulți prinți și mari preoți și alții de grad inferior care au fost găsiți apostați de la credință." Această observație își are dovada, în parte, în cazul lui Iuda Iscarioteanul, deopotrivă apostol și episcop, care a fost prezent când Hristos a spus "Pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu vor birui împotriva ei." Dar el însuși nu a fost zidit pe stâncă în ceea ce privește predestinarea și, prin urmare, porțile iadului au biruit împotriva lui.

Din cuvintele de mai sus ale lui Hristos este evident că prin biserică se înțelege, într-un sens special, toți cei care, după învierea sa, urmau să fie zidiți pe el și în el prin credință și prin harul desăvârșitor. Căci Hristos l-a lăudat pe Petru, care a purtat [reprezentat] persoana bisericii universale și și-a mărturisit credința prin cuvintele: "În acest sens, Petru a fost un om de încredere: "Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu cel viu." Și Hristos i-a zis: "Binecuvântat ești tu, Simon fiul lui Iona." Această laudă i se cuvine lui Petru și întregii biserici, care de la început a fost binecuvântată pe această cale, mărturisind cu smerenie, cu ascultare, din toată inima și în mod constant că Hristos este Fiul Dumnezeului celui viu. Această credință în ceea ce privește articolul cel mai ascuns, carnea - adică înțelepciunea lumii - nu o descoperă; nici sângele, adică știința filosofică pură, nu o descoperă - ci numai Dumnezeu, Tatăl.Și pentru că mărturisirea a fost atât de clară și pozitivă, Stânca - *Petra* - i-a spus lui Petru - stânca: "Și eu îți spun că tu ești Petru", adică mărturisitorul adevăratei Stânci - *Petra* - care este Hristos, și "pe această Stâncă", pe care ai mărturisit-o - adică pe mine - "voi zidi" prin credință puternică și har desăvârșitor "Biserica mea" - adică ceata celor predestinați care, probațiunea fiind încheiată, sunt rânduiți la glorie. De aceea, "porțile iadului nu vor birui împotriva ei". Până în acest punct s-a dedus din cuvintele Mântuitorului că există (1) o singură biserică - și anume, din însuși cuvântul "biserică"; (2) că este biserica lui Hristos - din cuvântul "a mea"; (3) că este sfântă - din cuvintele: "porțile iadului nu vor birui împotriva ei". Concluzia, prin urmare, este că există o singură biserică sfântă a lui Hristos, care în greacă este *katholike* și în latină *universalis*. Ea se mai numește și apostolică, *apostolike*, pentru că a fost întemeiată prin cuvintele și faptele apostolilor și întemeiată pe Stâncă, Hristos, după cum spune Ieronim în Prologul la *Comentariul său la Apocalipsă*. (2)

De aceea stabilesc că trebuie să fie numită sfânta biserică romană, căci în *Decretum*, Dist 21 [Friedberg, 1 : 70], se spune că "deși nu există decât o singură canapea nupțială (3) a bisericii catolice universale a lui Hristos (4) în întreaga lume, totuși sfânta biserică romano-catolică și apostolică este, prin hotărârile niciunui sinod (5), așezată de mine deasupra celorlalte biserici". Acest lucru îl dovedește prin pasajul deja citat, Matei 16 - și anume: "Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea". Și puțin mai târziu numește această biserică "Biserica romană, sediul primar al apostolului, care nu are nici pată, nici rid". Această biserică, însă, nu poate fi înțeleasă ca însemnând papa cu cardinalii săi și cu familia sa, căci ei deopotrivă vin

și pleacă. De aceea, Glossa pe acest text are următoarea afirmație: "Argumentul este că, oriunde se află cei buni, acolo se află și biserica romană". Și astfel trebuie înțeles *Decretum*, 24 : 1 [Friedberg 1 : 970] : *a recta.*Acolo unde canonul despre biserica romană vorbește în felul următor: "Aceasta este sfânta biserică mamă și apostolică a tuturor bisericilor lui Hristos, care (6)prin harul atotputernic al lui Dumnezeu se dovedește că nu s-a abătut niciodată de la calea tradiției apostolice și nici nu a fost vreodată coruptă de noutățile eretice sau a cedat acestora".Acest lucru, trebuie remarcat aici, și nu poate fi înțeles de nici un papă sau de membrii familiei sale, lucru despre care Glossa mai spune: "Întreb, așadar, despre care biserică înțelegeți că nu poate greși?". Dar este sigur că papa poate greși. Vezi *Decretum*, *Anastasius*, 19, și *Si papa*, 40 [Friedberg, 1:64, 146]. Prin urmare, nici papa însuși, nici familia sa nu este acea biserică despre care se spune aici: ea nu poate greși. De aceea Glossa spune: "Însăși adunarea credincioșilor se mai numește această biserică". Așa trebuie înțeleasă și afirmația Sfântului Ieronim, Dist. 25:1, *Hoc est fides* [Friedberg 1:970]: "Biserica romană este sfântă, care a rămas întotdeauna complet nepătată, va rămâne în viitor, prin providența Domnului și prin grija binecuvântatului Apostol Petru, fără nici un fel de lovitură din partea ereticilor și va rămâne neclintită și imuabilă în toate timpurile". Aici nu poate fi înțeles nici un papă cu colegiul său de cardinali. Căci adeseori aceștia sunt la fel de mânjiți de depravare și de păcat, ca pe vremea papei Ioana, englezoaica, care se numea Agnes. Cum, așadar, a rămas mereu nepătată acea biserică romană - acea Agnes, papa Ioana cu colegiul - văzând că a născut? Și același lucru este valabil și pentru alți papi care au fost eretici și au fost destituiți din cauza multiplelor lor enormități.

Prin urmare, din moment ce, conform Decretelor, Biserica Romană are primatul și demnitatea, în ceea ce îl privește pe Dumnezeu, asupra tuturor celorlalte biserici, este evident că ea este întreaga biserică militantă, pe care Dumnezeu o iubește mai mult decât pe oricare dintre părțile sale. Și astfel, este evident că nu acel colegiu [al cardinalilor], ci întreaga mamă risipită printre toate popoarele și limbile este acea sfântă biserică romană despre care legile [dreptul canonic] sunt de acord în vorbire cu sfinții doctori. De aceea, pentru a ne imprima această judecată a Sfântului Augustin și a Sfântului Ambrozie, se rânduiește imnul pentru biserică: "Sfânta biserică din toată lumea te recunoaște pe tine".Iar în canonul slujbei, mai întâi și mai ales, ne rugăm pentru sfânta biserică catolică, pentru ca Dumnezeu să se înduplece să-i dea pace, să o păzească și să-i dăruiască unitate în toată lumea. Prin urmare, rugăciunea este fără îndoială oferită pentru biserica principală - *principalissima* - militantă, care, stabilesc eu, este biserica romană. Și cu adevărat, printre părțile ei, când comparăm în materie de măreție, papa și colegiul său sunt în demnitate partea ei principală, atâta timp cât îl urmează îndeaproape pe Hristos și, lăsând deoparte fastul și ambiția primatului, își slujesc mama cu sârguință și smerenie. Căci făcând contrariul, ei se transformă în pustietatea abominației - într-un colegiu care se găsește în directă opoziție cu colegiul smerit al apostolilor și al Domnului nostru Iisus Hristos.

BISERICA

Dar trebuie remarcat faptul că biserica romană a fost numită în mod corect o companie a credincioșilor lui Hristos, care trăia sub ascultarea episcopului roman, așa cum biserica antiohiană a fost numită compania credincioșilor lui Hristos, sub conducerea episcopului din Antiohia. Același lucru era valabil și pentru credincioșii din Alexandria și Constantinopol. Și în acest fel vorbește Petru, apostolul lui Hristos și episcopul roman, despre biserică atunci când, adresându-se credincioșilor lui Hristos din Pont, Galatia, Capdocia, Asia și Bitinia, spune: "Biserica care este adunată (7) în Babilon vă salută", 1 Petru 5:13. Nu se înțelege aici prin biserică credincioșii lui Hristos care se aflau la Roma cu Sfântul Petru? În același mod, apostolul a desemnat anumite biserici când a scris din Corint către romani: "Toate bisericile lui Hristos vă salută", și puțin mai departe: "Eu, Terțiu, vă salut pe voi, care ați scris epistola în Domnul.Gaius, gazda mea, și toată biserica te salută." Romani 16:16, 23. Aici, întreaga biserică este luată în considerare pentru toți credincioșii lui Hristos, care, împreună cu Pavel, duceau război în Corint. La fel avem și cuvintele: "Bisericii lui Dumnezeu care este în Corint, sfințită în Hristos Isus", 1 Cor. 1:2, și "Pavel, Silvan și Timotei către Biserica Tesalonicenilor", 1 Tes. 1:2. Același lucru îl întâlnim adesea și în alte locuri, astfel încât acelea sunt numite în mod corespunzător biserici particulare care, separat, sunt părți ale bisericii universale, care este biserica lui Isus Hristos.

Dar Biserica creștină și-a avut începutul în Iudeea și a fost numită mai întâi Biserica din Ierusalim, după cum se spune: "În ziua aceea s-a ridicat o mare prigoană în biserica care era în Ierusalim și toți au fost împrăștiați în toate ținuturile Iudeii și ale Samariei, afară de apostoli", Fapte 8:1. Cea de-a doua biserică a fost cea din Antiohia, în care a locuit apostolul Petru, și acolo, pentru prima dată, a fost folosit numele de creștin. De aceea, credincioșii au fost numiți mai întâi ucenici și frați, iar mai târziu creștini, căci citim: În acest caz, nu este vorba de un grup de oameni, ci de un grup de credincioși: ,,Apostolii și frații care erau în Iudeea", iar la sfârșitul capitolului se spune cum Barnaba l-a condus pe Pavel în Antiohia și au stat împreună un an întreg în biserică și au învățat mari mulțimi, astfel încât "ucenicii au fost numiți mai întâi creștini în Antiohia", Fapte 2:1, 26.

În cel de-al doilea sens, Biserica Romană este considerată a fi orice papă împreună cu orice cardinal, oriunde s-ar afla, indiferent dacă viața lor este bună sau rea. Iar în al treilea sens, este luată pentru papă. Aceste ultime două sensuri sunt răstălmăcite de către cercetători. Căci nu există niciun motiv întemeiat pentru a numi biserica romană mama noastră, fie (1) din cauza mândriei sale, fie (2) din cauza bunătății blânde a împăratului în înzestrarea bisericii, fie din cauza aroganței și a afirmării de sine a papei din cauza dominației imperiale trase din primatul sau stăpânirea papei, (3) sau, din nou, este acesta un motiv întemeiat pentru ca oamenii să creadă că fiecărui creștin îi revine obligația de a recurge la papă și că este necesar pentru mântuire să îl recunoască drept cap și tată preasfânt, dar din alte motive decât acesta. Pentru că, din moment ce termenul de biserică romană a fost stabilit în afara oricărui temei din Sfânta Scriptură, este suficient să dăm un motiv probabil.

BISERICA

Căci sfânta Biserică a lui Hristos a înflorit mai întâi în Ierusalim, în timpul apostolilor, care s-au însoțit cu Hristos, apoi în Antiohia, în vremea învestirii lui Petru ca episcop - *cathedrationis* - și apoi la Roma, în vremea propovăduirii și martiriului lui Petru și Pavel. Așa se înțelege și cuvântul Mântuitorului, Matei 12:28: "În sfârșit a venit la voi împărăția lui Dumnezeu", precum și Luca 17:21, 37: "Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru... căci unde este trupul, acolo se vor aduna și vulturii". Căci, deși Biserica creștină a început în Iudeea și Hristos a suferit martiriul în Ierusalim, totuși, pe bună dreptate, Biserica lui Hristos este numită Biserica romană, în vederea unei anumite preeminențe și din trei cauze: (1) Hristos știa că popoarele de sub imperiul roman vor fi aduse în locul evreilor necredincioși, după cum spune apostolul, Romani 11:2, 12. (2)Acolo a triumfat o mulțime mai mare de martiri decât în orice alt oraș, căci astfel, acolo unde un om se naște din pântece și triumfă glorios, din acel loc își ia numele. De aceea, întrucât Sfânta Biserică, în ceea ce privește multe din părțile ei, s-a născut la Roma, fiind adunată din pântecele sinagogii, și acolo a triumfat, crescând printre neamuri, s-a considerat potrivit ca ea să-și ia numele de la orașul metropolitan care este Roma. De aceea, Dist 22 [Friedberg, 1 : 74] sună astfel: "Ea se numește Preasfânta, pentru că Petru și Pavel, în aceeași zi și în același timp, au consacratîntreaga biserică romană și au înălțat-o peste toate celelalte orașe din întreaga lume prin prezența lor și prin triumful lor glorios". (3) Nu localitatea sau vechimea, ci credința formulată stabilește biserica lui Hristos, deoarece, atât în ceea ce privește personalitățile, cât și timpul, biserica lui Hristos a existat înainte în sediile sale anterioare.Și în acest sens se spune: "Domnul nu a ales oamenii în funcție de loc, ci locul în funcție de oameni", II Mace. 5:19. Din acest motiv, cred că este permis să se numească Biserica lui Hristos din orice localitate în care locuiesc credincioșii drepți, așa cum Hristos a fost numit Nazarinean din cauza nașterii sale care a avut loc în Nazaret, și așa cum poate fi numit Betleemit datorită locului nașterii sale, și Capernaumit din Capernaum, unde a făcut minuni, și Ierusalimit datorită pătimirii sale din Ierusalim.

Având în vedere aceste lucruri, este clar ce ar trebui spus cu privire la afirmația îndoielnică făcută la începutul acestui capitol. Pentru că ar trebui să se recunoască faptul că biserica romană este mama sfântă, biserica catolică, mireasa lui Hristos. La argumentul în favoarea contrariului, prin care se susține că biserica romană este biserica al cărei cap este papa și corpul cardinalilor - acest lucru este spus prin concesie și prin definirea bisericii în al doilea mod, adică ca fiind papa - oricine ar fi el - în conjuncție cu cardinalii - oricine ar fi ei și oriunde ar trăi.Dar se neagă faptul că această biserică este sfântă, catolică și apostolică. Și astfel, ambele părți ale argumentului sunt acceptate, dar concluzia este negată. Dar dacă se spune acest lucru, și anume: "Eu stabilesc că papa este sfânt împreună cu toți cei doisprezece cardinali care trăiesc cu el", acest lucru fiind stabilit și admis ca fiind foarte posibil, rezultă că papa însuși împreună cu cardinalii este biserica sfântă, catolică și apostolică. Această concluzie este negată, dar rezultă foarte bine că un papă sfânt împreună cu cardinalii sfinți sunt o biserică sfântă care este o parte a bisericii sfinte, catolice și apostolice. Prin urmare, credincioșii lui Hristos trebuie să se țină ferm, ca

o chestiune de credință, de prima concluzie și nu de cea de-a doua; pentru că prima este confirmată de cuvintele lui Hristos: "Porțile iadului nu vor birui împotriva ei." Dar a doua este o chestiune îndoielnică pentru mine și pentru orice alt pelerin, dacă o revelație divină nu o clarifică. Prin urmare, nici papa nu este capul și nici cardinalii nu sunt întregul corp al bisericii sfinte, universale și catolice. Căci numai Hristos este capul acestei biserici, iar predestinații săi sunt trupul și fiecare este un membru, deoarece mireasa sa este o singură persoană cu Isus Hristos. (8)

BISERICA

NOTE

1. Prima clauză din bula lui Bonifaciu, *Unam sanctam*, Friedberg, 2 : 1245; Schaff, Ch. Hist., V, partea 2, p. 25.
2. Ieronim a definit stânca, câteodată Hristos, Com. la Amos, 6:12, câteodată ca fiind Petru, sau rămânând la Petru și la mărturisirea sa. Pasajele notabile în care îl face pe Petru stânca sunt scrisoarea sa către Marcella și mai ales scrisoarea către Damasus, episcop al Romei, Nic. Părinți, 6:18, 55. În comentariul la Matei 16:16, Ieronim a combinat interpretările Hristos și Petru. Prin urmare, el poate fi citat pentru ambele interpretări.
3. Cuvântul tradus prin canapea - *thalamus* - este folosit în Vulgata, Deut. 33:12: "El va sta toată ziua pe canapeaua lui", unde traducerea corectă din ebraică este: "El va sta toată ziua pe canapeaua lui": "El îl acoperă toată ziua". Gilbert de Olanda, Predica la Cântare, Migne 184:64, spune: " Există o canapea pe pieptul lui Isus, da și de asemenea o comoară", *in pectore Jesu thalamus*, etc.
4. Am înlocuit textul lui Huss, Chris tus, cu textul din Decretum, Christi.
5. În loc de "fără sinoade", textul lui Huss are "multe - *multis* - sinoade". Textul Decretumului este *nullis*. Acesta a fost faimosul decret al lui Gelasius, papă pe la 495 sau 496, și am înlocuit citirea corectă de mai sus; pentru că preluarea greșită a editorului îl face pe Huss să dovedească exact opusul a ceea ce intenționa.
6. Huss are aici qui, Decretum qua.
7. *Collecta*. Vulgata are codecta cu limba greacă.
8. Era o definiție populară care îl considera pe papă, împreună cu corpul cardinalilor, drept biserica. Astfel, Wyclif, afirma că "publicul - *communitas* - consideră că biserica este papa și cardinalii, ceea ce este necesar ca toți să creadă." *De Eccles*, p. 92, și deseori. În răspunsurile sale către Palecz și Stanislaus, Huss îi reprezintă pe acești doi magiștri ca denaturând biserica în același mod, "papa este capul și cardinalii trupul bisericii." Mon., 1: pp. 333, 335.

BISERICA

CAPITOLUL VIII

CREDINȚA CARE STĂ LA TEMELIA BISERICII

Deci, în ceea ce privește cel de-al doilea lucru [implicat în Matei 16:16-18], adică credința, care este abordată în cuvintele: "Tu ești Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu" - trebuie remarcat faptul că credința este luată acum pentru actul de a crede prin care credem, acum pentru starea sau dispoziția interioară - *habitus* (1) - de a crede prin care credem, și acum pentru adevărul pe care îl credem, așa cum afirmă Augustin, *de Trinitate*, 13 [Nic. Fathers, 3:166 sqq.].

În al doilea rând, trebuie remarcat faptul că există o credință care este credința explicită a unui om credincios și că există o altă credință care este credința implicită, deoarece catolicul, care are dispoziția - *habitus* - de credință infuzată sau dobândită în mod explicit, crede în biserica catolică în comun cu ceilalți și, datorită acestei credințe comune, crede în mod implicit în orice lucru care este inclus în sfânta biserică mamă. (2) De asemenea, crezând tot ceea ce Hristos a dorit să fie crezut despre el însuși și refuzând să creadă ceea ce nu a dorit să fie crezut despre el însuși, el crede orice articol, afirmativ sau negativ, care trebuie crezut despre Hristos.Această credință a avut-o implicit Petru atunci când a mărturisit în mod expres că Hristos este Dumnezeu adevărat și om adevărat, spunând: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu. Chiar dacă toți vor găsi o pricină de poticnire în tine, eu nu voi găsi niciodată".De asemenea, mulți dintre credincioși în comun [adică, ca un corp] cred în mod implicit tot adevărul Scripturii, iar atunci când li se propune un adevăr necunoscut lor, ei caută să vadă dacă este stabilit în Sfânta Scriptură, iar dacă se dovedește că acesta este corect, ei recunosc imediat sensul asupra căruia insistă Duhul Sfânt. Prin urmare, oricine are în comun cu ceilalți, credința formată în dragoste, aceasta este suficientă pentru mântuire, atunci când este însoțită de harul perseverenței. Căci Dumnezeu, care a dat cea dintâi credință, va da ostașului său o credință mai clară, dacă nu-i va pune vreo piedică. Căci Dumnezeu nu cere de la toți copiii Săi ca, în timpul ședерii lor aici, să se afle în permanență în actul special de gândire asupra unui anumit punct de credință, ci este suficient ca, lăsând la o parte inerția și insensibilitatea, să aibă credința formată ca o obișnuință.

Credința, prin urmare, trebuie să înțelegem că este dublă: una neformată, care este exercitată de demonii care cred și tremură; cealaltă credință este formată în dragoste. Aceasta din urmă, însoțită de perseverență, mântuiește, dar nu și cea dintâi. De aceea, cu referire la credința formată în iubire au fost rostite cuvintele: "Oricine crede în Fiul lui Dumnezeu are viața veșnică", Ioan 3:15. Și Mântuitorul i-a spus lui Petru, care avea această credință și o mărturisea: "Binecuvântat ești tu, Simon fiul lui Iona". Această credință este temelia (3) celorlalte virtuți pe care le practică Biserica lui Hristos. De asemenea, trebuie remarcat faptul că, întrucât credința nu se referă la lucruri care apar simțurilor, ci la lucruri ascunse și întrucât este dificil să crezi lucruri ascunse, de aceea credința are nevoie de două elemente

pentru a putea crede ceva cu adevărat: (1) adevărul care luminează mintea, (2) autoritatea [dovada] care confirmă judecata.De aici rezultă o proprietate a credinței, aceea că ea se ocupă numai de adevăr - orice minciună fiind exclusă -, adevăr pe care credinciosul trebuie să-l apere până la moarte. A doua proprietate a credinței este că, fără dovezi și fără o cunoaștere specială, ea este obscură pentru credincioși, căci ceea ce vedem cu ochii nu se poate spune că și credem. Iar sfinții din ceruri, care văd limpede articolele pe care noi le cunoaștem obscur, nu se spune că le cred, ci că le văd. În locul credinței ei au o vedere clară, iar în locul speranței o rodire nesfârșită. A treia proprietate a credinței este că ea este temelia [asigurarea] lucrurilor care trebuie să fie crezute pentru pelerinul care trebuie să ajungă la locuința pașnică. De aceea, apostolul spune că credința este "substanța", adică temelia, "lucrurilor nădăjduite: dovada lucrurilor care nu se văd", adică pentru simțuri, Evr. 11:1. Căci acum sperăm în fericirea noastră și credem, dar nu vedem cu ochii cărnii.Și, pentru că fără credință nu este posibil să placă lui Dumnezeu, de aceea oricine vrea să se mântuiască trebuie mai întâi de toate să fie credincios - *fidelis* - [să aibă credință]. Credincios este însă cel care are credința insuflată de Dumnezeu și nu se teme de rele pentru sine amestecate cu credința sa. Dar toți infractorii vizibili după legea nedreptății prezente sunt necredincioși - *infideles* - [fără credință], căci este imposibil ca cineva să savârșească un păcat care duce la moarte decât în măsura în care îi lipsește credința. Căci, dacă ar fi conștient de pedeapsa care va fi aplicată celor care păcătuiesc în acest fel și ar crede pe deplin în ea și ar avea credința care vine din cunoașterea divină - prin care Dumnezeu cunoaște toate lucrurile în mod clar și este prezent cu astfel de păcătoși - atunci, fără îndoială, nu ar săvârși un păcat care duce la moarte.

O persoană poate fi lipsită de credință în trei feluri: (1) Prin slăbiciune, și în acest fel este lipsit cel care ezită în a crede și nu persistă până la moarte în apărarea credinței. (2) Este lipsit de credință cel care crede cu tărie în multe lucruri care trebuie să fie crezute și totuși este lipsit de multe altele care trebuie să fie crezute, care lucruri necrezute sunt ca niște găuri, și astfel are un scut al credinței care este plin de găuri. (3) Este lipsit de credință cel care duce lipsă de folosirea acestui scut; și acest lucru se întâmplă în felul următor: că, deși are obiceiul ferm al lucrurilor care trebuie crezute, totuși duce lipsă de acte de trăire meritorie din cauza unei vieți nedisciplinate. La aceste lucruri se face referire în Tit 1:16: "Ei mărturisesc că îl cunosc pe Dumnezeu, dar în fapte Îl neagă". Prin urmare, oricine este lipsit de credință în oricare dintre aceste trei moduri, este lipsit de puterea permanentă a credinței.

Și trebuie să ne amintim că credința diferă de speranță: (1) În acest sens, speranța se referă la premiul viitor care urmează să fie obținut, dar credința se referă la trecut, și anume la lucruri precum faptul că Dumnezeu a creat lumea, că Hristos s-a întrupat, etc. Și se referă și la prezent, cum ar fi faptul că Dumnezeu este, că sfinții sunt în ceruri și că Hristos șade la dreapta Tatălui. Credința se referă și la viitor, cum ar fi faptul că Hristos va veni din nou la judecată, că toți cei care nu

s-au ridicat la acel moment se vor ridica în ziua judecății și că Dumnezeu va răsplăti în cele din urmă în fericire pe toți sfinții care termină această viață prezentă în har. (2) Speranța nu ajunge la cunoașterea credinței în ceea ce speră, ci se sprijină pe un anumit act de mijloc între îndoială și credință, astfel încât există multe lucruri care trebuie puse în fața credincioșilor pentru a fi acceptate, pe care, atunci când distincția este înlăturată, ei nu ar trebui nici să se îndoiască, nici să le acorde, nici să le nege, ci doar să spere.De exemplu, dacă mi s-ar propune: "Tu vei fi mântuit", nu ar trebui să fiu de acord, pentru că nu știu dacă este adevărat, nici să o neg, pentru că nu știu dacă este fals, nici să mă îndoiesc, ci să sper că așa va fi. (3) Credința se deosebește de asemenea de speranță prin aceasta, că speranța se referă numai la binele care este posibil celui care speră, dar credința se referă atât la rău, cât și la bine, căci noi credem în iertarea păcatelor, care este cu siguranță un lucru bun pentru toți cei care vor fi mântuiți; și credem de asemenea că păcatul de blasfemie nu va fi iertat nici în această lume, nici în cea viitoare.

Și pentru că a crede este un act de credință, adică a se încrede în -*fidere* - de aceea să știi că a crede ceea ce este necesar pentru ca un om să-și asigure binecuvântarea înseamnă a adera cu fermitate și fără ezitare la adevărul rostit de Dumnezeu. Pentru acest adevăr, din cauza certitudinii lui, omul trebuie să-și expună viața la pericolul morții. Și, în acest fel, se așteaptă ca fiecare creștin să creadă explicit și implicit tot adevărul pe care Duhul Sfânt l-a pus în Scriptură, și în acest fel un om nu este obligat să creadă spusele sfinților care sunt în afara Scripturii, și nici nu ar trebui să creadă bula papală, decât în măsura în care vorbesc din Scriptură, sau în măsura în care ceea ce spun ei este întemeiat în Scriptură pur și simplu. Dar un om poate să creadă bula ca fiind probabilă, deoarece atât papa cât și curia sa fac greșeli din necunoașterea adevărului. Și, cu referire la această ignoranță, se poate susține că papa face greșeli și poate fi înșelat.Lucrul îl păcălește pe papă, iar acesta este păcălit prin ignoranță. În ce măsură, însă, trebuie să se pună credința în scrisorile prinților, în instrumentele notarilor și în descrierile oamenilor, ne învață experiența, care este învățătoarea lucrurilor. Căci ea ne învață că aceștia trei fac adesea greșeli. De un fel este credința care se pune în Dumnezeu. El nu poate înșela și nu poate fi înșelat; de alt fel este credința pusă în papă, care poate înșela și poate fi înșelat. De un fel este credința pusă în Sfânta Scriptură; și de un alt fel, credința într-o bulă gândită în mod omenesc. Căci față de Sfânta Scriptură nu se poate face excepție și nici nu poate fi contrazisă; dar se cuvine uneori să se facă excepție față de bule și să se contrazică atunci când acestea fie îi recomandă pe cei nevrednici, fie îi pun în autoritate, fie au miros de avariție, fie îi onorează pe cei nedrepți, fie îi asupresc pe cei nevinovați, fie contrazic implicit poruncile sau sfaturile lui Dumnezeu.

Prin urmare, este clar care credință reprezintă temelia bisericii - credința cu care biserica este zidită pe Stânca, Isus Hristos, pentru că este cea prin care biserica mărturisește că "Isus Hristos este Fiul Dumnezeului celui viu". Căci Petru a vorbit în numele tuturor credincioșilor, atunci când a spus: "Tu ești Hristosul, Fiul lui

Dumnezeului celui viu". "Aceasta este biruința", spune Ioan, "care biruiește lumea - credința noastră. Cine este cel care biruiește lumea, dacă nu cel care crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu?" 1 Ioan 5:4.

NOTE

1. În cartea sa Super IV. Sent. 452, Huss definește sensul cuvântului când spune "*fides est habitus vel virtus* - cu condiția ca credința să fie formată în dragoste".
2. Distincția dintre credința implicită și credința explicită, care începe cu Augustin, este distincția dintre acceptarea doctrinelor pe baza supunerii față de biserică și o adeziune reală la ele ca doctrine. Astfel, Toma de Aquino, care spune, în esență, că credința implicită este acceptarea lucrurilor care trebuie crezute ca fiind lucruri conținute în Scripturi, iar credința explicită este acceptarea lor cu ajutorul înțelegerii și al inimii. *Summa*, 2:2, q. 2, 5. Inocențiu al IV-lea, în Com. asupra decretelor, a spus că este suficient pentru laici să creadă în Dumnezeu ca Dumnezeu al dreptății și în toate celelalte chestiuni, dogme și moravuri - impliciie - adică să gândească și să spună: cred ceea ce crede biserica. Inocențiu a continuat spunând faptul că clericii sunt obligați să urmeze poruncile unui papă chiar dacă sunt nedrepte. Dollinger, Akad. Vort., 2:49.
3. S-ar părea că Huss își ia expresia *fundamentum*, temelie, de la cuvântul *substantia*, folosit în Vulgata, Evr. 11:1 (*hupostasis*), *substantia rerum*, ceea ce stă la bază, și trsl. "asigurare" în versetul din Apoc. Același cuvânt *substantia* este folosit în Vulgata, II Cor. 9:4, 11:17; Evr. 3:14. Este posibil ca Huss să fi fost influențat de asemenea de *fundamentum* din Vulgata, Evr. 6:1, "nepunând temelia pocăinței și a faptelor bune și a credinței față de Dumnezeu". Huss citează Evr. 11:1 în Com. său despre Petru Lombardul, p .453.

BISERICA

CAPITOLUL IX

BISERICA ÎNTEMEIATĂ PE HRISTOS, STÂNCA

Cea de-a treia temelie, inclusă în propoziția (Matei 16:18), este abordată în cuvintele: "Pe această piatră voi zidi Biserica Mea". Și având în vedere faptul că, în declarațiile lor, papii folosesc cel mai mult acest cuvânt al lui Hristos, dorind să extragă din el faptul că ei înșiși sunt stânca sau temelia pe care se sprijină biserica, și anume pe Petru, căruia i s-a spus: "Tu ești Petru" - având în vedere acest fapt, pentru a înțelege cuvântul Domnului, trebuie să se observe că fundamentul bisericii prin care este înființată este atinsă în cuvintele: Pe această temelie a bisericii, pe care este întemeiată expresia: "Eu voi zidi", iar temelia în care este așezată este menționată în cuvintele: "pe această Stâncă", iar fundamentul cu care este făurită biserica apare în cuvintele: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu". Prin urmare, Hristos este temelia prin careîn primul rând este înființată sfânta biserică catolică, iar credința este fundamentul cu care este întemeiată - acea credință care lucrează prin iubire, pe care Petru a prezentat-o când a spus: Hristos este temelia prin care este înființată biserica: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu". Temelia, așadar, a bisericii este Hristos, iar el a spus: "Fără Mine nu puteți face nimic", Ioan 15:5; adică, fără Mine ca bază primă și principală.Dar Hristos își întemeiază și își zidește Biserica pe El însuși, Stânca, când o influențează în așa fel încât ea ascultă și împlinește cuvintele Lui, căci atunci porțile iadului nu o vor birui. De aceea Hristos spune: "Oricine vine la Mine și ascultă cuvintele Mele și le pune în practică, vă voi arăta cu cine se aseamănă: este asemenea unui om care, zidind o casă, a săpat si a adâncit și a pus temelia pe stancă; și când s-a ridicat potopul, pârâul s-a frânt împotriva acelei case și n-a putut s-o clatine, pentru că era întemeiată pe stâncă", Luca 6:47. Și care este această temelie, arată apostolul Pavel în 1 Cor. 3:11: "Nimeni nu poate pune altă temelie decât cea care este pusă, care este Hristos Isus"; și 1 Cor. 10:4: "Dar stânca era Hristos". Prin urmare, în această temelie și pe această stâncă și de la această stâncă în sus este zidită sfânta biserică, căci spune: "Pe această Stâncă voi zidi Biserica Mea".

Și pe această temelie apostolii au zidit Biserica lui Hristos. Căci nu la ei înșiși au chemat poporul, ci la Hristos, care este cea dintâi, esențială și cea mai eficientă temelie. Din acest motiv apostolul a spus : "Altă temelie nu poate nimeni să pună". De aceea, acest apostol, văzând cum corintenii puteau greși cu privire la temelie, i-a condamnat, zicând:: "Fiecare dintre voi spune: "Eu sunt cu adevărat de la Pavel, și eu de la Apolo, și eu de la Chifa, și eu de la Hristos. Așadar, este Hristos împărțit, sau Pavel a fost răstignit pentru voi, sau ați fost botezați în numele lui Pavel?". I Cor. 1:12,13. Este ca și cum ar fi spus: Nu ! Prin urmare, nici Petru, nici Pavel, nici altcineva în afară de Hristos nu este temelia sau capul principal al bisericii, astfel că mai târziu sfântul apostol a spus "Ce este deci Apolo și ce este Pavel?Slujitorii Lui, pe care i-ați crezut și fiecare după cum i-a dat Domnul" să slujească în biserică, I Cor. 3:5. El a spus: "Eu am plantat", adică prin predicare; "Apolo a udat", adică prin

botez; "dar Dumnezeu a dat creșterea", adică a fost întemeiată prin credință, speranță și dragoste. Prin urmare, "nici cel care plantează", ca Pavel, "nu este nimic, nici cel care udă", ca Apolo, "nu este nimic", adică nimic pe care să se poată întemeia biserica, ci numai Dumnezeu care dă creșterea; El este temelia bisericii. Și urmează cuvintele: "Fiecare să aibă grijă cum zidește pe ea, căci nimeni nu poate pune altă temelie decât cea pusă, care este Hristos Isus".

Or, această temelie este stânca neprihănirii despre care Hristos a vorbit în Evanghelia către Sfântul Petru: "Tu ești Petru și pe această Stâncă voi zidi Biserica Mea". Despre aceste cuvinte spune Sfântul Augustin, în Predici la cuvintele Domnului, 13 [Nic. Părinți, 6:340]: "Domnul nostru Iisus Hristos i-a spus astfel lui Petru: Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea - pe această piatră, pe care ai mărturisit-o, pe această piatră pe care ai recunoscut-o, când ai spus: "Tu ești Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu" - "voi zidi Biserica Mea": Eu te voi zidi pe mine însumi, nu eu însumi pe tine. Căci, dorind ca oamenii să se zidească pe oameni, ei spuneau: "Eu sunt al lui Pavel, eu al lui Apolo și eu al lui Chifa", adică al lui Petru.Iar alții care nu voiau să fie zidiți pe Petru - *Petrum* - ci pe Stâncă - *Petram* - au spus: "Eu sunt din Hristos". Din nou, în ultima sa Omilie despre Ioan [Nic. Fathers, 7:450], Augustin spune: "Apostolul Petru, datorită primatului apostolatului său, avea o personalitate simbolică și reprezentativă, căci ceea ce îi aparținea ca individ era faptul că prin natură era un singur om, prin har un singur creștin, iar printr-un har și mai abundent era unul și același apostol principal. Dar când i s-a spus: "Îți voi da ție cheile împărăției cerurilor și tot ce vei lega pe pământ va fi legat în ceruri și tot ce vei dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri", el reprezenta Biserica universală, care în această lume este zguduită de diverse ispite, ca de torenți de ploaie, de râuri și de furtuni, și totuși nu cade, pentru că este întemeiată pe Stâncă, cuvânt de la care Petru și-a luat numele.Căci stânca - *Petra* - nu provine de la Petru - *Petrus* - ci Petru de la stancă, așa cum cuvântul Hristos nu provine de la Creștin, ci Creștin de la Hristos.

"De aceea Domnul a spus: "Pe această piatră voi zidi Biserica Mea", pentru că Petru spusese mai înainte: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu". Pe această Stâncă pe care ai mărturisit-o, a spus: 'Voi zidi Biserica Mea'. Pentru că Hristos era Stânca. De aceea, Biserica, care este întemeiată pe Hristos, a primit de la el cheile împărăției cerurilor în persoana lui Petru, adică puterea de a lega și dezlega păcatele. Căci ceea ce Biserica este în mod esențial în Hristos, ceea ce Petru este în mod simbolic în Stâncă - *Petra* - prin care simbolism se înțelege că Hristos este Stânca și Petru Biserica. Prin urmare, această biserică pe care o reprezintă Petru, atâta timp cât ea prosperă printre oamenii răi, prin iubirea și urmarea lui Hristos este eliberată de rău, dar cu atât mai mult urmează în cazul celor care luptă pentru adevăr până la moarte".

Aceste lucruri le învață Augustin în tot acest timp, în acord cu apostolul, că numai Hristos este temelia și Stânca pe care este construită biserica. Despre aceasta vorbește apostolul Petru, când spune: "Căruia, apropiindu-vă de El, piatra vie,

respinsă într-adevăr de oameni, dar aleasă și prețioasă de Dumnezeu, și voi, ca pietre vii, sunteți zidiți în case spirituale (1) pentru a fi o preoție sfântă care să aducă jertfe spirituale lui Dumnezeu prin Isus Hristos", 1 Petru 2:4 sq. Din acest motiv, Scriptura continuă: "Iată că pun în Sion o piatră de temelie, aleasă, prețioasă, și cel ce crede în El nu va fi dat de rușine. Așadar, pentru voi, cei ce credeți, este o cinste, dar pentru cei necredincioși, piatra pe care au respins-o constructorii, aceasta a fost făcută capul unghiului și piatră de poticnire și stâncă de cădere (jignire).Căci se poticnesc de cuvânt și nu cred în ceea ce li s-a rânduit." A mai spus Pavel: "Israel urmărind (2) o lege a dreptății nu a ajuns la legea dreptății. De ce? Pentru că nu au căutat-o prin credință, ci (3) prin fapte. S-au poticnit de piatra de poticnire, după cum este scris: "Iată că pun în Sion o piatră de poticnire și o stâncă de cădere, și cel ce crede în El nu va fi dat de rușine", Romani 9:31 sqq. Iată cum acești doi apostoli și episcopi romani, Petru și Pavel, dovedesc din Scriptură că Domnul Iisus Hristos este El însuși piatra și Stânca de temelie, căci Domnul spune: "Iată că voi pune ca temelie în Sion o piatră unghiulară încercată și prețioasă, o piatră de temelie sigură", Isaia 28:16. Și, de asemenea, în Psalmi 118:22. "Piatra pe care au respins-o zidarii a fost făcută capul unghiului". (4) Prin urmare, Hristos însuși este temelia apostolilor și a întregii biserici, și în El este bine închegată.

Din acest motiv, apostolul spune: "Astfel, nu mai sunteți străini și călători, ci sunteți concetățeni ai sfinților și ai casei lui Dumnezeu, fiind zidiți pe temelia apostolilor și a profeților, Isus Hristos însuși fiind piatra unghiulară principală, în care fiecare clădire, bine închegată, se transformă într-un templu sfânt pentru Domnul", Efeseni 2:19-21. Aici Sfântul Remigius spune [ed. Migne, 117:711]: "Temelia apostolilor și a profeților și a tuturor credincioșilor este Hristos, pentru că ei sunt întemeiați și fundamentați prin credința în el, așa cum el însuși a spus: "Pe această stâncă", adică “pe mine însumi, voi zidi Biserica mea” care este formată din îngeri și oameni drepți.Căci oricine are credință în Hristos este întemeiat pe el, fiindcă Hristos Isus însuși este piatra cea mai de seamă a unghiului. Cum, deci, este Hristos temelia și piatra cea mai de seamă? Din acest motiv, pentru că credința începe cu el și este desăvârșită și completată în el și prin el, astfel încât toți cei aleși sunt întemeiați în el". Astfel, Remigius Haymo. (5)

Din aceste lucruri reiese clar că numai Hristos este temelia principală a bisericii, și în acest sens apostolul s-a gândit la această temelie, pentru că nu îndrăznea să vorbească despre altceva decât despre ceea ce era clădit pe această temelie. De aceea el spune: "Nu voi îndrăzni să vorbesc despre nimic altceva decât despre cele pe care Hristos le-a făcut prin mine prin ascultarea lui Dumnezeu (6), prin cuvânt și prin fapte, prin puterea semnelor și minunilor, prin puterea Duhului Sfânt. Și astfel am propovăduit această Evanghelie nu acolo unde Hristos era deja cunoscut, ca să nu zidesc pe temelia altuia", Romani 15:18-20. Nu era acesta acel apostol, un vas ales, care a spus că nu îndrăznește să predice nimic în afară de lucrurile pe care Hristos le-a spus prin el; pentru că altfel nu ar fi construit pe Hristos, cea mai eficientă temelie, dacă ar fi spus și ar fi învățat sau ar fi făcut ceva care nu își avea

temelia în Isus Hristos.Și de aici reiese clar că nu Petru, ci Stânca, adică Hristos, a fost vizat în Evanghelia lui Hristos, atunci când Hristos a spus:: "Pe această Stâncă voi zidi Biserica Mea".

Dar obiecția este extrasă din Ambrozie, Dist. 50 [Friedberg, 1:198], unde spune: "Petru a devenit mai credincios după ce a plâns pentru că a renunțat la credința sa și astfel a găsit un har mai mare decât a pierdut. Căci, ca un bun păstor, a primit turma pentru a o îngriji, astfel încât, așa cum el fusese slab pentru sine, să devină un sprijin - *firmamentum* - pentru toți, iar cel care se clătina, (7) sub ispita unei întrebări, să-i întărească pe alții prin fermitatea credinței sale. În cele din urmă, pentru a întări devotamentul bisericilor, el a fost numit stâncă, după cum a spus Domnul: "Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea". Căci el este numit *petra* - stâncă - pentru că trebuia să fie cel dintâi care să pună bazele credinței printre națiuni (8) și, ca un bolț neclintit - *saxum* - a susținut structura și edificiul greu de ridicat al întregii lucrări a lui Hristos".Așa arată Ambrozie, arătând că Petru este numit stânca. Expunerea lui Augustin, cel mai de seamă dintre expozanții Scripturii, mi se pare aici mai eficientă pentru că este întemeiată chiar pe cuvintele Scripturii care spune că Hristos este Stânca, piatra unghiulară și temelia efectivă. Dar nicăieri în Scriptură nu citim în mod expres că Petru este o stâncă. Nici Hristos, care a putut să o spună cu ușurință - *leviter* - nu a spus: "Tu ești Stânca și pe Tine, Stânca, voi zidi Biserica Mea". Ceea ce a spus El a fost: "Tu ești Petru", adică mărturisitorul adevăratei Stânci, "și pe această Stâncă", pe care tu ai mărturisit-o, "voi zidi Biserica Mea". Dar Hristos zidește biserica pe El însuși, prin credință, speranță și dragoste. De aceea noi credem și nădăjduim în Hristos și nu în Petru, și suntem obligați să avem mai multă dragoste și afecțiune pentru Hristos decât pentru Petru. Căci părinții Vechiului Testament nu au crezut și nu au nădăjduit în Petru, care avea să vină, ci în Stânca. Nici sfinții Noului Testament nu au crezut și nu au sperat în Petru, ci în Hristos, care este în mod obiectiv [obiectul] credinței și speranței noastre.

Trebuie să recunoaștem că apostolii sunt temeliile bisericii, dar nu în același mod în care Hristos este temelia. Căci Hristos este temelia temeliilor, după cum este și cel mai sfânt dintre cei sfinți. Acest lucru este exprimat de Sfântul Augustin la Psalmul 86 [Nic. Părinți, 8 : 420]: "Temeliile Lui sunt în munți", etc. Aici el arată că temelia principală a Noului Ierusalim, cetatea Sionului, și totodată piatra sa de temelie este Hristos; iar munții sunt profeții și apostolii în care se află temeliile Bisericii. Iar Augustin spune: "Pentru ca să ajungeți să cunoașteți că Hristos este cea dintâi și marea temelie, apostolul spune: "altă temelie nu poate nimeni să pună decât cea pusă, care este Hristos Isus".Atunci cum pot fi profeții și apostolii temeliile și în același timp Hristos să fie fundamentul dincolo de care nu există nimic? Cum să ne gândim decât la figurat spre temelia temeliilor, dacă nu cumva este numit în mod expres cel mai sfânt dintre cei sfinți? Prin urmare, dacă te gândești la sacramente, Hristos este cel mai sfânt dintre cei sfinți; dacă te gândești

la o turmă ascultătoare, Hristos este păstorul păstorilor; dacă te gândești la edificiu, Hristos este temelia fundațiilor.

Iar mai târziu, el [Augustin] dă motivul pentru care profeții și apostolii sunt numiți temeliile structurii orașului Ierusalim și întreabă: "De ce sunt ei temeliile? Pentru că autoritatea lor suportă - *portat* - infirmitatea noastră. Cum sunt ei porți - *portae* ? Pentru că prin ele intrăm în împărăția lui Dumnezeu, căci ele ne vestesc. Și așa cum intrăm prin ele, tot așa intrăm prin Hristos, căci El este ușa. Și se spune că sunt douăsprezece porți ale Ierusalimului, iar Hristos este o poartă și Hristos este cele douăsprezece porți, pentru că Hristos este în cele douăsprezece porți". Așa de mult Augustin. Iar despre acel text din Apoc. 21:14, "Zidul cetății având douăsprezece temelii", Glossa spune: "adică profeții în a căror credință s-au întemeiat apostolii, căci de la ei credința a trecut prin succesiune la apostoli, a căror propovăduire a avut aceeași credință ca și cea a profeților care au spus și ei același lucru.Sau să-i acceptăm pe apostoli ca fiind temeliile prin care se întemeiază întreaga fortificație a bisericii. Din nou, în acest pasaj se spune: "Toate temeliile zidului cetății sunt împodobite cu o piatră prețioasă, iar cea dintâi temelie a fost de iaspis". Glossa spune: "Temeliile, adică profeții și apostolii, sunt împodobite în ele însele cu haruri de tot felul".

Iată cum Hristos este fundamentul Bisericii, iar apostolii sunt temelia! Hristos este printr-o figură de stil - *antonomastice* - temelia, pentru că edificiul bisericii pornește de la El și se termină în El și prin El. Dar profeții și apostolii sunt temeliile pentru că autoritatea lor suportă slăbiciunea noastră. Și acesta a fost sensul pe care l-a avut în vedere Ambrozie când a spus: Nu este vorba de o biserică: "Că Petru a fost numit stânca pentru că el a fost primul care a pus în neamuri (9) temeliile credinței; și, ca o stâncă neclintită", adică prin statornicia cu care a rezistat până la sfârșit, "a ținut laolaltă structura și clădirea grea a întregii lucrări a lui Hristos". Căci cu adevărat temelia pe care este întemeiată biserica în Hristos este credința pe care Petru a mărturisit-o, când a spus: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu".Iar despre această temelie, Pavel a spus, 1 Cor. 3:10: "După harul care mi-a fost dat, ca un meșter zidar înțelept, am pus temelia", adică învățând credința lui Hristos. Și mai adaugă: "Și altul zidește pe ea", adică face fapte bune pe baza credinței. " Dar fiecare să aibă grijă cum zidește pe ea", adică viața sa spirituală în Hristos. Căci Pavel adaugă: "Nimeni nu poate pune altă temelie decât cea pusă, care este Hristos. Și dacă cineva zidește pe această temelie aur" - adică doctrina dumnezeirii și a lucrurilor cerești - "argint" - adică doctrina umanității lui Hristos și a lucrurilor create - "pietre prețioase" - harurile care împodobesc sufletul și facultățile sale - fără îndoială că este zidit pe Hristos.Astfel, apostolii au zidit atunci când au predat cu claritate și fervoare doctrina dumnezeirii, a umanității și a harurilor creștine și, atunci când au trăit în trup, au plantat cu sângele lor biserica lui Hristos.Dar care dintre ei a zidit pe Hristos și a plantat biserica pe Hristos cu mai multă sârguință, aceasta o vom ști fără îndoială atunci când vom ajunge în țara cerească, Domnul însuși fiind conducătorul nostru.

Se admite, totuși, că Petru a primit smerenia, sărăcia, statornicia credinței și, în consecință, binecuvântarea sa de la Stânca bisericii, care este Hristos. Dar faptul că prin cuvintele "Pe această Stâncă voi zidi Biserica Mea" Hristos ar fi intenționat să zidească întreaga biserică militantă pe persoana lui Petru, credința Evangheliei, așa cum a fost expusă de Augustin, și rațiunea declară că nu este adevărată. Căci pe Stânca, care este Hristos, de la care Petru și-a primit puterea, Hristos trebuia să-și zidească biserica, deoarece Hristos este capul și temelia întregii biserici, și nu Petru. Pe de altă parte, Sfântul Dionisie, (10) *de divinis nominibus*, 3, îl numește pe Sfântul Petru vârf, adică întâiul sau căpetenie.Iar în cartea pe care a scris-o despre moartea apostolilor Petru și Pavel, el se adresează astfel lui Titus: "Pe când Petru și Pavel erau conduși la locul de martiriu și urmau să fie despărțiți unul de celălalt, Pavel i-a adresat lui Petru aceste cuvinte: 'Pace ție, temelie a bisericilor și păstor al oilor și mieilor lui Hristos!" În același mod, Augustin, în lucrarea sa *Întrebări despre legea veche și cea nouă*, spune că "Petru a fost cel dintâi dintre apostoli". La fel și Papa Marcellus, 24:1, *Rogamus* [Friedberg, 1:970], (11) spune: "Vă rugăm, fraților, să nu învățați altfel decât ceea ce ați primit de la Sfântul Petru și de la ceilalți apostoli, căci el este capul întregii biserici, căruia Domnul i-a spus: 'Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea.' De asemenea, Papa Anacletus, *Dist.* 21 (12) *in novo* [Friedberg, 1:69]: "În Noul Testament, după moartea lui Hristos, ordinea preoțească a început cu Petru, pentru că lui, ca cel dintâi, i-a fost dat pontificatul în Biserica lui Hristos, așa cum i-a spus Domnul: 'Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea'.Prin urmare, el a fost primul care a primit de la Domnul puterea de a lega și dezlega și a fost primul care a condus poporul la credință prin puterea predicării sale. Și, cu adevărat, ceilalți apostoli au primit împreună cu el, în virtutea unei părtășii egale, cinste și putere." De asemenea, se spune în mod obișnuit că Petru a fost capul bisericii, deoarece a fost numit Chifa, care prin interpretare înseamnă cap.

Prin ceea ce s-a spus mai sus în capitolele II, III, IV, și anume, că sfânta biserică universală este una și constă din toți cei predestinați care urmează să fie mântuiți și că numai Hristos este capul bisericii, așa cum numai El este cea mai înaltă persoană din biserică, împărtășind acesteia și membrilor ei mișcare și înțelegere pentru viața harului, este evident că Petru nu a fost niciodată și nu este acum capul sfintei biserici catolice. Iar dictonul Sfântului Dionisie este adevărat, că Petru a fost căpetenia între apostoli și a fost temelia bisericilor, după cum se spune în capitolul următor despre apostoli. Și dictonul lui Augustin este de asemenea adevărat, că printr-o anumită prerogativă Petru a fost cel dintâi între apostoli. Și dictonul lui Marcellus este de asemenea adevărat, că Petru a fost capul întregii biserici pe care a condus-o prin învățătura și exemplul său. Dar el nu a fost o persoană mai înaltă în demnitate decât mama lui Hristos; nici nu a fost egal cu Hristos și nici nu a fost făcut guvernator al îngerilor care, în acel moment, erau biserica triumfătoare.

Prin urmare, pentru creștinul simplu - credincios - nu există prea multe îndoieli că Petru nu a îndrăznit să pretindă a fi capul sfintei biserici catolice, pentru motivul

că el nu a condus întreaga biserică și nu a excelat în demnitate deasupra întregii biserici, și nici nu a fost mirele bisericii catolice. Ioan Botezătorul, poate, potrivit mărturiei adevărului din Matei 11:11, "Nu s-a ridicat unul mai mare dintre cei născuți din femei", nu a îndrăznit să se numească mirele, ci în umilință s-a numit prietenul mirelui. Iar când ucenicii săi, în zelul lor pentru el, au spus: "Rabi, cel care era cu tine dincolo de Iordan și despre care ai mărturisit, iată că acela botează și toți oamenii vin la el", Ioan le-a răspuns și le-a zis "Omul nu poate primi nimic, dacă nu i-a fost dat din cer. Voi înșivă îmi sunteți martori că am spus că eu nu sunt Hristosul, ci că sunt trimis înaintea Lui. Cel ce are mireasa este mirele; dar mie îmi este de ajuns că sunt prietenul mirelui care stă în picioare și ascultă cu bucurie (13) glasul mirelui", Ioan 3:27-29. "Voi sunteți prietenii Mei dacă faceți tot ce vă poruncesc", Ioan 15:14. Astfel, este evident că ar fi cea mai mare aroganță și nebunie pentru orice om, cu excepția lui Hristos, să se numească pe sine capul și mirele sfintei biserici catolice.

Dar motivul pentru care Hristos l-a numit pe Petru după el însuși drept căpetenie și păstor a fost preeminența virtuților care îl îndreptățeau să conducă biserica. Căci altfel, Înțelepciunea (14) Tatălui l-ar fi numit în mod nechibzuit episcop al bisericii sale. Și cum toate virtuțile morale sunt legate între ele într-o clasă - *in genere* - este evident că Petru avea o anumită preeminență în întreaga clasă de virtuți. Dar au existat trei virtuți în care Petru a excelat, și anume: credința, smerenia și dragostea. Credința, care în mod corect este temelia bisericii, a excelat în Petru datorită a ceea ce a rânduit cel mai bun dintre Maeștri, în Matei 16:16, ca răspuns la acea întrebare pe care a pus-o despre sine: "Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul omului?". La această întrebare Petru a răspuns pentru toți, zicând: "Tu ești Fiul Dumnezeului celui viu". Aici el a mărturisit umanitatea lui Hristos, prin aceasta înțelegând că Hristos era Mesia cel promis părinților.A doua parte îl mărturisește pe Hristos ca Fiu natural al Dumnezeului celui viu, și astfel Petru a mărturisit că Hristos este atât Dumnezeu, cât și om. Iar dintre toate articolele de credință, acesta aparține cel mai mult edificării Bisericii, căci, potrivit Sfântului Ioan, Fiul lui Dumnezeu biruiește lumea: "Cine este cel ce biruiește lumea, dacă nu cel ce crede că Isus este Fiul lui Dumnezeu?" 1 Ioan 5:5. Căci, atunci când această temelie este pusă, rezultă convingerea că toate lucrurile pe care le-a făcut sau le-a învățat Hristos trebuie acceptate fără nici o depreciere de către întreaga biserică.Și astfel Petru a auzit de pe buzele Domnului cuvintele: "Binecuvântat ești tu, Simon fiul lui Iona, pentru că nu carnea și sângele ți-au descoperit acest lucru, ci Tatăl Meu care este în ceruri". Și datorită acestei credințe, Petru a primit povara preoției Bisericii. "Eu zic că tu ești Petru și pe această Stâncă voi zidi Biserica Mea". De aceea, din cauza acestor lucruri, vicarii lui Petru și cei numiți să conducă în biserică sunt datori să propovăduiască credința bisericii. De aceea, Mântuitorul a spus: "M-am rugat pentru tine, ca să nu-ți lipsească credința; și tu, după ce te vei fi întors din nou, întărește pe frații tăi", Luca 22:32. De aceea, rugându-se pentru credință, "a fost ascultat pentru frica lui dumnezeiască", Evr. 5:7.

În al doilea rând, Domnul a unit cu el primatul funcției. După moartea mea, el a spus: "Îți voi da ție cheile împărăției cerurilor", adică cheile bisericii, pe care o voi întări și apăra împotriva bisericii celor răi, dându-ți puterea de a lega și de a dezlega, pentru ca tu să poți, nu fără folos, să ții cheile bisericii pe care ți le-am dat pentru mărturisirea ta meritorie a umanității și dumnezeirii mele, despre care, învățat de Tatăl, după un mod ceresc, ai spus: "Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu". De aceea, din cauza mărturisirii sale, atât de încrezătoare și de profundă, a fost numit Chifa, care prin interpretare este Petru, Ioan 1:42. Din acest motiv, Ieronim, expert în limbi, spune: "Chifa înseamnă Petru, sau fermitate, și este un cuvânt siriac, nu ebraic". Acest lucru oferă soluția ultimei obiecții; deoarece Chifa nu înseamnă cap, conform Evangheliei și lui Ieronim, ci Petru.

A doua virtute a lui Petru a fost smerenia. În măsura în care Petru a auzit de la Stăpânul său cuvintele: "Învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima", Matei 11:29, și "oricine va fi mare între voi, să vă fie slujitor; și oricine va fi cel dintâi între voi, să vă fie slujitor", Matei 23:11; Marcu 10:43 - cum să nu aibă un spirit smerit, mai presus de ceilalți, în ceea ce privește prerogativa pe care o avea de la Domnul Isus Hristos? De aceea, se spune cu probabilitate că Petru a pus întrebări și a răspuns la întrebări cu smerenie, așa cum s-a purtat, mai presus de alții, cu umilință pentru a-și îndeplini slujba în biserică. Căci, trimis de apostoli în Samaria, el a mers cu smerenie împreună cu Ioan, Fapte 8:14. Și tot așa, chemat la Iope, a mers cu umilință și acolo a stat multe zile cu Simon tăbăcarul.Chemat de Corneliu de la Iope, s-a îndreptat cu umilință spre Cezareea, Faptele Apostolilor 10:18. Și, de asemenea, la consiliul apostolilor și al bisericii [la Ierusalim, 51 d.Hr.], după ce și-a terminat discursul, când Iacov a expus cazul și a spus "Ascultați-mă; Simon a declarat", etc. Și apoi Iacov adaugă o declarație: "De aceea, judecata mea este să nu-i deranjăm pe cei care dintre neamuri se întorc la Dumnezeu", Fapte 15:19. De asemenea, se povestește cum Petru mergea peste tot, în toate părțile, predicând cu smerenie Cuvântul lui Dumnezeu, Fapte 9:32. Fiind aspru mustrat de Pavel, a suportat cu umilință, Gal. 2:11. Și toate aceste lucruri le-a făcut nu pentru onoare și avantaje lumești, ci într-un spirit smerit și ascultător și pentru a susține cinstirea legii lui Hristos. Prin urmare, în aceste lucruri citim întreaga măreție a apostolului Petru, care trebuie măsurată prin smerenia slujirii sale, așa cum reiese din definiția Maestrului: "Oricine se smerește pe sine însuși va fi înălțat", Matei 23:12.

În ceea ce privește cea de-a treia virtute, dragostea, este clar că Petru o avea în anumite privințe mai presus de celelalte, după cum reiese din fervoarea actelor sale care, în mod corespunzător, provin dintr-o dragoste mai mare. Acest lucru este confirmat de faptul că, altfel, ar fi fost nerecunoscător, dacă nu l-ar fi iubit pe Stăpânul său, într-un mod corespunzător cu Cel care l-a iubit într-un mod atât de deosebit, care l-a curățat de marea lui blasfemie și l-a pus cu bunăvoință peste oile sale. Din nou este confirmat de aceasta, că altfel nu ar fi existat nici o potrivire în faptul că Stăpânul l-a întrebat: "Simon, fiul lui Iona, mă iubești mai mult decât aceștea?" și apoi i-a încredințat imediat oile sale pentru a le paște, Ioan 21:15. Aici

trebuie remarcat faptul că motivele pentru a-L iubi pe Hristos sunt multiple. Unii Îl iubesc pe Hristos mai mult decât alții din cauza divinității Sale, cum se crede că a fost cazul lui Ioan Evanghelistul; alții din cauza umanității Sale, cum se crede că a fost cazul lui Filip; iar alții Îl iubesc pe Hristos din cauza trupului Său, care este Biserica, și astfel oamenii Îl iubesc din multe alte motive, pentru care, în cazul unui anumit sfânt, se citează Eclesiastul 42: "Nimeni nu a fost găsit ca el în păzirea legii Celui Preaînalt".Preeminența lui Petru se manifestă prin credința, smerenia, dragostea, da, dar și prin sărăcia și rezistența sa. Căci el i-a spus omului care cerea de pomană: "Argint și aur nu am, dar ce am eu îți dau", Fapte 3:6. Și, pentru că a auzit de la Învățător cuvintele: "În răbdarea voastră să vă stăpâniți sufletele voastre", Luca 21:19, pare că, după negarea Învățătorului, Petru a fost, tocmai din acest motiv, mai pregătit să îndure martiriul și mai ales pentru că, recunoscându-și slăbiciunea, avea proaspătă în minte amintirea propriei sale slăbiciuni în negarea Învățătorului său. Și din acest motiv s-a aplecat în smerenie față de ceilalți și a fost mai dispus să sufere întemnițări, chiar până la moarte, pentru Domnul pe care L-a negat. Nici nu este de îndoit că a suportat cu umilință închisoarea lui Irod din Ierusalim, închisoarea lui Teofil din Antiohia și închisoarea lui Nero de la Roma.

Dacă el, care este chemat să fie vicarul lui Petru, urmează calea virtuților de care tocmai am vorbit, credem că este adevăratul vicar al acestuia și pontiful principal al bisericii pe care o conduce. Dar, dacă merge pe căile opuse, atunci el este legatul lui Antihrist, în dezacord cu Petru și cu Isus Hristos. De aceea, Sfântul Bernard, *de consider atione*, IV, (15), scrie următoarele: "Printre aceste lucruri, tu umbli în dubă și ești un păstor supraornamentat cu aur, chiar în mijlocul unui mediu atât de variat. De ce se apucă de oi? Dacă îmi permit să îndrăznesc, voi spune că acestea sunt mai degrabă pășunile demonilor decât ale oilor. Nu în felul acesta (16) a acționat Petru și nu în felul acesta a umblat Pavel."Și adaugă: "Fie că negi poporului că ești păstor, fie că te arăți ca atare. Să nu-l negi, ca nu cumva cel al cărui loc îl ocupi să te nege ca moștenitor. El este Petru, care nu este cunoscut ca mergând în procesiuni, împodobit cu pietre prețioase sau mătăsuri, nu este îmbrăcat în aur sau purtat de un cal alb, nu este înconjurat de soldați și nu este înconjurat de slujitori agitați. Fără astfel de lucruri, Petru credea că poate îndeplini suficient porunca salutară: "Dacă mă iubești, paște oile mele". În lucruri ca acestea nu l-ai urmat pe Petru, ci pe Constantin". Până aici Bernard.

Acel om sfânt știa că Papa Eugeniu trebuia să fie un vicar în sărăcie și umilință, nu în mândrie, ci în păsterea oilor, urmându-l pe Petru. Căci acel om este un adevărat vicar al celui al cărui loc îl ocupă și de la care a primit în mod legitim puterea procuratorală. Dar nimeni nu poate cu adevărat și în mod acceptabil pentru Hristos să domnească în locul lui Hristos sau în locul lui Petru fără să-l urmeze în viața sa - *moribus* (17) -, deoarece nu există alt mod potrivit de a-l urma decât dacă primește sub rezerva acestei condiții de la Dumnezeu puterea procuratorială. Astfel, pentru o funcție ca cea de vicar este necesară conformitatea vieții și autoritatea din partea persoanei care o instituie, iar acestuia [unui astfel de vicar] Mântuitorul la

Cina cea de Taină i-a încredințat instituirea venerabilului sacrament. Și constituindu-i pe ucenicii săi vicari, pentru ca ei să facă astfel în amintirea lui, a spus: "V-am dat o pildă ca și voi să faceți cum v-am făcut eu vouă", Ioan 13:15. De asemenea, a mai spus: "Oricine va face și-i va învăța, acela va fi numit mare în împărăția cerurilor", Matei 5:9.În această privință, Sfântul Ieronim *ad Heliodorum*, de asemenea *Decretum*, Dist. 40 [Friedberg, 1:145], spune: "Nu este ușor să ocupi locul lui Petru și Pavel în ocuparea scaunului - *cathedra* - celor care domnesc cu Hristos, pentru că s-a spus: "nu sunt copiii sfinților cei care ocupă locurile sfinților, ci cei care fac faptele lor bune"". Sfântul Grigorie [Friedberg, 1:146] spune același lucru: "Nici locurile, nici rânduielile nu ne apropie de Creatorul nostru, ci faptele noastre bune ne leagă sau faptele noastre rele ne despart". La fel și Hrisostom, Dist. 40,12 [Friedberg, 1:147], spune: "Mulți preoți sunt și puțini; mulți în nume și puțini în fapte. Vedeți, așadar, cum vă așezați în scaunul oficial, căci nu scaunul îl face pe preot, ci preotul face scaunul; nu locul sfințește pe om, ci omul locul. Nu orice preot este sfânt, ci orice persoană sfântă este preot. Cel care stă bine în scaunul oficial dă (18) cinste scaunului; cel care stă rău acolo îi face rău. Prin urmare, un preot rău obține criminalitate din preoția sa, nu demnitate".De asemenea, avem acest lucru din Faptele lui Bonifaciu-Martirul [Friedberg, 1:146]: "Dacă un papă neglijează mântuirea sa și a fratelui său și este mustrat ca nefolositor, neglijent în faptele sale și, mai ales, tăgăduind binele (19), pentru că se slujește pe sine mai degrabă decât oile (20), cu toate acestea el conduce o mulțime nenumărată de oameni în turme cu el însuși pentru a fi bătut împreună cu sine, ca proprietate a iadului, cu multe lovituri în veșnicie.” Nici nu este necesar să ne referim la mulți sfinți, pentru că Marele Pontif, cel mai sfânt dintre sfinți a spus: "Toți cei ce au venit înaintea mea sunt hoți și tâlhari", Ioan 10:8. Iarăși a spus ucenicilor Săi: "Voi sunteți sarea pământului; dar dacă sarea și-a pierdut savoarea, cu ce mai poate să fie sărată... nu este de folos nici pentru pământ, nici pentru gunoi, ci este aruncată afară", Matei 5:13; Luca 14:34.

Dorind să impună această judecată asupra minții oamenilor, acel foarte bun Mântuitor și cel mai bun dintre stăpâni a adăugat imediat : "Cine are urechi de auzit să audă". Așadar, fiecare preot să aibă grijă, dacă a intrat bine, să trăiască curat cu privire la jigniri, cu scopul sincer de a-L cinsti pe Dumnezeu și de a fi de folos bisericii, iar în cazul în care se comportă bine, să nu pună prea mult preț pe onorurile lumești și pe câștigul lumii. Căci, altfel, el este un anticrist mincinos, și cu cât este mai înalt în funcție, cu atât mai mare este anticristul. "Eu sunt calea, adevărul și viața", Ioan 14:6. Iată că cel care vrea să meargă, are calea, căci Hristos este calea, și unde vrea să meargă, căci Hristos este adevărul, și unde vrea să rămână, căci Hristos este viața.

BISERICA

NOTE

1. *In domos spirituales*. Vulgata: *damus spiritualis*, etc.
2. Textul de aici are non, not, care trebuie să fie o greșeală pentru vero din Vulgata.
3. Vulgata adaugă *quasi.*
4. 1 Cor. 10:4, "Stânca care i-a urmat era Hristos", este singurul pasaj de acest fel pe care Huss îl aplică lui Hristos în Super IV. Sentință, p. 559.
5. Remigius, episcop de Auxerre, d. în jurul anului 910, a scris în parte sub pseudonimul lui Haymo de Halberstadt.
6. Vulgata: *in obedientiam gentium*.
7. *Nutaverat*. Huss are aici *mutaverat se*. *Se* este păstrat în ed. lui Friedberg din Corp. jur. can., deși, așa cum se arată acolo, multe MSS și editori îl omit.
8. *In notionibus*; textul lui Huss are greșit *imitationis*.
9. Textul lui Huss are *imitatoribus* în loc de *in nationibus*.
10. Dionisie Areopagitul, identificat cândva cu Sfântul Denis și considerat primul episcop al Atenei, a scris probabil în jurul anului 500, deoarece este citat pentru prima dată în 533, și arată influența neoplatonismului alexandrin. A fost foarte citat în Evul Mediu și are un puternic filon mistic. Cartea sa *Eccles. Hierarchy* și *Ierarhia sa cerească* au fost publicate de John Colet și reeditate de Lupton cu trsl. la Londra, 1869.
11. Marcellus, papă, 308-309. Citatul este din Pseudo-Isidore.
12. Anacletus, 797-91?, plasat de catolici pe lista papilor, al doilea după Petru. Linus, Anacletus, Clement au fost probabil presbiteri contemporani la Roma, după cum spune Lipsius. Acest citat este din Pseudo-Isidore. Treizeci de citate sunt atribuite lui Anacletus în Corp. jur. can.
13. *Audiens cum gaudio*. Vulgata: *audiat eum, gaudio gaudet propter vocem*.
14. Referitor la Prov. 8, Înțelepciunea fiind interpretată de vechii comentatori ca fiind a doua persoană a Trinității.
15. Cea mai faimoasă carte scrisă vreodată despre funcția papală, elaborată la cererea lui Eugeniu al III-lea, de Sfântul Bernard de Clairvaux, d. 1153. A fost mult citată de Huss, de asemenea în alte scrieri, și sub titlul *ad Eugenium*. Deși Eugeniu era fiul său spiritual, Bernard i s-a adresat cu "preasfântul părinte". El îl recheamă pe papă de la iubirea de fast și bogăție la umilința spirituală și la treburile proprii ale papei care, deși este păstorul pastorilor, este cel mai mare atunci când este slujitorul tuturor. El se înscrie în linia de primat a lui Abel, Avraam, Moise, Aaron și Petru. Atât ultramontanii, cât și galicienii revendică tratatul pentru poziția lor. Trsl. lui Bp. Reinkens, Munster, 1870, pp. 1 70, divinul vechi catolic, a reprezentat a doua opinie. Pe lângă ed. lui Migne, ed. lui Schneider, Berlin, 1850. Pasajul citat este Schneider, pp. 75 sq. Reinkens, pp. 114, 116. Vezi Schaff, Ch. Hist., V, pt. 1 : 776 sq.
16. Non sic. Bernard are *scilicet*, cuvintele fiind rostite cu ironie. Mai jos, Huss are *neges* în loc de *neget*, negație.
17. Literal, moravuri care desemnează atât dispoziția sau principiile, cât și actul exterior.
18. Tacit. În *Decretum*, *accipit*, "a primit onoarea scaunului".
19. *De bono*, omis de Huss.
20. *Decretum* are *omnibus* în loc de *ovibus*.

BISERICA

CAPITOLUL X

PUTEREA DE A LEGA ȘI DE A DEZLEGA

Acum, în ceea ce privește puterea - autoritatea - lui Hristos, dată de el însuși vicarilor săi, care este atinsă în cuvintele: "Îți voi da ție cheile împărăției cerurilor", adică puterea de a lega și de a dezlega păcatele, - Augustin spune, în Com. la Ioan 21: "Efectele acestei puteri sunt arătate, când Hristos adaugă: "Și tot ce vei lega pe pământ, va fi legat în ceruri, și tot ce vei dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri". Această putere este o putere spirituală. Prin urmare, trebuie remarcat faptul că puterea spirituală este o putere a spiritului, care determină de la sine actele sale, astfel încât o creatură rațională, în măsura în care există daruri harice, poate fi călăuzită și poate avea locul său distinct, atât în ceea ce privește determinarea din punctul de vedere al subiectului, cât și al obiectului."Fiecare om, însă, este un duh, deoarece are două naturi, după cum a spus Mântuitorul vorbind ucenicilor săi: "Voi nu știți din ce duh sunteți" [Luca 9:55], și "orice duh care nu-l mărturisește pe Isus nu este de la Dumnezeu", 1 Ioan 4:3. Aici duhul este subtil și eretic, negând că Isus este și Dumnezeu și om. Și este evident că, fie că puterea în ceea ce privește pe Dumnezeu și puterea în ceea ce privește creaturile raționale sunt analoge, fie că analogia trebuie limitată la puterile oamenilor și la puterile îngerilor, este adevărat că orice putere spirituală este o putere a spiritului. Și, deși un om nu dă harul, el administrează totuși sacramentele, astfel încât cel inferior este îndrumat în ceea ce privește darurile harului.

Dar, deși puterea trupească poate fi rezultatul unor daruri ale harului, totuși ea este imediată, astfel încât creatura lui Dumnezeu este condusă după legea lucrurilor naturale sau a norocului. Astfel, se vede că fiecare om are o putere dublă; căci fiecare om trebuie să aibă puterea asupra mișcărilor membrelor sale și, prin urmare, are puterea de a umbla în har, tot așa și puterea spirituală are multiple subdiviziuni, căci există o putere de ordine și o alta comună tuturor. Puterea de ordine se numește putere spirituală.Aceasta este cea pe care clerul o are pentru a administra sacramentele bisericii, și pentru ca clerul să poată profita de ea și de laici, iar această putere este puterea de a consacra slujba, de a absolvi și de a efectua celelalte acte sacramentale - *sacramentalia*. Căci puterea de a sfinți slujba există de la sine și imediat, pentru ca preotul să poată sfinți așa cum dispozițiile de virtute morală sunt rânduite datorită unor acte mai bune decât dispozițiile. Și cum preotul, pentru a putea consacra cu vrednicie, este îndrumat în ceea ce privește darurile harului, descrierea de mai sus fiind valabilă.

Dar puterea duhovnicească, care este comună, este puterea pe care o are fiecare preot (1) de a face lucrări duhovnicești, fie în propria persoană, fie printre alții, și despre acestea ne amintește versetul:*Doce, consule, castiga, solare, remitte, fer, ora*.Învățați, sfătuiți, pedepsiți, consolați, remiteți, suportați, rugați.(2)

Căci tuturor celor ce L-au primit pe Hristos prin credință, acestora le-a dat puterea de a deveni fii ai lui Dumnezeu, ca să se călăuzească pe ei înșiși și pe frații lor pe calea Tatălui lor, Hristos, mustrând cu dragoste, după cum a spus Hristos: "Dacă fratele tău a păcătuit împotriva ta, du-te și arată-i greșeala lui, între tine și el singur", Matei 18:15.

Puterea laică este dublă, civilă și comună. Puterea civilă, care este autoritară, aparține doar conducătorului civil. Dar puterea civilă, care este indirectă, aparține funcționarilor sau slujitorilor. Dar puterea seculară, care este comună tuturor, este puterea prin care un om este capabil să se conducă pe sine și pe ai săi, conform darurilor naturii și ale norocului. Și astfel, după cum un om nu poate fi un om întreg fără trup și suflet, și nici copilul adoptat de Dumnezeu nu este complet fără darurile naturii și ale harului, tot astfel pelerinul nu se poate descurca ca pelerin dacă nu are atât puterea seculară, cât și cea spirituală, care sunt comune tuturor, deși aceasta este legată doar în cazul copiilor și al morților. Dar puterea spirituală este pretutindeni mai desăvârșită, iar puterea sacerdotală depășește în demnitate puterea regilor, după cum reiese din Evrei 7:7: " Mai mare este cel care binecuvântează și mai mic este cel care este binecuvântat".

Prin urmare, puterea spirituală, care este sacerdotală, o întrece pe cea regală în vârstă, demnitate și utilitate. În ceea ce privește vârsta, ea excelează, deoarece preoția a fost instituită prin porunca lui Dumnezeu, așa cum reiese din Ex. 28. Mai târziu, la porunca lui Dumnezeu, puterea regală a fost instituită de preoție, așa cum reiese din Deut. 17 și 1 Sam. 12. În demnitate ea excelează, așa cum s-a spus deja, deoarece preotul, ca cel mai mare, binecuvântează, consacră și unge pe rege. Iar utilitatea este în mod evident mai mare pentru că puterea spirituală este în sine suficientă pentru conducerea poporului, așa cum reiese din istoria lui Israel, care până în timpul lui Saul a fost administrat în mod salutar independent de autoritatea regală. Prin urmare, puterea spirituală, în măsura în care se referă la lucrurile cele mai bune - lucruri care își au suficiența în ele însele - depășește puterea pământească, deoarece aceasta din urmă nu este de nici un folos independent de puterea spirituală, care este principala forță regulatoare. Pe de altă parte, puterea spirituală poate acționa de una singură, fără ajutorul puterii pământești. Și, din acest motiv, preoții care abuzează de această putere, care este atât de înălțată, prin mândrie sau alt păcat deschis, cad cu atât mai jos cu diavolul în iad, iar acest lucru este în acord cu regula Sfântului Grigore și a altor sfinți: "Cu cât mai înaltă este poziția, cu atât mai adâncă este căderea".

Și trebuie remarcat faptul că puterea înseamnă acum în mod absolut capacitatea de a reglementa și de a guverna, iar acum, în mod colectiv, o astfel de capacitate prin notificări și anunțuri autoritare. Și atunci când aceste sensuri sunt cunoscute în mod egal, este evident că nu există nimic contradictoriu în principiile că nu există putere decât de la Dumnezeu și totuși să dai putere de la Dumnezeu, adică să faci un anunț autoritar în fața bisericii că o ființă creată are de la Dumnezeu o astfel de putere. Într-adevăr, o astfel de dăruire, în ceea ce privește o parte din

ea, este dată de om, și nu dacă Dumnezeu nu o autorizează. Și de aici putem înțelege mai departe că puterea nu este relaxată sau înăsprită, mărită sau diminuată, în ceea ce privește esența ei, ci doar în ceea ce privește exercitarea actului care provine din puterea însăși.Iar acest exercițiu ar trebui să fie folosit numai atunci când există un motiv rezonabil din partea lui Dumnezeu. Acest înțeles este prezentat în Decretum 24:1, *Miratnur* [Friedberg, 1:981], care spune: "Puterea oficială este un lucru, exercitarea ei este altceva. Iar puterea oficială este în cea mai mare parte ținută în frâu în cazul călugărilor și al altora, cum ar fi cei suspendați, care sunt împiedicați să slujească, deși puterea însăși nu le este luată." (3) La fel, în mod similar, se admite că puterea naturală, care este voința liberă, poate fi acum relaxată prin har și acum strânsă [i. e. y crescută și diminuată]. Și în acest fel sunt rezolvate aparentele discordanțe ale doctorilor care apar din cauza ambiguității limbajului, unii dintre ei, ca Anselm, spun, "că voința liberă nu poate fi pierdută sau mărită sau diminuată", în timp ce alții, ca Augustin, *Enchiridion* [Nic. Fathers, 3:247], spun, că voința liberă poate fi pierdută prin păcat și mărită prin har. Din acest motiv, în biserică există o mare dispută cu privire la puterea de acordare, retragere sau restricție. Cu toate acestea, se știe că, atunci când Dumnezeu și rațiunea fac necesar, pentru folosul bisericii, ca un lucru să fie făcut de către om, atunci și nu altfel, Dumnezeu dă sau retrage sau restricționează puterea de acest fel.

De aceea, când Hristos i-a spus lui Petru: "Îți voi da ție cheile împărăției cerurilor", adică puterea de a lega și de a dezlega păcatele, a spus în persoana lui Petru către întreaga biserică militantă, că nu o persoană oarecare din biserică, fără deosebire, deține aceste chei, ci că întreaga biserică, alcătuită din părțile sale individuale, în măsura în care acestea sunt potrivite pentru aceasta, deține cheile. Cu toate acestea, aceste chei nu sunt lucruri materiale, ci sunt putere spirituală și cunoașterea cunoștințelor evanghelice și, după cum credem, Hristos a folosit pluralul "chei" pentru această putere și cunoaștere.Din acest motiv, Stăpânul Sentințelor, 12:18, cap. I, p. 8. 2 [ed. Migne, p. 375], spune: "El vorbește la plural "chei", căci una singură nu este suficientă.Aceste chei sunt înțelepciunea discernământului și puterea de a judeca, prin care judecătorul ecleziastic este obligat să-i primească pe cei vrednici și să-i excludă pe cei nevrednici din împărăție." Și este de remarcat că numai Trinității îi aparține puterea principală de acest fel. Iar umanitatea lui Hristos este singura care are puterea principală subordonată din interiorul său, căci Hristos este în același timp Dumnezeu și om. Cu toate acestea, prelații Bisericii au încredințată puterea instrumentală sau ministerială, care este o putere judecătorească, constând în principal din două lucruri, și anume: puterea de a ști să discrimineze și puterea de a judeca în mod judiciar. Prima dintre acestea se numește în tribunalul penticostal cheia conștiinței, dispunând în mod rezonabil mintea pentru exercitarea celei de-a doua funcții, adică cea judecătorească; pentru că nimeni nu are în mod legal puterea de a pronunța o sentință definitivă dacă nu are în prealabil puterea de a discerne într-un caz în care este chemat să discrimineze și să pronunțe o sentință.

Prin urmare, prima cheie nu este nici un act, nici o stare de cunoaștere, ci puterea de discernământ prealabilă. În consecință, toată puterea ordinului sacerdotal, și anume aceea de a fi instrumentul care deschide omului poarta, care este Hristos, sau de a închide unui inferior împărăția menționată, este cheia bisericii dată lui Petru și altora, așa cum reiese din cuvintele Mântuitorului: "Adevărat vă spun că tot ce veți lega pe pământ, va fi legat în ceruri, și tot ce veți dezlega pe pământ, va fi dezlegat în ceruri", Matei 18:18. El a mai spus : " Primiți Duhul Sfânt. Oricâte păcate le veți ierta, le vor fi iertate; și oricâte păcate veți reține, vor fi reținute", Ioan 20:22. Lui Petru și Bisericii din el li s-au spus cuvintele: "Orice vei dezlega pe pământ" etc., Matei 16 : 19.

Aceste cuvinte, din cauza unui defect în înțelegerea lor, îi sperie pe mulți creștini, astfel încât aceștia sunt plini de teamă servilă, în timp ce alții sunt înșelați de ele, și presupun din cauza plinătății puterii [pe care se presupune că o transmit]. Prin urmare, trebuie stabilite următoarele lucruri: (1) Că dictonul Mântuitorului despre virtutea cuvintelor este necesar, deoarece nu este posibil ca un preot să dezlege sau să lege ceva, dacă această dezlegare și legare nu are loc în cer, nu numai în tărâmul ceresc, care cuprinde și lumea sublunară și toate lucrurile care se află în ea, ci are loc și cu aprobarea divină și cu aprobarea ființelor angelice care sunt cerești. Așadar, trebuie remarcat faptul că vina stă în sufletul celui care păcătuiește de moarte, iar harul este corupt sau încetează de a mai fi, motiv pentru care cel care păcătuiește de moarte se află sub datoria damnării veșnice, cu condiția să nu facă penitență și, dacă persistă în această vină, este despărțit de tovărășia pelerinilor în har.Dar în penitență există un remediu, prin care vina este eliminată, harul este conferit, lanțul damnării este rupt, iar omul este reunit cu biserica. Această penitență se realizează prin căință, mărturisire și satisfacție. (4) Pocăința, care este întristare sau durere deplină pentru păcatul comis, trebuie să includă nemulțumirea față de păcatul deja comis și față de păcatul care poate fi comis și, în cazul - articulo-necesar, o astfel de pocăință este suficientă pentru mântuire. De aceea, Mântuitorul, știind că mintea femeii adultere era plină de durere, a adăugat cuvintele: "Du-te și nu mai păcătui", Ioan 8:2. Din acest motiv, Sfântul Augustin, Sfântul Ambrozie și Sfântul Grigore sunt de acord în a spune că a fi penitent înseamnă a deplânge relele făcute și nu a dori să faci relele care trebuie deplânse.

În al doilea rând, trebuie remarcat faptul că, pentru justificarea omului rău, este nevoie de o putere infinită prin care Dumnezeu curăță de pete și acordă har. Din nou, este nevoie de mila lui Dumnezeu prin care el atenuează ofensa făcută Maiestății Sale și pedeapsa veșnică pentru datoria care ar urma dacă nu ar face penitență. De aceea, biserica se roagă adesea: "Atotputernicule și milostivule Dumnezeu", îndemnând la puterea și mila infinită a lui Dumnezeu. Dar faptul că este necesară o putere infinită pentru justificarea unui om rău este evident, deoarece, așa cum spune Augustin, "este mai ușor să creezi o lume decât să justifici pe cei răi; prima cere o putere infinită și, în consecință, și cel de-al doilea [act], și acesta este motivul pentru care, în justificarea celor răi, este necesară acordarea

activă a Duhului Sfânt, care nu poate fi asigurată decât de Dumnezeu", așa cum dovedește Augustin în multe locuri, așa cum am arătat în *Tratatul meu despre Indulgențe*. Iar Stăpânul Sentințelor, 1:14 [ed. Migne, p. 49], concluzionează din aceste cuvinte ale lui Augustin și spune: "Prin urmare, nici un om, oricât de sfânt, nu poate da Duhul Sfânt", iar același raționament se aplică și la iertarea activă a păcatelor.(5)

De aceea, într-un sens unic, Ioan Botezătorul a spus despre Hristos: "Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii", Ioan 1:29. Despre aceste cuvinte Augustin spune: Cornul, despre Ioan, 4 [Nic. Părinți, 7:28]: "Nimeni să nu îndrăznească să spună despre el însuși că ia păcatele lumii. Acum, observați că cei mândri împotriva cărora Ioan a ridicat degetul nu erau încă eretici și totuși se arătau deja a fi cei împotriva cărora el, a strigat din râu". De aceea, iudeii îi atribuiau adesea lui Hristos o blasfemie pentru că, socotindu-l, deși pe nedrept, un simplu om, spuneau că nu era în stare de la sine să ierte păcatele, pentru că păcatul nu se iartă printr-un simplu cuvânt decât numai în măsura în care se atenuează ofensa împotriva lui Dumnezeu. Dar cine iartă o jignire, dacă nu persoana împotriva căreia este făcută sau împotriva subiectului căreia este făcută? Pentru că Dumnezeu, dând o putere de acest fel, iartă mai întâi vătămarea împotriva Sa, înainte ca vicarul Său să poată ierta.De aceea, despre acest punct, Ambrozie spune: "Numai El singur iartă păcatele, numai El singur a murit pentru noi. Cuvântul lui Dumnezeu iartă păcatele. Preotul este judecătorul. Preotul își îndeplinește funcția sa și nu exercită calea (6) vreunei puteri", *de Penitentia*, 1 [Friedberg, 1:1170]. În același sens vorbește Ieronim, pe care îl citează Stăpânul Sentințelor (vezi mai sus), și Grigore, 1:1, Paulus. Același lucru este valabil și pentru reținerea și legarea păcatelor. De aceea, Maestrul Sentințelor, 4:18, 4 [Migne, p. 376], aducând aceste autorități și motive, concluzionează că "numai Dumnezeu îl spală pe om pe dinăuntru de pata păcatului și de datoria pedepsei veșnice", și încheie astfel:"Prin aceste și multe alte mărturii se învață că Dumnezeu singur și de la El însuși iartă păcatele; și așa cum îi iartă pe unii, tot așa reține păcatele celorlalți".

Dar cineva va spune: dacă numai Dumnezeu poate ierta și reține păcatele, de ce le-a spus apostolilor și vicarilor lor: "Orice veți dezlega", etc., . . . și "orice păcate rețineți", etc.? Ce înseamnă, așadar, pentru un preot să dezlege sau să lege păcatele, să le remită sau să le rețină? La prima întrebare, Maestrul Sentințelor (vezi mai sus) dă răspuns și spune: "Preoții leagă și atunci când impun celor care se spovedesc satisfacția penitenței. Ei dezleagă atunci când, în vederea satisfacției, iartă ceva sau îi admit pe cei purificați prin aceasta la participarea la sacramente". La cea de-a doua răspunde bine Richard în lucrarea sa Puterea de a dezlega și de a lega [Migne, 196 : 1164 sq.] când spune: (7) "Ce înseamnă a ierta păcatele decât a relaxa sentința de pedeapsă care se cuvine pentru păcate, și prin relaxare a absolvi? Și ce înseamnă a reține păcatele, dacă nu a-i absolvi pe cei care nu sunt cu adevărat penitenți?Pentru că mulți dintre cei care se spovedesc caută iertarea, dar nu vor să-și abandoneze complet păcatele. Mulți promit prudență pentru viitor, dar nu vor să

dea satisfacție. Toți cei de acest fel, în măsura în care nu se pocăiesc cu adevărat, dincolo de orice îndoială nu trebuie să fie iertați. Căci a se pocăi cu adevărat înseamnă a regreta greșelile din trecut, a se mărturisi cu un scop ferm, și a se păzi de sine cu toată precauția. Cei care fac penitență în acest mod, trebuie să fie iertați; iar a fi iertați în orice alt mod fără absolvire, aceasta înseamnă a reține păcatele. Acum, din cele deja spuse, putem înțelege clar că, în iertarea păcatelor, Domnul face prin El însuși și de la Sine ceea ce se face prin slujitorul Său, adică nu face prin El însuși și prin slujba slujitorilor, ci El desface pe deplin de la Sine însuși legătura de îndărătnicie; și El desface prin El însuși și prin slujitorul Său datoria damnării veșnice; cu adevărat El desface prin slujitorii Săi datoria purcederii viitoare.Puterea primului tip de iertare și-o rezervă doar pentru El. Cel de-al doilea tip de iertare, El o transmite prin El însuși și prin slujitorul Său. Dar cel de-al treilea fel, Domnul obișnuiește să îl împărtășească nu atât prin El Însuși, cât prin slujitorul Său. În mod corect, într-adevăr, se spune că Domnul îl absolvă pe cel cu adevărat penitent de legătura damnării. Cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat că preotul face acest lucru (8),și Domnul în vederea convertirii inimii, iar preotul în vederea mărturisirii gurii. Căci numai mărturisirea inimii este suficientă în cazul celui cu adevărat penitent pentru mântuire. Iar cazul - *articulus* - exclude în mod necesar atât mărturisirea gurii, cât și absolvirea de către preot". Așa de mult Richard.

Din aceste lucruri se trage concluzia că Dumnezeu predestinează din veșnicie și că El execută în timp absolvirea unei persoane care urmează să fie mântuită și iertarea păcatului său, înainte ca o astfel de persoană să fie absolvită pe pământ de către slujitorul bisericii. Din nou, slujitorul bisericii, vicarul lui Hristos, nu este capabil să absolve sau să lege, să ierte păcatele sau să le rețină, decât dacă Dumnezeu a făcut acest lucru în prealabil. Acest lucru reiese din Ioan 15:5: "Fără Mine nu puteți face nimic. '' Acel vas ales știa acest lucru și de aceea a spus: "Nu că ne-ar fi de ajuns de la noi înșine să socotim ceva ca de la noi înșine, ci suficiența noastră este de la Dumnezeu", 2 Cor. 3:5. Prin urmare, dacă nu suntem suficienți să gândim decât dacă Dumnezeu ne transmite gândul, cum suntem suficienți să legăm și să dezlegăm dacă Dumnezeu nu a dezlegat și a legat în prealabil? Și acest lucru îl recunosc filozofii atunci când spun că o a doua cauză nu poate efectua nimic fără coagularea unei prime cauze.

Mai mult, este clar că niciun om nu poate fi dezlegat de păcat sau nu poate primi iertarea păcatelor, dacă Dumnezeu nu l-a dezlegat sau nu i-a dat iertarea. De aceea, Ioan Botezătorul spune: "Un om nu poate primi nimic dacă nu i se dă mai întâi din cer", Ioan 3:27. Prin urmare, așa cum un stăpân pământesc iartă mai întâi în duh păcatul săvârșit împotriva sa, înainte ca acest lucru să fie anunțat de el însuși sau de altcineva, tot așa este necesar să facă Dumnezeu. Prin urmare, presbiterii sunt înnebuniți după ei înșiși atunci când gândesc și spun că pot, din proprie inițiativă, să dezlege și să lege, fără ca actul lor să fie precedat de absolvirea sau legarea lui Isus Hristos. Căci dezlegarea și legarea sunt în primul rând actul simplu [absolut] al lui Dumnezeu. De aceea, Evanghelia spune: "Tot ceea ce este legat pe

pământ va fi legat și în ceruri", dar nu spune că este legat în ceruri mai târziu și nu anterior.

De aceea, ignoranții cred că preotul leagă și dezleagă mai întâi și după el pe Dumnezeu. Este o nebunie să ai această părere. Dar logicienii știu bine că prioritatea este dublă: una, prioritatea originii, luată din cauza materială, iar cealaltă prioritatea demnității, luată din cauza finală. Și aceste două priorități se întâlnesc în același timp și, în acest fel, legarea și dezlegarea bisericii militante este, într-un fel, anterioară legării și dezlegării bisericii triumfătoare și invers.

Dar actul lui Dumnezeu de a lega sau de a dezlega este absolut primul. Și este evident că ar fi o blasfemie să se afirme că un om poate remite o ofensă făcută unui Domn atât de mare, cu aprobarea de către Domnul însuși a remiterii. Căci, după legea și practica universală urmată de Domnul, El însuși trebuie să dezlege sau să lege mai întâi, dacă vreun vicar dezleagă sau leagă. Și pentru noi niciun articol al credinței nu ar trebui să fie mai sigur decât imposibilitatea ca cineva din biserica militantă să absolve sau să lege decât în măsura în care este conform cu capul bisericii, Domnul nostru Isus Hristos.

Prin urmare, credinciosul ar trebui să fie în gardă împotriva acestei forme de afirmație: "Dacă papa sau oricine altcineva pretinde că leagă sau dezleagă printr-un anumit semn, atunci, prin acest fapt, infractorul este dezlegat sau legat." Pentru că, recunoscând acest lucru, trebuie să admită faptul că papa este impecabil, așa cum este Dumnezeu, pentru că, altfel, el este capabil să greșească și să abuzeze de cheia lui Hristos. Și este cert că, pe cât de imposibil este ca figura unei chei materiale să deschidă ceva atunci când lipsește substanța, pe atât de imposibil este ca vicarul lui Hristos să deschidă sau să închidă, decât dacă se conformează cu cheia lui Hristos care deschide și închide mai întâi. Căci, după cum Hristos, întâiul născut dintre mai mulți frați și întâiul rod al celor adormiți, a fost cel dintâi care a intrat în împărăție, tot așa El singur și mai presus de toți a putut avea încredințată împărăția duhovnicească (9), care era cu totul închisă de când au mințit primii noștri părinți și până când a venit El însuși.Același lucru se poate spune și despre orice deschidere sau închidere care se referă la țara cerească. Și este clar că orice vicar al lui Hristos, atâta timp cât continuă să umble în această lume, poate greși, chiar și în lucrurile care privesc credința și cheile bisericii, așa cum știau cei care au scris Cronicile ; (10) căci Petru însuși, primul vicar al lui Hristos, a păcătuit în aceste privințe.

De asemenea, Dumnezeu este singura ființă care nu poate fi ignorantă în ceea ce privește păcatele care pot fi iertate, și El este singura ființă care nu poate fi mișcată de un motiv greșit și nu poate judeca o judecată nedreaptă. Dar orice vicar poate fi ignorant în ceea ce privește păcatele cui trebuie iertate și poate fi mișcat de un motiv greșit în a lega sau a dezlega. Prin urmare, dacă el refuză să dea iertarea unui om cu adevărat penitent și mărturisitor, mișcat de mânie sau de lăcomie, el nu poate, prin actul său, să lege o astfel de persoană în vinovăție. Similar ar fi cazul celui care a venit cu o mărturisire mincinoasă, așa cum se întâmplă foarte des, iar

preotul, necunoscând ipocrizia lui, ar trebui să-i împărtășească cuvintele de absolvire. Fără îndoială, el nu absolvă astfel, pentru că Scriptura spune, Înțelepciunea [lui Solomon] 1:4: "Duhul Sfânt se sustrage unui act de închinare prefăcut". În primul caz, tocmai observat, vicarul susține că a legat sau a iertat păcatele și nu a făcut-o; iar în al doilea caz susține că a dezlegat sau a remis păcatele și nu a făcut-o. Și este evident cât de mare poate fi iluzia celor care administrează cheile și a celor care nu se pocăiesc cu adevărat. Pentru că este necesar ca o persoană, care dorește să fie absolvită, să fie mai întâi atât de dispusă în voința sa încât să-i pară rău pentru vina sa și apoi să aibă intenția de a nu mai păcătui. De aceea, toți preoții la un loc - care sunt în același timp vicari - nu sunt capabili să absolve de păcate pe cel care dorește să continue să păcătuiască și care nu dorește să-și deplângă păcatele.

Așadar, toate la un loc nu sunt în stare să lege un om drept sau să-i rețină păcatele, atunci când acesta se smerește cu toată inima și are o inimă mâhnită, lucru pe care Dumnezeu nu-l disprețuiește. De aceea, Sfântul Ieronim, comentând Matei 16, 19 [ed. Migne, 26, 118]: "Îți voi da ție cheile împărăției cerurilor și tot ce vei dezlega pe pământ se va dezlega în ceruri" etc., spune: "Unii care nu înțeleg acest pasaj își însușesc ceva din aroganța fariseilor, astfel încât să creadă că pot condamna pe cei mai puțin vinovați și dezlega pe infractori, căci la Dumnezeu nu se caută judecata preoților, ci viața celor vinovați". (11) La aceste cuvinte, Maestrul Sentințelor, 4:18, cap. 6, a adăugat: "Înțelegând că nu este vorba de un om care să se simtă vinovat, ci de un om care nu este vinovat. 6, adaugă [ed. Migne, P- 37S] : "Aici se arată clar, că Dumnezeu nu urmează sentința bisericii care judecă în ignoranță și cu înșelăciune". El adaugă, de asemenea, cap. 8: "Uneori, cel care este trimis afară, adică în afara sfintei biserici, de către preot, este, totuși, înăuntru.Iar cel care, în virtutea adevărului, se află în afară, pare să fie ținut înăuntru prin sentința falsă a preotului." Și iarăși spune, 4:19, cap. 4 [Migne, p. 382]: Că preotul care îi leagă și dezleagă pe alții trebuie să fie el însuși prudent și drept, căci altfel va da moarte unor suflete care nu mor și va învia suflete care nu trăiesc, și în felul acesta își transformă puterea de a pronunța judecata într-un instrument de blestem - astfel încât se spune în Mat. 2:2: "Voi binecuvânta blestemele voastre și voi blestema binecuvântările voastre". De aceea, vicarii lui Hristos ar trebui să aibă grijă să nu îndrăznească cu ușurință să lege sau să dezlege ori de câte ori le convine.

Dar obiecția este oferită cu privire la rangul superior și la ascultarea din canonul *Solitae* [Friedberg, 2:196-199], unde Papa Inocențiu [III] spune: "Domnul a spus lui Petru, și în Petru succesorilor săi: "Tot ce vei lega pe pământ va fi legat și în ceruri", fără a face nicio excepție când a spus: "Tot ceea ce etc.". Aici trebuie remarcat faptul că, în virtutea cuvintelor: "Orice vei dezlega", Petru nu putea dezlega Scripturile, căci Mântuitorul Hristos a spus: "Scriptura nu poate fi stricată", Ioan 10:35. Nici, în al doilea rând, nu putea dezlega pe cineva care nu voia să se pocăiască, și astfel i-a spus lui Simon Magul: "Pocăiește-te, așadar, de răutatea aceasta a ta și roagă-te Domnului, dacă poate îți va fi iertată", Fapte 8:22. "Ceea ce

Dumnezeu a unit, omul să nu despartă", Matei 19:6. Și în al patrulea rând, el nu putea să-l absolve pe Iuda de păcat, pentru că Mântuitorul a spus: " Nu a pierit niciunul dintre ei, ci numai fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura", Ioan 17:12.

Prin urmare, dacă Petru, în virtutea acelui cuvânt al lui Hristos, "Tot ce vei dezlega pe pământ va fi dezlegat și în cer", ar fi presupus că are puterea de a dezlega în oricare dintre cele patru cazuri prezentate mai sus, ar fi fost ele dezlegate în cer? Cu siguranță că nu! Pentru că voința lui Dumnezeu i s-ar fi opus în cazul Scripturii, al căsătoriei, al lui Iuda și în cazul celui care refuză în perseverența sa să se pocăiască. Prin urmare, nu rezultă că vicarul, care crede că este capabil să dezlege sau să lege pe oricine dorește, o face cu adevărat. În această privință, Sf. Augustin, *de vera et falsa Penitentia*, (12) vorbește, când spune: "Dumnezeu, care îl ridicase deja pe Lazăr din mormânt, l-a oferit pe Lazăr ucenicilor pentru ca aceștia să-l dezlege, (13) arătând astfel puterea de dezlegare împărtășită preoților: iar Dumnezeu a spus: "Tot ceea ce veți dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri, adică eu, Dumnezeu, și toate rândurile armatei cerești și toți sfinții care aduc laude în acea glorie cerească se alătură vouă pentru a confirma pe cei pe care îi legați și dezlegați. El nu a spus: "pe cine credeți că legați și dezlegați, ci pe cei față de care faceți fapte de dreptate sau de milă". Dar celelalte fapte ale voastre făcute față de păcătoși nu le recunosc." Cam așa este Augustin, care limitează puterea clerului de a dezlega sau de a lega după cum stă în propria lor estimare.

În același sens sunt cuvintele lui Richard, *de potest, ligandi et solvendi* [Migne, 196 : 1167]. El spune: "Până aici mergi și spui: dacă eu nu sunt în stare să leg sau să absolv ceva sau să rețin și să remit păcatele tuturor persoanelor de orice fel, ce înseamnă ceea ce i s-a spus în mod general lui Petru: "Orice vei lega, orice vei dezlega" ? La fel cum a fost de asemenea stabilit ca regulă generală spusă apostolilor în comun: "Oricâte păcate le veți ierta, le sunt iertate; și oricâte păcate le veți reține, le sunt reținute". În mod corespunzător ar trebui să vă miște această întrebare dacă Domnul i-ar fi spus lui Petru: "Tot ce vei vrea să legi va fi legat, și tot ce vei vrea să dezlegi va fi dezlegat", dar nu a spus acest lucru și nici nu a dorit să fie înțeles în acest fel - și anume, dacă cineva va dori să lege ceea ce nu este în stare să lege, acel păcat va fi, prin urmare, legat?Cine a spus asta? Prin urmare, nu a spus: "Orice vei dori să legi, ci orice vei lega, va fi legat în ceruri". Cu adevărat este legat cel care este legat de datoria justă de satisfacție în conformitate cu natura mărturisirii sale. Acea persoană este cu adevărat absolvită prin funcția sacerdotală, al cărei păcat este iertat în mod just în vederea unei satisfacții meritate. Prin urmare, Dumnezeu îi leagă și îi absolvă pe cei care, prin sentința unui preot, merită pe bună dreptate absolvirea (14), dar, dincolo de orice îndoială, sunt reținute păcatele celor cărora le-a fost refuzată pe bună dreptate absolvirea păcatelor și nu celor cărora le-a fost refuzată pe nedrept.

"Ceea ce i-a spus Domnul lui Petru înseamnă, așadar, același lucru ca și cum ar fi spus cu alte cuvinte: 'Ceea ce a fost legat sau dezlegat de tine, va fi legat sau dezlegat și la mine'. Cel care este ținut la tine prin porunca unei satisfacții cerute,

este ținut la mine ca un debitor datorând aceeași satisfacție. Și pentru că (15) a meritat de la tine justa absolvire pentru păcatele sale, el nu va mai fi ținut legat de mine la bară". După acest mod ar trebui să înțelegem și ceea ce Hristos a spus tuturor apostolilor Săi: 'Oricâte păcate veți ierta, le vor fi iertate, iar oricâte păcate veți reține, vor fi reținute.' Cu siguranță că păcatele infractorilor vor fi iertate sau reținute la Domnul, care au fost în mod corespunzător iertate sau reținute de către slujitorii săi, preoții - ambele lucruri sunt făcute cu adevărat și cu adevărat de către ei atunci când sunt făcute în conformitate cu ritul canonic; cu toate acestea, niciunul dintre aceste lucruri nu poate fi făcut de către preoți după bunul lor plac personal, ci numai pentru deșert - *merito* - și în conformitate cu ritul instituit". Așa că mult Richard.

Din Augustin și din această declarație a lui Richard, este clar că nu rezultă acest lucru: Hristos i-a spus lui Petru sau oricărui vicar al său: "Tot ceea ce vei dezlega pe pământ", adică în biserica militantă, "va fi dezlegat și în ceruri", adică în biserica triumfătoare - prin urmare, tot ceea ce vei dori să dezlegi pe pământ va fi dezlegat și în ceruri. Și este evident că, prin această clauză, dezlegarea cade asupra oricărei persoane care este cu adevărat penitent. Și, de asemenea, având în vedere cuvintele: "Tot ce vei lega", acordarea cade asupra celor impenitenți, deoarece dezlegarea se aplică oricărei persoane cu adevărat penibile, iar legarea celor impenitenți. Același lucru este valabil și pentru reținere și remitere.

Prin urmare, ucenicul lui Hristos ar trebui să fie în gardă împotriva falsului anticrist, atunci când este urmărit următorul curs al argumentului: Tot ceea ce vicarul lui Hristos va lega pe pământ va fi legat și în ceruri, dar acest laic credincios care nu dorește să dea bani pentru absolvirea sa, pe el îl leagă pe pământ. Prin urmare, acest laic este legat și în cer. De asemenea, tot ceea ce vicarul lui Hristos va dezlega pe pământ va fi dezlegat și în ceruri, dar pe cel care nu este contrit și totuși dorește să dea bani, pe acela îl dezleagă pe pământ. De aceea, este dezlegat și în ceruri. Cazul este asemănător dacă se argumentează: Ceea ce vicarul lui Hristos dezleagă pe pământ, va fi dezlegat și în cer, dar pe cel care, în mod evident, este un reprobabil, îl dezleagă pe pământ în agonia morții, deci este dezlegat și în cer.În aceste argumente, premisa minoră este lipsită de forță; pentru că, dacă nu cumva omul respectiv, în cazul premisei minore, se leagă de o voință rea sau se dezleagă de ea prin adevărata căință, premisa minoră este falsă. Și, potrivit lui Richard, argumentul trebuie rectificat în acest fel: "Tot ceea ce vicarul lui Hristos va lega în mod corespunzător pe pământ va fi legat și în cer. Dar acest laic credincios care nu dorește să dea bani, pe el îl leagă în mod corespunzător pe pământ". Astfel apare falsitatea premisei minore. În mod similar trebuie corectate și celelalte argumente. Și, dacă se ridică obiecția că un creștin ar trebui să aibă îndoieli cu privire la momentul în care un preot leagă și dezleagă în conformitate cu ritul și când nu, trebuie să se răspundă că urmează contrariul [nu ar trebui să avem îndoieli], deoarece ar trebui să credem că preotul leagă și absolvă doar în cazurile în care el slujește în conformitate cu regulile legii lui Hristos. Iar atunci când el depășește

această lege, atunci el susține că leagă și dezleagă, când de fapt nu leagă și nu dezleagă.

Apoi, în ceea ce privește cuvintele lui Inocențiu: "Domnul nu a făcut nicio excepție când i-a spus lui Petru: "Orice" etc.". Dacă Inocențiu înțelege o dăruire în orice caz, atunci când Petru sau vicarul său ar putea pretinde că erau obligatorii, atunci sensul lui Inocențiu ar fi fals. Pentru că atunci, printr-o presupunere subordonată, ar urma o concluzie nepotrivită, argumentul desfășurându-se astfel: orice va lega Petru sau vicarul său pe pământ, va fi legat în cer. Dar acest om sfânt pe care el susține că îl leagă pe pământ: prin urmare, este legat în cer. Concluzia este falsă și imposibilă. Propoziția minoră este adevărată sau poate fi adevărată. Prin urmare, aplicarea propoziției majore a lui Inocențiu ar fi falsă.Dar, dacă Inocențiu vrea să spună, ca și Richard, Augustin și Grigore, că dăruirea este pentru ceea ce este destinat legării și dezlegării, atunci este adevărat că atunci când Domnul a spus "orice", nu a făcut nicio excepție. Căci înseamnă aceasta: Tot ceea ce este de adevărată penitență vei dezlega pe pământ și va fi dezlegat în cer. La fel, tot ceea ce este din nepocăință vei lega pe pământ și astfel va fi legat și în ceruri.Și cu aceasta sunt de acord și Micile Glosse (16) ale decreteilor, care spun că, atunci când cheia nu greșește și, prin urmare, când se face un lucru drept pe pământ, acesta se va confirma în cer.

Căci orice om care, fiind penitent, este dezlegat după rit pe pământ de către vicarul lui Hristos pe pământ, este dezlegat și în ceruri - așa cum cel care a crezut și s-a botezat se va mântui, iar cel care a crezut în iubire se va mântui definitiv. Căci "crede" aici trebuie acceptat ca în Ioan 3:36: "Cine crede în Fiul are viață veșnică", și dacă se va argumenta că oricine crede în Fiul are viață veșnică: orice creștin crede în Fiul lui Dumnezeu, deci orice creștin are viață veșnică - sau, din nou, dacă se va argumenta că oricine crede în Fiul lui Dumnezeu are viață veșnică, dar acel reprobat, care este în har, crede în Fiul lui Dumnezeu, deci acel reprobat are viață veșnică - în aceste cazuri concluzia este falsă. Și ambele concluzii sunt invalide, deoarece "a crede" este un lucru în premisa majoră și altul în cea minoră.Prin urmare, pentru a corecta afirmația, argumentul trebuie să se desfășoare în acest fel: Oricine crede cu dragoste în Fiul lui Dumnezeu și perseverează. În acest caz, consecința este bună [el va fi în cele din urmă mântuit]. Dar afirmația minoră pe care ar trebui să o dovedească contestatarul [și anume, că orice creștin crede cu dragoste în Dumnezeu]. Similar este cazul celei de-a doua concluzii și al premisei sale minore: și anume, " acel reprobabil care este în har crede cu dragoste în Fiul lui Dumnezeu și perseverează". Acest raționament este fals.

Din lucrurile deja spuse, este clar care este puterea cheilor și care este credința catolică în această privință, și anume, că fiecare preot al lui Hristos hirotonit conform ritului are puterea suficientă de a conferi sacramentele care îi aparțin și, în consecință, de a absolvi o persoană cu adevărat căită de păcat, deși puterea de acest fel, în ceea ce privește exercitarea ei, este din motive întemeiate legată în cazul multor persoane, așa cum apare aproape de începutul acestui capitol. Dar

modul în care această putere aparținea în mod egal apostolilor este declarat în *Decretum*, Dist. 21 , *in novo* [Friedberg, 1:69], unde se spune: (17) "Ceilalți apostoli împreună cu el, adică Petru, datorită comuniunii egale, au primit onoare și putere. . . . Când aceștia au murit, în locul lor s-au ridicat episcopii". Și aici Glossa, *Argumentum*, spune că episcopii sunt toți egali în puterea apostolică, în ceea ce privește ordinea și temeiul consacrării. Sfântul Ciprian, 24:1, cap. *Loquitu*r [Friedberg, 1:971], spune: "El a dat tuturor apostolilor, după învierea sa, o putere egală".

Prin urmare, ar fi o prostie să credem că apostolii nu au primit de la Hristos niciun dar spiritual în afară de cele derivate de ei imediat și pur și simplu - *simpliciter* - de la Petru, căci Hristos a spus tuturor: "Orice veți dezlega pe pământ", Matei. 18:18; de asemenea: "Primiți Duhul Sfânt; orice păcate pe care le veți ierta, li se vor ierta lor", Ioan 20:23; și iarăși: "Faceți aceasta în amintirea Mea", Luca 22:19; și încă o dată: "Toată puterea Mi s-a dat în cer și pe pământ". Mergeți, deci, și învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate lucrurile pe care vi le-am poruncit (18); și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor", Matei 28:19, 20.

BISERICA

NOTE

1. Plebanus, termen comun în M. A. pentru preotul paroh.
2. Cele șapte daruri duhovnicești ale milosteniei, și anume: învață-i pe cei ignoranți, îndrumă-i pe cei îndoielnici, mustră-i pe cei rătăciți, consolează-i pe cei întristați, iartă-i pe cei îndatorați, suportă bolile altora, roagă-te pentru toți - în opoziție cu cele șapte lucrări trupești ale milosteniei: *Visito, poto, cibo, redimo, tego, calligo, condo*, și anume: vizitez bolnavii, dau de băut celor însetați, hrănesc pe cei flămânzi, eliberez pe cei întemnițați, îmbrac pe cei goi, îngrijesc pe străin, îngrop pe cei morți. Set Huss, Super IV. Sent, p. 596.
3. În ceea ce privește episcopul, Toma de Aquino a făcut distincția între puterea - *potestas* - de a face acte episcopale și jurisdicție. Chiar și un episcop care devine schismatic sau eretic o păstrează pe prima, dar o pierde pe cea de-a doua. Summa Supplem, 39:2 [Migne, 4:1065]. Problema validității actelor făcute de preoții care au devenit schismatici sau eretici era atât de dificilă încât Petru Lombardul și Grațian o considerau aproape, dacă nu chiar insolubilă.
4. Penitența este tratată de Toma de Aquino ca o restaurare a sănătății. Acest sacrament este a doua scândură aruncată pentru păcătos, așa cum botezul este prima. După sfârșitul secolului al XII-lea, cele patru elemente au fost considerate părți necesare ale penitenței: căința, mărturisirea în fața preotului, satisfacția și absolvirea. Petru Lombardul încă învăța că mărturisirea lui Dumnezeu era suficientă pentru iertare. Alexandru de Hales, d. 1245, a făcut esențială mărturisirea la preot, iar el a fost urmat de Toma d'Aquino. Absoluțiunea, care din 1200 încoace a fost considerată în Biserica Catolică drept un act judiciar, a fost tratată de Petru Lombardul ca un act declarativ, iar forma petiționară era încă obișnuită în vremea sa. Schwane, Dogmengesch. d. m. Z. p. 670, o pronunță ca fiind cea mai importantă parte a sacramentului penitenței. În Com. sa despre lombard, p. 598 sqq, Huss are o părere moderată și, pe baza cazurilor hoțului și publicanului penitent, înclină spre opinia că sunt suficiente pocăința inimii și mărturisirea către Dumnezeu.
5. Tratatele despre indulgențele papale, Man., 1: 215-237, a fost provocată de cele două bule ale lui Ioan al XXIII-lea, care chemau la o cruciadă împotriva lui Ladislau, rege al Neapolelor, în 1412, și promiteau indulgențe liberale pentru participarea la campanie. Bulele au creat o mare senzație la Praga, unde biletele de grațiere au fost vândute în mod deschis în trei locuri diferite. Huss a atacat întregul sistem de războaie împotriva semenilor creștini pornit la inițiativa papei și a intrat în chestiunea absoluțiunii papale și preoțești. El a declarat că, dacă papa avea dreptul să acorde indulgențe, era un criminal dacă nu golea purgatoriul. El a adoptat aceeași poziție ca și aici, că preotul nu poate absolvi pe cine Dumnezeu nu a absolvit înainte și că puterea preotului este în esență aceeași cu puterea preotului sub O. T. de a declara curat un lepros. Vezi Huss, Super IV. Sent. 606 sqq. și Introd. la acest volum.
6. Viam. The Decretum has jura, rights.
7. Richard al Sfântului Victor, d. 1173, s-a născut în Scoția și a fost elevul lui Hugo al Sfântului Victor. Amândoi au fost mistici, dar misticismul lor se deosebea de cel al Sfântului Bernard prin faptul că a fost dezvoltat într-un sistem științific și adus în limitele unei definiții atente. Pe lângă cartea citată mai sus, Richard a scris comentarii la Cântecele, Apocalipsa etc., Emmanuel, un tratat adresat evreilor, Pregătirea minții pentru contemplație etc. În timp ce era stareț al Sfântului Victor, Alexandru al III-lea, Toma și Becket au vizitat mănăstirea. Aceasta se afla în limitele actuale ale Parisului, iar clădirile sale au fost distruse în timpul Revoluției Franceze.
8. Expresia "și Domnul" nu se regăsește în textul lui Richard. În rest, citatul lui Huss este exact.
9. Împărăția fericirii în care demnitarii din dispensația Vechiului Testament nu au fost admiși decât după ce au fost eliberați din *limbus patrum* în timpul celor trei zile de după răstignirea lui Hristos.
10. Istoriile bisericii lui Ranulph Higden, Martinus Polonus, etc., menționate nominal într-un capitol ulterior.
11. Ieronim adaugă că, potrivit Lev. 14, leproșilor li s-a poruncit să se arate preotului și, dacă aveau lepră, deveneau necurați de către preot - *a sacerdote immundi fiani* - "nu că preoții îi făceau leproși și necurați, ci pentru ca cei leproși și cei care nu erau leproși să aibă cunoștință de starea lor". Pentru tratarea de către Huss a puterii cheilor, așa cum este prezentată în Com, despre Petru Lombardul, vezi Introducere la acest volum.
12. Migne, 40:1122. Lucrarea este tipărită în Apendice la Operele lui Augustin. Ea este citată de Grațian și Petru Lombardul ca fiind a lui Augustin. Că lucrarea nu era din mâna lui Augustin, a arătat Erasmus.
13. "Iisus le-a zis: "Dezlegați-l și lăsați-l să plece", Ioan 11 -.44. Richard al Sfântului Victor îl folosește și pe Lazăr, Migne, 196:1166.
14. O clauză importantă este omisă aici din tratatul lui Richard.
15. Quia. Richard has qui.
16. A se vedea introducerea.
17. Scrisoare a papei Anacletus către episcopii din Italia, în care se afirmă dăruirea primatului bisericii romane.
18. Pracepi. Vulgata: Mondavi.

BISERICA

CAPITOLUL XI

ABUZUL DE SCRIPTURĂ ÎN INTERESUL PUTERII CLERICE

Pentru că mulți preoți abandonează imitarea lui Hristos, marele preot, și se laudă cu puterea încredințată Bisericii, fără să facă fapte corespunzătoare, de aceea până acum am vorbit despre puterea de acest fel. Pentru că ei extrag din Matei 18:16: "Tot ce vei lega pe pământ va fi legat și în cer", adică tot ceea ce fac ei, trebuie să se aprobe cu totul. Iar din cuvintele din Mat. 23:2: "Cărturarii și fariseii stau pe scaunul lui Moise, de aceea, tot ce vă poruncesc ei, faceți-le pe acestea", ei extrag că orice inferior trebuie să se supună lor în toate lucrurile. Și astfel, acești preoți își aplică în mod clamator, după bunul lor plac, tot ceea ce le atrage atenția din Evanghelia lui Hristos, și fără ca vreo slujbă de dragoste din partea lor să corespundă. Dar ceea ce cere în mod evident trudă și abnegație lumească și imitarea lui Hristos, aceea ei o resping ca pe ceva inaplicabil pentru ei, sau fac să creadă că o dețin când nu o fac.

De aceea, pentru că Isus i-a spus lui Petru: "Îți voi da ție cheile împărăției cerurilor și tot ceea ce vei lega pe pământ etc.", ei au pus mâna pe acest lucru cu mare satisfacție pentru a-și înălța propria putere. Dar ceea ce i-a spus Domnul lui Petru, Ioan 21:17: "Urmează-Mă și paște oile Mele", de aceasta fug ca de otravă. De asemenea, ceea ce le-a spus ucenicilor Săi, Matei 18:18: "Tot ce veți lega pe pământ va fi legat și în ceruri", ei se apucă cu recunoștință și se laudă. Dar ceea ce spune, Mat. 10:9: "Nu luați nici aur, nici argint", ei se feresc ca de ceva dăunător. La fel și ceea ce le-a spus ucenicilor Săi, Ioan 20:23: "Primiți Duhul Sfânt. Oricâte păcate le veți ierta, li se vor ierta; și oricâte păcate le veți reține, vor fi reținute", foarte placid îl acceptă. Dar ceea ce spune în Matei 11:29: "Învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima", chiar blândețea și smerenia, care pregătesc un loc pentru Duhul Sfânt, ei nu le admit în inima lor.

De asemenea, ceea ce le-a spus Domnul ucenicilor Săi, Luca 10:16: "Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă", ei înțeleg că înseamnă ascultare față de ei înșiși, dar ceea ce spune Domnul în Matei 20:25: "Știți că stăpânitorii neamurilor stăpânesc peste ele și că marii lor își exercită autoritatea asupra lor. Nu așa va fi între voi, ci, oricine va vrea să devină mare între voi, va fi slujitorul vostru, și oricine va fi cel dintâi între voi, va fi robul vostru; după cum Fiul Omului nu a venit ca să fie slujit, ci să slujească" - această afirmație de mare greutate ei o resping în cuvânt și în faptă - în cuvânt, spunând că ei trebuie să stăpânească, iar în faptă pentru că nu doresc să slujească în biserică după obiceiul lui Isus Hristos Domnul.

Și ca să adun pe scurt tot ceea ce spune Scriptura, și mai ales Evanghelia: ceea ce pare să le indice că trebuie să fie bogați, să trăiască delicat, să fie celebri în lume și să nu sufere nici o ocară pentru Hristos, aceste ziceri le rumegă, le proclamă cu voce tare și le fac cunoscute cu prea multă larghețe. Dar tot ceea ce îndeamnă la imitarea lui Hristos, cum ar fi sărăcia, blândețea, umilința, rezistența, castitatea,

munca sau răbdarea - aceste pasaje ei le suprimă sau le trec cu vederea după bunul lor plac sau le dau în mod expres la o parte ca neavând legătură cu mântuirea. Iar diavolul, care este cel mai rău dintre sofiști, îi rătăcește prin ignorarea consecințelor logice, argumentând în acest fel: "Hristos a dat o astfel de autoritate lui Petru și celorlalți apostoli, deci și vouă". Și de aici ei trag concluzia că le este permis să facă tot ceea ce le place, și astfel, prin raționamente de același fel, ei sunt cei mai binecuvântați părinți împreună cu Hristos în pronunțarea judecății în biserică și pentru că vor fi încununați mai târziu cu o cunună veșnică. Dar binecuvântat să fie Hristos, cel omniscient, care a spus aceste lucruri apostolilor săi, știind că autoritatea care le-a fost dată lor o vor folosi după bunul său plac în slujirea miresei sale.

Prin urmare, în ceea ce privește puterea - autoritatea - cu care se laudă clerul, trebuie remarcat faptul că puterea este considerată uneori ca însemnând domnie sau putere reală, ca în Romani 13:1: "Fiecare suflet să fie supus puterilor superioare". Uneori este luată într-un sens ambiguu pentru a însemna putere asumată sau simulată, așa cum a spus Hristos răpitorilor săi trimiși de puterea marilor preoți, Luca 22:53: "Acesta este ceasul vostru și puterea întunericului". Și se mai spune, Apoc. 6:8: "Iată, un cal palid; și cel ce ședea pe el, numele lui era Moartea; și iadul îl urmărea, și i s-a dat putere peste cele patru părți ale pământului să ucidă cu sabia, cu foametea și cu moartea și cu fiarele sălbatice ale pământului". De asemenea, se spune, în Apoc. 13:4, că "balaurul a dat autoritatea - puterea sa - fiarei, și ei s-au închinat fiarei, zicând: "Cine este asemenea fiarei? Cine poate să se războiască cu ea?...Și i s-a dat să facă război cu sfinții și să-i biruiască, și i s-a dat autoritate peste orice seminție și popor și peste orice limbă și națiune; și toți cei ce locuiesc pe pământ se vor închina lui, toți cei al căror nume nu a fost scris în cartea vieții și a Mielului (1) care a fost înjunghiat." Cine este această fiară la care oamenii se închină de frica puterii sale? Cel care citește să înțeleagă și să se împotrivească unei puteri asumate de acest fel și să nu se teamă, așa cum au făcut-o ei, pentru că i-a fost dat acelei fiare să facă război împotriva sfinților și să învingă prin moartea acestui trup - sfinții care, murind pentru legea lui Hristos, au învins în cele din urmă acea fiară.Căci tocmai acestora le-a spus Mântuitorul: "Nu vă temeți de cei care ucid trupul", Matei 10:28, și "În lume veți avea necazuri, dar aveți curaj, Eu am biruit lumea", Ioan 16:33. Aici Augustin, în Com. la Ioan [Nic. Părinți, 7:393], spune: "În cine au bună dispoziție și biruință, dacă nu în El? Căci El nu ar fi biruit lumea dacă lumea ar fi biruit mădularele Lui. De aceea apostolul spune: "Mulțumiri lui Dumnezeu care ne dă biruința" și adaugă: "prin Domnul nostru Iisus Hristos", care a spus ucenicilor săi: "Îndrăzniți, Eu am biruit lumea". Așa de mult Augustin. Dar ei au biruit puterea balaurului și a fiarei care au puterea predestinării, care este cea mai mare dintre puteri și despre care vorbește Ioan: "Acestora le-a dat puterea de a deveni fii ai lui Dumnezeu", Ioan 1:12. Iar la această putere se adaugă puterea de desăvârșire, și aceasta este puterea pe care Dumnezeu o dă celor binecuvântați în țara cerească pentru a se bucura pe deplin de Domnul și de orice creatură din El.

Prin urmare, adevărații închinători ai lui Hristos, care doresc să obțină această putere, ar trebui să se opună oricărei puteri presupuse care încearcă să îi îndepărteze de la imitarea lui Hristos prin forță sau prin viclenie, deoarece, opunându-ne astfel unei astfel de puteri, nu ne opunem rânduielii lui Dumnezeu, ci abuzului de putere. Și un astfel de abuz, în ceea ce privește puterea cheilor, îl exercită simoniacii (2) care pretind că pot fie să-i blesteme pe cei care merită, fie să-i dezlege pe cei care sunt legați, și fac acest lucru pentru că ascultarea pe care o cer în mod fals le este refuzată sau de dragul câștigului pe care îl obțin. Despre astfel de preoți Domnul a spus: "Nu sunt preoți care să se supună, ci preoții care se supun: "M-au spurcat în mijlocul poporului Meu pentru un pumn de orz și o bucată de pâine, ca să ucidă suflete care nu mor și să facă vii suflete care nu trăiesc, mințind poporul Meu care crede în minciuni", Ezechiel 13:19. La acest pasaj comentează Grigore, 11:3, *Plerisque* (3) [Friedberg, 1:667], și spune: "Pe bună dreptate profetul spune că ei omoară suflete care nu mor și fac vii suflete care nu trăiesc. Căci, într-adevăr, el dă la moarte pe cel care nu moare, când condamnă pe cel drept, și încearcă să readucă la viață pe cel care nu trăiește (4), când caută să elibereze pe cel vinovat de condamnarea la moarte". Acest abuz de putere îl exercită cei care vând și cumpără ordinele sacre, episcopatele, canonicatele și parohiile - *plebaniile*. Asigură și fac trafic cu bunurile spirituale (simonie) cei care fac prăpăd din sacramente, trăind în plăceri, avariție și lux sau care, prin orice alt fel de criminalitate, pângăresc puterea preoției. Căci, chiar dacă declară că Îl cunosc pe Dumnezeu, totuși Îl neagă prin faptele lor, Tit 1:16. În consecință, ei nu cred în Dumnezeu și astfel, ca niște copii necredincioși, au gânduri necredincioase despre cele șapte sacramente ale bisericii și, de asemenea, despre cheile, slujbele, cenzurile, obiceiurile, ceremoniile și lucrurile sacre ale bisericii și, de asemenea, despre închinarea la moaște, indulgențe și ordinele sacre.

Acest lucru este clar pentru că astfel disprețuiesc numele lui Dumnezeu. De aceea se spune în Mat. 1:6, 10: "Pentru voi, preoților, care disprețuiți numele Meu. Și voi ziceți: "Cu ce am disprețuit noi numele Tău ? Voi aduceți pâine spurcată pe altarul Meu . . . O, de ar fi unul dintre voi care să închidă ușile și să aprindă în zadar focul pe altarul Meu! Nu am nici o plăcere în voi, zice Domnul oștirilor, și nu voi accepta nici o jertfă din partea voastră." Iată cum vorbește Domnul cu preoții cei răi pentru că ei disprețuiesc numele Lui și oferă pâine spurcată. De aici Grigore, 1:1, *Multi sec*. [Friedberg, 1:388], își continuă afirmația despre sacramente și putere spunând: "Astfel, noi pângărim pâinea, adică trupul lui Hristos, când ne apropiem cu nevrednicie de altar și cu buze murdare bem sângele Său curat". Iar apostolul spune: "Cel care a disprețuit legea lui Moise, a murit fără milă sub doi sau trei martori. Cu cât mai aspră pedeapsă, gândiți-vă, va fi judecat vrednic cel care a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu și a socotit ca fiind un lucru necurat sângele legământului cu care a fost sfințit?". Evr. 10:28, 29.

În al doilea rând, aceștia Îl răstignesc pe Fiul lui Dumnezeu. Căci apostolul spune: "Răstignindu-și din nou Fiul lui Dumnezeu, L-au făcut de rușine", Evrei 6:6. În

al treilea rând, astfel de oameni tratează cu răutate legea lui Hristos, despre care Sfântul Ieronim în *Sophoniam Proph*, 1:1 [Com. la Sofronie, Friedberg, 1:391], spune: "Preoții care slujesc în euharistie și împart carnea Domnului poporului Său, se poartă rău cu legea lui Hristos, crezând că cuvintele celui care blestemă fac euharistia și nu viața lui, și că o astfel de adresare solemnă este tot ce este necesar și nu meritele preoților". Despre aceștia el spune: "Un preot care este asezonat de vreo pată de păcat nu ar trebui să se apropie de masă pentru a oferi jertfe Domnului". În al patrulea rând, persoanele despre care s-a vorbit mai sus blasfemiază măreția Domnului. De aceea citim: "Care umblă după trup în poftele desfrânării și disprețuiesc osânda", 2 Petru 2:10. Mai departe, Petru spune: "Dar aceștia, ca niște făpturi fără rațiune, care trebuie luate și nimicite, cârtesc în chestiuni despre care sunt neștiutori".În această privință, Sfântul Augustin, la Psalmul 147 [Nic. Fathers, 8 : 665], spune: "Dacă depășești măsura cuvenită a naturii prin nemăsurată lăcomie și te saturi cu băutură de vin, de câte ori limba ta sună laudele lui Dumnezeu, de atâtea ori viața ta blasfemiază". Cum, așadar, vor putea avarii, simoniacii, cei indulgenți și cei care se fac vinovați de alte crime să se gândească cu bunătate de inimă la Domnul sau la sacramentele Sale, când ei, asemenea necredincioșilor, disprețuiesc numele Domnului, pângăresc pâinea Lui, Îl răstignesc pentru ei înșiși pe Fiul lui Dumnezeu și Îl fac de rușine în mod deschis, se poartă rău cu legea lui Dumnezeu, disprețuiesc guvernarea și blasfemiază?

De asemenea, este clar că din această clasă face parte și clerul pestilențial care, într-un mod necredincios, se gândește la cele șapte sacramente ale bisericii și la chei și la alte lucruri care aparțin legii lui Hristos. De asemenea, este clar că dictonul doctorilor - al căror conducător în acea vreme era Ștefan Palecz, susținut de Stanislau, care i-a condus după ei pe Petru din Znaim, Ioan Heliae, Andrei Broda, Ioan Hildissen, Matei Călugărul, Herman Pustnicul, Gheorghe Boras și Simon Vuenda - pus ca afirmație a chestiunii dezacordului, trebuie verificat prin comportamentul clericilor care trăiau în păcat. (5) Căci, la începutul scrierii lor, ei spun: "În acest caz, nu este vorba de o chestiune de dezacord: Chestiunea dezacordului este evidentă din viața unora dintre clerici care sunt pestilențiali".Pentru că preoții lui Hristos predică împotriva ofensei clericilor pestilențiali, de aceea a apărut această neînțelegere, din motivul că clerul, împărtășind poporului ciuma vieții criminale și refuzând să tolereze predicarea celor care vorbesc împotriva ciumei lor, care este în contradicție cu Evanghelia și care caută să vindece infecția lor prin Cuvântul Domnului, a conspirat împreună și dorește cu răutate să suprime predicarea. Dar scopul acestor doctori a fost acela de a dovedi că cei care evanghelizează împotriva răutății clerului pestilențial sunt eretici pe tema cheilor, ceea ce, cu ajutorul Domnului, pe durata vieții lor, nu vor dovedi.

NOTE

1. Vulgata are *libro vita Agni*, Cartea Vieții Mielului.
2. Huss a atacat în mod constant simonia clerului și a considerat că problemele sale juridice sunt rezultatul acestor atacuri. El a scris un tratat special pe această temă în limba cehă, intitulat Traficul de lucruri sfinte, pe care l-a încheiat prin exaltarea lui Hristos ca fiind singura cale, adevăr și viață. În lucrarea sa *de sex Erroribus*, Mon. 1:240-243, el a dat, de asemenea, subiectului un tratament elaborat, citând pe larg din dreptul canonic și declarând că prelații vinovați de aceasta se află în păcat de moarte, și astfel actele lor sunt invalide. El vorbește acolo despre vânzarea de botezuri, confirmări, crisma, binecuvântarea căsătoriei, slujba și sepultura. Vinovați de acest lucru sunt și laicii care instigă sau fac cu ochiul la această practică la preoții lor. El a revenit la acest viciu în aproape toate scrierile sale. El vorbește despre clericii praghezi care vând ulei consacrat la un preț mai mare decât uleiul obișnuit și care cer treizeci de groscheni pentru treizeci de slujbe și spune că dacă preoții ar încerca să spună toate slujbele pe care și-au asumat să le spună, spunând cincisprezece pe zi, nu ar fi reușit să le termine în cincisprezece ani. Una dintre mișcările de reformă ale lui Grigore al VII-lea a fost să elimine simonia clericală. Dante i-a băgat în iad pe papii simoniaci, inclusiv pe Bonifaciu al VIII-lea.
3. Greșeală pentru *plerumque*.
4. Vivum, o greșeală pentru victurum.
5. Documentul la care se face referire (Doc, 475 sqq.) a fost semnat de opt doctori de la facultatea de teologie a universității din Praga împotriva articolelor XLV ale lui Wyclif și a altor șapte articole care se presupune că prezintă opiniile lui Huss, cum ar fi faptul că preotul nu face altceva decât să anunțe iertarea păcatelor în sacramentul penitenței. A fost un atac la adresa lui Huss pentru poziția ostilă pe care și-a asumat-o față de vânzarea indulgențelor ordonată de Ioan al XXIII-lea, în 1411. Tulburările care au urmat la Praga l-au determinat pe regele Wenzel să îi cheme pe cei opt magiștri și pe Huss în fața sa la reședința sa de vară din Zebrak. Acolo, după o întâlnire în casa parohială în care Palecz a citit un document în care îl acuza pe Huss de nesupunere față de autoritățile universitare, ei au apărut în fața regelui. Huss s-a oferit să se supună la calvarul focului, cu condiția ca și ceilalți să facă același lucru și ca partea care nu-și dovedește cazul din Scriptură să fie supusă. Propunerea nu a fost acceptată, întâlnirea pare să fi rămas fără rezultat, iar tulburările din Praga au continuat, iar cei trei bărbați au fost uciși, la care se face referire într-un capitol următor. Huss a făcut un răspuns elaborat la Cei opt doctori, Man., 1:366-408, în care analizează autoritatea scripturală care limitează puterea papală de indulgență și puterea preoțească de iertare a păcatelor. Cei opt doctori includeau numele date mai sus, cu excepția lui Boras și Vuenda. Vezi ad Stanisl, Men. 1:331.

BISERICA

CAPITOLUL XII

HRISTOS, ADEVĂRATUL PONTIF ROMAN DE CAREDEPINDE MÂNTUIREA

Spre cinstea Domnului nostru Iisus Hristos, onoare pe care doctorii sus-amintiți nu o menționează nicăieri în scrierile lor, se dovedește această concluzie, și anume că "a fi supus pontifului roman este necesar pentru mântuirea oricărei ființe umane". (1) De aici reiese clar că nimeni nu se poate mântui dacă nu este supus în mod meritoriu lui Iisus Hristos. Dar Hristos este pontiful roman, așa cum este capul bisericii universale și al fiecărei biserici particulare. Prin urmare, concluzia este una adevărată. Consecința este clară din premisa majoră. Iar premisa minoră este clară din cele spuse mai sus și din ceea ce se spune în 1 Petru 2:25: "Căci voi, cândva, v-ați rătăcit ca niște oi, dar acum v-ați întors la păstorul și episcopul sufletelor voastre", precum și din Evrei 7:22: "Cu atât mai mult, Isus a devenit garanția unui legământ mai bun și, într-adevăr, au fost eliberați, mulți la număr, potrivit legii, deoarece prin moarte sunt împiedicați să continue.Dar acest om, pentru că este veșnic, are o preoție neschimbată, de aceea și el poate să mântuiască până la capăt, apropiindu-se prin el însuși (2) de Domnul și trăind mereu ca să mijlocească pentru noi. Căci un astfel de mare preot ne-a devenit, sfânt, fără vină, fără pată, despărțit de păcătoși și făcut mai înalt decât cerurile, care nu are nevoie în fiecare zi, ca acei preoți, să aducă jertfe mai întâi pentru păcatele sale și apoi pentru păcatele poporului, căci aceasta a făcut-o o dată pentru totdeauna, când s-a oferit pe sine însuși."

Cu adevărat acesta este cel mai sfânt și mai mare pontif roman, care stă la dreapta lui Dumnezeu și locuiește cu noi, căci a spus: "Și iată, Eu sunt cu voi în toate zilele, până la desăvârșirea veacului", Matei 28:20. Căci această persoană, Hristos, este prezentă pretutindeni, întrucât este Dumnezeu însuși, al cărui drept este să fie pretutindeni fără limită. El este episcopul, care botează și ia păcatele lumii, Ioan 1:29. El este cel care unește în căsătorie pentru ca nimeni să nu poată despărți: "Ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu despartă", Matei 19 : 6. El este cel care ne face preoți: "El ne-a făcut împărăție și preoți", Apoc. 1:6. El săvârșește sacramentul euharistiei, zicând: "El este cel care a făcut din noi preoți: "Acesta este trupul Meu", Luca 22:19.Acesta este cel care îi confirmă pe cei credincioși ai săi: "Vă voi da o gură și o înțelepciune pe care toți potrivnicii voștri nu o vor putea înfrânge sau contrazice", Luca 21:15. El este cel care își hrănește oile prin cuvântul și exemplul său și prin hrana trupului său. Toate aceste lucruri, însă, le face din partea sa în mod indefectibil, pentru că el este un preot sfânt, fără vină, fără pată, despărțit de păcătoși și făcut mai presus de ceruri. El este episcopul care deține paza supremă asupra turmei sale, pentru că nu doarme și nici el, care veghează asupra lui Israel, nu obosește. El este pontiful care, în prealabil, ne ușurează calea spre țara cerească. El este papa - *papa* - pentru că este minunatul Prinț al Păcii, Tatăl veacului viitor.Căci, într-adevăr, un astfel de pontif ni s-a făcut nouă, care, fiind în chip de

Dumnezeu, nu a considerat că este un jaf să fie egal cu Dumnezeu, ci s-a golit pe sine însuși, luând chip de rob, pentru că s-a smerit pe sine însuși, făcându-se ascultător până la moarte, și încă moarte de cruce. De aceea Dumnezeu L-a înălțat foarte mult și I-a dat un nume care este mai presus de orice nume; pentru ca, în numele lui Isus, să se plece orice genunchi, atât al celor din ceruri, cât și al celor de pe pământ și al celor din iad [Fil. 2:6 sqq].

De aici rezultă concluzia, și anume: "Supunerea față de pontiful roman este necesară pentru mântuirea fiecărei ființe umane." Dar nu există un alt pontif de acest fel în afară de însuși Domnul Isus Hristos, pontiful nostru. Aceasta deoarece umanitatea lui Hristos nu se supune niciunui alt pontif ca fiind necesar pentru mântuire, în măsura în care Dumnezeu l-a înălțat și i-a dat un nume care trebuie să fie cel mai vrednic și mai presus de orice alt nume, pentru ca, în numele lui Isus, orice genunchi să se plece și orice putere să se îndoaie în ascultare față de el "cele din ceruri", adică îngerii; " lucrurile de pe pământ", adică toți oamenii; și "din cele din iad", adică diavolii. Și este la fel și pentru că mama lui Hristos a fost o ființă umană; Ioan Botezătorul, de asemenea, Petru apostolul și alți sfinți care se află acum în ceruri, și pentru niciunul dintre aceștia nu a fost necesar pentru mântuire să se supună vreunui alt pontif roman în afară de Hristos, având în vedere că ei sunt deja mântuiți, persoane pe care niciun pontif roman nu le poate dezlega sau lega.Prin urmare, Papa Clement și-a extins prea mult autoritatea atunci când, în bula sa "Îngerii din Paradis", a poruncit îngerilor să ducă în bucuriile veșnice sufletul cuiva care murise în timpul unei călătorii la Roma pentru a obține indulgență și care fusese absolvit din purgatoriu. Pentru că acest papă a dorit ca la porunca sa îngerii cerești să își plece genunchii. Și a adăugat: "Dorim ca durerea iadului să nu fie aplicată în nici un grad acelui suflet", și astfel a poruncit ca la porunca sa puterea sau genunchii spiritelor din iad să se plece și ei. Nu așa au presupus apostolii, căci Ioan nu a dorit să poruncească, ci să se închine la picioarele îngerilor, așa cum a spus, Apoc. 22:8: "Eu, Ioan, am căzut să mă închin la picioarele îngerului, iar el mi-a zis: "Vezi să nu o faci, căci eu sunt tovarăș de slujbă cu tine și cu frații tăi, proorocii, și cu cei ce păzesc cuvintele proorociei din cartea aceasta".Adorați-L pe Dumnezeu." Vedeți cât de mare este acest apostol și profet, iubit de Dumnezeu, care, fără îndoială, i-a întrecut pe papii moderni și mai ales pe Clement, care a dat poruncă îngerilor. El nu a vrut să dea nici o poruncă unui înger, ci, căzând la pământ, a vrut să se închine înaintea picioarelor lui, iar sfântul înger i-a interzis, arătându-i că trebuie să se închine lui Dumnezeu.

Dar, având în vedere că în Evrei 7:23, "mulți au fost într-adevăr făcuți preoți după lege", trebuie remarcat faptul că fiecare mare preot al legii vechi l-a prefigurat pe Hristos în toate actele sale legale. De aceea, El este numit, în mod unic, Mare Preot și Episcop al sufletelor noastre și, din acest motiv, acea mulțime de preoți și funcțiile lor se împlinesc numai în Hristos, așa cum spune apostolul în Evr. 7 și 9. Și acesta este motivul pentru care apostolii nu s-au numit pe ei înșiși papi preasfinți, capi ai bisericii universale sau pontifi universali, ci, având cu ei pe Marele Preot

până la desăvârșirea veacului, s-au numit pe ei înșiși slujitori ai lui Hristos, tovarăși ai lui în necazuri și slujitori ai bisericii. De aceea, acest sfânt obicei a fost respectat pe vremea Sfântului Grigore, *Decretum*, Dist. 92 [Friedberg, 1:318]; iar în prefața scrisorii sale [Nic. Fathers, 2d Ser., 12:241] Grigore spune: "Vezi cum, în ceea ce mă privește, am interzis să folosești acest cuvânt de îndreptățire mândră. Te-ai preocupat să-mi conferi titlul de papă universal, ceea ce rog pe scumpa ta sfințenie să nu mai faci, pentru că în acest fel ți s-ar lua ție și s-ar arăta altuia mai multă autoritate decât permite rațiunea. Eu nu caut să fiu avansat cu cuvinte - [titluri] - ci prin viața mea bună - *moribus*. Și nici nu consider că aceasta ar fi o onoare prin care aș cunoaște că frații mei și-au pierdut onoarea. Căci și a mea reprezintă onoarea Bisericii universale; onoarea mea este stabilitatea solidă a fraților mei. Atunci eu sunt onorat, când onoarea datorată nu este negată niciunuia dintre ei, căci dacă sfințenia ta mă îndreptățește ca papă uni- versal, ea neagă că tu ești acesta, deoarece sfințenia ta mărturisește că eu sunt întregul - *universum*.Dar departe de noi să fie asta! Departe de cuvintele care umflă deșertăciunea (3) și rănesc dragostea!" Din cuvintele acestui sfânt papă se deduce că poate fi ușor îngâmfat cel care se numește preasfințitul părinte, deși poate că trăiește în păcat și este lovit de lingușeală sau de minciuni din ignoranță.

De aceea, Grigore spune cu precădere: "Nu doresc să fiu avansat prin cuvinte, ci printr-o viață bună". Vai! nu așa gândesc pontifii moderni care, lipsiți de viață bună - morală - se laudă cu un titlu gol, închipuindu-și că numele, Sfințenie, li se cuvine în virtutea funcției sau a demnității lor ecleziastice. Dar dacă acest raționament ar fi ținut, atunci Iuda ar fi trebuit să fie numit sfânt apostol. Dar binecuvântat să fie Domnul, care, pentru a îndepărta această mantie, a spus ucenicilor Săi: "Oare nu v-am ales pe voi și unul dintre voi este un diavol?". Ioan 6:70. Aceasta a spus-o înainte ca Iscarioteanul să-și trădeze stăpânul.

De aceea, oamenii sfinți, atunci când au fost lăudați de oameni, s-au smerit și și-au împovărat mintea cu teamă, ca nu cumva lauda să îi arunce în jos de la un merit și mai vrednic. De aceea, Petru, apostolul lui Hristos, când a fost chemat de mesageri, s-a dus cu smerenie la sutașul Corneliu, iar când era pe drum, Corneliu a mers în întâmpinarea lui, instruit de un înger despre sfințenia lui Petru, și s-a închinat la picioarele lui Petru. Iar Petru, învățat de Dumnezeu despre Corneliu și încredințat prin revelație de binecuvântarea lui, nu i-a permis lui Corneliu să se culce la picioarele lui, așa cum fac pontifii moderni în care nu se vede nici măcar o fărâmă de sfințenie. Ba mai mult, deseori ei sunt conștienți de păcatul lor de a se lăsa veneraţi și, din acest motiv, fac și mai multă ostentație, iar dacă titlul ostentativ - *titulus pompositatis* - este omis, ei se cutremură imediat de mânie.

Dorind să pună capăt acestei mândrii, conciliul african(4) Dist. 99 [Friedberg, 1:350], spune: "Episcopul primului scaun să nu fie numit prinț al preoților sau mare preot sau ceva de acest fel, ci doar episcop al primului scaun. Iar pontiful roman să nu fie numit episcop universal". Sunt interzise toate aceste lucruri care provin din ostentație, mândrie, lingușire, avariție și din înșelăciunea oarbă a celor neînvățați.

Întorcându-ne, așadar, la cel mai smerit Mare Preot al nostru, Iisus Hristos, care a poruncit ca cel chemat la nuntă să ocupe locul cel mai de jos [Luca 14:9], să îi mărturisim, conform preceptului său, că suntem robi nefolositori, Luca 17:10.Căci a spus: "După ce veți face toate cele ce vi s-au poruncit, spuneți: Suntem niște robi nefolositori." Pentru că, atunci când vom fi păzit toate preceptele sale și ne vom fi smerit sufletele noastre înaintea acestui Mare Preot - știind că este posibil ca pontifii noștri să fie hoți și tâlhari - acest Episcop al sufletelor noastre nu ne va dezamăgi în lucrurile necesare mântuirii, ci va paște, va păzi și va hrăni oile sale ca un Păstor cu adevărat bun.

BISERICA

NOTE

1. Din bula lui Bonifaciu al VIII-lea*, Unam sanctam*. Expresia din fraza următoare, "meritoriu", se referă la doctrina medievală a meritului în proporție cu faptele noastre bune.
2. *Accedens* se referă la apropierea de Hristos. Vulgata are pluralul, *accidentes*, cei care se apropie prin Hristos.
3. *Vanitatem*, textul lui Huss are greșit *unitatem*, unitate. Această celebră scrisoare (vezi Mirbt, p. 77, pentru textul integral), adresată lui Eulogius, patriarhul Alexandriei, de către Grigore cel Mare, în 598, este o mărturie puternică, la care se face apel în mod constant, împotriva pretențiilor exorbitante ale papalității. Șase sute de ani mai târziu, unul dintre succesorii lui Grigore, Inocențiu al III-lea, a adăugat la celelalte titluri papale pe cel de Vicar al lui Dumnezeu.
4. Al treilea conciliu de la Cartagina, 397, care a stabilit canonul catolic al V. T. și canonul N. T. așa cum a fost acceptat atunci de toată creștinătatea occidentală.

BISERICA

CAPITOLUL XIII

PAPA NU ESTE CAPUL BISERICII, CI VICARUL LUI HRISTOS

Mai mult, doctorii menționați mai sus stabilesc în scrierile lor că "papa este capul bisericii romane și colegiul cardinalilor este corpul, și că ei sunt succesorii și prinții apostolului Petru și colegiul celorlalți apostoli ai lui Hristos în funcția ecleziastică cu scopul de a discerne și defini toate problemele catolice și bisericești, de a corecta și curăța toate erorile în ceea ce le privește și, în toate aceste probleme, de a avea grijă de toate bisericile și de toți credincioșii lui Hristos. Căci, pentru a guverna biserica în întreaga lume, se cuvine să continue să existe întotdeauna astfel de succesori văzuți și adevărați în funcția lui Petru, prințul apostolilor, și a colegiului celorlalți apostoli ai lui Hristos. Și astfel de succesori nu pot fi găsiți sau procurați pe pământ decât papa, capul existent, și colegiul cardinalilor, corpul existent, al bisericii romane menționate mai sus."

Aceste nebunii, îndelungate, care, cred eu, au pornit în mare parte din creierul lui Stanislau, copleșit și îngrozit de curia romană, implică multe puncte. Iar în legătură cu acestea, observ că în scrierile lor se consideră că prin biserică se înțelege toți pelerinii creștini. Ei par să admită acest lucru când spun că " corpul clerului din regatul Boemiei, nu numai cu întregul corp al clerului din lume, ci și cu întregul corp al creștinătății, simte și crede întotdeauna așa cum dictează credința, la fel ca și biserica romană". Sau, în al doilea rând, acești doctori îl numesc doar pe papa, împreună cu cardinalii săi, biserica romană, atunci când spun că ei cred exact așa cum crede biserica romană și nu altfel, papa fiind capul acestei biserici romane, iar cardinalii trupul. Doar în aceste moduri, din câte văd eu, doctorii desemnează biserica în scrierile lor.

Presupun că papa reprezintă acel episcop spiritual care, în modul cel mai înalt și în modul cel mai asemănător, ocupă locul lui Hristos, așa cum a făcut Petru după înălțare. Dar dacă orice persoană, oricare ar fi ea, trebuie să fie numită papă - pe care biserica occidentală o acceptă ca episcop roman - desemnată să decidă ca instanță finală cazurile ecleziastice și să-i învețe pe credincioși tot ceea ce dorește, atunci există un abuz al termenului, pentru că, potrivit acestei viziuni, ar fi necesar, în anumite cazuri, să se admită că cel mai neînvățat laic sau o femeie, sau un eretic și anticrist, poate fi papă. Acest lucru este clar, deoarece Constantin al II-lea, un laic nepriceput, a fost brusc hirotonit preot și prin ambiție a fost făcut papă, iar apoi a fost depus și toate lucrurile pe care le-a hirotonit au fost declarate invalide, în jurul anului 707 d.Hr. (1)Același lucru reiese clar din cazul lui Grigore, care era neliterat și a consacrat pe altul în afară de el. Și cum poporul a fost nemulțumit de acest act, a fost supraindus un al treilea papă. Atunci aceștia certându-se între ei, împăratul a venit la Roma și a ales un altul ca unic papă. (2) În ceea ce privește o femeie, este clar în cazul lui Agnes, care se numea John Anglicus, (3) iar despre ea Castrensis, 5:3,(4) scrie: "O anumită femeie a stat în scaunul papal doi ani și cinci luni, după Leo. Se spune că era o fată, numită Agnes, din neamul lui Mainz, a fost condusă de

amantul ei în haine bărbătești în Atena și numită John Anglicus.A făcut atâtea progrese în diferite studii încât, venind la Roma, a citit trivium-ul în fața unui auditoriu format din mari profesori. În cele din urmă, aleasă papă, a rămas însărcinată cu amantul ei și, în timp ce se îndrepta de la Sfântul Petru spre Lateran, a avut durerile nașterii pe o stradă îngustă între Colosseum și Sfântul Clement și a dat naștere unui copil. La scurt timp după aceea a murit acolo și a fost înmormântată. Din acest motiv se spune că toți papii evită această stradă. De aceea, ea nu este trecută în catalogul papilor".

În ceea ce privește un eretic care ocupă scaunul papal, avem un exemplu în Liberius, despre care Castrensis scrie, IV [Rolls Ser., 5:158], că la porunca lui Constantin a fost exilat timp de trei ani pentru că a dorit (5) să-i favorizeze pe arieni. La sfatul aceluiași Constantin, clerul roman l-a hirotonit papă pe Felix care, în timpul sesiunilor unui sinod, a condamnat și a alungat doi prezbiteri arieni, Ursacius și Valens, iar când acest lucru a devenit cunoscut, Liberius a fost rechemat din exil și, fiind obosit de lungul său exil și entuziasmat de reocuparea scaunului papal, a cedat depravării eretice; și când Felix a fost doborât, Liberius a ținut cu violență biserica lui Petru și Pavel și a Sfântului Laurențiu, astfel încât clerul și preoții care îl favorizau pe Felix au fost uciși în biserică, iar Felix a fost martirizat, Liberius nefiind prevenit.

Cât despre antichristul care ocupă scaunul papal, este evident că un papă care trăiește contrar lui Hristos, ca orice altă persoană pervertită, este numit de comun acord antichrist. În conformitate cu Ioan 2:22, mulți au devenit antichriști. Iar credincioșii nu vor îndrăzni să nege cu perseverență că este posibil ca omul păcatului să stea în locul sfânt. Despre el a profețit Mântuitorul când a spus "Când veți vedea urâciunea pustiirii, despre care vorbește Daniel, stând în picioare în locul sfânt", Matei 24:15. Apostolul mai spune: "Nimeni să nu vă amăgească în vreun fel, căci aceasta nu se va întâmpla decât dacă va veni mai întâi căderea și se va arăta omul păcatului, fiul pierzării, cel care se împotrivește și se înalță împotriva a tot ceea ce se numește Dumnezeu sau se închină, astfel încât să șadă în templul lui Dumnezeu, dându-se drept Dumnezeu", 2 Tes. 2:3-4. Iar din Cronici reiese cât de mult s-a scufundat demnitatea papală.

Căci împăratul Constantin, pe la anul 301 d. Hr. a gândit și a poruncit ca cel mai înalt episcop să fie numit de toți papă și în doleanța lui a răsărit și acest nume.La fel și împăratul Phocas, pe la anul 600, la îndemnul clerului a confirmat același lucru, după cum se poate citi în Analele sale. De aceea, Castrensis, 4:14, descrie cum excelența imperiului roman a ajutat mai mult decât altele papalitatea pontifului roman. El spune: "Conciliul de la Niceea a conferit această prerogativă pontifului roman, ca, așa cum Augustus avea rang mai presus de ceilalți regi, tot așa pontiful roman să fie ținut ca episcop, iar papa să fie numit părinte principal - *principalis pater*." (6) Originea acestui nume și a acestei excelențe se găsește însă în dotarea bisericii, așa cum se arată în *Decretum*, 96, *Dist. Constant*. (7)

Aceste lucruri fiind notate, pentru a elimina ambiguitatea, presupun că doctorii în scrierile lor desemnează prin biserica romană acea biserică despre care Mântuitorul i-a spus lui Petru: "Pe această piatră voi zidi Biserica Mea" (vezi capitolul VII). Scriitorii sfinți și Decretele vorbesc despre aceasta ca despre biserica romană, Dist. 21:3 [Friedberg, 1:70], 24:1, cap. 9, 14 [Friedberg, 1:969, 970]. Iar în Clementini, de *Jurejurando* [Friedberg, 2:1147], (8) se spune: "În acest caz, nu este vorba de o biserică: "Romanii, prinți, profesori ai credinței ortodoxe, venerează cu credință caldă și devoțiune curată sfânta biserică romană, al cărei cap este Hristos, Mântuitorul nostru, și pontiful roman, vicarul Mântuitorului". (9) Și în Sextus se spune: "În acest caz, nu este vorba de un singur lucru: "*Alma mater* a noastră, biserica" [Friedberg, 2:1106], iar în *Extravagantele* lui Bonifaciu al VIII-lea, "Sfânta biserică romană". Și același lucru este valabil și pentru celelalte afirmații făcute în alte locuri și susținute mai sus.

Referitor la aceste nebunii ale celor neînvățați - *indoctorum* - găsesc următoarele puncte: (1) Papa este capul sfintei biserici romane. (2) Colegiul cardinalilor este corpul sfintei biserici romane. (3) Papa este în mod evident și adevărat succesorul prințului apostolilor, Petru. (4) Cardinalii sunt în mod manifest și adevărat succesorii colegiului celorlalți apostoli ai lui Hristos. (5) Pentru guvernarea bisericii din întreaga lume, ar trebui să existe întotdeauna succesori evidenți și adevărați de același fel în funcția de prinț al apostolilor și în funcția celorlalți apostoli ai lui Hristos. (6) Astfel de succesori nu pot fi găsiți sau procurați pe pământ, în afară de papă, capul existent și de colegiul cardinalilor, corpul existent al bisericii.

Împotriva tuturor acestor șase puncte, argumentul pe scurt se desfășoară astfel: tot adevărul în religia lui Hristos trebuie urmat și numai acela este adevărul care este cunoscut prin simțurile trupești, sau descoperit de o inteligență infailibilă, sau făcut cunoscut prin revelație, sau stabilit în Sfânta Scriptură. Dar niciunul dintre aceste șase puncte nu este adevăr cunoscut prin simțurile trupești sau descoperit de o inteligență infailibilă, sau cunoscut prin revelație, sau stabilit în Scriptura divină. Prin urmare, niciunul dintre aceste șase puncte nu reprezintă adevărul în religia lui Isus Hristos care trebuie urmată. Premisa majoră se vede în ceea ce spune Sfântul Augustin, *Enchiridion*, 4 [Nic. Fathers, 3:238]: "Aceste lucruri în principal, da, aproape exclusiv, trebuie urmate în religie, iar cel care le contrazice este cu totul străin de numele lui Hristos sau este un eretic... Aceste lucruri trebuie să fie apărate de rațiune, fie că pornesc de la simțurile trupești, fie că sunt descoperite de inteligența minții. Dar aceste lucruri, pe care nu le-am cunoscut prin simțurile trupești sau pe care nu am putut să le atingem cu mintea, și nici acum nu putem - acestea trebuie să fie crezute, fără îndoială, pe baza mărturiei acelor martori prin care au fost scrise Scripturile, pe bună dreptate numite divine, pentru că, asistați de ajutorul divin, au putut să vadă aceste lucruri sau să le prevadă fie prin simțurile trupești, fie prin minte." Așa mult a spus Sfântul Augustin.

Cu toate acestea, doctorii nu pot infirma premisa minoră, decât dacă unul dintre aceste șase puncte le va fi dezvăluit prin revelație divină. Căci nici prin simțurile trupești, nici prin rațiune, nici din Sfânta Scriptură nu apar aceste puncte. Da, doctorii, făcând aceste puncte autoritare, astfel încât ele trebuie să fie crezute, sunt văzuți ca fiind anatema prin autoritatea lui Augustin însuși pe care ei o aduc în scrierea lor. Dacă cineva venerează alte scrieri decât cele pe care biserica catolică le-a primit sau le-a transmis pentru a fi considerate ca fiind autoritare, să fie anatema. Acest lucru este clar, deoarece acești doctori au oferit propriile lor scrieri ca fiind autoritare și de crezut, iar biserica catolică nu le-a primit, deoarece ele nu se găsesc nici în legea divină, nici în codul canoanelor.Prin urmare, rezultă că acești doctori sunt ei înșiși anatema, și este clar că credința religioasă nu este susținută de ei în ceea ce privește aceste puncte dacă nu le dovedesc în mod clar sau le arată că sunt întemeiate în Sfânta Scriptură sau în raționamente clare, pentru că Augustin spune, *Ep. ad Hieron, Decretum*, *Dist* 9:5 [Friedberg, 1:17]: "Am învățat să dau numai acelor scriitori, care sunt numiți acum canonici, onoare și considerație, astfel încât nu aș îndrăzni să cred că vreunul dintre ei a greșit în scris. Dar pe alți scriitori îi voi citi (10) în măsura în care par să exceleze prin sfințenie sau doctrină adevărată, dar nu voi considera ca adevărat ceea ce spun ei pentru că au simțit că este adevărat, ci pentru că au fost capabili să mă convingă prin alți scriitori, sau prin motive canonice sau probabile, că nu se îndepărtează de adevăr".

În măsura în care acești doctori nu sunt scriitori ai Sfintei Scripturi - fiind admis că ei excelează prin sfințenia lor - credincioșii nu trebuie, prin urmare, să creadă că un lucru este adevărat pentru că îl simt ca fiind adevărat, decât dacă prin alți scriitori ai Scripturii sau din motive canonice sau probabile dovedesc că aceste puncte nu se abat de la adevăr. Apoi, în mod similar, în ceea ce privește faptul că papa trebuie privit întotdeauna și în mod uniform ca fiind capul bisericii romane, și că biserica este mireasa lui Hristos construită pe Hristos "împotriva căreia porțile iadului nu pot birui", trebuie să argumentăm astfel: Niciun papă nu este persoana cea mai înaltă a bisericii catolice, în afară de Hristos însuși; prin urmare, niciun papă nu este capul bisericii catolice în afară de Hristos. Concluzia este un raționament valid din expunerea lucrului descris.În măsura în care capul bisericii este centrul sau persoana principală a bisericii, da, în măsura în care capul reprezintă un nume de demnitate și de funcție - demnitate în vederea predestinării și funcție în vederea administrării întregii biserici - rezultă că nimeni nu poate afirma în mod rezonabil despre el însuși sau despre altcineva, fără revelație, că este capul unei anumite biserici sfinte, deși, dacă trăiește bine, ar trebui să spere că este un membru al sfintei biserici catolice, mireasa lui Hristos.Prin urmare, nu ar trebui să ne certăm în ceea ce privește realitatea funcției dacă cineva, oricine ar fi el, care trăiește cu noi, este capul unei anumite biserici sfinte, ci, pe baza faptelor sale, ar trebui să presupunem că, dacă el este un superior, conducând o anumită biserică sfântă, atunci el este superiorul în acea biserică particulară, și acest lucru ar trebui să fie presupus în cazul pontifului roman, dacă faptele sale nu o contrazic, pentru că Mântuitorul a spus: "Feriți-vă de falșii profeți care vin la voi în haine de oi, dar pe

dinăuntru sunt lupi răpitori. După roadele lor îi veți cunoaște", Mat. 7:15. De asemenea, Ioan 10:38: "Credeți faptele".

De asemenea, nu este necesar să credem că orice pontif roman este capul unei anumite biserici sfinte, cu excepția cazului în care Dumnezeu l-a predestinat. Acest lucru este clar, deoarece altfel credința creștină ar fi pervertită și un creștin ar trebui să creadă o minciună. Pentru că biserica a fost înșelată în cazul lui Agnes și, de dragul Său, și fără îndoială spre binele ei, Dumnezeu îngăduie ca cel care este ales papă să nu fie considerat imediat și fără ezitare reverențioasă ca fiind sfânt sau așa cum se presupune a fi.Prin urmare, aș putea dori ca doctorii să învețe în mod deschis poporul dacă pentru întregul cler care trăia în acea vreme și care îl considera pe Agnes ca fiind un papă adevărat, Agnes era cu adevărat capul bisericii; sau, dacă biserica era în acea vreme fără un cap - *acefală* (11) - cu doar un papă nominal în biserica militantă timp de doi ani și cinci luni, din acest motiv, credincioșii nu ar trebui să creadă că nu face parte din substanța credinței catolice să creadă în mod expres [dincolo de orice îndoială] că Liberiu, Ioana, Bonifaciu, Clement sau Urban au fost predestinați sau membri ai sfintei biserici mame - având în vedere hotărârea dată mai sus.

În același mod, nu este necesar pentru mântuirea tuturor creștinilor care trăiesc împreună să creadă în mod expres că cineva este capul oricărei biserici, dacă viața și faptele sale evanghelice nu i-au determinat în mod clar să creadă acest lucru. Pentru că ar fi prea multă prezumție să afirmăm că suntem capii unei anumite biserici care ar putea face parte din sfânta biserică mamă. Prin urmare, cum ar putea cineva dintre noi, fără revelație, să îndrăznească să afirme despre el însuși sau despre altcineva că el este capul, de vreme ce se spune cu adevărat, Eclesiastul 9, că "nimeni nu știe, în ceea ce privește predestinarea, dacă cineva este vrednic de dragoste sau de ură".

De asemenea, dacă examinăm în lumina simțământului și a influenței cu care îi îndemnăm pe cei inferiori și, pe de altă parte, examinăm prin oglinda Scripturii, în funcție de care ar trebui să ne reglăm întreaga viață, atunci am alege mai degrabă să fim numiți slujitori și servitori ai bisericii decât conducătorii ei. Căci este cert că, dacă nu îndeplinim funcția de cap, nu suntem capete, așa cum spune Augustin, de *decem chordis* [ed. Migne, 38 : 75-91]: că un soț pervers nu este capul soției sale, cu atât mai puțin un prelat al bisericii, care numai de la Dumnezeu ar putea avea o asemenea demnitate, este capul unei anumite biserici în cazul în care se depărtează de Hristos. (12)

De aceea, după ce Augustin a arătat că o soție cu adevărat creștină trebuie să plângă pentru curvia soțului ei, nu din motive carnale, ci din dragoste și pentru castitatea datorată bărbatului Hristos - el spune, în consecință, că Hristos vorbește inimilor femeilor bune, acolo unde soțul nu aude, și continuă spunând: "Plânge pentru vătămările făcute de soțul tău, dar nu le imita, pentru ca el să te imite mai degrabă în ceea ce este bine. Căci în ceea ce face rău, nu-l considera pe el ca fiind

capul tău, ci pe mine, Domnul tău". Și dovedește că așa trebuie să fie și spune: "Dacă el este capul în care se greșește, iar trupul își urmează capul, amândoi se aruncă în prăpastie.Dar pentru ca creștinul să nu urmeze acest cap rău, să se țină de capul Bisericii, Hristos, căruia îi datorează castitatea, căruia îi cedează cinstea sa, ne mai fiind un bărbat singur, ci un bărbat căsătorit cu mama sa, Biserica". Binecuvântat să fie, așadar, capul bisericii, Hristos, care nu poate fi despărțit de mireasa sa, care este trupul său mistic, așa cum papii au fost despărțiți adesea de biserică prin erezie.

Dar unii dintre doctorii menționați mai sus spun că papa este capul trupesc al Bisericii militante și că acest cap ar trebui să fie întotdeauna aici cu Biserica, dar în acest sens Hristos nu este capul trupesc. Aici se înțelege că rămâne aceeași dificultate, și anume că ei dovedesc prima parte a afirmației. Căci rămâne ca ei să dovedească faptul că papa este capul sfintei biserici, lucru pe care nu l-au dovedit. Și, înainte de aceasta, le rămâne să dovedească faptul că Hristos nu este capul trupesc al bisericii militante, în măsura în care Hristos este o persoană trupească, deoarece omul care este capul bisericii militante, care este Hristos, este prezent în toate timpurile cu biserica sa până la desăvârșirea veacului, în virtutea personalității sale divine. În mod similar, el este prezent prin har, dând trupul său bisericii pentru a fi mâncat într-un mod sacramental și spiritual. De aceea, nu este acel mire, care este capul bisericii, mult mai prezent cu noi decât papa, care este îndepărtat de noi două mii de mile și incapabil să influențeze din el însuși sentimentele sau mișcările noastre? Prin urmare, este suficient să spunem că papa poate fi vicarul lui Hristos și poate fi în folosul său, dacă este un slujitor credincios și predestinat pentru gloria capului, Isus Hristos. (13)

BISERICA

NOTE

1. Constantin al II-lea, 767-768 - nu 707 - a fost ales prin influența fratelui său Toto, duce de Nepi. El a fost trecut în grabă prin diferitele grade de ordonare și apoi a fost forțat să părăsească scaunul papal de o insurecție militară, aruncat în închisoare și orbit. Huss citează adesea cazul său. Mon., 1:342, etc.
2. Huss pare să se refere la Grigore al VI-lea, 1045-1046 (vezi și Răspuns la Stanislau, Man. 1:342), deși o parte a afirmației sale nu poate fi verificată. Grigore a cumpărat papalitatea de la flagrantul Benedict al IX-lea pentru o mie sau, conform unei alte relatări, două mii de lire de argint. Existau atunci trei papi, Benedict al IX-lea, Silvestru al III-lea și Grigore, toți trei aleși de poporul roman. La sinodul de la Sutri, 1046, doi dintre acești papi au fost destituiți, iar Grigore a abdicat și, la cererea împăratului Henric al III-lea, a fost ales episcopul de Bamberg, care a luat numele de Clement al II-lea. Grigore a fost dus în Germania ca prizonier și a murit în jurul anului 1048.
3. Această poveste a femeii papă Agnes (Ioan al VIII-lea, în jurul anului 855), la care Huss se referă din nou și din nou în scrierile sale (Doc., 59, 61; Mon., 1:323, 324, 326, 336, 339, 343, 345, 347) ca o dovadă că papalitatea nu este necesară pentru existența bisericii, era pe deplin crezută în timpul său. Gerson a folosit-o pentru a dovedi că biserica poate greși în chestiuni de fapt, iar un bust al lui Agnes a fost inclus printre busturile celorlalți papi în catedrala din Siena la începutul secolului al XV-lea. Dietrich de Nieheim numește chiar școala în care a predat. În măsura în care povestea poate fi urmărită, ea a fost relatată pentru prima dată de Martin von Troppau - Martinus Polonus- d. 1278, în Cronicile sale. Acum este discreditată, iar invenția este privită ca o satiră la adresa domniei femeilor metereze asupra papilor fără valoare și răi din secolele al IX-lea și al X-lea. Vezi Mirbt, p. 97; Dollinger: Fabule din Evul Mediu.
4. Castrensis sau Cestrensis, un derivat din Chester - *castra*, numele sub care a fost citat adesea Ranulph Higden, autorul *Polychronicon* sau Istoria universală, în șapte cărți, ed. de Babington și Lumby în Rolls Series, 1865 sqq.y 9 vol. Ed. oferă textul latin și, de asemenea, două traduceri în limba engleză, una de Trevisa și cealaltă de un scriitor necunoscut din secolul al XV-lea. Nu se știe nimic despre autor, cu excepția faptului că a fost un călugăr benedictin din St. Werburgh, Chester. A scris probabil după mijlocul secolului al XIV-lea. Partea istorică începe cu Avraam și continuă până la domnia lui Eduard al III-lea, 1312-1377. Lucrarea a fost difuzată pe scară largă, iar autorul oferă o listă a scriitorilor la care a apelat. Citatul în ceea ce o privește Ioana, vol. VI, 330, Cestrensis se trage din Martinus Polonus.
5. Voluit, adică, Constantin a dorit. Originalul are notvit "el nu a vrut", referindu-se la refuzul lui Liberius de a consimți la erezie. Cestrensis intervine cu afirmația, pe care Huss o omite, că "Constantin l-a rechemat pe Liberius din exil ca unul care i-a tratat pe arieni mai blând". Implicația este că în timpul exilului său în Tracia, Liberius a cedat opiniilor eretice, sau poate pe drumul de întoarcere la Roma, unde a rămas foarte popular și unde a fost rechemat de împărat. Afirmația din text reprezintă punctul de vedere care a prevalat în timpul Evului Mediu. Martiriul lui Felix a fost atribuit faptului că a fost aruncat într-o groapă unde a murit după ce a lâncezit timp de șapte luni. Istoria lui Liberius și a lui Felix este o chestiune de incertitudine istorică. Dollinger, Fabule din Evul Mediu, Engl, traducere, 183-209, a declarat că opinia medievală este o invenție din secolul al șaselea sau al șaptelea și a respins acuzația de erezie adusă lui Liberius, precum și povestea martiriului lui Felix. Liberius a fost papă între anii 352-366, cu un interimat de trei ani. Felix a murit de moarte naturală, 365. Este dificil să-l excludem pe Liberius cu totul de pete de erezie, în ciuda negării sprintene a lui Sozomen. Atanasie lasă să se înțeleagă că a fost eretic, iar Ieronim l-a numit în mod distinct așa. Într-un document, a cărui autenticitate este pusă la îndoială, Hilary l-a anatemizat pe nefericitul pontif. Numele lui Felix a fost inclus în Breviarul din care a fost șters, iar bustul său a primit un loc în catedrala din Siena, printre alți papi.
6. Seria Rolls, 5:140, Castrensis prefațează cuvintele citate de Huss cu afirmația că "în Biserica primară au existat doar trei patriarhii, corespunzătoare lui Avraam, Isaac și Iacov, și anume Antiohia, Alexandria și Roma. Petru a construit aceste trei sedii prin ocupația sa - *sua sessione*. Peste două dintre ele el însuși a fost președinte, iar discipolul său, Marcu, l-a ocupat pe al treilea, Alexandria". Desigur, conciliul de la Niceea, 325, nu a făcut așa ceva, ci în al șaselea său canon îi face pe cei trei episcopi din Alexandria, Roma și Antiohia, fiecare fiind suprem în dieceza sa. Vezi Schaff, Ch. Hist., III, 275.
7. Donația lui Constantin a fost un presupus cadou către papa Silvestru al stăpânirii asupra orașului Roma, a Italiei și a tuturor provinciilor, orașelor și teritoriilor din Occident. Cadoul, se presupune, a fost făcut din recunoștință față de Silvestru pentru că l-a vindecat pe împărat de lepră și l-a botezat. Având în vedere puterea de vindecare a lui Silvestru, Constantin a fost asigurat de puterea divină dată lui Petru și succesorilor săi. În plus, împăratul l-a recunoscut și pe episcopul roman ca papă universal și supremația sa asupra Antiohiei, Alexandriei, Ierusalimului și Constantinopolului, l-a numit vicar al Fiului lui Dumnezeu și, după cum notează Huss, Mon., 1:337, i-a dat palatul Lateran. Această fraudă colosală de la mijlocul secolului al VIII-lea făcea parte din decretele Pseudo-Isidoriane și a avut mai multă influență decât orice altceva în construirea pretențiilor arogante ale papalității. Dante a negat dreptul lui Constantin de a acorda puterea seculară papei, dar nu a pus la îndoială autenticitatea

darului lui Constantin. El s-a exprimat în versurile: Ah, Constantin, cât de mult rău a făcut cauzat/Nu convertirea ta, ci acele bogate domenii/Ce-a primit de la tine primul papă bogat. Frauda a fost dezvăluită abia la mijlocul secolului al XV-lea de Laurentius Valla, iar Luther a fost profund impresionat în 1520, când a fost informat de caracterul fraudulos al documentului de către von Hutten. Desigur, Constantin a fost botezat de Eusebiu de Nicomedia, și asta abia în ultimul an al vieții sale și nu a avut niciodată lepră. Huss a crezut pe deplin în această poveste și se referă adesea la donație ca fiind începutul bogăției, fastului și corupției papale. Textul în Mirbt, pp. 81-87. De asemenea, art. lui Boehmer în Herzog, XI, 1-7.

8. Primul dintre aceste decrete este al lui Gelasius, din anul 495, și afirmă că "sfânta biserică romano-catolică și apostolică este plasată în fruntea celorlalte biserici nu în virtutea acțiunii sinoadelor, ci prin numirea lui Hristos". Al doilea este al lui Lucius, iar al treilea al lui Ieronim scriindu-i papei Damasus.
9. Clement al V-lea, 1314, primul dintre papii de la Avignon. El declară că "Biserica romană a transferat imperiul de la greci la germani".
10. Legam. Originalul are lego.
11. Huss folosește același cuvânt grecesc de mai multe ori ca și în Răspunsurile sale către Palecz și Stanislaus, Mon., 1:320, 347.
12. Nu este un citat exact. Concluzia este trasă de Huss. Predica celor zece coarde, Psalmi 144:9, are multe de spus cu privire la relația dintre soț și soție, pe baza principiului "Să nu comiți adulter".
13. Același gând este exprimat în răspunsul la Palecz,Mon., I:321: "Dumnezeu L-a dat pe Hristos să fie capul bisericii militante, pentru ca El să o prezideze în modul cel mai excelent, fără nici o piedică din cauza distanței locale... și să toarne în ea, așa cum capul toarnă în trup, mișcare, simțire și o viață plină de har, chiar dacă nu există un papă sau dacă o femeie este papă."

BISERICA

CAPITOLUL XIV

CÂND CARDINALII SUNT ADEVĂRAȚII SUCCESORI AI APOSTOLILOR

Al doilea punct este următorul: colegiul cardinalilor este corpul Sfintei Biserici Romane. Așa stând lucrurile, atunci colegiul cardinalilor este sfânta biserică romană. Concluzia rezultă din Efes. 1:22: "L-a dat ca să fie cap peste întreaga Biserică, care este trupul său". Și cum biserica, care este trupul mistic al lui Hristos, nu poate fi damnată, ca atunci când Hristos a spus: "pe această piatră voi zidi biserica Mea și porțile iadului nu vor birui împotriva ei" - rezultă că nici colegiul cardinalilor nu poate fi damnat; și cum această concluzie este falsă sau, cel puțin, pentru doctori, îndoielnică, rezultă că în acest punct particular ei au stabilit ca adevăr ceea ce este doctrinar fals sau îndoielnic. Care este rodul învățării închinătorilor lui Hristos în acest mod?

De asemenea, colegiul cardinalilor este fie adevăratul corp al sfintei biserici romane, fie corpul prefăcut. Nu al doilea, conform doctorilor. Prin urmare, ei trebuie să fie adevăratul corp și, în consecință, acel colegiu este predestinat spre glorie și, deoarece doctorii nu au revelația predestinării cu referire la acel colegiu, rezultă că ei nu ar fi trebuit să afirme că acel colegiu este corpul bisericii romane.

Din nou, trupul Sfintei Biserici Romane este format din toți cei predestinați, iar colegiul în sine nu îi include pe toți aceștia. Prima parte a acestei afirmații reiese din cuvintele apostolului, care a vorbit ca reprezentant al celor predestinați: "Noi, fiind mulți, suntem un singur trup în Hristos", Romani 12:5. Și, arătând unitatea trupului, el nu face din colegiul apostolilor trupul Bisericii, 1 Cor. 12:28, ci spune: "Dumnezeu a pus pe unii în Biserică, mai întâi apostoli, apoi profeți, în al treilea rând învățători, apoi pe cei care fac minuni, apoi pe cei cu daruri de tămăduire" etc. Și făcând o comparație între trupul bisericii și trupul natural al omului, el spune: "Căci, după cum este un singur trup și are multe mădulare, dar toate mădularele trupului, fiind multe, sunt un singur trup, tot așa este și Hristos", adică este unul, pentru că este o singură persoană cu sfânta Sa Biserică, care este trupul Său.

A doua parte a acestei afirmații, că nu toți cei predestinați reprezintă acel colegiu, este evidentă de la sine. Prin urmare, mai bine ar fi spus doctorii că Hristos este capul sfintei biserici romane, iar fiecare dintre cei predestinați este un membru și că toți împreună sunt trupul, care este biserica, decât să fi spus că papa este capul bisericii romane și colegiul cardinalilor trupul, căci în acest caz ar fi fost de acord cu apostolii și cu sfinții citați în capitolul I, în special cu Sfântul Augustin, *de doct. christ. III* [Nic. Fathers, 2:569], care spune: "Căci, în adevăr, nu este trupul Domnului cel care nu va rămâne cu el în veșnicie". (1) Dacă, prin urmare, colegiul cardinalilor nu va rămâne în veșnicie, lucru care îmi este ascuns, cum poate fi el trupul sfintei biserici romane sau al lui Hristos? În mod similar, cum este papa cu colegiul menționat mai sus sfânta biserică romană împotriva căreia porțile iadului nu pot să prevaleze?

De aceea, vom vorbi mai sigur cu Sfântul Augustin care, în Comentariu la Psalmi, 80:1 [Nic. Părinți, 7:386], spune: "În cele din urmă, prin această mărturie, se mărturisește atât Hristos, cât și vița de vie care este capul și trupul, împăratul și poporul, păstorul și turma, și întreaga taină a tuturor creștinilor, Hristos și Biserica". Vedeți cum doctorul sfintei biserici ne arată o altă sfântă biserică cu capul ei decât cea definită de [opt] doctori care, fără sprijinul Scripturii, spun că trupul sfintei biserici romane este colegiul cardinalilor, pentru care colegiu ar fi bine dacă părțile sale ar fi membre ale sfintei biserici a lui Iisus Hristos. Și ar trebui să ne gândim cum Sfântul Augustin însuși s-a temut să-l numească pe Hristos Domn-om, pentru că acest sens nu apare în Scriptură; deci cu atât mai mult ar trebui să ne temem să numim pe orice creștin cap al sfintei biserici militante, ca nu cumva să fie blasfemiat Hristos, căruia conciliul de la Niceea îi rezervă acest nume, *Trinitatis concilio*, ca fiind propriu lui. Cum, atunci, doctorii, fără nici o dovadă din Scriptură, învață că papa este capul sfintei biserici și colegiul este corpul ei? Din moment ce este suficient pentru creștinul credincios, cu credință și perseverență înrădăcinată, să creadă articolul de credință referitor la biserica catolică, potrivit căruia aceasta este unica totalitate a tuturor credincioșilor predestinați care urmează să fie mântuiți în virtutea meritelor lui Hristos - care este capul bisericii catolice - nu ne este permis să ne coborâm în mod expres la un vicar anume pe care creștinul l-ar putea recunoaște ca și conducător - *capitalis*. Căci mulți s-au mântuit în Iudeea, în Asia și în Etiopia, care au crezut în Hristos, urmând învățătura apostolilor, și care nu l-au recunoscut în mod expres pe Petru, ba mai mult, nu au crezut în mod expres ceea ce se referă la Petru, după cum nu au auzit nimic despre el.

Al treilea punct este acesta: papa este succesorul manifest și adevărat al prințului apostolilor, iar despre acest lucru am tratat în capitolul VII, aproape de final. Totuși, trebuie spus din nou că doctorii nu dovedesc acest punct. Și, cum vicarul trebuie să ocupe locul superiorului său de la care a primit puterea vicarială, prin urmare, ocupând locul acestuia, el trebuie să se conformeze mai direct cu el în faptele sale, altfel puterea ar fi zădărnicită în el. De aici, deci, se construiește argumentul: un om este vicar al persoanei al cărei loc îl ocupă și de la care, în mod legitim, primește puterea procuratorială [delegată ca la procuratorii romani]. Dar nimeni nu ocupă cu adevărat locul lui Hristos, sau al lui Petru, decât dacă îl urmează în viața sa, căci nu există alt fel de urmare mai potrivită; și nimeni nu primește altfel puterea procuratorială. Cerințele, prin urmare, ale funcției vicariale sunt conformitatea vieții și autoritatea din partea celui care numește. Prin urmare, dacă papa este un om foarte smerit, care depinde foarte puțin de onorurile lumești și de câștigul acestei vieți, dacă este un păstor care își trage numele din pășunatul Cuvântului lui Dumnezeu, pășunat despre care Domnul i-a spus lui Petru: "Paște oile Mele", Ioan 21:17, dacă paște oile prin Cuvânt și prin exemplul virtuților sale, fiind făcut pildă pentru turmă cu toată inima sa, așa cum spune Petru, 1 Petru 5:3, dacă este blând, răbdător, cast, lucrând cu neliniște și solicitudine în slujba bisericii, considerând toate lucrurile vremelnice ca pe un gunoi - atunci, fără îndoială, este adevăratul vicar al lui Isus Hristos, manifestat lui Dumnezeu și oamenilor, în măsura

în care poate determina judecata simțurilor exterioare. Dar, dacă el trăiește în discordanță cu aceste virtuți - căci nu există "nici o comuniune (2) între Hristos și Belial", 2 Cor. 6:15, și, după cum a spus Hristos însuși: "Cine nu este cu Mine este împotriva Mea", Matei 12:30 - cum poate fi el adevăratul și vădit vicar al lui Hristos sau al lui Petru și nu mai degrabă vicarul lui Antihrist, având în vedere că se împotrivește lui Hristos în morală și în viață?

De aceea, când Petru s-a opus lui Hristos prin voință și cuvinte și după ce Hristos i-a promis cheile, Hristos l-a numit pe Petru Satana, adică "adversar", și a spus: "Dă-te la o parte, Satana, tu ești o jignire pentru mine, pentru că nu știi ce este de la Dumnezeu, ci ce este de la oameni".Prin urmare, dacă Petru, ales de Hristos pentru a fi primul vicar al lui Hristos și delegat să slujească Biserica în problemele spirituale, a fost numit de Hristos Satana, Petru, din dragoste afectuoasă, încercând să-l descurajeze să se supună sentinței de moarte, de ce nu ar trebui ca un altul, mai potrivnic lui Hristos în viața sa, să nu fie numit Satana și, în consecință, antihrist sau vicarul lui Antihrist sau slujitorul principal al lui Antihrist? De aceea, Sfântul Bernard, în *Com. la Cântece*, spune: "Răul a ieșit din judecătorii tăi mai bătrâni, care par să conducă poporul. Vai! Vai! Doamne Dumnezeule, pentru că ei au fost primii care Te-au prigonit pe Tine, care aparent deținеauîntâietatea în biserica Ta și conduceau principatul spiritual. De asemenea, toți prietenii sunt dușmani, toți clienții sunt toți adversari, toți slujitorii nu sunt oameni pașnici, toți cei care caută ceea ce este al lor, sunt slujitori ai lui Hristos și totuși slujitori ai lui Antihrist." Vedeți cât de clar scoate în evidență acest om sfânt faptul că prelații răi sunt în aparențăprieteni, slujitori și conducători ai lui Hristos. Dar de fapt ei sunt dușmanii lui Hristos și slujitorii lui antihrist.

De asemenea, Augustin, în *Com. despre Ioan*,*Decretum*, 8:1 [Nic. Fathers, 7:446; Friedberg, 1:596], arătând cine nu sunt păstori adevărați, ci mercenari, spune: "Sunt unii superiori în biserică despre care apostolul Pavel spune: ‘ei caută lucrurile lor și nu pe cele ale lui Hristos. ' Ce înseamnă, așadar, a căuta lucrurile proprii? Să nu-l iubești pe Hristos în mod liber, să nu-L cauți pe Dumnezeu pentru El însuși, (3) să urmărești mângâierile vremelnice, să aduni bogății, să tânjești după onoruri de la oameni. Când acestea sunt iubite de cei superiori și când se slujește lui Dumnezeu pentru astfel de lucruri, oricine ar fi cel care slujește, acela este un mercenar și nu se numără printre copii". Căci despre unii ca aceștia spune și Domnul: "Adevărat, adevărat vă spun că au primit răsplata lor". De aceea, același Augustin spune: "Că așa cum Petru, apostolul, era tipul tuturor oamenilor buni și mai ales al episcopilor buni, tot așa Iuda îi reprezenta pe toți oamenii răi, mai ales pe preoții răi".

De aceea, comentând Ioan 12, 8 [Nic. Părinți, 7, 283]: "Pe săraci îi aveți întotdeauna cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți întotdeauna", spune: "Ce dorește pentru sine? Cum să se înțeleagă acest lucru, - "pe mine nu mă aveți totdeauna"? Nu vă temeți. Cuvintele au fost rostite către Iuda. De ce, așadar, nu a spus Hristos: "tu ai", ci "voi aveți"? Pentru că nu există un singur Iuda sau o singură persoană rea,

ci Iuda reprezintă trupul celor răi, așa cum Petru reprezintă trupul celor buni". Mai departe, el spune: "În persoana lui Petru sunt reprezentați cei buni din biserică; în persoana lui Iuda sunt reprezentați cei răi din biserică. Lor li s-a spus: "Dar pe mine nu mă aveți întotdeauna". Ce este acest 'nu întotdeauna' și ce este acest 'întotdeauna'?Dacă ești bun, dacă faci parte din trupul pe care îl reprezintă Petru, atunci Îl ai pe Hristos atât acum, cât și în viitor - acum, prin credință; acum, în mod figurat; acum, prin sacramentul botezului; acum, prin mâncarea și băutura altarului. Îl ai pe Hristos acum și Îl ai întotdeauna, pentru că, atunci când vei pleca de aici, vei merge la Cel care i-a spus hoțului: "Astăzi vei fi cu Mine în paradis". Dar dacă trăiești cu răutate, ți se pare că acum Îl ai pe Hristos, pentru că intri în biserică, te însemnezi cu semnul lui Hristos, te botezi cu botezul lui Hristos, te amesteci cu mădularele lui Hristos - acum Îl ai pe Hristos, dar din cauza trăirii rele nu-L vei avea întotdeauna". Cam așa și Augustin, care arată că adevărații vicari ai lui Petru sunt cei drepți, iar vicarii lui Iuda Iscarioteanul sunt cei răi, și mai ales preoții răi, ipocriții și blasfemiatorii. Și arată același lucru atunci când comentează Psalmul 109: "*Deus laudem meam ne tacueris*". Iar Ambrozie, 22:20 [Friedberg, 1:888], spune: "Feriți-vă, frații mei, de minciună. (4) . . . Căci este o minciună să spui că ești creștin și să nu faci faptele lui Hristos. Este o minciună să te proclami episcop, preot sau cleric și să acționezi în contradicție cu această ordine". Din nou, 2:1 [Friedberg, 1:438]. Toți prelații nu trebuie să fie apreciați ca prelați. Nu numele îl face pe episcop, ci viața. Iar, Dist. IV *sub rubrica*, "Nu este cu adevărat preot cel care se numește preot", spune și Hrisostom [Dist. 40:12; Friedberg, 1:147]: "Sunt mulți preoți și puțini preoți".

Din aceste afirmații și din altele este evident că niciun papă nu este succesorul evident și adevărat al lui Petru, prințul apostolilor, dacă în morală trăiește în contradicție cu principiile lui Petru; și, dacă este avar, atunci este vicarul lui Iuda, care a iubit răsplata nelegiuirii și l-a vândut pe Isus Hristos. Și prin același tip de dovadă, cardinalii nu sunt succesorii vădiți și adevărați ai colegiului celorlalți apostoli ai lui Hristos, decât dacă cardinalii trăiesc după felul apostolilor și respectă poruncile și sfaturile Domnului nostru Isus Hristos. Căci, dacă ei se urcă pe altă cale decât pe ușa Domnului nostru Iisus Hristos, atunci sunt hoți și tâlhari, așa cum a declarat însuși Mântuitorul când despre toți aceștia a spus:: "Toți cei care au venit înaintea mea sunt hoți și tâlhari", Ioan 10:8. De aceea, oricine spune că este adevăratul și vădit vicar al lui Hristos, știind că trăiește în păcat, minte. De aceea apostolul spune: Cum "cei din sinagoga lui Satan spun că sunt iudei, și nu sunt, ci mint"? [Apoc. 2:9.]

Prin urmare, dacă cardinalii adună pentru ei înșiși venituri bisericești și fac troc cu ele și iau bani pentru vânzarea lor, fie ei înșiși, fie prin intermediul altora, și astfel devorează și consumă în viață de lux bunurile săracilor, și dacă nu fac minuni sau predică Cuvântul lui Dumnezeu poporului sau se roagă sincer sau ocupă locul diaconilor - pe care apostolii i-au numit, Fapte 6 - prin faptul că nu-și îndeplinesc îndatoririle lor sau nu-și trăiesc viața lor - în ce măsură, întreb, sunt ei vicarii

apostolilor? În acest sens, pentru că ei adună venituri sau, ca Ghehazi, se agață de daruri, sau pentru că foarte devreme dimineața vin în prezența papei, îmbrăcați în cele mai splendide haine și însoțiți de cea mai somptuoasă suită de călăreți - astfel însoțiți, nu din cauza distanței locului sau a dificultății călătoriei, ci pentru a arăta lumii splendoarea lor și contrariul lor față de Cristos și apostolii săi, care umblau printre orașe, cetăți și castele îmbrăcați în haine umile, pe jos, predicând - *evangelizando* - împărăția lui Dumnezeu. (5)

Nici în aceasta nu sunt ei adevărați și vădit vicari ai lui Hristos, deoarece se lasă adorați de oameni în genunchi sau atunci când se lasă înconjurat de vizitatori din străinătate, și că, în timp ce el stă pe scaunul de sus, splendid îmbrăcat până la picioare, da și mult dincolo de scaunul său, ei, în genunchi, caută cu umilință sărutările picioarelor sale binecuvântate, ca și cum sfințenia acestui părinte, papa, ar coborî chiar până la locul unde este așezat piciorul său? Dar ei înșiși, slabi, primesc oare de la aceste picioare sănătate? Căci Hristos a îngăduit ca picioarele sale să fie sărutate de o femeie, dar nu le-a scos, așa cum apare în Luca 6, pentru că pocăința sinceră, grija și spălarea picioarelor lui Hristos, adică ale săracilor, șterge păcatele pelerinilor. Dar această sărutare nu folosește nici unei părți [a trupului] pentru mântuire. Căci, cel care sărută, mișcat de lăcomie vinovată sau de frică sau de lingușire, sau înșelat de o devoțiune oarbă, va fi cu totul acuzat de vinovăție, el îndoindu-și genunchii și apropiindu-se de picioarele papei (6) cu mai multă solicitudine și reverență decât ar face-o în fața sacramentului trupului Mântuitorului. Dar, permițând să fie sărutat, papa este cu totul vinovat, pentru că nu se poate face egal cu Hristos, astfel încât să merite o astfel de onoare. Și dacă el poate să-L egaleze pe Hristos (deși nu-i va egala repede pe apostoli), totuși nu ar trebui să depășească în onoruri de acest fel ceea ce au primit ei, spre sporirea meritelor sale și, printr-o mărturisire similară, spre folosul poporului care face cinste. De aceea, ei, ca și Hristos, au început să facă binele excelând în fapte bune și nu primind sărutări, date ca lui Dumnezeu. Pentru că ei disprețuiau onorurile lumești și din acest motiv le interziceau oamenilor să facă genuflexiuni în prezența lor. Pentru că ei păstrau în memorie cuvintele lui Hristos: "Când ești invitat la un ospăț de nuntă, nu te așeza în scaunul cel mai de seamă, ca nu cumva să fie invitat un om mai de seamă decât tine, iar cel care te-a invitat pe tine și pe el să vină la tine și să-ți spună: "Prietene, dă-i locul acestui om"; și atunci vei începe cu rușine să iei locul cel mai de jos", Luca 14 : 8, 9.

Dar este sigur, din spusele sfinților, că Hristos vorbește despre vocația, locul și masa spirituală și nu despre cea trupească, căci prin nuntă se înțelege căsătoria dintre Hristos și Biserică, care se va împlini perpetuu în ultima cină. La acest ospăț de nuntă mulți sunt chemați și puțini sunt aleși, după cum a spus Hristos, Matei 22:14, dar în locul cel mai de jos stă cel care, cu inimă bună, se consideră cel mai mic dintre cei aleși, așa cum a făcut apostolul lui Hristos, care a văzut în tainele pe care nu este îngăduit să le rostească un om și s-a considerat cel mai mic dintre apostoli. Prin urmare, dacă papa se consideră pe sine însuși cel mai sfânt părinte

sau consimte să primească de la inferiorii săi adresarea "Prea Sfinte Părinte", nu cumva, prin prezumție, alege primul loc? De aceea, dacă ar fi avut smerenie, așa cum a avut Sfântul Grigore, ar fi pus cu toată graba capăt acestui stil de adresare sau ar fi căutat să îi pună capăt. Nu pentru că deține locul lui Petru și pentru că deține marea dotare, este foarte sfânt - *sanctissimus* -, ci dacă îl urmează pe Hristos în smerenie, în luptă, în răbdare și trudă și din marea legătură a iubirii, atunci este sfânt. Dar departe de a fi cel mai sfânt, pentru că atunci ar fi Dumnezeu atotputernic și, prin urmare, nu ar fi vicar al lui Iisus Hristos. Căci Hristos nu a vrut ca femeia să-i sărute picioarele după înviere - nemuritoare și fără îndoială binecuvântată - pentru ca să păzească de o prezumție blasfemiatoare pe mizerabilii care, pentru moment, presupun în mod fals că sunt vicari ai lui Hristos.Dar picioarele lui Hristos și cele care se înalță împreună cu El sunt binecuvântate și nu hrana viermilor, un membru putred și o sudoare fetidă de fluide lumești. Prin aceste lucruri ar trebui să fim convinși, în ceea ce privește cel de-al patrulea punct - și anume că cardinalii sunt succesorii manifești și adevărați ai apostolilor, că nu conține adevărul. Căci după roadele pe care le dă, este cunoscut pomul.

BISERICA

NOTE

1. Augustin aici, ca răspuns la Tychonius, donatistul, neagă faptul că se poate spune că "trupul Domnului" este "dublu". Citatul complet este: "Dublu nu este "un cuvânt potrivit, pentru că într-adevăr nu există nicio parte a trupului lui Hristos care să nu fie cu el în veșnicie". " Despre ipocriți se poate spune că aparțin bisericii mixte, dar nu că fac parte din "trupul lui Hristos".
2. *Communicatio*. Vulgata: *conventio.*
3. *Propter se ipsum* ; originalul, *propter Deum.*
4. Ambrose continuă: "Căci toți cei care iubesc minciuna sunt copiii diavolului. Căci minciuna se găsește nu numai în cuvinte false, ci și în fapte ipocrite".
5. În *Postilla sa, Doc*, 720 Huss a spus: "Isus a mers să predice pe jos și nu s-a plimbat cu o trăsură splendidă, așa cum se plimbă în zilele noastre preoții noștri. Și eu, din păcate, mă deplasez cu... și nu știu dacă va fi o scuză suficientă în viitor faptul că nu am putut parcurge distanțele lungi pe jos și cu suficientă viteză".
6. Se pare că împăratul Caligula a fost primul împărat roman care a introdus obiceiul sărutării piciorului din Orient. Papa poartă un papuc roșu, dar nu se știe când a intrat obiceiul sărutării picioarelor. În Adresarea către nobilimea germană, Luther a denunțat obiceiul prin care "un biet om păcătos suferă ca piciorul său să fie sărutat de cineva care poate fi de o sută de ori mai bun decât el". În capitolul XXI, Huss se referă din nou la obiceiul de a-l adora pe papă.

BISERICA

CAPITOLUL XV

BISERICA POATE FI CONDUSĂ FĂRĂ PAPĂ ȘI CARDINALI

Al cincilea punct este acesta: "pentru guvernarea bisericii în întreaga lume, ar trebui să existe întotdeauna cardinali, ca succesori evidenți și adevărați în funcția lui Petru, prințul apostolilor, și a celorlalți apostoli ai lui Hristos." Aici acel cuvânt "ar trebui" nu înseamnă oportunitate - oportunități - din partea lui Dumnezeu care conduce biserica și care este capabil să conducă biserica împrăștiată în întreaga lume, fără astfel de succesori, și nici nu înseamnă aptitudine din partea bisericii care poate fi condusă în mod corespunzător de preoți sfinți, chiar dacă acei doisprezece cardinali ar fi înlăturați; așa cum a fost condusă timp de trei sute de ani și mai mult după înălțarea lui Hristos, dacă nu cumva se poate spune că acel cuvânt "ar trebui" înseamnă necesitate, lucru pe care Mântuitorul l-a indicat când a spus: "Pentru că trebuie să vină prilejuri de poticnire, dar vai de omul acela prin care vine prilejul de poticnire", Matei 18:7.Căci aceste cuvinte le-a rostit Mântuitorul după ce i-a mustrat pe ucenicii Săi care întrebau cine este cel mai mare dintre ei, atunci când le-a poruncit, zicând: "Adevărat vă spun că, dacă nu vă veți întoarce și nu vă veți face ca niște copilași, nu veți intra nicidecum în împărăția cerurilor", Matei 18:3. Și, ca să nu-i jignească prin mândrie pe cei care credeau în Hristos, a adăugat: "Oricine va face să se poticnească pe unul dintre acești micuți care cred în Mine, îi este de folos să i se atârne de gât o piatră mare de moară și să fie scufundat în adâncul mării", Mat. 18:6.

Comentând aceste cuvinte, Sfântul Grigore, în*Regula pastorală* 1, 2 [Nic. Părinți, 2d Ser., 12:2], spune: "Pastorii, perverși în viața lor, contestă în moravurile lor ceea ce predică în cuvinte. De aceea, se întâmplă ca atunci când un pastor merge pe locuri abrupte, turma să-l urmeze până la prăpastie"; pentru că, atunci când laicii au învățat spusele prelaților, ei sunt pervertiți de faptele lor. "De aceea, este scris de către profet: "Preoții răi sunt cauza căderii poporului", iar despre aceștia Domnul a spus prin profet: "Ei sunt făcuți să fie o piatră de poticnire a nelegiuirii pentru casa lui Israel" [Osea 5:8]. Căci, într-adevăr, nimeni nu face mai mult rău în biserică decât cel care acționează cu perversitate și totuși are numele și rânduiala sfințeniei. Pentru că nimeni nu îndrăznește să se opună și să respingă un astfel de delincvent, iar vina lui se extinde foarte mult, devenind un exemplu, atunci când păcătosul este onorat din cauza respectului acordat ordinului său. Căci nevrednicii ar fugi de primejdiile unei astfel de poveri de vinovăție, dacă ar lua în considerare cu atenție sensul adevărului, și anume: ' Oricine va face să se poticnească pe unul dintre acești micuți care cred în Mine, îi este de folos să i se atârne de gât o piatră mare de moară și să fie scufundat în adâncul mării', Matei 18:6. Prin' o mare piatră de moară ' se înțelege banda de alergare și durerea vieții seculare; iar prin 'adâncul mării' se înțelege condamnarea supremă. Prin urmare, cel care, condus de aparența sfințeniei, îi distruge pe alții fie prin cuvânt, fie prin exemplu, ar fi cu adevărat mult mai bine dacă actele sale lumești, sub o haină

exterioară, ar lega un astfel de om de moarte, decât ca slujbele serviciilor sale sacre îndeplinite în vinovăție să arate altora că el este schimbător, pentru că, fără îndoială, dacă el ar fi singurul care ar cădea, o durere mai tolerabilă a iadului l-ar chinui."

Acel Sfânt Papă cunoștea condițiile și pericolele inerente vieții unui prelat și mai ales inerente poziției de pontif roman, în măsura în care păcatul său de comitere și de omisiune ar fi fost un scandal pentru întregul poporul creștin. Căci se spune că bunătatea într-un papă este ca sarea pentru toți, iar răutatea în el duce la damnarea unor persoane fără număr, Dist. 40, *Si Papa* [Friedberg, 1:146]. Prin urmare, dacă papa și cardinalii, prin echipamente pompoase, prin splendoarea vestimentației, prin mobilierul rafinat și minunat, prin grija excesivă de a aduna beneficii sau bani și prin ambiția vădită pentru onoare în mai mare măsură decât laicii seculari - dacă îi ofensează pe cei care cred în Hristos - cum se face că ei continuă întotdeauna și în mod necesar să fie esențiali " pentru guvernarea bisericii universale ca succesori văzuți și adevărați în funcția lui Petru și a celorlalți apostoli ai lui Hristos"?Niciodată funcția apostolilor nu a fost alta decât aceea de a-L urma pe Hristos în viața bună și de a învăța biserica, de a boteza oamenii, de a vindeca bolnavii, de a alunga dracii, de a aduce jertfa trupului lui Hristos și de a exercita pretutindeni puterea legată de funcția lor pentru desăvârșirea bisericii. Prin urmare, dacă papa și cardinalii săi exercită această funcție, atunci papa deține funcția lui Petru. Dar, dacă el împreună cu cardinalii se îndepărtează de ea, cine se îndoiește că se îndepărtează de adevăratul vicariat al lui Hristos și al apostolilor săi?

Prin aceeași metodă de probă este prezentat cel de-al șaselea punct, care este: "nu se pot găsi sau da [de către Dumnezeu] pe pământ alți succesori decât papa, capul actual, și colegiul cardinalilor, corpul actual al Bisericii Romane." Cu privire la acest punct, observ în primul rând că Hristos este un cap foarte suficient, așa cum a dovedit-o pe parcursul a trei sute de ani sau mai mult, când biserica sa a prosperat și legea sa a fost foarte eficientă pentru închiderea cazurilor ecleziastice, scopul pentru care Dumnezeu și-a dat legea sa. Căci Hristos și legea sa nu au lipsit pentru guvernarea bisericii, văzând că preoți devotați au slujit această lege poporului, care au urmat judecata sfinților doctori, judecată pe care au emis-o prin locuirea Duhului Sfânt, după cum reiese din cazurile Sfântului Augustin, Sfântului Ieronim, Sfântului Grigore și Sfântului Ambrozie, care au fost dați după moartea apostolilor bisericii pentru a o învăța.Prin urmare, nu trebuie să ne îndoim că Sfântul Augustin a fost mai folositor pentru biserică decât mulți papi, iar în materie de doctrină mult mai folositor decât toți cardinalii, de la primii cardinali până la cei care sunt acum în funcție. Căci, în guvernarea bisericii, el cunoștea Scripturile lui Hristos mai bine decât ei și, de asemenea, a definit mai bine natura credinței catolice, curățând biserica de erorile eretice și corectându-le. De ce, prin urmare, nu erau acei patru doctori adevărați vicari ai apostolilor și succesorii lor manifest, ba chiar mai adevărați și mai de încredere, în ceea ce privește poporul, decât orice papă modern cu cardinalii săi care nu strălucesc în fața poporului nici în virtutea unei vieți sfinte,

nici prin doctrină?Prin urmare, afirm cu îndrăzneală că, dacă în vreun punct acești patru doctori sunt de acord, papa și cardinalii săi nu pot declara în mod legal contrariul ca fiind credința poporului. Și același lucru este valabil și pentru alți sfinți, cum ar fi Ioan Hrisostom, Ioan din Damasc și Dionisie Areopagitul, care, învățați de Duhul Sfânt, au luminat Biserica lui Hristos prin cunoștințele și evlavia lor.

Împotriva acestui punct se argumentează în principal în felul următor: Dumnezeu este atotputernic, prin urmare, Dumnezeu poate da alți adevărați succesori ai apostolilor decât papa și cardinalii. Prin urmare, pot fi găsiți sau dați alți adevărați succesori ai apostolilor care nu sunt papa sau cardinalii. Prin urmare, acest punct [al șaselea] este fals și prima consecință este dovedită. Căci, dacă Dumnezeu nu este capabil să dea alți succesori adevărați, decât sunt papa și cardinalii, rezultă că puterea lui Cezar, un om și nu Dumnezeu, în instituirea papei și a cardinalilor a limitat puterea lui Dumnezeu, lucru care este fals. De aici se dovedește consecința, căci Constantin, Cezarul, la trei sute de ani după Hristos, l-a instituit pe papă; pentru că pontiful roman a fost un asociat al altor pontifi până la donația lui Cezar, prin a cărui autoritate papa a început să domnească ca și conducător. De aceea, *Decretum*, *Dist* 96:14 [Friedberg, 1:342 sq.], (1) pe care din respect nu-l putem nega, vorbește astfel: "Împăratul Constantin, în a patra zi după botezul său, a conferit pontifului acordarea - *privilegium* - Bisericii romane, pentru ca pontifii să aibă conducerea pe tot pământul, ca judecători peste rege". În acest grant, printre altele, se citește și acest lucru: "I-am conferit putere și abilitate și onoare imperială, având în vedere că astfel el va deține guvernarea asupra celor patru sedii, Alexandria, Antiohia, Ierusalim și Constantinopol, și este cel mai înalt conducător al tuturor preoților din întreaga lume" etc. Vedeți cum instituția și preeminența papei au emanat din puterea lui Cezar, care, totuși, nu poate limita puterea lui Dumnezeu. Din acest motiv, pontifii de mai târziu, temându-se că își vor pierde preeminența, au căutat confirmarea din partea altor Cezari, așa cum spune *Decretum, Dist 63* [Friedberg, 1:244]: "Eu, Lewis, împărat roman, Augustus, decretez și dăruiesc prin acest act al nostru de confirmare ție, binecuvântatule Petru, prințul apostolilor, și prin tine vicarului tău, Domnul Pascal, pontif suprem, și succesorilor tăi pentru totdeauna, așa cum prin predecesorii noștri [ai tăi] ați ținut până acum în puterea și darul nostru [al tău] singur și ați controlat statul roman."(2)

Dar nu trebuie să existe nicio neliniște în legătură cu această acordare de cuvinte când Cezar spune: "Eu, Lewis, îți acord ție, binecuvântatule Petru". Niciodată Petru, care în acel moment era deja în posesia împărăției cerurilor, nu a avut nevoie de posesiune civilă asupra Romei și niciodată Lewis nu a fost mai mare decât acesta și mai cu adevărat în posesiune decât el. Ar fi vrut ca Petru, dacă ar fi fost voia lui Dumnezeu, să fi spus: "Nu accept acordarea ta pentru că, atunci când eram episcop roman, renunțasem deja la toate și nu am cerut de la Nero stăpânirea asupra Romei; nici nu am nevoie de ea. Și văd că aceasta îi rănește foarte mult pe urmașii mei, pentru că îi împiedică în propovăduirea Evangheliei și în rugăciunea salutară și în împlinirea sfaturilor și poruncilor lui Dumnezeu și îi face pe mulți

dintre ei mândri și aroganți. De aceea, de vreme ce bunul - *optimus* - Dumnezeu este în stare să înlăture donația - *privilegium* - făcută de acei împărați și să readucă Biserica Sa la o stare în care pontifii să fie la egalitate, așa cum era înainte de donație - rezultă că Dumnezeu este în stare să dea Bisericii Sale alți succesori adevărați decât papa și cardinalii, pentru ca ei să slujească așa cum au făcut-o sfinții apostoli.

Dar împotriva acestui lucru se aduce obiecția: "Papa are această numire chiar de la Domnul", așa cum afirmă *Decretum, Dist 22* [Friedberg, 1:73], unde Papa Anacletus spune: "Sfânta Biserică Romană a obținut primatul nu de la apostoli, ci de la Domnul însuși". De aici rezultă că papa nu a fost numit în înalta sa funcție de către împărat sau de către om, ci imediat de către Dumnezeu. Și acest lucru este clar [22] 2, 3 din supunerea făcută de împărați și, de asemenea, din mărturia doctorilor acolo unde aceștia tratează despre autoritatea papei.

În ceea ce privește prima afirmație, trebuie spus că acel papă, Anacletus, a înțeles prin sfânta biserică romană nu bazilica de piatră sau de lemn, ci Sfântul Petru și Sfântul Pavel și ceilalți sfinți care au locuit în acel loc. Din acest motiv, în același decret, el spune că Petru și Pavel erau asociați în cetatea Romei, de aceea se spune figurat că el a obținut primatul.

În ceea ce privește cea de-a doua afirmație, trebuie precizat că el vorbește despre primatul asupra oamenilor din punctul de vedere al lui Dumnezeu, în virtutea primatului virtuților și în vederea edificării bisericii, și nu despre un primat al bogățiilor temporale sau al gloriei umane - un primat pe care apostolii lui Hristos l-au respins. Astfel, este clar cât de slabă este argumentația: și anume, biserica romană a obținut primatul nu de la apostoli, ci de la Domnul însuși. Din acest motiv, orice pontif roman ar trebui să aibă preeminența în materie de glorie lumească și să aibă o guvernare seculară, când, de fapt, din *Decretum* ar trebui mai degrabă să rezulte că pontiful roman este însărcinat să slujească poporul nu guvernând în scopuri proprii, sau suspendând poporul, ci rugându-se eficient pentru popor, așa cum, potrivit *Decretumului* [Friedberg, 1:74], a făcut Pavel, Romani 1:8.El spune: "O rugăciune poate fi revărsată pentru toți către Domnul tuturor sfinților, iar în aceste cuvinte, Pavel, cel binecuvântat, a promis romanilor, peste semnătura sa: "Dumnezeu este martorul meu, căruia îi slujesc în duhul meu, în Evanghelia Fiului Său, cât de neîncetat fac pomenirea voastră mereu în rugăciunile mele". Din acest decret se vede că papa Anacletus nu a avut intenția de a afirma că el însuși trebuia să aibă o guvernare civilă asupra tuturor celorlalți sau să dețină un primat de guvernare asupra tuturor celorlalte persoane din biserica militantă. Pentru că, căutând astfel propria sa glorie, el ar arăta cel mai clar semnul lui Antihrist. Ioan 5:41 sqq. Da, chiar și Bonifaciu al VIII-lea, în bula sa *Unam sanctam*, nu a îndrăznit să afirme în mod expres acest lucru, pentru că atunci ar fi fost singurul care ar fi dat mărturie că el este cel mai sfânt om și, în acest caz, atât credincioșii, cât și necredincioșii ar putea obiecta în mod deosebit împotriva lui: "Tu mărturisești despre tine însuți; mărturia ta nu este adevărată" [Ioan 5, 31].

Prin urmare, pontifii romani au ajuns să fie implicați în această dificultate din cauza dotației și exaltării derivate de la Cezar, deoarece, atunci când împăratul îi întreabă dacă, în materie de guvernare, ei îi întrec pe toți muritorii în viață, în putere, primat și demnitate, ei trebuie să recunoască că așa este, pentru că altfel, așa cum spun ei, nimeni nu este obligat să creadă că sunt papi. Dar Petru și Pavel nu au făcut o astfel de afirmație despre ei înșiși, pentru că ei nu au avut nicio putere dată de Cezar. Din acest motiv, Pavel a făcut cu adevărat și cu umilință această mărturisire despre sine: "Eu sunt cel mai mic dintre toți apostolii, care nu sunt vrednic să fiu numit apostol", 1 Cor. 15:9. Din acest motiv, așadar, pontiful roman nu ar face o astfel de mărturisire dacă demnitatea imperială nu i-ar sta în cale.Prin urmare, concluzia este că papa deține excelența rangului său direct de la Dumnezeu și nu de la un om - care nu este Dumnezeu - sau de la un simplu om. Dar el trebuie să se facă vrednic de acest rang printr-o purtare umilă și fără fast. Și dacă demnitatea Cezarului îl înalță pe papă în ochii lumii atunci când el este lipsit de smerenie și de o viață sfântă, cum se poate potrivi această înălțare cu viața și slava lui Hristos, când antihrist este înălțat în același mod lumesc?

În ceea ce privește cel de-al doilea punct - supunerea regatelor - se spune că la început a fost făcută fără ca papa să o caute, dar a apărut din teama porunci împăratului, conform căreia toate popoarele nu-i datorau supunere, ca el să aibă o stăpânire seculară asupra lor și, prin urmare, această supunere nu argumentează necesitatea ca un pontif roman și cardinalii săi să guverneze până la sfârșitul timpului.

În al treilea rând, în ceea ce privește mărturia doctorilor care tratează despre puterea papei, se pretinde că toți cei care măresc astfel puterea papei și spun că el poate face fără vină tot ceea ce vrea și că nimeni nu are dreptul să întrebe de ce face asta sau aia - toți aceștia sunt niște retorici mincinoși, care duc poporul Domnului nostru Isus Hristos în rătăcire. Și nici nu trebuie crezuți astfel de oameni, decât în măsura în care cuvintele lor sunt întemeiate pe Scriptură. Căci astfel, marele doctor, Augustin, a afirmat adesea despre el însuși că trebuie să fie crezut doar în măsura în care s-a întemeiat pe Scriptură. Este evident că Dumnezeu poate da alți succesori ai apostolilor decât papa și cardinalii, așa cum a putut să dea alții în locul pontifilor din vechea lege, cărturarii și fariseii cu tradițiile lor.Iar acestora, care nu respectau Legea lui Dumnezeu, Domnul le-a spus: "Vă spun vouă că împărăția cerurilor se va lua de la voi și se va da unui neam care va aduce roadele ei", Matei 21:43. Aceste cuvinte le-a spus Mântuitorul preoților atunci când ei singuri au purtat sentința împotriva lor înșiși, prin aceea că au spus: "El îi va distruge în mod mizerabil pe acei oameni răi și va da via altor viticultori care îi vor da roadele la vremea lor." Prin urmare, cum se scurtează mâna Domnului de nu poate să alunge pe papă și pe cardinali și să numească în locul lor pe alții care, deși nu au titluri, vor zidi Biserica așa cum a făcut Domnul cu apostolii?

De asemenea, toți episcopii Bisericii lui Hristos, care îl urmează pe Acesta în viața lor, sunt adevărați vicari ai apostolilor și nu sunt papi sau cardinali. Prin

urmare, se pot găsi și da și alți adevărați succesori ai apostolilor în afară de papă și cardinali. Consecința este dată cu premisa minoră, iar prima parte a acesteia este clară din *Decretum*, 21, *in novo* [Friedberg, 1:69, 70], unde papa Anacletus spune că "restul apostolilor, datorită unei părtășii egale [cu Hristos], au primit împreună cu Petru onoarea și autoritatea". Iar mai târziu spune: "Când ei au decedat, în locul lor s-au ridicat episcopi". Și aici Glossa spune, *Argumentum*, că "fiecare episcop este egal în puterea apostolică în virtutea hirotoniei sale și a temeiului consacrării sale".Același lucru este clar din *Decretum*, 24:1, *Loquitur ad Petrum* [Friedberg, 1:971], unde Ciprian, episcop și martir, spune că "după învierea sa, Hristos a conferit tuturor apostolilor o putere egală". Acest lucru reiese și din ceea ce spune Ieronim, *Dist 95*, *Olim* [Friedberg, 1:332]: "Aceeași persoană era odinioară atât presbiter cât și episcop, înainte ca rivalitățile să fi fost declanșate prin insinuarea diavolului și înainte de a se spune în popor: "Eu sunt al lui Pavel și eu al lui Apolo".

De asemenea, toți arhiepiscopii, patriarhii și episcopii, la conciliul de la Pisa, care l-au recunoscut, hotărât și condamnat pe papa Grigore al XII-lea, ca eretic, (3) aceștia au fost și sunt acum adevărații succesori ai apostolilor, iar aceștia sunt alte persoane decât papa și cardinalii. Prin urmare, cel de-al șaselea punct este fals. Consecința urmează împreună cu partea despre care s-a vorbit mai sus. Iar doctorii nu au îndrăznit să nege prima parte.

De asemenea, ar trebui să fie înțelepciune evanghelică faptul că toți preoții sunt consacrați și îndrumați direct de unicul pontif, Domnul nostru Iisus Hristos. Pentru că așa a fost pe vremea apostolilor, când Biserica a crescut, iar această afirmație este în acord cu Scriptura. Prin urmare, Dumnezeu este în măsură să readucă biserica sa la starea sa inițială prin îndepărtarea guvernării de la papă și cardinali. Și astfel, rămâne că și alții în afară de aceștia pot fi vicari ai apostolilor.

De asemenea, desemnarea puterii și a funcției, "slujitor al bisericii", este indicată pentru ca nu cumva să se rătăcească, pe un teren interzis, dar nu este indicat nimeni altcineva în afară de cel pe care l-a desemnat Hristos. Pentru că, din moment ce Hristos este atotputernic, omniscient și atot-milostiv, este clar că rațiunea cere ca El să ordoneze în cele din urmă și în mod neschimbat, și mai ales având în vedere faptul că în biserica primară secerișul era mai mare, iar Dumnezeu a rânduit mai multe tipuri de slujitori ca lucrători în seceriș. Dar atunci a hirotonit doar diaconi și prezbiteri, iar prezbiterul și episcopul erau aceeași persoană, după cum spune Ieronim și după cum reiese din epistolele lui Pavel către Timotei și Tit. De la acestea trage concluzia Ieronim în scrisoarea sa către presbiterul Evagrius, *Dist. 93, Legimus* [Friedberg, 1:328], când spune: "Ce face episcopul, în afară de a hirotonisi, pe care nu-l face presbiterul ? Nici Biserica din cetatea Romei nu este un lucru, iar Biserica din întreaga lume altul. Iar biserica Galiei și a Britaniei și a Africii și a Persiei și a Orientului și a Indiei și a tuturor națiunilor barbare se închină unui singur Hristos și respectă o singură regulă a adevărului. Dacă se caută autoritatea, lumea este mai mare decât orașul. Oriunde ar fi un episcop, fie la Roma, fie la Constantinopol, fie la Alexandria, episcopul este de același merit și de aceeași

preoție. Puterea bogăției și umilința sărăciei îl fac (4) pe episcop fie mai mare, fie mai mic. În plus - spune el - toți sunt succesorii apostolilor". Vedem deci că papa și cardinalii săi nu sunt singurii succesori ai lui Hristos.

Același lucru îl face să apară și Bede care, comentând la Luca 10:1 [Com. la Luca, ed. Migne, 92:461], "Domnul a rânduit alți șaptezeci și doi", spune: "Nu este nimeni care să se îndoiască că, așa cum cei doisprezece apostoli au prefigurat clasa episcopilor, tot așa acești șaptezeci și doi clasa prezbiterilor și purtau semnul celui de-al doilea ordin al preoției". (5) Din cele deja spuse se arată că pot fi dați și găsiți ca adevărați succesori ai apostolilor și alții decât papa și cardinalii. De aceea, întrucât, prin numirea lui Hristos în zilele apostolilor, două ordine ale clerului au fost suficiente pentru biserica sa, adică diaconul și preotul, după cum spun sfinții, și de asemenea *Decretum, 93, Dominus Noster* [Friedberg, 1:329], unde scrie: "În acest caz, nu este vorba de un ordin al clerului, ci de un ordin al preoților: "Domnul a ales apostoli, ucenici, episcopi și prezbiteri, iar apostolii și-au desemnat după înălțarea Domnului diaconi care să fie slujitori ai episcopatului lor și ai bisericii", (6) - de ce ar trebui să ne mirăm dacă Dumnezeu atotputernic, punându-i la moarte pe papă și pe cardinalii săi și dându-le și viața veșnică - în cazul în care o merită - ar trebui să permită Bisericii Sale din întreaga lume să se războiască cu aceleași ordine acum ca și la început, adică fără cardinali, și ar trebui să ordoneze ca Biserica să fie condusă din nou așa cum a fost condusă de propria Sa lege indestructibilă, dând episcopi și preoți care, prin evanghelizare, rugăciune și exemplificarea unei vieți bune, să pască cu sârguință oile lui Hristos. Căci numai această funcție i-a fost dată lui Petru de către Hristos, după cum apare în Ioan 21.

De aceea Augustin notează, Ep. 141, *ad Paulinum* [ed. Migne, XXXIII:635], cum în pasajul apostolic, Efes. 4:11, funcția de pastor și cea de învățător sunt unite. "Pastorii, spune el, și învățătorii pe care i-ai rânduit să discearnă mai presus de toate adevărul, sunt, cred eu, același lucru, și nu pastorii unul și învățătorii altul. Și astfel, așa cum vorbise anterior despre pastori, a adăugat învățători pentru ca pastorii să înțeleagă că învățătura - doctrina - aparținea funcției lor. Și, de aceea, el nu a spus: "unii pastori și unii învățători" - forma de exprimare folosită în prima parte a versetului precedent - ci "unii pastori și învățători", ca și cum o singură funcție ar fi fost cuprinsă sub cele două cuvinte: 'unii', a spus el, 'pastori și învățători'".

Prin urmare, dacă s-ar lua ceea ce este de prisos, s-ar părea că ce papă, cardinal sau episcop ar rămâne un păstor adevărat din vistieria Domnului, și poate că mai mulți ar fi găsiți hoți și tâlhari nefolositori decât adevărați vicari ai Domnului Iisus Hristos.

Dar împotriva a ceea ce s-a spus se aduce obiecția că, dacă papa și cardinalii nu sunt adevărații și evidenți succesori ai apostolilor, atunci din același motiv nici alții nu sunt, în măsura în care puterea de discriminare nu se poate baza pe faptul că ei pot fi îmbrăcați în haine de oaie, și totuși pot fi în interior lupi răpitori, așa cum se

spune în Matei 7:15. Aici se cuvine să luăm în considerare cele două secte ale clerului, și anume, clerul lui Hristos și clerul lui Antihrist. Clerul lui Hristos se sprijină pe capul său, Hristos, și pe legile Sale; dar clerul lui Antihrist se sprijină în întregime sau în principal pe legile omenești și pe legile lui Antihrist, și totuși este îmbrăcat ca și clerul lui Hristos și al bisericii cu scopul ca poporul să fie rătăcit de simulacrul său. Și astfel se cuvine ca aceste două lucruri atât de contrare una alteia să se supună la două capete contrare cu legile lor. Dovezile exterioare învață clasa din care fac parte membrii. Într-adevăr, este stabilit că clerul bisericii se desparte (7) în două părți și din acest motiv nu pot să nu se clatine laicii care sunt purtați de cei care sunt atât de diferiți de Hristos în părere și în viață.

Dar aceste părți pot fi în mod obișnuit cel mai bine percepute din faptul că clerul lui Antihrist este preocupat cu zel de tradițiile și drepturile omenești care au mirosul mândriei și lăcomiei acestei lumi, și că dorește să trăiască ostentativ și în plăcere și într-un mod contrar lui Hristos, neglijând cu totul imitarea Domnului Isus Hristos în viața sa. Dar clerul lui Hristos lucrează cu sârguință pentru legile și drepturile lui Hristos, prin care se dobândește binele duhovnicesc, ca să se arate, și fuge de mândria și de plăcerea acestei lumi și caută să trăiască în conformitate cu Hristos, dăruindu-se cu cel mai mare zel, urmându-L pe Domnul Iisus Hristos. Nici nu este drept ca credincioșii să se îndoiască de faptul că această parte este clerul adevărat, iar cealaltă parte este cel fals.Și chiar dacă, în absența revelației, pelerinul nu este în măsură să determine clar și cu certitudine cine este cu adevărat pastorul sfânt, totuși ar trebui să decidem după faptele sale, care sunt conforme cu legea lui Hristos, că el este un astfel de pastor.

Dacă, totuși, pelerinul îl vede trăind în dezacord cu Hristos, la ce altă judecată poate ajunge decât la aceea că este vicarul lui Antihrist, căci Hristos spune: "După roadele lor îi veți cunoaște", Matei 7:16, și "Cine nu este cu Mine este împotriva Mea", Matei 12:30. Aici Glossa ordinară spune: "Cel ce nu este cu mine" - adică face lucrări diferite de ale mele - "este împotriva mea". Prin urmare, dacă un prelat este mândru, trăiește în lux, urmărește lăcomia, este nerăbdător, nu hrănește oile, ci le asuprește și le împrăștie, nu este el antihrist? Prin urmare, oamenii pot recunoaște cu ușurință pe cei răi după faptele lor exterioare, care sunt contrare lui Hristos; dar cei buni nu pot fi cunoscuți astfel, deoarece ipocrizia se poate ascunde în ei.

BISERICA

NOTE

1. Textul lui Huss dă citatul în mod greșit ca fiind Dist. 98. Huss citează o mică parte din decretul fals al Papei Gelasius. Decretul precedent conține afirmația expresă a donației lui Constantin: "Împăratul Constantin a dăruit scaunului apostolic coroana și toată autoritatea regală în orașul Roma, în Italia și în regiunile din Occident".
2. Textul lui Huss se îndepărtează de original înlocuind nostris cu vestris și nostra cu vestra, citirea originală fiind: "așa cum, prin predecesorii voștri, ați ținut în puterea și în darul vostru și ați dispus de orașul Roma cu ducatul său și toate regiunile și orașele suburbane, teritoriul său colinar, linia de coastă și porturile sale, precum și toate orașele, cetățile, fortărețele, orașele cu ziduri și vilele din regiunile Toscanei", etc. Acest pact între Lewis și Pascal, 817-824, se găsește pentru prima dată la Anselm de Lucca, d. 1073, și este considerat cu totul fals sau cel puțin în mare parte interpolat.
3. Grigore al XII-lea, Angelo Correr, al patrulea și ultimul papă din linia romană, 1406-1415, contemporan cu Benedict al XIII-lea, din linia de la Avignon, a fost depus împreună cu Benedict ca schismatic și eretic de către conciliul de la Pisa, în iunie 1409. El a pretins în continuare să fie papă până în 1415, când a renunțat la funcția sa în favoarea conciliului de la Constanța. A murit în 1417. Boemia a fost fidelă obedienței romane până când regele Wenzel a recunoscut conciliul de la Pisa și pe papa ales de acesta, Alexandru al V-lea. Grigore și cei doi predecesori ai săi păreau să-l favorizeze pe rivalul lui Wenzel pentru coroana imperială - Ruprecht. Arhiepiscopul de Praga, Zbynek, a continuat să îl recunoască pe Grigore până în toamna anului 1409, iar presupusa aprobare a lui Huss pentru acțiunea lui Wenzel și recunoașterea lui Alexandru a fost una dintre cauzele imediate ale relațiilor tensionate dintre arhiepiscop și Huss.
4. Textul lui Huss omite *non*, precum și Rhegium și alte orașe ale căror episcopi sunt menționați de Ieronim.
5. Numărul, șaptezeci și doi, este dat de unele MSS și în Vulgata. Bede continuă spunând că în prima perioadă a bisericii, după cum mărturisesc Scripturile, termenii de episcop și presbiter erau folosiți interschimbabil. Venerabilul Bede, d. 735, primul cărturar englez, a scris comentarii și despre multe subiecte, dar este cunoscut mai ales prin lucrarea sa *Eccles. History*, o istorie a Angliei din vremea lui Cezar până în 731. Atât Huss, cât și Wyclif îl citează frecvent pe Bede.
6. Textul lui Ciprian, pe care Huss îl citează, sună astfel: "Diaconii ar trebui să-și amintească cum Domnul i-a ales pe apostoli, adică pe episcopi și prezbiteri, dar după înălțarea Domnului, apostolii i-au numit ca slujitori ai episcopatului lor și ai bisericii".
7. Claudicat, literal șchiopătează sau șovăie; DuCange îl derivă din *daudeo* și *claudo*.

BISERICA

CAPITOLUL XVI

LEGEA LUI DUMNEZEU STANDARDUL JUDECĂȚILOR ECLEZIASTICE

Mai mult, doctorii menționați mai sus stabilesc că " unii dintre clericii boemi, sprijinindu-se prea puțin pe papă și pe colegiul cardinalilor, nu vor să fie de acord cu aceasta, dorind să aibă Sfânta Scriptură ca unic judecător în astfel de chestiuni, Scriptură pe care o interpretează și doresc să fie interpretată după capul lor, fără să le pese de interpretarea acceptată de comunitatea înțelepților din biserică și fără să ia în seamă Sfânta Scriptură consemnată în Deut. 17:8-12: 'Dacă vezi că este o chestiune de judecată prea nesigură și prea grea pentru tine, între sânge și sânge, între pledoarie și pledoarie, între leproși și ne-leproși, și dacă observi că în porțile tale nu se potrivesc cuvintele judecătorilor; atunci scoală-te și urcă-te la locul pe care-l va alege Domnul Dumnezeul tău și să vii la preoți, la leviți și la judecătorul care va fi în acele zile, să te interesezi de la ei și ei vor pronunța pentru tine o sentință de adevăr.Să faci ce vor zice cei care prezidează în locul pe care l-a ales Domnul; ei te vor învăța după legea Lui și tu să le respecți hotărârea lor, fără să te abați de la ea, nici la dreapta, nici la stânga. Iar omul care va face o faptă de obrăznicie, nevrând să se supună jurisdicției preotului care stă în acel moment să slujească înaintea Dumnezeului tău și să se supună sentinței judecătorului, omul acela va muri; și tu vei îndepărta răul din Israel. Și tot poporul să audă și să se teamă și să nu mai facă nimic cu prezumție'. (1) Este cert că pentru toți credincioșii biserica romană este locul pe care Domnul l-a ales, locul în care Domnul a așezat primatul întregii biserici, iar marele preot care ocupă primatul și este așezat deasupra acestui loc este papa, adevăratul și manifestul succesor al lui Petru. Iar cardinalii sunt preoții din tribul lui Levi, care sunt uniți cu domnul papă în administrarea oficiului preoțesc, la care, în caz de îndoială și dificultate, trebuie să se recurgă în probleme, catolice și ecleziastice, urmând judecata lui Dumnezeu.

"De aceea, Ieronim, *Ep. ad papam* [Scrisoare către Damasus, Friedberg, I:970], vorbind despre același lucru, spune: "Aceasta este credința, preafericite papă, (2) pe care am învățat-o în biserica catolică și pe care am ținut-o dintotdeauna, și, dacă ceva mai puțin potrivit sau ceva indiscret a fost pus în ea, dorim ca aceasta să fie corectată de tine, care ții scaunul și credința lui Petru. Și dacă aceasta, mărturisirea noastră, se aprobă la judecata apostolatului tău - oricine ar dori să mă acuze de vină - se va dovedi a fi neexperimentat sau răuvoitor, sau poate nu un catolic, ci un eretic'. "

Această expunere, în ceea ce privește principiile, cred că a ieșit mai ales din capul lui Stephen Palecz, pentru că prin ea el încearcă mai întâi să îi trezească pe papă și pe cardinali împotriva partidului care i se opune, când spune: "Anumiți clerici din Boemia, sprijinindu-se prea puțin pe papă și pe cardinali, nu vor să fie de acord cu acest lucru": și anume, că papa este capul bisericii romane și cardinalii trupul ei, adevărații și manifestanții vicari ai lui Hristos. Cu toate acestea, în ceea ce privește această dependență prea mică, eu spun că, în ceea ce privește vanitatea,

lăcomia și comenzile lor ilegale, papa și cardinalii ar trebui să fie puțin dependenți.Căci așa a pus Mântuitorul puțină încredere în sarea fără gust, care nu era bună la nimic, decât să fie călcată în picioare de om, Matei 5:13, (3) și a adăugat: "Nu este potrivită nici pentru gunoi", Luca 14:35. Iar pe Iuda Iscarioteanul nu prea se baza, căci l-a numit diavol și fiu al pierzării, Ioan 6:71; 17:12. Pe Petru l-a numit și Satana, când Petru i s-a opus, Matei 16:22.

Mai târziu, acel doctor adună laolaltă multe minciuni împotriva noastră. Prima minciună este că dorim să avem ca judecător în astfel de probleme doar Sfintele Scripturi. Și în această afirmație el afirmă că nu am dori să avem ca judecător pe Dumnezeu, pe apostoli, pe sfinții doctori sau biserica universală. Dar el trage această minciună dintr-o anumită dispută în care eram angajați, când s-a spus că el ar oferi Scriptura pentru afirmațiile sale și pentru motivul că noi nu am fi de acord cu pozițiile oponenților noștri. Doctorul, totuși, ar trebui să știe că nici cu el și nici cu vreunul dintre adepții săi nu suntem de acord în chestiuni de credință, dacă nu se întemeiază pe Scriptură sau pe rațiune. Dar revelație nu aștept de la ei, și dacă ar veni din întâmplare la ei, am simți că ne-ar învăța altceva decât ne învață Scriptura.

A doua minciună pe care ne-o atribuie este că interpretăm Sfânta Scriptură după capul nostru, adică - așa cum el însuși și ceilalți doctori susțin - că explicăm Sfânta Scriptură după înțelegerea noastră eronată sau după plăcerea noastră, și în aceasta el ne acuză de aroganța înțelepciunii și, de asemenea, de erezie, dar în mod mincinos, deoarece, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu intenționăm să explicăm Scriptura altfel decât cere Duhul Sfânt și decât o explică sfinții doctori cărora Duhul Sfânt le-a dat înțelegere. Și aș putea să doresc ca acel doctor și toți colegii lui să arate care este Scriptura pe care noi o explicăm rău. De aceea, el este cu atât mai mult suspectat de minciună când adaugă: "Și ei vor să interpreteze", pentru că dacă nu este un cunoscător al inimilor, cum îndrăznește să spună că noi dorim să explicăm Scriptura altfel decât ar trebui? Dar această afirmație este neverosimilă pentru că noi nu urmăm plăcerea lui și a colegului său Stanislau și stăm alături de cei care se consideră, împreună cu doctorii care sunt de acord cu ei, înțelepți în biserică. Și cu atât mai mult trebuie bănuiți de minciună cu cât nu au îndrăznit să ne acuze pe noi că nu dăm ascultare interpretării sfinților doctori.

Dar ei adaugă cea mai mare minciună dintre toate atunci când vorbesc fără să aplice Sfânta Scriptură așa cum este scrisă în Deut. 17:8-12. Pentru aceasta acești doctori ar trebui să știe că noi ne întoarcem la Sfânta Scriptură și afirmăm că ea este adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu, ceea ce confirmă și judecata noastră. Căci acel sârguincios expozant al Scripturii, Nicolae de Lyra, cu privire la Deut. 17, spune: "Părerea nimănui, oricare ar fi autoritatea lui, nu trebuie să fie reținută dacă ea conține în mod clar falsitate sau eroare, iar acest lucru apare prin promisiunea făcută în text: "Ei vor pronunța pentru tine o sentință de adevăr" și te vor învăța după legea Lui". De aici reiese că, dacă ei spuneau ceea ce era fals sau se îndepărtau în mod clar de legea lui Dumnezeu, ei nu trebuiau să fie ascultați. " Așa de mult Lyra.Și ceea ce s-a spus este confirmat de acest cuvânt al Domnului: "Să nu urmezi

mulțimea ca să faci rău, și să nu consimți la hotărârea celor mulți ca să te depărtezi de adevăr", Ex. 23:2. Cu privire la aceasta Lyra spune că în ebraică se citește: " Să nu cazi după rabini - adică învățători sau oameni mari - ca să comiți păcate". Și mai departe spune: "Așa cum nu trebuie să vă îndepărtați de adevăr din cauza unui număr mai mare de persoane care stau la judecată și care se îndepărtează de adevăr, tot așa nu trebuie să vă îndepărtați din cauza celor care au o autoritate mai mare în a da judecata". Așa de mult Lyra. (4)

Cu siguranță că mă încred în acest autor, în ceea ce privește această opinie, mai mult decât în toți doctorii menționați mai sus. Pentru că Lyra trage cu îndreptățire din Scriptură (1) că părerea niciunui om, oricare ar fi autoritatea sa - și, în consecință, părerea niciunui papă - nu trebuie susținută dacă ea conține în mod evident falsitate sau eroare. Mi se pare cert că Palecz și Stanislau se tem atât de mult de papă și de cardinali încât nu ar îndrăzni să mărturisească public această sfântă zicere. (2) Lyra declară că legea lui Dumnezeu este standardul după care judecătorii individuali și mai ales judecătorii ecleziastici ar trebui să pronunțe sentința și nu altfel. Căci această lege arată ceea ce ar trebui să fie acceptat ca fiind adevărat. De aceea, el spune că acest lucru reiese din cuvinte: "Ei vor pronunța pentru tine o sentință de adevăr". Și urmează cuvintele: "Ei te vor învăța după legea Lui." O, doctori, de ce nu vă țineți de această Scriptură? Ați fost întrebați și, pentru numele lui Dumnezeu, ați fost rugați public în convocarea universității să pronunțați o sentință de adevăr conform legii lui Dumnezeu, dacă bula pentru ridicarea crucii îi obligă pe învățații universității să dea din bunurile adunate prin subvenții de la Dumnezeu către papă împotriva lui Ladislau și împotriva aliaților săi la porunca papei. (5) Iar tu ai răspuns că nu dorești să-i instruiești [pe cei din convocare] și nici să pronunți o judecată asupra bulațiilor papei și să le interpretezi.Dar în colțuri ați scris altfel și, mai ales, l-am auzit pe Palecz spunând despre articolele care i-au fost înmânate de către legații papei că acestea conțineau erori evidente cu ochiul liber, articole care, cu toate acestea, au fost luate din bulă și au fost înmânate predicatorilor de către acești legați ca primii deputați sub autoritatea papei pentru a fi promulgate. De aceea, după cum am auzit, predicatorul, Maestrul Briccius, în sala lor de conferințe le-a spus acelor maeștri că mai degrabă ar muri decât să anunțe acele articole. Dar când Palecz s-a retras și a fost urmat de alții, Briccius s-a retras și el, pentru că scrisorile de la regele stăpân îi speriau, scrisori pe care legații le foloseau pentru susținerea lor financiară - *subsidium*.

(3) Lira deduce din Scriptura Domnului menționată mai sus că dacă judecătorii spun ceea ce este fals sau se îndepărtează în mod clar de legea lui Dumnezeu, ei nu trebuie să fie ascultați, deoarece Dumnezeu a spus, așa cum am citat: "Să nu urmezi mulțimea ca să faci rău și să nu consimți la judecata celor mulți ca să te depărtezi de adevăr" [Ex. 23:2]. Prin urmare, cum am putea fi obligați, contrar acestui mandat preasfânt al lui Dumnezeu, să urmăm mulțimea pe care doctorii au adunat-o și au condus-o la primărie pentru a-i învinge prin spaimă pe cei pe care nu erau în stare să-i învingă prin Scriptură sau prin rațiune? Preoții, cărturarii și fariseii nu au

îndrăznit să intre în pretoriu și să-l acuze pe Isus de teamă să nu fie spurcați. Dar aceștia, când s-au adunat cărturarii și fariseii și bătrânii poporului, au intrat cu bucurie și unul dintre ei, pe nume Palecz, a citit, în timp ce toți ascultau, cuvintele din Deut. 17:8-12: "Dar omul care face cu îndărătnicie, nevrând să se supună hotărârii judecătorului, acela va muri". El nu se temea să încurce neregularitatea și, dacă ar fi fost din întâmplare alături de iudei în acuzarea lui Hristos, poate că ar fi spus: "Sângele lui să fie asupra noastră și asupra copiilor noștri; căci avem o lege și după această lege trebuie să moară". Prin urmare, Pilat nu a fost scuzat pentru că i-a auzit pe marii preoți și pe magistrați, pe cărturari și pe bătrânii poporului, pentru că Dumnezeu a spus: "Să nu urmezi mulțimea ca să faci rău" etc. Aici Lyra spune că ebraica este: "Să nu te iei după rabini", adică după învățători sau mari oameni, "ca să comiți păcat" - oricine ar fi fost marii oameni și învățători din primărie care au condamnat și au decretat multe lucruri pe care până în ziua de azi nu au arătat că ar trebui să fie condamnate după bunul lor plac.

Iar potrivit scopului doctorilor, în Scriptura citată, unii ar putea iudaiza și spune că sub conducerea lui Caiafa, marele preot, sau a lui Ana, care prezida atunci în locul sfânt pe care Domnul îl alesese, și prin decretul lui Pilat, judecătorul Iisus Hristos a fost condamnat pe bună dreptate, lucru care este împotriva a ceea ce spune Pavel: "Cei ce locuiesc în Ierusalim și conducătorii lor, pentru că nu L-au cunoscut pe El și nici glasurile proorocilor care se citesc în fiecare Sabat, le-au împlinit condamnându-L. Și, deși nu au găsit în El nici un motiv de moarte, totuși au cerut de la Pilat să-L omoare", Fapte 13:27, 28. Și este limpede că, la condamnarea lui Hristos, erau de față marele preot, preoții din casa lui Levi și Pilat, judecătorul, în locul pe care Domnul îl alesese; și de aceste persoane, Hristos Isus nu a vrut să asculte în răul pe care îl făceau, deși El a ascultat de Dumnezeu, Tatăl Său, și de Pilat, supunându-se cu blândețe morții.Așadar, marele preot, urmat de preoți, de leviți, de magistrați și de bătrânii poporului, de Pilat și de soldați, da, și de mulțimea care striga: "Răstignește-L, răstignește-L!", L-au condamnat pe drept pe Hristos Domnul? Da, cu adevărat, pentru că nu dragostea, ci ura, nu adevărul, ci minciuna, îi îndemnau, iar ignoranța legii lui Dumnezeu îi rătăcea, au greșit grav.

În egală măsură, poate exista o rătăcire în cazul papei și al cardinalilor, inclusiv al doctorilor noștri, care ar trebui să condamne un adevăr sau altul. Căci dacă apostolii, aleși de Hristos, care au primit Duhul Sfânt, au căzut în erezie, așa cum afirmă Sfântul Augustin și Bede, cum se face că papa și cardinalii au primit daruri mai mari ale Duhului, făcând imposibilă rătăcirea lor în același grad sau chiar într-un grad mai mare ? Și nu este o chestiune de îndoială că trebuie să se dea ascultare papei și cardinalilor atâta timp cât ei învață adevărul conform legii lui Dumnezeu, așa cum spune autoritatea: "Ei vor pronunța pentru tine o sentință de adevăr, iar tu să faci tot ceea ce vor spune și tot ceea ce te vor învăța ei, conform legii Lui".Dar dacă rabinii, adică învățătorii sau marii oameni, cum spune Lira, sau papii sau cardinalii, acuză sau îndrumă altceva în afară de adevăr, chiar dacă toată curia romană este de partea lor, credinciosul nu trebuie să se supună atunci când

cunoaște adevărul, căci Dumnezeu spune: "Să nu urmezi mulțimea ca să faci rău". (6) Daniel, Nicodim și tâlharul de pe cruce au pus în practică acest principiu, care nu au vrut să se alăture mulțimii în condamnarea adevărului, așa cum spune Scriptura. Căci Daniel a condamnat ca nulă sentința bătrânilor copiilor lui Israel, eliberând-o pe Susana și pronunțându-se împotriva bătrânilor mai în vârstă de la care a pornit nelegiuirea, Daniel 13. (7)Nicodim, în sfatul fariseilor și al preoților, când au trimis slugile să aducă pe Isus, voind să-L omoare, și când au zis slugilor: "A crezut în El vreunul dintre dregători sau dintre farisei? Dar mulțimea aceasta, care nu cunoaște legea, este blestemată" - atunci Nicodim le-a spus: "Oare legea noastră judecă pe un om, dacă nu aude mai întâi de la el însuși și nu știe ce face? " Ioan 7 : 47-51. O, binecuvântat Nicodim, tu ai acordat atâta forță legii lui Dumnezeu; tu ai dat mărturie legii că ea trebuie să fie judecătorul omului.

Vedeți cât de incomode sunt declarațiile medicilor noștri când pronunță sentința că dorim să avem drept judecător legea - un judecător care judecă foarte drept și care nu judecă altfel decât o face Dumnezeu, cel mai drept judecător. Tu spui: "Oare legea noastră judecă un om, dacă nu aude mai întâi de la el și nu știe ce face?", ca și cum ar spune: Nu, pentru că judecă cu dreptate. La acest judecător i-a trimis Hristos pe preoții,fariseii, cărturarii și iudeii, care L-au acuzat de păcat pentru că nu a păzit ziua de Sabat și L-a numit pe Dumnezeu Tatăl Său, zicând: "Voi cercetați Scripturile. Acestea sunt cele care dau mărturie despre Mine", Ioan 5:39. De aceea, nu a dorit Hristos ca Scripturile să-i judece pe iudeii care nu credeau în El? Cu siguranță, a dorit acest lucru.Prin urmare, în măsura în care doctorii doresc ca Scriptura să nu fie judecător, în aceeași măsură doresc ei înșiși să fie crezuți că tot ceea ce ei condamnă ar trebui să fie condamnat și că tot ceea ce aprobă ar trebui să fie aprobat. Pentru aceasta au cerut și au implorat în primărie; pentru aceasta au căutat semnăturile magistrilor care au câștigat opiniile lor. Dar sfatul fariseilor, al cărturarilor și al preoților a fost zadarnic, pentru că credincioșii care nu erau de partea lor nu au vrut să fie de acord fără să audă dovada din lege, care ține înfășurat în sine tot adevărul care trebuie crezut. Dacă pontifii, fariseii, preoții și bătrânii poporului ar fi cunoscut această lege, ei nu L-ar fi condamnat pe Hristos - dar au condamnat și au blasfemiat. Mai învățat decât ei a fost tâlharul, care, atârnând pe cruce, a dat mărturie despre Hristos, spunând: "Omul acesta nu a făcut nimic rău", Luca 23:41.

Și, în ceea ce privește scopul principal al doctorilor, care intenționează ca papa să fie judecătorul tuturor cazurilor și că oricine nu i se supune ar trebui să moară de moarte trupească, acești doctori ar trebui să fie respectați pentru comparația lor aprigă și crudă [adică față de cei care l-au condamnat pe Hristos la moarte], mai ales că Domnul nostru Iisus Hristos, preotul ambelor Testamente, nu a dorit nici să pronunțe o judecată civilă, nici să condamne pe cei neascultători la moarte trupească. Căci, în ceea ce privește prima, el a spus: "Omule, cine m-a pus pe mine judecător sau împărțitor peste voi?". Luca 12:14. Iar în ceea ce privește a doua, a spus femeii prinse în adulter, pe care fariseii o declarau vrednică de moarte

conform legii: "Nici Eu nu te osândesc; du-te; de acum înainte nu mai păcătui," Ioan 8:11.

Dar, poate că doctorii ar putea spune că acest lucru nu este la obiect, că legea spune: "Cel ce face cu prezumție, nevrând să se supună regulii preotului." Vedeți, am să vă dau un caz concret - căci, Hristos a spus: " Dacă fratele tău a păcătuit împotriva ta, du-te şi mustră-l între tine şi el singur. Dacă te ascultă, ai câştigat pe fratele tău. Dar, dacă nu te ascultă, mai ia cu tine unul sau doi inşi, pentru ca orice vorbă să fie sprijinită pe mărturia a doi sau trei martori. Dacă nu vrea să asculte de ei, spune-l Bisericii şi, dacă nu vrea să asculte nici de Biserică, să fie pentru tine ca un păgân, şi ca un vameş.”Matei 18, 15-17. Vedeți, cui vorbește stăpânul suprem al legii și pontiful suprem?Cu siguranță lui Petru, viitorul pontif roman, următorul după el, ca să corecteze cu bunăvoință pe cel rătăcit și să convingă pe cel neascultător în fața martorilor, iar dacă acesta rămânea împietrit în neascultare, vorbea Bisericii, adică anunța mulțimea, nu să-l omoare pe cel pervers și neascultător cu moartea trupească, ci să-l evite ca pe un vameș și un păgân. Prin urmare, ce temei există pentru argumentul comparației [cu cei care l-au dat pe Hristos la moarte]? Sub legea veche, cel neascultător trebuia să fie omorât, deci și sub legea harului. Chiar și ucenicii lui Hristos au fost înșelați de acest argument al comparației, căci, după modelul profetului Ilie, ei au vrut ca samaritenii care refuzau să-l primească pe Hristos să fie mistuiți de focul din cer, spunând: "Doamne, vrei să cerem să se coboare foc din cer și să îi învingem?" Acel preot atât de bun și cel mai bun dintre stăpâni i-a mustrat, căci urmează cuvintele că, întorcându-se, i-a mustrat, zicând: "Nu știți din ce duh sunteți, căci Fiul Omului nu a venit să piardă sufletele, ci să le mântuiască, ,, Luca 9:54-56.

Doctorii nu au apelat la această Evanghelie bună, așa că au alăturat la afirmațiile lor acest corolar sanguinolent - *sanguinolentum corollarium* (8) - și spun: "Dacă se găsește în Boemia vreun cleric care acționează contrar acestor premise sau uneia singure dintre ele, un astfel de cleric va fi corectat prin cenzură ecleziastică și, dacă refuză să fie corectat, va fi predat tribunalului secular". Pentru o certitudine în acest sens, ei îi urmează pe pontifi, cărturari și farisei care, atunci când Hristos a refuzat să se supună lor în toate lucrurile, au spus : "Nu ne este permis să dăm pe nimeni la moarte", iar apoi l-au predat tribunalului secular. Nu sunt ei oare criminali ? Cu adevărat, ei sunt criminali mai răi decât Pilat. "Cel care m-a predat ție are un păcat mai mare". Aceștia sunt cei cărora Petru le-a vorbit când a spus : "Voi L-ați negat pe Cel Sfânt și Drept și ați cerut să vi se dea un ucigaș și ați ucis pe Prințul vieții", Fapte 3:14.

Apoi, doctorii adaugă: "Este fixat pentru fiecare dintre credincioși că biserica romană este locul pe care l-a ales Domnul, unde El a așezat conducerea întregii biserici. Iar marele preot care prezidează acolo este papa, adevăratul și manifestul succesor al lui Petru, iar cardinalii sunt preoții din tribul lui Levi". În această afirmație, doctorii îngrămădesc multe lucruri pe care nu le dovedesc. Căci când au dovedit ei că este stabilit ca fiecare credincios să accepte acea pâine legală a lor?-

brodium - [vezi DuCange, Glossarium, vol. 1]. Căci mulți din partidul lor sunt fără îndoială printre credincioși și nu știu nimic despre Roma, despre papă și despre cardinali, și mai ales dacă papa este adevăratul succesor al lui Petru, iar cardinalii preoții din ordinul lui Levi. Dar acești doctori numesc biserica poate acel loc despre care Mântuitorul a profețit când a spus: "Când veți vedea urâciunea pustiirii stând în picioare în locul sfânt (să înțeleagă cel ce aude)" Mat. 24:15. Sau doctorii numesc biserica romană un loc, bazilica Sfântului Petru, sau demnitatea apostolică, pentru că în aceste două sensuri poate fi înțeles "locul" din declarația lor, pentru că acolo Domnul a localizat guvernarea principală - principatus - a întregii biserici, pentru că a vrut ca apostolii Petru și Pavel să sufere acolo principalele lor suferințe, oameni care au fost desemnați să fie conducătorii spirituali peste întreaga biserică și în care, după moartea lui Hristos, a decurs în principal guvernarea spirituală a bisericii.Și în această biserică nu papa, ci Hristos este conducătorul principal care prezidează acel loc, adică bazilica sau demnitatea apostolică, și conduce biserica care este mireasa sa. Dar, dacă în papă se descoperă o viață în dezacord cu Hristos, trăită în mândrie, lăcomie, nerăbdare neliniștită, ambiție și în etalarea puterii și dând preponderență propriei sale legi asupra legii lui Hristos - atunci se vede abominația pustiirii virtuților lui Hristos stând în locul sfânt, unde nu trebuie să stea, așa cum a spus Hristos, Marcu 13:14.De aceea, dacă sufletele credincioase ar observa oriunde starea spirituală a bisericii înființate, unde un cap de familie (9) obișnuia să prezideze casa sa, care primea cu bunăvoință pe toți servitorii săi pe care îi invitase, avea grijă de ei încălzindu-i și îi apăra ajutându-i, dar dacă în aceeași casă ar găsi că unul prezidează o stare cu totul opusă, nu ar fi de mirare dacă mulți ar fi confuzi, la fel cum dacă un călător ar dori să fie găzduit de un adevărat cap de familie, un om cu o mare ospitalitate, cu bunătate și cu o fire bună și cu o viață cu totul virtuoasă, iar după aceea ar găsi un monstruos animal sălbatic care obișnuiește să tiranizeze pe oaspeți dându-le o mângâiere rece și prin viclenie, cruzime, zgârcenie și trădare - călătorul, intrând în casă și văzând un astfel de om așezat în scaunul bunului cap de familie, s-ar mira, s-ar tulbura și ar fi fost confuz de privirile lui. Așadar, urâciunea pustiirii poate fi înțeleasă în acord cu Zah. 11:15: "Ia-ți iarăși uneltele unui păstor nebun, căci voi ridica în țară un păstor care nu va vizita pe cei stârpiți, nici nu va căuta pe cei împrăștiați, nici nu va tămădui pe cel zdrobit, nici nu va hrăni pe cel sănătos, ci va mânca carnea oilor grase și le va sfâșia copitele.Vai de păstorul de nimic (10) care-și părăsește turma!".Prin urmare, dacă această descriere a "idolului" și această părăsire a turmei se potrivesc papei, cum ar putea fi adevărată afirmația doctorilor cu privire la orice papă posibil în viitor, că el este marele preot, adevăratul și manifestul succesor al lui Petru, care prezidează biserica care este mireasa lui Hristos? Căci nu rezultă: - el este idolul [păstor fără valoare] care abandonează turma; prin urmare, el este marele preot, adevăratul și manifestul succesor al lui Petru. Și nici nu rezultă: - el este pseudo-Hristos, deci este adevăratul și mani- festul Hristos; căci adevăratul Hristos a spus: "Dacă vă va spune cineva: Iată aici este Hristos sau acolo ! nu credeți, căci se vor ridica pseudo-Hristoși și pseudo-profeți". Să se ferească, așadar, credincioșii ca nu cumva, mânați de lingușire, să îl numească pe pseudo-Cristos cel mai sfânt și pe preotul păstor fără valoare și

adevăratul succesor al Sfântului Petru, apostolul. Căci, numindu-l astfel pe Agnes cel mai sfânt părinte și mare preot, care prezidează întreaga Biserică - Agnes care a născut un copil -, ei sunt înșelați.

Apoi, ca să ne întoarcem la spusele lui Ieronim: "Aceasta este credința, preafericite papă", Deer. 24:1 [Friedberg, 1:970], se spune că, probabil, el vorbea despre lucrările apostolice ale papei Damasus, așa cum i-a scris Sfântului Augustin în scrisorile adresate lui "Augustin, domnul nostru și cel mai sfânt și binecuvântat papă". (11) Și tot așa se spune că sfinții au vorbit despre prelați atunci când îi vedeau îndepărtându-se de pe urmele lui Hristos și spuneau că sunt de condamnat sau că sunt membri ai diavolului. Dar, vai de cei care îl văd pe papă făcând fapte în directă contradicție cu Hristos și totuși îl numesc preasfânt părinte, căci este scris: "Vai de cei ce numesc răul bun și binele rău", Isaia 5:20, căci prin lingușirea lor mincinoasă se înșală atât pe ei înșiși, cât și pe el.Căci, din nou, este scris: "O, poporul meu, cei care te numesc binecuvântat, te înșală și distrug calea cărărilor tale. Domnul stă să judece", Isaia 3:12. Căci, dacă cei învățați în lege ar spune cu îndrăzneală adevărul despre papă și cardinali și nu i-ar flata de frică sau în speranța de a fi promovați la beneficii, atunci papii ar putea uneori să se recunoască pe ei înșiși și să nu-și permită să fie venerați ca niște zei. Dar, pentru că ambele părți păcătuiesc prin faptul că se bucură în mod ipocrit de onoruri și beatificare [permițându-și să fie numiți și tratați ca binecuvântați], și se gâdilă pentru o astfel de adulație mincinoasă, atunci în mod necesar ambele părți vor fi aruncate în jos.Căci profetul spune, Isaia 9:16: "Cei ce binecuvântează acest popor și-l rătăcesc și cei binecuvântați vor fi aruncați jos". Și cine sunt aceștia, profetul arată în versetele imediat anterioare: "Domnul va nimici într-o singură zi din Israel capul și coada, strâmbe și refractare. Bătrânul și omul cinstit, el este capul, iar profetul care învață minciuna, el este coada". Iată, singurul profet expune capul și coada. Așadar, cel ce vrea, să ia aminte că este numit cinstit și bătrân părintele cel mai bătrân pe care ei îl numesc cap. Și cu probabilitate se poate spune despre fiecare papă, de la cel dintâi până la cel din urmă, care trăiește în dezacord cu Hristos și pe care ei l-au numit sau îl vor numi cap și sfânt părinte - că el este acel onorabil și mai bătrân, pentru că această succesiune a început cu mult timp în urmă. Dar coada, care prin lingușire sau prin arătare mincinoasă sau prin scuze deșarte acoperă faptele acelui părinte bătrân, și profetul care învață minciuni, reprezintă clerul învățat care evidențiază că papa nu este nici Dumnezeu, nici om, ci un Dumnezeu mixt sau un Dumnezeu pământesc și mai învață că papa este în stare să-mi dea binele altuia și că voi fi în siguranță, pentru că papa este în stare să destituie un episcop fără motiv, este în stare să dispună în contradicție cu învățătura apostolilor, în contradicție cu jurământul său, cu votul său și cu legea naturală și nimeni nu are dreptul să-i spună: De ce faci asta?Căci el însuși poate spune în mod legitim: "Așa vreau, așa poruncesc; voința mea să fie motivul." Și astfel el este impecabil; și nu poate comite simonie, deoarece toate lucrurile sunt ale lui. Prin urmare, el poate face cu ale sale cum dorește, căci poate chiar să poruncească îngerilor și să salveze sau să blesteme oamenii după cum vrea el și, mai mult, poate să îndoaie nu numai pe papă, ci și pe

poporul supus și pe cei care nu se pleacă în lingușire și în mod lumesc în fața lui ca șef și onorabil și își pleacă genunchii în fața lui. Căci și pe papă, și pe popor și pe ei înșiși îi rătăcesc pe căi greșite semănând astfel de minciuni. Și despre ei, după cum este probabil, Hristos a rostit cuvintele : " Se vor ridica pseudo-Hristoși și pseudo-profeți și vor arăta semne mari și minuni, ca să rătăcească, dacă este cu putință, chiar și pe cei aleși", Matei 24:24.

Dar, revenind la afirmația Sfântului Ieronim, se spune că "a vorbit, probabil, despre faptele sale bune când s-a adresat acelui papă" [Damasus]. Dar nu se știe dacă Sfântul Ieronim a avut o revelație cu privire la predestinarea acestui papă și la dreptatea faptelor sale. În al doilea rând, se spune că Sfântul Ieronim s-a adresat papei în acest mod, sigur în legătură cu credința despre care a scris, deoarece în acea scrisoare a menționat în mod expres ceea ce este conținut în Scriptură și în simbolurile bisericii, așa cum apare celui care dorește să citească scrisoarea. Și de aceea el spune : " Aceasta este credința pe care am învățat-o în biserica catolică și pe care am ținut-o întotdeauna". Este clar cum trebuie înțeles elementul condițional din declarația Sfântului Ieronim.Căci, dacă această mărturisire a sa a fost confirmată de judecata acelui papă, oricine ar putea să o conteste ar fi eretic. Căci se presupune că el nu a spus și nu a afirmat nimic prin revelație sau certitudine a credinței pe care o expunea, pe care papa nu ar fi confirmat-o dacă nu ar fi fost adevărată, și nu ar fi schimbat nimic din ceea ce a fost susținut în mod corect în biserică cu mult timp înainte. Dar ar fi o nebunie să credem că se poate trage o concluzie din aceasta cu privire la fiecare papă roman, căci este sigur că mulți dintre ei au ratificat erori și erezii, pentru că ei înșiși au fost eretici.

De aici și textul, Dist. 24, *in nomine Domini* [Friedberg, 1:78], descrie modul în care papa se plânge pentru că acel scaun [apostolic] a fost adesea lovit de frecventele zgomote (12) ale ereziei simoniace. De aceea, dorind să ofere un remediu pentru viitor, el [Nicolae al II-lea] a decretat ca, la moartea papei, cardinalii, religioșii, clericii și laicii, să se întâlnească pentru alegerea unui papă potrivit din sânul acelei biserici sau din sânul alteia, oriunde s-ar întâmpla să fie găsit cel mai potrivit, și ca privilegiul împăratului Henric să fie întotdeauna onorat, și anume că el și succesorii săi vor avea dreptul să fie prezenți la alegerea papei. (13)Dar un papă adevărat fiind ales, el va avea înainte de consacrarea sa, urmând exemplul Sfântului Grigore, puterea de a dispune de bunurile bisericii, și pe oricine ar împiedica această rânduială, el ar putea anatemiza ca fiind un anticrist foarte rău. Aici Glossa ordinară spune că în acest punct este atins în mod clar ceea ce se citește în Cronici, cum că Benedict, care i-a succedat lui Ștefan, a fost alungat din funcția pontificală, iar pentru o sumă de bani a fost numit papă Ioan, episcop de Sabina, căruia i s-a dat numele de Silvestru. Dar acesta, la rândul său, a fost dat jos și Benedict a fost restaurat, iar Benedict a fost din nou ejectat și papalitatea i-a fost dată lui Ioan, arhipăstor la Poarta Latină, căruia i s-a impus numele de Grigore. Și a fost doborât de împăratul Henric și transferat dincolo de munți; și toate acestea s-

au întâmplat într-un singur an. Din pricina acestor lucruri, acel privilegiu a fost dat lui Henric. (14) Cam așa arată Glossa din *Decretum*.

Și, după cum reiese din cronicile lui Martin, Castrensis și Rudolph(15), (1) Papa Bonifaciu prezida la Roma în anul 420 d.Hr. și Eulalius fiind hirotonit în opoziție cu el și biserica fiind divizată în această chestiune, amândoi, prin porunca lui Honorius Augustus, au părăsit orașul; și, Eulalius fiind condamnat, Bonifaciu, care fusese hirotonit anterior, a fost restaurat în scaunul apostolic prin porunca lui Augustus. (16)

(2) În anul 493 d. Hr. Laurențiu a fost hirotonit împotriva papei Symmachus de către o facțiune disidentă. (17)

(3) În anul 768 d. Hr. papa schismatic Constantin a fost lipsit de ochii săi, iar Ștefan a fost numit papă. Acesta din urmă a adunat un sinod la Roma și i-a reordonat pe cei care fuseseră hirotoniți de schismaticul Constantin. (18)

(4) A. 873 d.Hr. Papa Anastasie a invadat praznicul împotriva lui Benedict. (19)

(5) În anul 907 d.Hr. a prezidat Papa Leon, iar împotriva lui s-a ridicat Christophorus. (20)

(6) În anul 968 d.Hr. a fost adunat un sinod de episcopi din toată Italia, iar papa Ioan a fost dezonorat pentru crime nefaste și, pentru că s-a scuzat și a întârziat să vină, un altul, Leon, până atunci laic, a fost numit papă printr-o alegere unanimă și cu acordul împăratului. Astfel, Leo a făcut rânduieli și a făcut alte acte care erau apostolice. Nu mult timp după aceea, romanii, dovedindu-se necredincioși împăratului, l-au primit pe papa Ioan. Acesta a adunat un sinod și l-a depus pe Leon și a pus deoparte actele sale, iar prin hotărârea lui Leon s-a hotărât ca sinodul să nu se numească sinod, ci bordel, deoarece favoriza adulterul.De aceea, celor care au fost condamnați prin decretul său li s-a poruncit să prezinte proscrierea lor într-un scris care să conțină aceste lucruri: "Tatăl meu nu a avut nimic pentru sine, nu mi-a dat nimic", și astfel aceștia au rămas deposedați din acele poziții pe care le aveau cei care nu fuseseră hirotoniți de Leo. Acest papă Ioan a fost găsit culcându-se cu soția unui bărbat, a fost lovit în timpul săvârșirii adulterului și a murit fără viaticum al Domnului. (21)

(7) S-a întâmplat că romanii - încălcând jurământul pe care îl făcuseră împăratului de a nu alege niciodată un papă fără consimțământul său sau al fiului său Otto - l-au făcut papă pe Benedict. Dar împăratul, asediind Roma, i-a chinuit atât de mult pe romani încât aceștia au promis să-l primească pe Leo ca papă, și astfel Benedict a fost demis. (22)

(8) În anul 1047 d.Hr. Benedict, care a intrat în papalitate prin simonie, un analfabet, a avut alături de el un alt papă consacrat pentru a îndeplini îndatoririle

ecleziastice în locul său - și anume, Silvestru; și, cum acest lucru nu a fost pe placul multora, a fost adus un al treilea care urma să ocupe locurile celorlalți doi.

(9) În anul 1046 d.Hr., când la Roma un papă se lupta împotriva a doi și doi împotriva unuia pentru papalitate, regele Henric a mers la Roma împotriva lor; și când au fost destituiți, Clement a fost ales să prezideze.Prin el Henric a fost consacrat împărat, iar romanii au jurat să nu mai aleagă niciodată un papă fără consimțământul împăratului. Atunci a fost constituită legea, III Reg. 2, potrivit căreia, după exemplul lui Solomon, regele în caz de necesitate este obligat să îl depună pe pontif. Apoi, regele Henric a primit cu umilință din mâinile lui Clement consacrarea, iar de atunci încolo, fără o astfel de confirmare, nimeni altcineva nu mai putea fi considerat împărat. Dar de ce era necesar acest lucru în conformitate cu legea lui Dumnezeu, din moment ce, înainte de instituirea cardinalilor, se considera că papa era ales de poporul Romei? (23)

(10) În anul 1068 d.Hr., în timp ce la Roma doi se luptau pentru papalitate și Alexandru, după ce și-a stabilit nevinovăția împotriva acuzației de simonie, a fost primit, iar Cadalus, episcop de Parma, a fost condamnat. De aceea, s-a spus: "Cadalus, în Parma, a fost făcut de mine arc și brațe. Cadalus a murit; Parma a fost făcută o ruină. ,,(24)

(11) În anul 1083 d.Hr. Henric a pătruns în orașul Roma și l-a pus pe Wibert în scaunul apostolic. Hildebrand a plecat la Beneventum, unde a rămas până la moartea sa. (25)

(12) În anul 1087 d.Hr. Desiderius, numit și Victor, a fost numit papă împotriva lui Clement. (26)

(13) În anul 1091 d. Hr. se spune că erau doi, care se numeau pontifi romani, în discordie unul cu celălalt și trăgând în jurul bisericii lui Dumnezeu, împărțiți între ei, Urban, care mai întâi fusese episcop de Ostia, și Clement, numit Wibert, care fusese episcop de Ravenna.

(14) În anul 1130 d.Hr., când Inocențiu domnea ca papă, Petru Leoni s-a impus și s-a numit Anacletus, iar Inocențiu a trecut în Franța. (27) De aceea se spune: "Petru are Roma, Grigore întreaga lume."

(15) În anul 1189 d.Hr. a domnit Papa Albert, împotriva căruia Octavian s-a împotrivit, dar a murit în schismă, la fel și Guido de Crema; dar Ioan, care se împotrivise, a fost reconciliat. (28)

Astfel, în decurs de un secol de la momentul dotării (posesiuni) bisericii, a avut loc o dispută notabilă între papi;iar în timpurile noastre a început schisma bicefală dintre Urban al VI-lea, care trăia la Roma, și Robert de Geneva, care își avea sediul la Avignon; și această scindare bicefală a durat între succesorii lor până în anul 1409 d.Hr.În acel an ambii papi au fost condamnați la conciliul de la Pisa ca eretici, și

anume Grigore și Benedict, iar Alexandru, din ordinul franciscan, a fost ales papă. (29)Iar când a murit, au rămas trei care să se lupte pentru papalitate: Papa Ioan al XXIII-lea, Grigore în Sicilia și Benedict în Spania. Dar din ce cauză mișcătoare a provenit inițial această luptă diabolică, chiar și orbii pot discerne, și anume, din dotare. De aceea, Sfântul Ieronim, în Viețile Părinților săi, a scris: "Pe măsură ce Biserica creștea în posesiuni, ea scădea în virtuți". Iar ceea ce este așezat ca probabilitate de către Cronici pare a fi clar, după cum relatează Castrensis, 4:86, care descrie cum, "în vremea dotării bisericii, s-a auzit în aer un glas îngeresc (30), care spunea: în acea zi s-a infuzat otrava în sfânta biserică a lui Dumnezeu.Căci, oricum ar fi fost, acest lucru este adevărat: fie un înger bun, fie un diavol a rostit glasul, pentru că este cert că demonii, care se bucură când fac răul, sunt obligați să slujească lui Dumnezeu și să fie mesageri ai adevărului, iar lui Dumnezeu i se cuvine, prin mamonașul nelegiuirii, să anunțe dinainte oamenilor pericolul lor".Din aceste lucruri, credincioșii își pot forma o judecată dacă cineva, prin simplul fapt că este numit papă, este într-adevăr pontiful principal al bisericii și cel mai binecuvântat părinte și, în materie de credință, este învățat mai presus de toți închinătorii lui Hristos și dacă este capul sfintei biserici a lui Dumnezeu.

BISERICA

NOTE

1. Traducerea urmează Vulgata pe care Huss o dă cu exactitate.
2. *Beatissimi papa*. Huss are *beatissimi papa*. Se spune că Damasus, papa 366-384, l-ar fi chemat pe Ieronim să facă traducerea Vulgata.
3. În răspunsul său la Palecz, Mon., I:352, Huss spune că creștinii trebuie să judece după efecte sau după roade dacă papa și cardinalii sunt sarea pământului și lumina lumii.
4. Nicolae de Lyra, născut în Franța, d. Paris, 1340, membru al ordinului franciscan, un exeget remarcabil, care cunoștea ebraica și care în Postila sa a comentat în mod curent toate cărțile Bibliei. El a fost foarte mult folosit de reformatori, în special de Luther, astfel încât s-a spus: "A fost foarte mult folosit de reformatori, mai ales de Luther: "Dacă Lyra nu ar fi cântat la harpă, Luther nu ar fi dansat". Lyra îl citează pe Raschi pe larg pe O. T.
5. Ladislau, regele Neapolelui, ocupând orașul Roma, a atras împotriva sa cele mai severe cenzuri papale din partea lui Ioan al XXIII-lea. Cele două bule ale lui Ioan care chemau la o cruciadă împotriva prințului refractar promiteau iertarea deplină de "vină și pedeapsă" tuturor celor care mergeau la războiul sfânt sau îi ajutau pe alții să meargă. La Praga au fost amenajate trei locuri în care s-au vândut aceste iertăciuni. Huss și-a ridicat vocea și și-a folosit stiloul împotriva cruciadei, așa cum făcuse Wyclif împotriva cruciadei propovăduite de Henry de Spenser. Palecz și alți șapte membri ai facultății de teologie a universității, adică cei Opt Doctori, au luat partea lui Huss și au apărat bula lui Ioan. Huss a susținut că papa nu are dreptul să ierte păcatele decât dacă știe cu siguranță că Dumnezeu a iertat în aceste cazuri, că papa nu face altceva decât să anunțe deciziile lui Dumnezeu și că, în loc să cheme creștinii să facă război împotriva creștinilor, ar trebui să îl imite pe Hristos, care nu a chemat focul asupra dușmanilor săi, și să încerce cu lacrimi și rugăciuni să învingă opoziția față de biserică. Huss, în răspunsul său la Palecz, Man., I:330, spune că Palecz s-a opus la început vânzării indulgențelor și a declarat că bula papei către legații săi era plină de erori evidente. Pentru bula și tratatul lui Huss, Mon., 1 : 212-235, vezi Schaff: John Huss, p. în sq., 11 6-1 22.
6. În tratatele sale împotriva bulațiilor lui Ioan al XXIII-lea, Mon. 215-235, Huss afirmă că papii sunt failibili și că nu trebuie să fie întotdeauna ascultați. Papii nu știu dacă ei înșiși sunt printre cei predestinați, ca să nu mai vorbim de alții. Mulți papi care au dat indulgențe sunt pierduți.
7. Istoria lui Susanna, Lange: Apocrife, 456 sq. Această lucrare apocrifă prezintă povestea atentatului la virtutea unei frumoase femei căsătorite, Susana, comis de doi bătrâni din Israel. Respingând propunerea lor mai degrabă decât să se expună condamnării lui Dumnezeu, ea a fost totuși acuzată de potențialii ei seducători și condamnată la moarte. Daniel a intervenit atunci, a dovedit că acuzațiile erau false, iar acuzatorii Susanei au fost uciși.
8. Acesta este unul dintre rarele proteste dinaintea Reformei împotriva practicii sângeroase de condamnare la moarte a ereticilor. În Răspunsul său la opt doctori, Mm, 1:38a sqq. t Huss reia pe larg tratarea ereziei. Poziția fermă adoptată de biserică a fost aceea că aceștia trebuie scoși din lume. Legile lui Frederic al II-lea ordonau moartea prin ardere pentru toți ereticii, iar biserica știa foarte bine că atunci când preda un eretic puterii civile, deși sentința sa cerea milă, va urma pedeapsa cu moartea. De fapt, după cum a arătat Vacandard, uneori, tribunalul ecleziastic a pronunțat efectiv pedeapsa cu moartea și a executat-o, iar papii și alți ecleziastici au cerut, sub pedeapsa excomunicării, tratarea sumară de către autoritățile civile a persoanelor condamnate de biserică. A se vedea Schaff: John Huss. Ar fi fost bine dacă Calvin și Beza ar fi făcut aceeași distincție între Vechiul Testament și Noul Testament pe care Huss o face în paragraful precedent. În acest caz, ei nu ar fi justificat executarea ereticilor pe baza exemplelor date în Vechiul Testament. Un pasaj puternic din tratatul lui Huss împotriva indulgențelor, Mon., I:223, spune "Mântuitorul l-a învățat pe Petru și în el pe vicarii și pontifii săi, în nevoile lor, să fugă la Dumnezeu în rugăciune și nu la bani sau la lupta fizică". Pentru o tratare mai elaborată a condamnării la moarte a ereticilor etc., vezi ad *octo Doctor* cs, Mon., 1 : 393 sqq. f 399 sqq.
9. Acest lucru este preluat din Grigore cel Mare, Migne, 76:1154.
10. *Pastor ei idolum*. La fel și Vulgata. Rev. Vs. are " păstor fără valoare".
11. Scrisorile lui Augustin [Nic. Fathers, 1:272, 324, 545].
12. *Tunsionibus*; probabil din *tundo*, a bate, a lovi. Nu găsesc acest cuvânt în DuCange.
13. Decretul lui Nicolae al II-lea din 1059, care limita alegerea papei la colegiul cardinalilor. Regula a fost anulată la scurt timp după aceea în cazul alegerii lui Grigore al VII-lea, 1073. Împăratul Henric al III-lea, la Sutri, 1046, a dictat alegerea capelanului său ca fiind Clement al II-lea. Pentru edictul lui Nicolas, Mirbt, p. nr.
14. Aici se face referire la sinodul de la Sutri, 1046, la care a fost prezent Henric al III-lea, care venise în sudul Romei pentru a scăpa biserica de scandalul de a avea trei papi contemporani și pentru a primi coroana imperială. După cum s-a spus mai înainte, Benedict al IX-lea, un tip dizolvat, a fost combătut de un antipapă, Silvestru al III-lea, ales de romani, și, dorind să se căsătorească, i-a vândut papalitatea lui Grigore al VI-lea. Toți trei au fost eliminați la Sutri și ales Clement al II-lea.

15. Martinus Polonus, d. 1278, a cărui lucrare, *de Imperatonbus et Panlificibus*, a fost una dintre cele mai apreciate cronici ale ultimului M. A. Rudolph este Radul- phus Glaber, călugăr din Cluny, pe la 1050, care a scris *Historia sui temporis*, Migne, vol. 142. Castrensis a fost Ranulph de Higden.
16. După moartea lui Zosimus, Eulalius a fost ales papă de o parte a clerului și a fost consacrat în 418. Cu o zi înainte de consacrare, Bonifaciu I a fost ales de o altă parte a clerului. Honorius l-a recunoscut pe Bonifaciu și l-a expulzat pe Eulalius, care a murit în 423, la un an după Bonifaciu, refuzând să candideze din nou pentru a fi ales în scaunul papal.
17. Symmachus, 498-514. Amândoi au fost consacrați, unul în Lateran, iar Laurentius în S. Maria Magg. Laurentius s-a supus la început și a fost numit episcop de Nocera, în Campania, dar partidul său a insistat și abia după patru ani, forțat de decretele sinoadelor și de atitudinea lui Teodoric, s-a retras definitiv din Roma.
18. Ștefan III, 768-772. Antipapa Constantin al II-lea, creatură a fratelui său, ducele Toto, a fost depus de un sinod de la Lateran, în 769, care a promulgat și o regulă împotriva alegerii laicilor în scaunul papal. Ochii lui Constantin au fost scoși, așa cum a spus Huss mai înainte.
19. Benedict al III-lea, 855-858. Anastasie s-a împotrivit predecesorului lui Benedict, Leon al IV-lea, și, primind sprijinul legaților imperiali, a intrat cu forța în Lateran și l-a făcut pe Benedict să fie smuls de pe tronul său. Clerul și poporul Romei erau împotriva lui și a fost nevoit să se retragă. Despre sfârșitul său nu există nicio relatare credibilă.
20. Leon al V-lea, 903, papă, a murit în închisoare. Christophorus a fost destituit de Leo și se pare că a fost ucis.
21. Ioan al XII-lea, unul dintre papii dizolvanți, 955-064, a fost condamnat de un sinod roman pentru sperjur, crimă, sacrilegiu și aproape orice crimă, iar locul său a fost ocupat prin alegerea lui Leon al VIII-lea, dar Ioan a fost primit din nou de poporul roman. În timp ce împăratul Otto se îndrepta spre Roma pentru a rezolva problemele, Ioan, după cum spune Huss, a fost executat în timp ce se afla în flagrant delict de adulter, un act demn de Marozia, al cărui nepot era.
22. Benedict al V-lea, 964-966. Leon al VIII-lea, la inițiativa lui Otto, a fost ales papă. După plecarea lui Otto din Roma, Ioan al XII-lea a intrat în oraș și l-a expulzat pe Leon. Ioan a murit în 964, iar romanii l-au ales pe Benedict al V-lea. Împăratul l-a dat la o parte și l-a restaurat pe Leon al VIII-lea, Benedict fiind pus sub conducerea arhiepiscopului de Hamburg și murind în Germania.
23. Cei trei papi au dispărut la Sutri, 1046.
24. Alexandru al II-lea, 1061-1073, a jignit prin faptul că a fost ales de cardinali și a intrat în papalitate fără confirmarea împăratului. Agnes, regina regentă și mama lui Henric al IV-lea, a convocat un sinod, care l-a ales pe Cadalus, de Parma, cunoscut sub numele de Honorius al II-lea. Acesta din urmă a murit în 1072.
25. Acesta este faimosul Wibert de Ravenna, Clement al III-lea, care a fost ales antipapă la cererea lui Henric al IV-lea împotriva adversarului lui Henric, Grigore al VII-lea. Wibert, "uzurpatorul sfântului scaun," a fost singurul dintre dușmanii săi pe care Grigore a refuzat să-l ierte pe patul de moarte. Henric a fost încoronat împărat de către Wibert în catedrala Sfântul Petru. Hildebrand a murit în 1085 la Salerno, nu la Beneventum.
26. Victor al III-lea, 1087, a fost papă legitim față de Wibert.
27. Anacletus al II-lea, antipapa 1130-1138, fiul unui evreu din Roma și ales de majoritatea cardinalilor. Inocențiu al II-lea, 1130-1143, ales de o minoritate a avut sprijinul lui Bernard și al împăratului. Ultimul susținător al lui Anacletus a fost Roger de Sicilia. Vezi Schaff, Ch. Hist., V, partea 1, 94 sq.
28. Albert a fost antipapă pe vremea lui Pascal al II-lea; Octavian, Victor al IV-lea, sub Alexandru al III-lea în zilele lui Barbarossa, și Guido la moartea lui Victor, 1164, ales antipapă sub numele de Pascal al III-lea.
29. La moartea lui Grigore al XI-lea, papa de la Avignon, la Roma, în 1378, Urban al VI-lea, un italian, a fost numit papă în cele mai senzaționale circumstanțe. Vezi Schaff, Ch. Hist., V, partea a, 117 sqq. Această alegere a fost urmată de alegerea de către cardinalii avignonezi a cunoscutului cardinal francez Robert de Geneva, și a urmat schisma papală, care a durat din 1378-1417, cu un papă la Roma și altul la Avignon. Conciliul de la Pisa, în 1409, a încercat să pună capăt schismei prin alegerea lui Petru Filargi, cardinal de Milano, Alexandru al V-lea, care apare în mod proeminent în istoria lui Huss. El a trăit doar un an după ce a fost ales și a fost urmat de Ioan al XXIII-lea, care a fost destituit de conciliul de la Constanța, în 1415. După ce a primit demisia lui Grigore al XII-lea, de linie romană, și l-a depus pe Benedict al XIII-lea, ultimul dintre papii de la Avignon, conciliul, în 1417, a pus capăt în cele din urmă schismei prin alegerea lui Martin al V-lea.
30. Seria Rolls, 5:130. Traducerea lui Trevisa se execută: "Dușmanul bătrân strigă openliche în ieri." Castrensis citează cuvintele lui Ieronim, așa cum au fost date de Huss, și adaugă că "atunci când Constantin a fost botezat de Silvestru, a deschis închisorile, a distrus templele idolilor, a construit biserici noi și a restaurat biserici vechi, înzestrându-le cu privilegii și imunități spirituale și a alocat o zecime din toate bunurile sale bisericilor și, la repararea Catedralei Sfântul Petru, a întors prima lopată de pământ și a cărat pe umeri zece coșuri pline de pământ", etc.

BISERICA

CAPITOLUL XVII

REZISTENȚA LUI HUSS FAȚĂ DE AUTORITATEA PAPALĂ

Mai mult, în ceea ce privește lucrul principal conform căruia ei cred că toate spusele lor sunt necesare sau adevărate, doctorii menționați mai sus stabilesc că " ascultarea este datorată scaunului apostolic și prelaților de la inferiori în toate lucrurile de orice fel, acolo unde nu este interzis purul bine sau poruncit purul rău, dar și în ceea ce este intermediar, care, având în vedere modul, locul, timpul sau persoana, poate să fie bun sau rău, în conformitate cu afirmația Mântuitorului, Mat. 23:2 : 'Tot ceea ce vă poruncesc, acestea faceți și respectați'. Și ei adaugă următoarele din Scrisoarea lui Bernard către Adam călugărul [ed. Migne, 182:95], care începe astfel: 'Dacă rămâi în iubire, legea pentru ascultare este fixată ca în pomul cunoașterii binelui și răului, care era în mijlocul paradisului'. În astfel de lucruri, cu siguranță nu este corect să ne supunem interpretarea noastră opiniei magistraților și în astfel de lucruri nici porunca, nici interdicția prelaților nu trebuie în nici un fel să fie disprețuită".

Și adaugă: "Dar unii dintre clericii din regatul Boemiei refuză să fie de acord cu aceasta, străduindu-se, atât cât stă în ei, să ducă poporul credincios la nesupunere față de prelați și la ireverență față de demnitățile papale, episcopale, sacerdotale și clericale, fără a da atenție la ceea ce spune Sfântul Augustin în cuvintele (Predica 8): 'Dacă ai postit, dacă ai făcut rugăciune zi și noapte, dacă ai stat în cenușă sau în cerșit, dacă nu ai făcut altceva decât ceea ce îți este prescris în lege și ai fost înțelept în ochii tăi și nu ai ascultat de tatăl tău - înțelegeți, nu de tatăl trupesc, ci de cel duhovnicesc - ai pierdut toate virtuțile. De aceea, ascultarea valorează mai mult decât toate celelalte virtuți morale".

Prin combinația dintre zicerile de mai sus, doctorii amestecă falsul cu adevărul, lingușirea cu frica, iar aceste trei lucruri sunt implicate în aceste cuvinte: "Anumiți clerici" - având aici în vedere partidul nostru - "refuză să fie de acord cu aceasta, străduindu-se, atât cât stă în ei, să ducă poporul credincios la neascultare". Vedeți ce minciună falsă este aceasta, prin care ei indică faptul că noi am devenit seducători ai poporului, când (1) nu este scopul părții noastre să seducă poporul de la adevărata ascultare, ci ca poporul să fie unul singur, guvernat armonios de legea lui Hristos. (2) Scopul părții noastre este ca regulile lui Antihrist să nu seducă sau să despartă poporul de Hristos, ci ca legea lui Hristos să guverneze în mod cinstit în legătură cu obiceiurile poporului, în măsura în care acestea sunt aprobate de legea lui Dumnezeu.(3) Scopul părții noastre este ca clerul să trăiască cinstit, conform doctrinei lui Isus Hristos, lăsând deoparte fastul, avariția și luxul. (4) Partea noastră dorește și propovăduiește ca biserica militantă, în diferitele ei părți pe care Dumnezeu le-a rânduit, să fie amestecată în mod cinstit, și anume, dintre preoții lui Hristos, cei care administrează legea Sa în puritate, iar din lume, nobilii care presează pentru respectarea rânduielilor lui Hristos și oamenii de rând, ambele părți slujind în conformitate cu legea lui Hristos. Prin urmare, doctorii să acorde

această nedreptate de partea noastră. Dar lingușirea pe care o arată prelaților și teama cu care ar înspăimânta partea noastră sunt implicate în cuvintele acestea: "străduindu-se să conducă poporul credincios la nesupunere față de prelați și la ireverență față de demnitățile papale, episcopale, sacerdotale și clericale".Binecuvântat să fie Hristos Isus că nu au îndrăznit să arunce asupra noastră calomnia de neascultare față de Isus Hristos - sau poate că au uitat să facă acest lucru, căci a-I sluji înseamnă a domni, iar ascultarea adusă Lui este atât de folositoare, încât nu este de nici un folos să ascultăm de cineva decât în măsura în care această ascultare este față de Dumnezeul nostru.

De aceea, în ceea ce privește acea afirmație a doctorilor, "că ascultarea este datorată scaunului apostolic al bisericii romane și prelaților de către inferiori în toate lucrurile", etc. [procedăm după cum urmează]:

În ceea ce privește ascultarea, trebuie spus acest lucru: Este de remarcat că ascultarea trebuie înțeleasă mai întâi prin analogie sau într-un sens foarte general, așa cum este loialitatea oricărui lucru creat, oricare ar fi el, față de voința divină, căreia toate lucrurile create se supun, fără rezistență - *repugnantia* - așa cum o piatră se supune căzând sau tinzând în jos, sau focul răsărind și soarele luminând, și tot așa în ceea ce privește toate celelalte lucruri create. Altfel, ascultarea se face cu împotrivire, ca diavolul sau ca un om blestemat care se supune suferind pentru că trebuie. Și în acest fel vorbesc sfinții când spun că toate lucrurile se supun Creatorului lor, iar numai omul, păcătosul, nu se supune, adică păcătosul nu se supune stăpânirii Creatorului fără rezistență din partea voinței sale. Dar ascultarea, în măsura în care este un act de virtute sau este virtute, este descrisă astfel de unii, și anume, ascultarea este supunerea propriei noastre voințe față de voința și judecata unui superior în lucruri legitime și cinstite - sau ascultarea este dispoziția de a urma în mod voluntar porunca unui superior în lucruri legitime și cinstite.

Primul tip se manifestă în acte, al doilea în dispoziție. Iar din aceste definiții rezultă că nu există ascultare în cazul lucrurilor ilicite. Și astfel, ascultarea este corelată cu ceea ce este bun, iar nesupunerea cu ceea ce este rău. Dar prima definiție mi se pare că lipsește în aceasta, că ascultarea este un lucru mai general decât supunerea, deoarece ascultarea devine în Dumnezeu, iar supunerea nu, căci Dumnezeu a ascultat de glasul unui om, căci se spune, în Iosua 10:14: "Nu a fost o zi ca aceasta nici înainte, nici după aceea, când Dumnezeu a ascultat de glasul unui om și a luptat pentru Israel". Cu toate acestea, Dumnezeu, Treimea, nu era supus omului, sau sub un om ca un mai mic față de un mai mare. De asemenea, nici toată supunerea nu este supusă voinței unui superior, căci Hristos a fost supus părinților săi, Luca 2:51. Și este cert că, așa cum între alții născuți din femei nu s-a ivit unul mai mare decât Ioan Botezătorul, tot așa Hristos a fost infinit mai mare decât Iosif sau Maria.

Prin urmare, întrucât Hristos nu a făcut nimic altceva decât ceea ce ar fi trebuit să facă, este evident că cel mai mare ar trebui să se supună celui mai mic, adică să i

se subordoneze; pentru că tot ceea ce învață izvorul religiei, ca fiind cel mai important dintre toate, trebuie să fie respectat. Prin urmare, Hristos, care era de o natură dublă, a fost ascultător într-un dublu sens, căci (1) a ascultat de Dumnezeu, Tatăl său, în toate lucrurile, ca fiind din partea umanității sale mai mic decât Tatăl, căci el însuși a spus "Tatăl este mai mare decât mine", Ioan 14:28. Și (2) a fost ascultător față de părinții săi, ca și față de cei mai mici. Și a fost ascultător și față de alții și a îndurat de bunăvoie în mâinile lor, și este ascultător față de creștinii adevărați și sfinți, suplinindu-le nevoile și împlinindu-le dorințele.Și este clar că nu rezultă concluzia: pentru că unul se supune altuia, deci este mai puțin decât celălalt. În mod similar, nu rezultă că, deoarece unul îl slujește pe altul, prin urmare este mai puțin decât celălalt. Căci Hristos a ascultat de un alt om și i-a slujit, de aceea a spus: Isaia 43:24: "M-ai făcut să slujesc în păcatele tale, m-ai pus să muncesc în nelegiuirile tale. Eu sunt Cel ce șterg fărădelegile tale pentru Mine și nu-mi voi aduce aminte de păcatele tale. Adu-ți aminte de mine, ca să fim judecați împreună." De asemenea, a mai spus: "Fiul Omului nu a venit să i se slujească, ci să slujească", Matei 20:28. Iar apostolul vorbea despre El când a spus : "Hristos S-a deșertat pe Sine însuși, luând chip de rob", Fil. 2:7. Și se mai spune: Ioan 13:4: "S-a încins cu un ștergar, a turnat apă într-un lighean și a spălat picioarele ucenicilor Săi".Prin urmare, el nu este un episcop fals, ci unul adevărat, un slujitor al slujitorilor lui Dumnezeu(1), nu doar un episcop roman, ci, în general, este episcopul tuturor bisericilor. El însuși este episcop de Praga. Dar, așa cum este slujitor sau conducător nu prin constrângerea legii civile, pentru că nu i se potrivea o viață în care activitățile sunt mișcate de constrângere, tot așa este episcop al sufletelor, nu al bogățiilor sau posesiunilor seculare, pentru că el, ca episcop, smerit și blând, a încălecat mânzul unei măgărițe, așa cum este atestat de Zah. 9:9.Și a zis: "Vulpile au vizuini și păsările cerului au cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-Și pună capul", Mt. 8, 20. De ce a fost aceasta? Apostolul dă motivul când spune: "Cunoașteți harul Domnului nostru Isus Hristos, care (2) pentru noi s-a făcut sărac, ca noi, prin sărăcia Lui, să ne îmbogățim", 2 Cor. 8:9 .

A doua definiție a ascultării este de asemenea defectuoasă, după cum se vede din cele spuse anterior, deoarece afirmă că ascultarea este dispoziția de a urma comanda unui superior. Căci orice ascultare nu este în raport cu un superior căruia i se face ascultarea, sau în raport cu o poruncă. Căci uneori ascultarea este în raport cu un inferior, așa cum s-a spus deja. Iar ascultarea este legată și de sfat, ca atunci când un om ascultă de îndrumările lui Dumnezeu, pe care nu este obligat să le audă sub nicio formă sub pedeapsa păcatului de moarte. Ascultarea este legată și de rugăminți, ca atunci când Dumnezeu s-a supus la rugămintea lui Iosua, poruncind ca soarele să stea nemișcat deasupra Gabaonului și să nu fie mișcat spre apus. De aceea, Ieronim, Ep. 113, spune : "Dumnezeu pare uneori să se supună rugăciunilor sfinților".Și este clar că ascultarea este uneori o împlinire a unei porunci, alteori a unui sfat, iar alteori a unei rugăminți, care nu este nici o poruncă, nici un sfat. Iar uneori este rezultatul unei convingeri, așa cum l-a convins diavolul pe Hristos, Mat. 4:5, să meargă cu el în cetatea sfântă și pe un munte foarte înalt, iar Hristos, într-un

mod foarte virtuos, a consimțit la aceasta și a împlinit voința diavolului. Așadar, având în vedere această distincție, trebuie spus că a asculta înseamnă a împlini cu adevărat voința altuia și, din acest motiv, ascultarea implică întotdeauna relația unuia cu altul. Dar nu este cazul altor virtuți, cum ar fi, de exemplu, continența și cumpătarea.

Din aceste lucruri reiese că ascultarea, ca și smerenia, este de trei feluri: - de la cel mai mare la cel mai mic - care este cea mai înaltă formă de ascultare; - de la un egal la un egal - care este forma intermediară; - și de la cel mai mic la cel mai mare - care este forma cea mai joasă. Pentru ultima se aplică prima definiție a ascultării - și anume, că ascultarea este supunerea voinței proprii față de voința unui superior în lucrurile legitime și corecte. Și ea poate fi definită astfel: ascultarea este un act de voință al unei creaturi raționale în virtutea căruia se supune în mod voluntar și inteligent superiorului său: și o astfel de ascultare este legată de ceea ce este bun, așa cum nesupunerea este legată de ceea ce este rău. În ambele cazuri, însă, ea se referă la creatura rațională și la supunerea sa. Și în al doilea rând, se referă în mod fundamental la activitatea, suferința, tăcerea sau orice altă activitate de acest fel la care se referă porunca.

Prin urmare, așa cum tot păcatul este neascultare și cum neascultarea este legată de păcat, și cum orice om bun ascultă de Dumnezeu, tot așa orice păcătos este neascultător. Dar ascultarea poate fi în înțelegere și în voință - în înțelegere, care discerne că ascultarea trebuie să fie făcută în cazuri date; și în voință, care dă consimțământul celui care poruncește. Dar rezultatele ei se manifestă în anumite puteri interioare și într-un efect exterior. Și, pentru că în Scriptură se găsește ascultarea bună și neascultarea rea, este clar care este binele; iar despre rău i s-a spus lui Adam, Gen. 3:17: "Pentru că ai ascultat de glasul soției tale mai degrabă decât de glasul meu, blestemat este pământul din pricina ta". Se mai spune: "Pentru ce încălcați și voi poruncile lui Dumnezeu, din pricina tradițiilor voastre?", Mt. 15:3, și: "Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai degrabă decât de oameni", Fapte 5:29.

Prin urmare, ori de câte ori ascultarea este făcută de om mai degrabă decât de Dumnezeu, așa cum Adam a ascultat de Eva, atunci este întotdeauna o ascultare rea, astfel încât oricine ascultă rău este neascultător față de Dumnezeu; și așa se face că același om poate fi ascultător și neascultător, cu privire la diferite persoane care poruncesc sau la diferite porunci. Și nu rezultă că, deoarece un om iubit (3) este neascultător, prin urmare nu este ascultător, ci rezultă că omul nu este ascultător față de cel de care este neascultător sau față de ale cărui porunci este indisciplinat. Și este clar că a asculta în frăția [comunitatea religioasă] proprie înseamnă a împlini voința celui care dă poruncile, și este bine, ca atunci când un om sau un spirit creat care trăiește în har împlinește voința legală a celui care dă poruncile. Dar a asculta este rău atunci când fie trăind în păcat se împlinește voința unui superior în ceea ce privește o poruncă dată, ca atunci când cineva care trăiește în lux, postește din respect pentru poruncă; fie, în al doilea rând, când se împlinește o poruncă rea împotriva lui Dumnezeu. Având în vedere aceste lucruri, este clar că

este imposibil ca o creatură rațională să fie virtuoasă din punct de vedere moral dacă nu este ascultătoare față de Dumnezeul său.Și astfel trebuie să se știe că, potrivit Sfântului Toma [de Aquino] 2:104, art. 5 [ed. Migne, 3:798],(4) ascultarea este triplă, și anume, suficientă, perfectă și nemăsurată. Ascultarea suficientă este cea care se supune numai în acele lucruri în care obligația este de drept natural și nu depășește limitele propriei sale stațiuni. Este o ascultare suficientă cea prin care oricine se supune în acele lucruri la care este obligat în mod expres, iar exemple în acest sens există în Sfânta Scriptură. Căci copiii sunt obligați să se supună părinților lor, după cum spune apostolul: "Copii, ascultați de părinții voștri în toate lucrurile", Col. 3:20. Acest lucru trebuie înțeles ca aplicându-se numai la acele lucruri care privesc cursul exterior al vieții și grija casei, după cum spune Toma. În mod similar, servitorii sunt obligați să se supună stăpânilor lor: "Ascultați de stăpânii voștri după trup în toate lucrurile", Col. 3:22, și: " Slujitori, supuneți-vă stăpânilor voștri cu toată frica, nu numai celor buni și blânzi, ci și celor nechibzuiți", 1 Petru 2:18.Aceste texte trebuie înțelese numai în ceea ce privește lucrurile care se aplică actelor servile care pot fi efectuate în mod legal, așa cum spune și Toma. Soțiile sunt ținute să se supună soților lor, conform cuvintelor apostolului, ca mai sus, dar și ale lui Petru [I Petru 3:1]: "Soțiilor, supuneți-vă soților voștri în Domnul". Acest lucru trebuie înțeles doar în ceea ce privește lucrurile care țin de comportamentul marital extern, în măsura în care acest comportament este legal.

În mod similar, toți creștinii sunt obligați să se supună puterii seculare, fiecare în rangul său, așa cum spune apostolul, Tit 3:1: "Puneți-le în vedere să fie supuși conducătorilor și puterilor" și, Romani 13:1: "Fiecare suflet să fie supus puterilor superioare". Aici apostolul dovedește că fiecare om este dator să se supună superiorilor săi, atât în afacerile profane, cât și în cele spirituale, pentru că robii lui Dumnezeu sunt rânduiți, cei buni să fie îndrumați, curățați și lăudați, iar cei răi să fie corectați, pedepsiți și supuși la mânie, pentru că nu există putere decât de la Dumnezeu, iar cel care se împotrivește puterii se împotrivește rânduielii lui Dumnezeu. Cu aceasta este de acord Toma, 2:14, art. 6 [ed. lui Migne, 3:798]. Și toată această supunere sau ascultare este înțeleasă între acele rânduri asupra cărora superiorii au autoritate legală și în acele cazuri când ei poruncesc porunci drepte și nu altfel.*Glossa ordinaria* este, de asemenea, de acord în comentariul său asupra cuvintelor: "puterile care sunt rânduite de Dumnezeu" [Romani 13:1]. Stăpânul sentințelor este de acord și el, 2:44 [ed. Migne, p. 246].

Ascultarea perfectă este cea prin care cel care se supune își pune toată voința sa de voie și de nevoie - *velle et nolle* - în voința prelatului său, pentru a face faptele comandate, atâta timp cât porunca nu contrazice voința divină sau bunele moravuri sau necesitățile vieții și atâta timp cât nu intră în conflict cu poruncile și sfaturile Domnului Isus Hristos. Și pentru că ascultarea aparține poruncilor și sfaturilor, trebuie să se observe diferența dintre o poruncă și un sfat evanghelic, în măsura în care acestea pot fi distinse ca fiind opuse. (5)

BISERICA

Un precept sau o poruncă este o învățătură generală a lui Dumnezeu, care îl obligă pe fiecare om sub pedeapsa păcatului de moarte - și anume, în cazurile în care acesta s-a îndepărtat de poruncă. Prin urmare, sfinții care pentru o perioadă din viața lor au trăit în ipocrizie au păcătuit de moarte pentru acea perioadă. La fel și damnații, prin trăirea falsă persistentă, păcătuiesc în mod persistent în iad.

Un sfat este o învățătură specială a lui Dumnezeu, care obligă numai sub pedeapsa păcatului venial și pentru perioada acestei vieți. Și astfel doctorii spun că preceptele sunt pentru cei imperfecți, obligându-i pentru că sunt slujitori. Dar sfaturile axe pentru cei desăvârșiți, care obligă mai presus de ceea ce cere în mod obișnuit rațiunea și pretutindeni și întotdeauna sub pedeapsa păcatului de moarte. Iar pentru ca să se ferească de prilejul păcatului, îndrumările îi sfătuiesc ca pe niște prieteni. Prin urmare, dacă un sfânt ar face dintr-un sfat divin un prilej de cădere de la înălțimea lui în păcat de moarte - aceasta ar fi prin încălcarea primei porunci și nu prin refuzul de a asculta sfatul divin. Dar în țara cerească, unde pericolul și prilejul păcatului nu există, nu se vorbește despre sfat în acest fel. Pentru că în țara cerească nu există sărăcie voluntară și nici nu există vreo aromă de indigență. Acest lucru l-a dat Hristos când a spus, Matei 19:21: "Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te și vinde tot (6) ceea ce ai".

A doua ascultare este prin supunerea cooperantă față de un superior, despre care se spune: "Dacă vrea cineva să vină după mine, să se lepede de sine", Luca 9:23, așa cum face ucenicul iubit. Iar în ceruri nu există nici o luptă împotriva castității, despre care se spune : "Sunt eunuci care s-au făcut eunuci pentru împărăția cerurilor", Matei 19:12. Nici nu se găsește acolo vreo răzbunare împotriva potrivnicilor, despre care se spune: : "Faceți bine celor ce vă urăsc pe voi", Matei 5:44. Nu se găsește acolo nici răbdarea răbdătoare a celor care lovesc cu violență, despre care se spune: "Oricine te va lovi pe obrazul drept, întoarce-i și celălalt obraz", Matei 5:39. Nu există acolo nici fapte de milostenie supraevaluate, despre care se spune: "Dă oricui îți cere", Luca 6:30;nici vreo abținere de la cuvinte și jurăminte, despre care este scris:"Pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor spune oamenii, vor da socoteală în ziua judecății", Matei 12:36, și: "Eu vă spun vouă: nu jurați deloc", Matei 5:33.Nici nu va fi lăsat prilejul de a comite păcatul, despre care se spune: "Dacă ochiul tău te face să te poticnești, sau piciorul, sau mâna, smulge-l, taie-l și aruncă-l de la tine", Matei 5:29. Nici nu va exista vreo ușurare a activității, ca nu cumva, prin defectul scopului curat, să cădem în ipocrizie, despre care se spune: "Nu este vorba de un păcat: "Luați seama să nu faceți milostenia voastră ca să fiți văzuți de oameni," Mat. 6:1. Nu va exista nici un exemplu de conformare a faptelor cu cuvintele, așa cum a vorbit Hristos: "Fariseii spun și nu fac", Mat. 23:3. Și astfel l-a sfătuit pe ipocrit să "arunce mai întâi bârna din ochiul său", Luca 6:42.Nici nu va fi acolo grija acestei lumi, care sufocă Cuvântul, despre care se spune: "Nu vă îngrijorați, spunând ce vom mânca" etc., Matei 6:31. Nici nu va fi acolo vreo mustrare a fratelui, despre care se spune: "Dacă fratele tău a păcătuit împotriva ta, du-te și-l mustră între tine și el singur", Mat. 18:15. Toate aceste douăsprezece

sfaturi, în forma lor primară, nu vor considera necesar să le pună în practică, dar le vor respecta într-un sens și într-o formă secundară, ca porunci veșnice, care sunt salutare pe calea spre viață.

Și ar vrea clerul, și mai ales religioșii care prețuiesc sfaturile oamenilor, și toți ceilalți care depind de sfaturile omenești să asculte aceste sfaturi ale medicului ceresc, căci fără îndoială că sunt conservatoare împotriva păcatelor posibile, purgative pentru păcatele deja comise și conservatoare pentru sănătatea deja obținută. Prin urmare, toți pelerinii sunt obligați să țină aceste sfaturi sau unele dintre ele, după cum cere ocazia, sub pedeapsa păcatului venial. Și pentru a pronunța o hotărâre în aceste cazuri, cel mai bun judecător va fi precaut cu privire la el însuși atunci când veghează ca să nu cadă în păcat prin nerespectarea unuia dintre aceste douăsprezece - să nu acționeze repede, ca nu cumva să disprețuiască un sfat divin.

Și trebuie remarcat faptul că cel de-al doisprezecelea sfat, și anume mustrarea unui frate, uneori este un sfat atunci când se referă la greșeli venale, iar alteori o poruncă atunci când se raportează la păcatele de moarte. Iar acest al doilea fel de mustrare aparține fiecăruia să o exercite și este întotdeauna obligatorie, dar nu în toate ocaziile, căci, în ceea ce privește locul și timpul, mustrarea trebuie făcută atunci când pare că poate fi de folos.

Până aici trebuie remarcat faptul că ascultarea umană este triplă - spirituală, seculară și ecleziastică - spirituală, care se datorează pur și simplu legii lui Dumnezeu, și sub acest tip de ascultare au trăit Hristos și apostolii și ar trebui să trăiască fiecare creștin. Ascultarea seculară este ascultarea în conformitate cu codul secular. Ascultarea ecleziastică este ascultarea conform regulamentelor preoților din biserică, în afara autorității exprese a Scripturii. Primul tip de ascultare exclude întotdeauna ceea ce este de la sine rău, atât din partea celui care dă porunca, cât și din partea celui care ascultă. Căci cel care poruncește conform legii lui Dumnezeu și cel care ascultă acționează corect, iar despre amândoi se spune: "Să faci tot ceea ce te vor învăța preoții leviți, conform cu tot ceea ce i-am învățat eu", Deut. 29 [Deut. 24:8].

Aici se afirmă că cel care ordonă trebuie să poruncească doar lucruri în acord cu legea, iar cel care se supune trebuie să se supună în aceeași măsură și să nu acționeze niciodată împotriva voinței lui Dumnezeu Atotputernic. Cu privire la aceasta i-am citat în alt loc pe Augustin, Grigore, Ieronim, Chrysostom, Isidor, Bernard și Bede, precum și Scriptura și canoanele. Pe acestea, de dragul scurtimii, le voi trece. Să se dea doar cuvântul lui Isidor, 11:3 [Friedberg, 1:672]: "Cel care prezidează, dacă poruncește ceva sau spune ceva altfel decât în conformitate cu voia lui Dumnezeu sau cu ceea ce este clar poruncit în Sfânta Scriptură, el va fi considerat ca un martor fals al lui Dumnezeu sau ca săvârșind un sacrilegiu".

BISERICA

NOTE

1. Un titlu folosit de Grigore cel Mare în scrisorile sale și comun în timpul lui Huss; bula lui Bonifaciu, *Unam sanctam*, se deschide în acest fel: "Bonifaciu, episcop, slujitorul slujitorilor lui Dumnezeu."
2. *Qui*. Vulgata: *quoniam*, pentru că.
3. "Omul iubit", literal, *Sortes*, o abreviere pentru Socrate și un termen general comun la scriitorii din Evul Mediu pentru o persoană dragă nouă. Huss îl folosește în lucrarea sa de *Corpore*, Flajshans, ed., p. 22, și foarte frecvent în Com. său despre Sentințele Lombardului. "Această specie umană este Sortes [Socrate], acest Platon", p. 47. " Sortes și Platon sunt unul și același lucru, *res* - și deci nu diferă cu adevărat - *realiter* -", p. 54. " Trupul lui Hristos nu se află în sacrament așa cum Sortes se află într-un loc definit și numai într-un singur loc și la un moment dat", p. 566 etc.
4. Distincția este preluată din Th. Aquino. Huss redă în limbajul său propriu esența tratamentului lui Toma.
5. Huss face distincția între mandatele Scripturii - *pracepta* - cum ar fi îndatoririle impuse de cele zece porunci și sfaturile evanghelice sau sfaturile de perfecțiune, *evangelica consilia*. El o reia în Com. său despre lombard, pp. 482, 488 sqq. Sfaturile sunt sărăcia voluntară, castitatea voluntară și ascultarea absolută față de superiorul ecleziastic pământesc, ca și față de un abate sau de un episcop. Origen a făcut această distincție în secolul al III-lea și a întemeiat-o pe două tipuri de moralitate. Mandatele sunt pentru toți creștinii și trebuie respectate pentru mântuire; sfaturile de desăvârșire pentru creștinii superiori sau sfinți. Prin respectarea sfaturilor de desăvârșire se asigură un grad mai mare de merit și un loc mai înalt în rai. 1 Cor. 7:25 și cuvintele lui Hristos către omul bogat sunt luate pentru a justifica această distincție. Reformatorii protestanți au dat-o la o parte ca fiind nescripturală și tinzând să îi plaseze pe cei care fac cele trei voturi deasupra tuturor muritorilor obișnuiți care îl urmează pe Hristos în activitățile obișnuite ale vieții de zi cu zi. Toma de Aquino o expune pe larg, Summa, 1:2 sqq. t zo8 sqq. [ed. Migne, 2:894 sqq.].
6. *Omnia* nu este dată în Vulgata.

BISERICA

CAPITOLUL XVIII

SCAUNUL APOSTOLIC, SAU CATHEDRA PETRI

Acum că au fost făcute anumite afirmații despre ascultare, vreau să revin la afirmația doctorilor, din care reiese că "ascultarea trebuie să fie făcută de către inferiori față de scaunul apostolic (1) al bisericii romane și față de prelați în toate lucrurile de orice fel, unde ceea ce este pur bun nu este interzis și ceea ce nu este pur rău este poruncit, dar și în ceea ce este intermediar" etc.

Și aici trebuie să luăm în considerare scaunul apostolic, despre care mulți, și mai ales canoniștii, pretind multe lucruri, care, totuși, nu știu ce este scaunul apostolic. Căci unii cred că este într-adevăr un scaun de lemn sau de piatră în care papa obișnuiește să stea trupește. Alții cred că este curia romană; alții că este scaunul Sfântului Petru, în care acesta a șezut trupește; alții că este Roma; alții că este puterea papei; alții că este biserica sau bazilica Sfântului Petru. Dar este de remarcat că apostolic este derivat din apostol, iar apostol înseamnă trimis de Dumnezeu. Mântuitorul, pe care l-a trimis Dumnezeu, a spus, Ioan 3:34: "Eu vorbesc cuvintele lui Dumnezeu". De aceea, El a mai spus ucenicilor Săi că " după cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimit și Eu pe voi", Ioan 20:21 - și anume, pentru a da mărturie despre adevăr, pentru a propovădui cuvântul mântuirii și, prin viață și învățătură, pentru a arăta oamenilor calea binecuvântării.

Așadar, orice preot care nu urmărește propria glorie, ci cinstea lui Dumnezeu, prosperitatea bisericii și mântuirea poporului, care face voia lui Dumnezeu și descoperă vicleniile lui Antihrist, propovăduind legea lui Hristos - are semnele care arată că Dumnezeu l-a trimis.

În ceea ce privește "gloria", Hristos a spus: "Nu primesc slavă de la oameni", Ioan 5:41, și "Nu caut slava Mea", Ioan 8:50. În ceea ce privește al doilea lucru, El a spus: "Am venit în numele Tatălui Meu și nu M-ați primit. Dacă ar veni altul în numele Său, pe acela îl veți primi", Ioan 5:43. În ceea ce privește cel de-al treilea lucru, Hristos a spus: "M-am coborât din cer nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui care M-a trimis", Ioan 6:38. Hristos a procedat astfel pentru că a urmărit prosperitatea bisericii și mântuirea oamenilor. În ceea ce privește al patrulea lucru, El a spus: "Lumea Mă urăște, pentru că mărturisesc despre ea că faptele ei sunt rele", Ioan 7:7. Și, în sfârșit, Hristos arată că a fost trimis de Dumnezeu pentru a face faptele Tatălui: "Dacă nu fac faptele Tatălui Meu, să nu Mă credeți; dar dacă le fac, chiar dacă nu Mă credeți pe Mine, credeți faptele", Ioan 10:37.

Și este limpede că purtarea dreaptă a unui preot și lucrarea lui rodnică în Cuvântul lui Hristos arată poporului că este trimis de Dumnezeu, pentru că face lucrările Tatălui. Nici nu trebuie să fie un om papă, episcop, preot sau diacon dacă nu este trimis astfel de Dumnezeu, și de aceea apostolul spune: "Cum vor propovădui dacă nu vor fi trimiși?". Romani 10:15. De aceea, Sfântul Augustin, în

Quastiones Orosii, 65, răspunde astfel la întrebarea lui Orosius cum putem ști cine sunt trimiși de Dumnezeu: "Recunoașteți-l ca trimis de Dumnezeu pe cel pe care nu lauda câtorva oameni sau mai degrabă lingușirea lor l-a ales, ci pe cel pe care cea mai bună viață, cele mai bune moravuri și examenul l-au aprobat la judecata preoților apostolici sau a întregului popor - omul care nu tânjește după preeminență, care nu dă bani ca preț al onoarei episcopale.Căci cel care se grăbește să-și asigure preeminența, așa cum se exprimă cu finețe unul dintre Părinți: "Să știe că nu-i este de folos să fie episcop cel care dorește preeminența"." Așa de mult Augustin.

Înțelegând prin consens general ce este un apostol, putem înțelege ce înseamnă "apostolic". Căci apostolic înseamnă a păstra calea unui apostol. Așa cum, prin urmare, un creștin adevărat este cel care îl urmează pe Hristos în viața sa, tot așa un om cu adevărat apostolic este preotul care urmează învățătura apostolilor, trăind viața unui apostol și învățând învățătura lui. Prin urmare, orice papă trebuie numit apostolic în măsura în care învață doctrina apostolilor și îi urmează în fapte. Dar, dacă el pune deoparte învățătura apostolilor, învățând prin cuvânt sau prin fapte ceea ce este contrar, atunci el este numit în mod corespunzător pseudo-apostolic sau apostat.De aici *Dist 97* [79:9, Friedberg, 1:278]: Dacă cineva va fi întronizat în scaunul papal pe seama banilor sau a favorurilor umane sau cu ajutorul unei revolte populare sau militare, fără o alegere armonioasă și canonică, el nu trebuie considerat apostolic, ci apostat. De vreme ce, prin urmare, eroarea este mai mare într-o alegere activă, când cei care aleg sunt forțați de diavol să aleagă un individ pe care Dumnezeu îl condamnă - lucru evident sigur din faptele sale și din neglijența sa față de oficiul spiritual, că el este în dezacord cu viața apostolilor - cu atât mai mult rezultă că un astfel de individ trebuie considerat nu apostolic, ci apostat.

Prin urmare, având în vedere aceste afirmații, scaunul apostolic poate fi numit viața preotului care menține în mod eficient viața de apostol, așa cum scaunul unui apostol este viața unui apostol. De aceea, *Chrysostom, Horn. 25*, spune [Nic. Fathers, 10:395]: "Acea virtute a oricărui apostol prin care el poate să fi fost mai desăvârșit decât ceilalți, acela este scaunul său. Dar toate virtuțile lui Hristos împreună sunt, ca să zicem așa, un singur scaun, pentru că El a fost la fel de desăvârșit în toate virtuțile, și numai El". Vedeți cât de bine percepe acest sfânt că viața individuală a fiecăruia dintre apostolii lui Hristos este scaunul său în care se odihnește datorită meritelor sale și pentru care stă acum în slava lui Isus Hristos, așa cum se spune : " Și voi veți sta pe douăsprezece scaune", Mat. 19:28.Aici Augustin înțelege prin scaune locașul apostolilor și al tuturor sfinților prelați predestinați care, întrucât este în binecuvântare, nu poate înceta să fie sau să sufere distrugere din partea tiranilor. Dar cei doisprezece - *duodenarius* - care este numărul întreg, nu îi indică pe acei doisprezece apostoli om cu om, pentru că Iscarioteanul domnea în acea vreme, iar Pavel încă nu făcuse parte din acest număr.

Dar scaunul maiestății lui Hristos trebuie înțeles ca fiind locația împărăției veșnice, de unde nimeni nu poate fi îndepărtat. Iar acel scaun al lui Hristos este scaunul său intrinsec, dar scaunul său extern în care se odihnește, locuiește și rezidă prin har sunt toți sfinții, așa cum, pe de altă parte, scaunele lui Satana în care se odihnește, locuiește și rezidă elîi reprezintă petoți cei răi. De aceea se spune: "Îngerului care este în biserica din Pergam scrie-i: "Unul asemenea Fiului Omului, care are o sabie ascuțită cu două tăișuri, spune: Știu unde locuiești, și anume unde este scaunul lui Satana", Apoc. 2:12, 13. Aici Glossa spune: "Înțelegeți, aceasta înseamnă locurile unde se odihnește Satana". Și: "Tu ții cu tărie numele Meu și nu ai negat credința Mea [chiar și în zilele lui Antipa, care a fost ucis] printre voi, acolo unde locuiește Satana".Dar în ceea ce privește propunerea principală, scaunul apostolic este același lucru cu catedra - scaunul - lui Moise, despre care Mântuitorul a spus: "Cărturarii și fariseii stau în catedra lui Moise", Matei 23:2. Dar catedra lui Moise nu era a lui Moise și nici un scaun vechi de piatră sau de lemn pe care acesta stătea ca judecător. Nu este nici sinagoga, ci acea catedră reprezintă autoritatea de a învăța și de a judeca poporul. Și acest lucru este arătat de cuvintele lui Hristos, când a spus: "în catedra lui Moise". Și urmează cuvintele: "Tot ceea ce spun", adică învață prin autoritatea și doctrina lui Moise, "aceia fac". Așadar, catedra apostolică este autoritatea de a învăța și de a judeca după legea lui Hristos, pe care au învățat-o apostolii și în care trebuie să stea oameni înțelepți și temători de Domnul, oameni în care este adevărul și care urăsc lăcomia.Căci așa spune Ex. 18:15: "Și Moise a zis socrului său, Ietro: "Poporul vine la mine căutând sentința lui Dumnezeu și, când se întâmplă vreun act de falsă înțelegere, vine la mine ca să judec între ei și să le arăt statutele lui Dumnezeu și legile Lui"." Aici se înțelege autoritatea de a pronunța judecata și de a învăța legile lui Dumnezeu. Și Ietro i-a spus lui Moise: "Pregătește din tot poporul oameni capabili, care să se teamă de Dumnezeu, în care să fie adevărul și care să urască lăcomia, și Moise a făcut așa". În acest loc, Lira spune: "Capabil să judece datorită înțelepciunii și experienței. Din acest motiv, o altă traducere are "înțelept", unde avem "oameni capabili, care se tem de Dumnezeu" mai mult decât oameni "în care este adevărul", adică adevărul vieții, al doctrinei și al dreptății, și oameni "care urăsc lăcomia", pentru că oamenii lacomi sunt ușor de îndepărtat de la dreptate prin daruri"." Atât de mult Lira.

De-ar fi avut catedra asta acum asemenea oameni. Și unde pot fi găsiți? Cu siguranță în curia romană, unde ei prezidează catedra Sfântului Petru, adică stau în autoritatea apostolilor, care este autoritatea de a pronunța judecata în lucrurile spirituale și de a învăța legea Domnului Isus Hristos, cu condiția ca lăcomia, nedreptatea și mândria să fie ținute departe și să înflorească viața sfântă. Însuși Mântuitorul a mărturisit, spunând: "Cărturarii și fariseii stau în catedra lui Moise. De aceea, toate câte vă poruncesc ei, acestea să le faceți și să le păziți, dar nu faceți după faptele lor, căci ei spun și nu fac", Matei 23:2, 3. Aici se face referire cu siguranță la o viață lipsită de faptele legii. Căci "ei leagă poveri grele și greu de purtat și le pun pe umerii oamenilor". Cu siguranță că aici se face referire la doctrina nerezonabilă și la nedreptate. "Dar ei înșiși nu le vor mișca cu degetul".Cu

siguranță o viață ușoară! "Toate faptele lor le fac ca să fie văzuți de oameni" - cu siguranță slavă deșartă ! "Căci ei își fac largi filacteriile lor" în bule răspândite în toată lumea, ca și cum ar fi preeminenți în respectarea legii lui Dumnezeu. Iată ipocrizia. Ei își lărgesc franjurile cu care își acoperă fundurile. (2) Ei iubesc locurile de frunte la sărbători, căutând plăcerea și cinstea oamenilor, și "catedrele - scaunele - de frunte în sinagogi", adică acumulările de trăiri bisericești, căci acesta vrea să fie cardinal, acesta patriarh, acesta arhiepiscop. "Și iubesc salutul în piețe", cu plecăciuni - adică în public - "și să fie numiți de oameni: Rabin" [Matei 23:4 sqq.] }, adică Stăpânul nostru, și să conducă întreaga biserică a lui Hristos.

De aceea, ei numesc curia romană stăpâna și învățătoarea bisericilor. Și acordând această posibilitate, aceste persoane sunt scaune nu ale lui Hristos, ci ale Satanei, așezate în vederea propriei lor vieți în catedra pestilenței. Iar despre aceasta psalmistul, vorbind despre Hristos, a spus: "Ferice de omul care nu umblă în sfatul celor nelegiuiți, nici nu stă în calea păcătoșilor, nici nu șade în catedra pestilențialității", Psalmul 1:1. Aici Augustin spune [Com. an Psalmi, Nic. Părinți, 8:1]: "Acest lucru trebuie înțeles despre Domnul nostru Iisus Hristos, Domnul-om, care nu stă în catedra pestilențialității. El nu a dorit o împărăție pământească cu mândria ei, care este înțeleasă pe bună dreptate ca fiind catedra ciumei, pentru că nu există aproape nimeni care să nu aibă dragoste de stăpânire și să nu tânjească după glorie. Ciuma este o boală larg răspândită și care îi cuprinde pe toți sau aproape toți oamenii.Cu toate acestea, catedra reprezintă mai mult decât atât o doctrină pernicioasă ale cărei cuvinte acționează ca un cancer." Cam așa și Augustin, care numește catedra pestilențială pofta de stăpânire și doctrina pernicioasă, catedră în care stau bătrânii bisericii, dorind să exercite o stăpânire seculară și învățându-i pe oameni să păzească doctrinele lor cu mai multă grijă decât poruncile lui Dumnezeu.

În catedră, însă, adică în autoritatea și în învățătura legii, stă cu adevărat cel care învață legea și păzește poruncile legii. De aceea Augustin spune despre Psalmul 1:3: 'Și desfătarea lui este în legea Domnului'. Una este să fii în lege și alta este să fii sub lege; cel care este în lege acționează și face conform legii; cel care este sub lege este acționat conform legii". Vedeți cât de clară este expunerea acestui om sfânt. Așadar, cine "face și învață, acela va fi mare în împărăția cerurilor", spune Mântuitorul, Matei 5, 19. De aceea, în catedra lui Moise sau a lui Petru stă cu adevărat cel care trăiește bine și învață corect în autoritatea Scripturii, care nu adaugă nimic străin de lege și nu caută câștig sau profit din catedră.

Pe de altă parte, stă bolnav în catedră cel care fie învață rău, fie trăiește rău, fie învață lucruri bune și trăiește rău, fie nu învață lucruri bune și nici nu trăiește bine. Și așa, din păcate, sunt mulți care caută lucrurile care le sunt proprii și nu lucrurile lui Iisus Hristos. Despre aceștia Mântuitorul nostru a spus: "Cărturarii și fariseii stau în catedra lui Moise, căci ei spun și nu fac". Și puțin mai târziu spune: "Vai vouă, cărturarilor și fariseilor, care închideți Împărăția cerurilor împotriva oamenilor, căci voi înșivă nu intrați și nici nu lăsați să intre cei ce intră", Matei 23:13.

Și vezi cealaltă parte. "Ați anulat porunca lui Dumnezeu din cauza tradiției voastre. Ipocriților, bine a proorocit Isaia despre voi, zicând: "Poporul acesta Mă cinstește cu buzele lor, dar inima lui este departe de Mine". Dar în zadar se închină ei la Mine, învățând învățături și porunci omenești", Matei 15:6. Așadar, stau rău în catedra lui Moise și a lui Petru, sau a lui Hristos, cei care învață lucruri bune și nu le fac. Mai rău sunt cei care nici nu învață, nici nu fac. Mai răi sunt cei care împiedică învățarea lucrurilor bune. Și încă și mai răi sunt cei care viețuiesc rău, interzic învățarea lucrurilor bune și învață cele ale lor.Toți aceștia sunt hoți și tâlhari, după cum a spus cu adevărat Păstorul: "Toți cei ce au venit înaintea mea sunt hoți și tâlhari", căci toți aceștia, cei mai sus numiți, au venit la staulul oilor în afară de Hristos, s-au urcat la catedră pe altă cale, au căutat cele ale lor și de aceea trebuie numiți mercenari, nu păstori. De aceea, Mântuitorul, arătând cine este un mercenar și nu un păstor, a spus: "Un mercenar, și cel care nu este păstor și căruia nu-i aparțin oile, vede venind lupul, lasă oile și fuge, iar lupul răpune și risipește oile", Ioan 10, 12. Aici Augustin, *Omilii* la Ioan [Nic. Părinți, 7, 257-259], spune: "Un mercenar aici nu poartă un caracter bun, dar este folositor în unele privințe și nu se numește mercenar, decât dacă primește răsplata de la cel care îl călăuzește.Cine este, așadar, acel angajat care este în același timp vinovat și necesar? Aici, fraților, Domnul însuși să ne lumineze, ca să înțelegem cine este mercenarul și să nu fim noi înșine mercenari. Ce este, așadar, un mercenar? Există în biserică anumiți oficiali despre care Pavel spune că ei caută cele ale lor și nu lucrurile lui Isus Hristos. Ce înseamnă, așadar, a căuta cele ale cuiva? Cei care caută cele ale lor sunt cei care nu-l iubesc pe Hristos de bunăvoie, nu-l caută pe Dumnezeu pentru Dumnezeu, care urmăresc bunurile vremelnice, râvnind la foloase și tânjind după onoruri de la oameni. Când aceste lucruri sunt iubite de un superior și când el slujește lui Dumnezeu de dragul acestor lucruri, oricine ar fi el, este un mercenar; să nu se numere printre copii.Căci despre aceștia Domnul spune: "Adevărat vă spun că și-au primit răsplata". Până aici Augustin. Dar pentru că oameni de acest fel stau în catedră, Augustin, după ce intervine cu unele lucruri, spune în același loc: "Dar ia aminte cum sunt necesari cei angajați. Mulți, într-adevăr, în biserică, care urmăresc confortul lumesc, totuși Îl predică pe Hristos și prin ei se aude glasul lui Hristos, iar oile nu îi urmează pe cei angajați, ci glasul Păstorului la chemarea angajatului. Ascultați-i pe mercenari așa cum sunt ei prezentați de Domnul însuși. ' Cărturarii, a spus el, ' și fariseii stau pe scaunul lui Moise. Tot ce vă poruncesc ei să faceți, acelea să faceți, dar tot ce fac ei, să nu faceți voi'. Ce altceva a mai spus, decât să asculte glasul păstorului când cheamă pe cel angajat? Pentru că, stând în scaunul lui Moise, ei învață legea lui Dumnezeu; deci Dumnezeu învață prin ei.Dar, dacă ei caută să învețe propriile lor lucruri, nu-i ascultați, nu faceți, pentru că, cu siguranță, astfel de oameni caută propriile lor lucruri și nu pe cele ale lui Isus Hristos. Nici un mercenar, însă, nu a îndrăznit să spună poporului lui Dumnezeu: ''Eu caut lucrurile tale și nu lucrurile lui Isus Hristos." Așa de mult Augustin. În încheierea acestei omilii el folosește aceste cuvinte: "Vedeți, cum se spune că mercenarul fuge când vede lupul. De ce? Pentru că nu-i pasă de oi. De ce nu-i pasă de oi? Pentru că este un mercenar. Ce este un mercenar? Este unul care caută câștigul vremelnic, dar nu va

locui în casă pentru totdeauna". Așa și Augustin, care arată că acum există mercenari în biserică și ei stau în catedre, adică în autoritatea de a învăța legea lui Dumnezeu.

Și iarăși Augustin, cu privire la cuvintele: "Simon Petru a tras o plasă plină de pești mari", Ioan 21:11 [Nic. Părinți, 7:443), spune: "Cel mai mic este cel care încalcă prin fapte ceea ce învață prin cuvinte"; și mai departe: "În sfârșit, pentru a arăta că cei mai mici sunt cei reprobabili, care învață în cuvinte, vorbind lucruri bune, pe care le strică trăind rău, și că nu vor fi ca cei mai mici în viața veșnică și nici măcar nu vor fi acolo, după ce Hristos a spus: "cel mai mic se va numi în împărăția cerurilor", Hristos a adăugat: "Căci zic vouă, dacă dreptatea voastră nu va întrece dreptatea cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor". Aceștia sunt cu siguranță cărturarii și fariseii care stau pe scaunul lui Moise, iar despre aceștia Hristos a spus: 'Tot ce vă poruncesc ei să faceți, faceți, dar tot ce fac ei să nu faceți, pentru că ei spun și nu fac, învață prin cuvinte și calcă prin viața lor'. " La fel, se spune în Psalmul 119:2: " Fericiți cei ce păzesc mărturiile Lui, care Îl caută cu toată inima".

Din cele spuse mai sus reiese clar că catedra lui Moise sau scaunul apostolic este autoritatea care învață legea lui Dumnezeu, adică familia sfinților papi sau a episcopilor care au urmat apostolilor, familie care, întrucât se gândește în primul rând la cinstea lui Dumnezeu, așa se îngrijește în principal de ea și se ocupă cu cel mai mare folos de sfânta bisericăși în modul cel mai util atât pentru superior cât și pentru supus - nu preferând pe cel nedemn, nu punându-i deoparte pe cei mai potriviți, nu confirmând fără examinare o funcție ecleziastică cuiva pentru un câștig sau o relație de sânge sau o legătură personală privată.

Și, mai mult, este clar, în ceea ce privește poruncile apostolice, așa cum a spus lordul de Lincoln (3) în următorul răspuns la scrisorile pontifului roman cu privire la preferința unei anumite rude pentru o tarabă în biserica din Lincoln: "Poruncile apostolice le respect pe deplin cu afecțiune filială, cu devotament și respect. Într-adevăr, mă opun și mă împotrivesc celor care se opun poruncilor apostolice, eu însumi fiind zelos pentru onoarea părintească. Pentru a face ambele lucruri mă consider ținut în virtutea filiației mele și din respect pentru porunca divină. Într-adevăr, poruncile apostolice nu sunt și nu pot fi altceva decât învățăturile apostolice și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos însuși, învățătorul apostolilor".Până aici Lincoln. Prin urmare, ucenicul credincios al lui Hristos ar trebui să ia în considerare modul în care o poruncă pornește de la papă, dacă este porunca expresă a vreunui apostol sau a legii lui Hristos sau dacă își are fundamentul în legea lui Hristos și, știind că acesta este cazul, ar trebui să se supună unei porunci de acest fel cu respect și umilință. Dar, dacă el știe cu adevărat că porunca unui papă este în contradicție cu porunca sau sfatul lui Hristos sau tinde să facă vreun rău Bisericii, atunci ar trebui să i se împotrivească cu îndrăzneală pentru a nu deveni părtaș la crimă prin consimțământ.

Din acest motiv, încrezându-mă în Domnul și în Hristos Isus, care îi protejează cu putere și înțelepciune pe profesorii adevărului Său și îi răsplătește cu premiul gloriei nesfârșite, am rezistat la bula lui Alexandru al V-lea, pe care Domnul Zbynek, arhiepiscop de Praga, a obținut-o în 1409, și în care el poruncește să nu mai existe nici o predică sau învățătură către popor din partea vreunui preot - chiar dacă ar putea fi întărit cu un instrument apostolic care să aibă întâietate față de un astfel de mandat sau prin orice alt instrument scris (4) - cu excepția catedralelor, a bisericilor parohiale sau clericale sau a cimitirelor acestora. Acest mandat, fiind contrar cuvintelor și faptelor lui Hristos și ale apostolilor săi, nu este apostolic, deoarece Hristos a predicat oamenilor pe mare, în deșert, pe câmp și în case, în sinagogi, în sate și pe străzi și i-a învățat pe ucenicii săi, spunând: "Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la orice făptură", Marcu 16:15. Și aceștia, mergând, au predicat pretutindeni, adică în orice loc unde oamenii erau dispuși să asculte, Dumnezeu lucrând cu ei. Prin urmare, această poruncă este în dauna bisericii și leagă Cuvântul lui Dumnezeu, ca să nu curgă liber. Și, în al treilea rând, este în detrimentul capelelor care sunt ridicate și care au fost pe bună dreptate confirmate de către diecezani și au fost dotate cu privilegii de către scaunul apostolic pentru predicarea Cuvântului lui Dumnezeu în ele. Căci nu se poate vedea niciun avantaj din această poruncă, ci este o ironie falsă și necredincioasă, pentru că locurile rezervate pentru cultul divin și dotate cu privilegii pentru predicarea Cuvântului divin sunt private de libertățile lor legitime din cauza unor sentimente personale sau a unor apeluri dăunătoare sau a unor importunități, sau din cauza unor bunuri temporale. De aceea, am apelat de la această poruncă a lui Alexandru la Alexandru însuși, mai bine informat. (5) Și, în timp ce continuam apelul, acel lord papă a murit deodată. Și, nefiindu-mi permisă nici o audiență în curia romană, domnul Zbynek, arhiepiscopul de Praga a obținut documente care agravau cenzura împotriva mea, din care, în anul 1410 d. Hr. am apelat la papa Ioan al XXIII-lea, iar acesta, timp de doi ani, nu a acordat audiență avocaților și soliștilor mei legali. (6)Între timp, am fost împovărat și mai mult de procedurile ecleziastice. (7) Când, prin urmare, apelul meu de la un papă la succesorul său nu mi-a fost de folos, iar apelul de la papă la un conciliu implică o lungă așteptare și pentru că este de un avantaj nesigur să cerșești harul în chestiunea unei plângeri și cenzuri, de aceea am apelat în cele din urmă la capul bisericii, Isus Hristos. (8) Pentru că el este superior oricărui papă, oricare ar fi el, în a decide un caz: el nu poate greși, și nici unui rugător, care cerșește pe bună dreptate, nu-i poate refuza dreptatea, și nici nu este capabil, având în vedere legea sa, să condamne un om care, în fața legii sale, nu are niciun merit.

În plus, am rezistat în chestiunea indulgențelor emise sau anunțate în anul 1412 d.Hr. prin bula Papei Ioan al XXIII-lea, despre care am spus destule în alt loc. (9) Căci papa nu poate porunci nimic în mod legal decât ceea ce face pentru distrugerea răului și pentru edificarea bisericii - lucru care ar trebui să fie susținut în mod universal. Despre aceasta a dat mărturie apostolul când a spus "Armele luptei noastre nu sunt trupești, ci puternice înaintea lui Dumnezeu, pentru nimicirea întăriturilor, prin care dărâmăm sfaturile (10), dărâmând orice înălțime care s-a

înălțat împotriva cunoașterii lui Dumnezeu", 2 Cor. 10:4, 5. Și iarăși spune: "Ca să nu mă port cu asprime, potrivit cu autoritatea pe care mi-a dat-o Domnul pentru zidire și nu pentru nimicire", 2 Cor. 13:10.De aceea, în scrisorile sale către papă, Lincoln scrie astfel: "Sediul apostolic, căruia i s-a dat autoritate de către cel mai sfânt dintre sfinți, Isus Hristos, apostolul care dă mărturie, pentru zidire și nu pentru dărâmare, nu poate să facă schismă." Și mai departe spune: "Din acest motiv, Discreția voastră nu poate rândui nimic greu împotriva mea, pentru că toate cuvintele și toate acțiunile mele nu sunt o răzvrătire sau o amenințare, ci o cinstire filială datorată tatălui și mamei, adică lui Hristos și Bisericii, pentru că este vorba de respectarea unei porunci divine. Dar, reamintind pe scurt, spun că sfințenia scaunului apostolic nu poate face nimic decât pentru zidire și nu pentru distrugere, căci aceasta este plenitudinea puterii de a putea face totul pentru zidire.Totuși, aceste lucruri, pe care ei le numesc provizii, nu sunt adaptate pentru a construi, ci în mod clar pentru a distruge. De aceea, cel mai binecuvântat scaun apostolic nu este capabil să facă aceste provizii". (11) Aceste lucruri se găsesc la Lincoln, care a făcut apel de la papa Inocențiu la tribunalul lui Hristos.

Din acest motiv, Castrensis, VII, povestește că, atunci când Robert de Lincoln a murit, s-a auzit o voce în curia papală: "Vino, nenorocitule, la judecata ta". Iar papa a fost găsit a doua zi dimineață mort, ca și cum ar fi fost străpuns în coastă de vârful unui toiag. Iar Lincoln, deși s-a remarcat prin miracole izbitoare, nu este totuși admis la un loc în lista sfinților. (12)

Și este clar că papa poate greși, și cu atât mai grav cu cât, într-un anumit caz, el poate păcătui mai abundent, mai intens și mai irezistibil [decât alții], așa cum a spus Bernard în cartea sa adresată papei Eugeniu: (13) "Mai abundent dacă păcatul se extinde la toată creștinătatea, mai intens dacă actul său privește vindecarea sufletelor și implică retragerea beneficiilor spirituale, și mai irezistibil dacă nimeni nu îndrăznește să-l contrazică, acum având în vedere alianța sa cu armele seculare, acum având în vedere cenzurile camuflate pe care le fulminează împotriva copiilor ascultătorilor, acum având în vedere promovările și demnitățile ecleziastice pe care le oferă complicilor săi. Prin urmare, așa cum funcția papală, atunci când este în folosul bisericii, este cea mai vrednică, tot așa, atunci când funcția papală este pervertită în acel om care abuzează de funcția sa, dacă aceasta aduce un prejudiciu bisericii, este cea mai nedemnă. Dovada defectului unui papă este dacă lasă deoparte legea și o profesiune devotată a Evangheliei și dă ascultare tradiției omenești." Pe această temă, Bernard discuta cu Eugeniu.

Acesta este primul semn. Al doilea este atunci când papa și superiorii ecleziastici abandonează modul de viață pe care l-a urmat Hristos și se implică în mod secular în lucrurile lumii. Al treilea semn este atunci când papa îi avansează pe traficanții acestei lumi în slujirea lui Hristos și se dăruiește în principal urmăririi continue a vieții seculare, astfel încât bisericile sărace sunt asuprite. Al patrulea semn este atunci când, prin propria sa poruncă sau prin numirea unor persoane incapabile în cura pastorală, el privează de Cuvântul lui Dumnezeu sufletele care

trebuie mântuite. De aceea, Lincoln, gândindu-se la acest lucru, nu a vrut să admită o rudă a papei la o tarabă din Lincoln, dând în această chestiune, printre altele, un motiv probabil [pentru comportamentul său]."După păcatul lui Lucifer", a spus el," - și cazul va fi același la sfârșitul timpului cu fiul pierzării, antichrist, pe care Domnul Isus îl va distruge cu suflarea gurii sale - nu există și nici nu poate exista o altă clasă atât de potrivnică sau în dezacord cu doctrina apostolică și evanghelică, atât de urâtă și detestabilă pentru Domnul Isus Hristos însuși, atât de urâtă de El și atât de pernicioasă pentru familia umană, precum clasa care ucide și distruge prin privarea și fraudarea slujbelor pastorale a sufletelor care trebuie să fie făcute vii și salvate prin slujba și ministerul leacului pastoral.Și se știe că acest păcat îl comit, din cele mai clare mărturii ale Sfintei Scripturi, cei care, cărora li s-a încredințat puterea leacului pastoral, își satisfac propria plăcere trupească cu laptele și lâna oilor lui Hristos și nu slujesc ceea ce se cuvine din oficiul pastoral pentru lucrarea mântuirii veșnice a oilor lui Hristos.Pentru că neîndeplinirea slujbelor pastorale este, după mărturia Scripturii, uciderea și pieirea oilor lui Hristos. Iar faptul că aceste două clase de păcate, deși sunt distincte, sunt cele mai rele, iar orice altă clasă de păcate le întrece în mod neprețuit, reiese clar din aceasta că, deși distincte și diferite, sunt direct contrare celor mai bune lucruri. Căci ceea ce este cel mai rău este ceea ce este contrar a ceea ce este cel mai bun, etc.Și pentru că, în lucrurile bune, cauza binelui este mai bună decât lucrul cauzat, iar în lucrurile rele, cauza răului este mai rea decât lucrul cauzat - este clar cum cei care introduc în biserica lui Hristos pe cei mai răi ucigași ai dumnezeirii și divinității printre oile lui Hristos sunt încă mai răi decât cei mai mari criminali, și mai asemănători cu Lucifer și Antihrist decât ei.Și în această gradație a răutății excelează mai mult aceia care, având în vedere puterea mai mare și mai divină care le-a fost dată pentru edificare și nu pentru împrăștierea oilor, sunt cu atât mai mult considerați de Biserica lui Dumnezeu ca fiind datori să-i excludă și să-i extermine pe cei mai răi ucigași."Atât a spus despre Lincoln.

El a dorit să stabilească pe scurt că uciderea și ducerea la pierzanie a oilor lui Hristos sunt cele mai rele două păcate, deși pot fi deosebite, la fel cum aducerea la viață a oilor prin har și glorificarea lor sunt cele două lucruri mai bune pentru oi, deși diferite, iar pentru ele uciderea și distrugerea sunt opuse. Și cum uciderea este opusul aducerii la viață și uciderea slăvirii, rezultă că pe cât de grave sunt aceste două păcate pe atât de mult se opun lucrurilor bune, care sunt mai bune.Și, cum Dumnezeu însuși este cauza acestor lucruri bune, rezultă că, pe cât de mult ucigașii și criminalii de oi sunt mai răi decât alții, pe atât de mult uciderea și omorârea oilor sunt păcate mai rele.Și este clar că cei care ucid suflete sunt cei mai răi slujitori ai lui Antihrist și ai Satanei.

Având în vedere aceste lucruri, trebuie să se considere că a te răzvrăti împotriva unui papă rătăcitor înseamnă a te supune lui Hristos Domnul, pentru că, atunci când dă dispoziții, el le dă mai ales pe cele care au gust de afecțiune personală. Prin urmare, chem lumea să fie martoră că distribuirea papală a beneficiilor semețește în biserică mercenari mult prea răspândiți. Din partea

papilor, ea le dă prilejul de a-și exalta puterea vicarială, de a pune o valoare excesivă pe demnitatea lumii și de a face un spectacol extravagant al unei sfințenii fantastice. Dar acești doctori, care caută o remunerație vremelnică de la papă sau se tem servil de puterea lui (14) și mai spun că el are o putere misterioasă, că este impecabil și inerant și că poate face în mod legal tot ceea ce îi place - acești doctori sunt pseudoprofeți și pseudoapostoli ai lui Antihrist.

Din cele deja spuse, este clar că scaunul apostolic este autoritatea de a judeca și de a preda legea lui Hristos sau, în al doilea rând, așa cum s-a spus, este vorba de familia de sfinți papi care sunt succesorii lui Hristos. În acest sens este înțeles scaunul apostolic, *Dist. 22* [Friedberg, 1:74], unde Papa Anacletus spune: "Acest scaun apostolic a fost stabilit ca și cap și balama de către Domnul și nu de către altul; și așa cum o poartă este guvernată de balama, tot așa prin autoritatea sfântului scaun apostolic sunt guvernate toate celelalte biserici, supuse guvernării Domnului". Acel papă a intenționat ca el însuși să fie capul și balamaua, capul în prezidare și balamaua în guvernare, dar are un argument destul de slab pentru a-și dovedi scopul. Căci el argumentează din lucruri care sunt asemănătoare, când spune: "Așa cum o poartă este guvernată de balamaua ei, tot așa prin autoritatea sfântului scaun apostolic toate bisericile sunt guvernate". Ar fi fost suficient să argumenteze că papa și cardinalii se conduc bine pe ei înșiși.

Căci, după cum printr-o singură balama se conduce o singură ușă, tot așa ar fi bine ca prin doctrina și autoritatea lor să fie ei înșiși bine conduși, pentru ca mai apoi și alte biserici să fie bine conduse. Căci în ce fel conduc ei biserica noastră din Praga, decât prin distribuirea de beneficii celor râvnitori și prin colectarea de bani? Dar ce s-a întâmplat cu învățătura și cu celelalte slujbe ale puterii?

În al treilea rând, scaunul este conceput ca putere, și în acest fel este conceput în *Dist. Inferior*. [21:4, Friedberg, 1:70], unde Papa Nicolas spune: "un scaun inferior nu este competent să absolve un scaun superior", și trage concluzia, dar destul de nepotrivit, din Isaia 10:15: "Se va lăuda securea împotriva celui care taie? Oare fierăstrăul se mărește împotriva celui care îl mânuiește?", când spune: "Văzând că aceste lucruri sunt expuse în Scriptura divină, am arătat mai clar decât soarele că nimeni care are o autoritate mai mică nu este competent să condamne prin judecățile sale pe cel care are o putere mai mare sau să-l supună prin definiții proprii".Observați cum numește aici scaunul inferior omul cu autoritate mai mică și scaunul superior omul cu autoritate mai mare. Dar cum trebuie înțeles scaunul? La aceasta răspunde Pelagius [o greșeală pentru Gelasius], când spune: *Dist. 21* [Friedberg, 1:70]: "Primul scaun al apostolului Petru este Biserica romană, care nu are nici pată, nici rid, nici nimic de acest fel". Vedeți cum sediul lui Petru este numit aici biserica romană. Dar prin aceasta se verifică faptul că ea este "fără pată și fără rid"? De vreme ce nici papa nu este acel sediu, nici acea biserică, nici papa nu este în legătură cu cardinalii, căci aceștia nu sunt "fără pată". Nici acel scaun nu este biserica de piatră. Cu adevărat, nu sunt în stare să mă gândesc altfel la acel scaun decât ca la toți cei care imită viața lui Petru, măsurată în cele din urmă după legea

lui Hristos. Căci aceștia vor fi "fără pată și fără rid" în țara cerească. Dar dacă acesta este sau nu înțelesul acelui papă, nu știu.

De aceea, Augustin, *Com. la Psalmul 122:5* [Nic. Fathers, 7:594], "Scaunele ședeau la judecată", vorbește astfel despre lucrul în cauză: "Cum stăteau acele scaune la judecată? Minunată enigmă, minunată întrebare, dacă scaunul nu înseamnă ceea ce grecii numesc tron! Grecii numesc scaunele tronuri, ca pe ceva onorabil. Prin urmare, frații mei, nu este minunat dacă oamenii stau pe scaune, pe-o ședere, ci că scaunele însele stau, cum să înțelegem acest lucru? Ca și cum cineva ar spune: să stea aici catedrele, sau scaunele să stea aici; să stea pe scaun, să stea pe scaune, ei stăteau pe catedre. Scaunele în sine nu stau. Prin urmare, ce înseamnă aceasta, că scaunele au șezut pentru judecată? Cu siguranță că v-ați obișnuit să auziți ceea ce a spus Domnul: "Cerul este tronul Meu și pământul este scăunelul picioarelor Mele".Dar în limba latină se spune că totul este: "Cerul este scaunul [sau scaunele] meu". Cine sunt aceștia, dacă nu cei drepți? Cine sunt cerurile, dacă nu cei drepți? Care biserică? Bisericile sunt multe și totuși sunt una. În felul acesta, așadar, este și cu cei drepți. Cei drepți sunt ceruri pentru ca ei să fie ceruri. Pe acestea stă Dumnezeu și pe cele ce țin de ele le judecă Dumnezeu. Și nu fără motiv s-a spus că "cerurile vestesc slava lui Dumnezeu".

"Apostolii, însă, sunt făcuți rai. De unde sunt ei făcuți cer? Pentru că sunt făcuți drepți. Cum este făcut pământ păcătosul, căruia i se spune: 'Tu ești pământ și în pământ te vei duce'? Tot așa cei care au fost făcuți drepți sunt făcuți cer. Ei L-au purtat pe Dumnezeu; pentru ei Dumnezeu a făcut să strălucească lumini minunate, a tunat grozăvii, a plouat mângâieri. De aceea, cei drepți au fost rai și 'au vestit slava lui Dumnezeu'. Acum, ca să știți că acestea sunt cerurile despre care se vorbește, se spune în același Psalm: 'Sunetul lor a ieșit prin tot pământul și cuvintele lor până la marginile lumii'. Întrebați: "Al cui sunet?" și veți afla: "al cerurilor".Dacă, prin urmare, cerul este scaunul lui Dumnezeu și apostitele sunt cerul, atunci ele însele sunt făcute scaunul lui Dumnezeu; ele sunt tronul lui Dumnezeu. În alt loc se spune: "Sufletul omului drept este tronul înțelepciunii". Acesta este un lucru mare care se spune, și anume că în sufletul omului drept înțelepciunea stă ca pe tronul ei și de acolo judecă tot ceea ce judecă. Prin urmare, vor exista tronuri ale înțelepciunii și așa le-a spus Domnul: 'Voi veți ședea pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel'. Tot așa vor ședea și ei pe douăsprezece scaune; și ei înșiși sunt scaunele lui Dumnezeu. Despre ei, într-adevăr, s-a spus: "Căci acolo ședeau scaunele". Cum vor sta scaunele acolo? Și cine sunt scaunele despre care se spune: 'Sufletul omului drept este scaunul înțelepciunii'?Și cine sunt scaunele cerului? Cerurile. Cine sunt cerurile? Cerurile. Ce este cerul, despre care Domnul spune: "Cerul este scaunul meu"? Drepții înșiși sunt scaunele și au scaune; și în acel Ierusalim vor ședea scaunele. În ce scop? 'Pentru judecată, veți ședea', spune el, 'pe douăsprezece scaune, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel'. Judecând pe cine ? Pe cei care sunt jos pe pământ. Cine va judeca ? Cei care sunt în ceruri".

Cam așa arată Augustin, arătând din Scriptură că cei drepți sunt scaunele lui Dumnezeu și ei sunt cei care vor judeca.

În al patrulea rând, prin sediu se înțelege locul în care un apostol rămâne pentru o anumită perioadă de timp, conducând poporul conform legii lui Hristos și, în acest sens, Ierusalimul nu era orașul gol, ci împreună cu poporul său era sediul apostolului Iacov care, ales de apostoli, a fost constituit acolo de Domnul primul său episcop. Iar Antiohia a fost primul sediu al apostolului Petru, și așa spune papa Marcellus, 24:1 [Friedberg, 1:970]: "Vă rugăm, fraților, să nu învățați și să nu gândiți altceva decât ceea ce a fost învățat de Sfântul Apostol Petru și de ceilalți apostoli și Părinți". Și mai departe: "Scaunul lui, adică al lui Petru, a fost cel principal între voi, iar mai apoi, la porunca lui Dumnezeu, a fost transferat la Roma, pe care noi, cu harul divin care ne sprijină, îl prezidăm chiar astăzi.Dar dacă scaunul vostru antiohian, care inițial a fost primul, a cedat locul scaunului roman, nu există nici unul care să nu fie supus acordării sale - *ditione*". Vedeți cât de fin începe acest papă și cât de confuz se termină. În primul rând, el cere și imploră ca preoții din Antiohia să nu învețe nimic altceva decât ceea ce au primit de la Petru și de la alți apostoli și sfinți Părinți. O, dacă toți clericii ar fi făcut acest lucru! Apoi spune că scaunul lui Petru a fost cel dintâi dintre ei, adică primul loc de reședință al acestuia, în care, ca episcop, a învățat legea lui Hristos. Și acest lucru este adevărat. Dar când spune: "După aceea a fost transferat la Roma", adică la scaunul lui Petru - cu siguranță nu știu care a fost acel scaun care a fost transferat; căci nu a fost transferată nici o biserică, nici o localitate, nici un popor. Dacă se spune că a fost autoritatea lui Petru de a învăța legea, atunci această autoritate a fost în același timp în Antiohia și în Roma. Ce a fost transferat, dacă nu Petru, când a venit din Antiohia la Roma? Dar Papa Marcellus nu l-a prezidat pe Petru, și nici Petru nu este acum scaunul roman. Prin urmare, ce înseamnă această expresie "peste care", când spune: "Peste care prezidăm noi". Cu siguranță că acest papă vorbește confuz. Căci după dotare, episcopul roman care trăiește atunci a intenționat ca biserica romană, prin autoritatea Cezarului, să fie numită mai întâi, adică sediul mai vrednic peste care el însuși prezidează, și astfel a intenționat ca preoții din Antiohia să fie supuși lui însuși. Dacă Petru a afectat această superioritate cât timp a locuit la Roma, nu știu. Dar știu că în scrisorile sale el dorea ca ei să urmeze pașii lui Isus Hristos. Și voi trece peste modul în care mulți papi și canoniști vorbesc obscur despre scaunul apostolic. Totuși, nu voi spune că orașul Roma este sediul apostolic, atât de necesar încât, fără el, biserica lui Isus Hristos nu ar putea rezista. Căci, dacă printr-o posibilitate, Roma, ca și Sodoma, ar fi distrusă, biserica creștină ar fi încă în picioare. Și nu este adevărat că, oriunde se află papa, acolo este și Roma. Totuși, este adevărat că, oriunde va fi papa, atâta timp cât se află aici pe pământ, acolo autoritatea lui Petru rămâne cu papa, atâta timp cât papa nu se abate de la legea Domnului nostru Isus Hristos. Atât am vrut să spun despre scaunul apostolic pentru moment.

BISERICA

NOTE

1. Cuvântul "a vedea" vine de la *sedes*, un scaun, și era interschimbabil cu cuvântul grecesc *thronas*, scaun, și cu latinescul *cathedra*, scaun.
2. *Quibus operiunt mulas.*
3. Robert Grosseteste, faimosul episcop de Lincoln (1235-1253), a fost unul dintre cei mai importanți ecleziastici englezi din Evul Mediu. A fost un erudit și un conducător al învățăturii, precum și un administrator episcopal viguros și independent. Scrisorile, citate aici și mai departe, se găsesc în ed. lui Luard, Rolls Series, 1864, pp. 435, 437. Grosseteste a protestat cu îndrăzneală împotriva numirii de către Inocențiu al IV-lea a nepotului său, Fred, de Lavagna, la un stol la Lincoln. A fost unul dintre cele mai îndrăznețe proteste făcute împotriva obiceiului de a numi italieni în bogați locțiitori englezi. Matthew Paris s-a referit la exacțiunile papale asupra Angliei ca fiind "șantaj sângeros". Shakespeare a exprimat un sentiment larg răspândit, Regele Ioan, 3:1: "Nici un preot italian nu va da zeciuiala sau va munci în stăpânirile noastre." Deși Grosseteste s-a împotrivit de mai multe ori papei, nu a negat la un moment dat dreptul papei de a "dispune liber de toate beneficiile ecleziastice", așa cum i-a scris, în 1238, legatului papal Otho, ed. Luard, p. 145. Dar în scrisoarea din care Huss citează, el a spus: "Nu mă supun, mă împotrivesc, mă răzvrătesc". Huss îl cunoștea pe Grosseteste prin citatele lui Wyclife, dar, așa cum este și probabil, la prima mână, deoarece MSS-urile lui Grosseteste se află în biblioteca din Praga.
4. Bula lui Alexandru al V-lea, datată în 20 decembrie 1409, a fost un răspuns la protestele trimise de o parte a clerului din Praga ostil lui Huss împotriva răspândirii opiniilor lui Wyclif în Boemia. Alexandru i-a cerut lui Zbynek să fie atent pentru a-și curăța dieceza de erori și i-a cerut să numească o comisie pentru a depista și cita ereticii. Textul lui Huss cu privire la interzicerea predicării în capele este preluat cuvânt cu cuvânt din bula lui Alexandru. Palacky, Doc. 347 sqq. Capela Bethlehem era una dintre capelele privilegiate care aveau sancțiunea papală pentru predicarea populară în limba boemă. Zbynek, la început favorabil lui Huss, a fost arhiepiscop de Praga, 1403-1411. A se vedea Schaff, Viața lui Ioan Huss.
5. Huss a susținut că Alexandru fusese dezinformat de Zbynek și de clerul praghez cu privire la condițiile din Praga.
6. Ioan de Jesenicz, avocatul principal al lui Huss, a rămas credincios până la moartea lui și după aceea. El a prezentat cazul lui Huss la Roma și la Bologna, a fost aruncat în închisoare, după care a evadat și s-a întors la Praga. A se vedea Schaff, Viața lui Ioan Huss, 140 sq.
7. Trimiterea se referă la excomunicarea agravată emisă de curie împotriva lui Huss, în 1412, din cauza contumaciei sale.
8. Huss se referă în mod repetat la apelul pe care l-a făcut la Hristos, invocând acum simplul drept al unui creștin de a face acest lucru, citând cazul lui Pavel care a apelat la puterea superioară, Cesar. A se vedea Scrisoarea, Doc. 73; Mon. 1 : 325-392 etc., precum și mai târziu în acest tratat.
9. Tratatele lui Huss împotriva indulgențelor papale pentru cruciada împotriva lui Ladislau, rege al Neapolelor, Mon., 1 : 215-237.
10. Huss are *quibus consilia demolimur*, iar Vulgata pur și simplu *consilia destruentes*.
11. O dispoziție este dăruirea unei funcții spirituale sau a unei vieți de către papă sau episcop. Teoria era că toate lividele din creștinătate se aflau în mâinile papei pentru a fi acordate, teorie care a primit o afirmare deplină de la Clement al IV-lea, 1265. Vezi Schaff, Ch. Hist., V, partea 2, 83 sqq. Papii de la Avignon, 1305-1377, au numit doi și uneori trei succesori cu drept de a succeda titularilor în viață ai unor funcții ecleziastice. O coluțiune este echivalentă cu o dispoziție.
12. Citatul complet se găsește în Rolls Series, 8:242: "Robert a fost chemat la curie și excomunicat, dar a făcut apel de la tribunalul lui Inocențiu la baroul lui Hristos. De aceea, s-a întâmplat că după moartea sa, Robert i-a apărut acelui papă în timpul nopții, în timp ce el zăcea în pat, el însuși îmbrăcat ca un episcop și a spus: Ridică-te, nenorocitule, și vino la judecata ta. Și îndată l-a străpuns cu toiagul său pastoral în partea stângă, până la inimă, și astfel patul papei a fost găsit dimineața plin de sânge și papa era mort". S-au dat variante ale acestei povești populare. Matthew Paris, care are o admirație nemărginită pentru Grosseteste, relatează că în noaptea morții sale s-au auzit clopote ciudate.
13. Citat în capitolul IX cu titlul de Considerații.
14. Huss atribuie frecvent schimbarea de atitudine a lui Palecz și Stanislau fricii de pedepsele ecleziastice, Doc. 53, 466, etc.

BISERICA

CAPITOLUL XIX

ATUNCI CÂND SUPERIORII ECLEZIASTICI TREBUIE SĂ FIE ASCULTAȚI

După ce s-a spus ce este scaunul apostolic, acum trebuie să se spună în ce cazuri trebuie să se dea ascultare acestui scaun apostolic. Iar doctorii menționați mai sus spun că "trebuie să fie respectat de către inferiori în toate lucrurile - atunci când binele absolut nu este interzis sau răul absolut nu este " poruncit [dar și intermediarul] (1) care, în loc, mod, timp sau persoană, poate fi fie bun, fie rău.

Acest lucru este dovedit de patru martori pertinenți: Mântuitorul, Bernard, Augustin și Ieronim. Și pentru că doctorii au luat distincția de la Bernard, Ep. ad *Adam monachum* [ed. Migne, 182:95 sq.], despre ceea ce este absolut bun și ceea ce este absolut rău, așa că este de observat că după ce Sfântul Bernard arată că nimeni nu trebuie ascultat în ceea ce este rău și concluzionează, spunând: "Prin urmare, a face răul, chiar și atunci când cineva, oricare ar fi el, poruncește, cu siguranță nu este ascultare, ci mai degrabă neascultare. Acest lucru merită spus cu sobrietate, că unele lucruri sunt absolut bune, altele absolut rele, iar în acestea din urmă nimeni nu datorează ascultare, așa cum nici cele dintâi nu trebuie lăsate nefăcute, chiar și atunci când sunt interzise. Nici cele din urmă nu trebuie să fie îndeplinite, chiar dacă sunt poruncite. Mai mult, între acestea două se află lucrurile intermediare, care pot fi bune sau rele în funcție de locul, timpul, modul sau persoana în cauză. Iar în aceste lucruri legea ascultării este fixată ca în pomul cunoașterii binelui și răului, care se afla în mijlocul Paradisului. În aceste lucruri, cu siguranță, nu este corect să preferăm gândurile noastre sentinței învățătorilor. În aceste lucruri, nici porunca prelaților, nici interdicția lor nu trebuie să fie în toate cazurile respinsă." Și mai departe, Bernard spune: "Credința, speranța și dragostea sunt absolut bune, precum și alte lucruri de acest fel; și ele nu pot fi nici interzise, nici nepăzite. Absolut rele sunt sacrilegiul, adulterul, furtul și altele asemenea, care, cu siguranță, nu pot fi nici poruncite, nici făcute în mod corespunzător, și nu pot fi nici interzise și nici făcute în mod necorespunzător (2). Căci interdicția nici unora nu este valabilăpentru a pune deoparte preceptele și poruncile nimănui și care nu vor fi valabile pentru a prejudicia în favoarea lucrurilor interzise.

"Apoi sunt lucrurile intermediare, care, într-adevăr, în sine nu sunt cunoscute ca fiind bune sau rele. Totuși, ele pot fi indiferente, fie bune, fie rele; pot fi poruncite sau interzise, dar în niciun caz nu trebuie să fie ascultate de cei inferiori, atunci când sunt rele. Printre acestea se numără, cu titlu de exemplu, postul, privegherile, cititul și altele asemenea. Dar trebuie să se știe că anumite lucruri intermediare depășesc rațiunea lucrurilor impure sau rele. Căci, de vreme ce căsătoria poate să apară sau să nu apară, dar când, odată încheiată, nu este permisă desfacerea ei, ceea ce, prin urmare, înainte de căsătorie era îngăduit a fi, ca un lucru indiferent, capătă în cei deja căsătoriți forța binelui absolut. De asemenea, pentru un om laic este o chestiune indiferentă să posede o proprietate privată, pentru că el are posibilitatea de a nu o poseda. Dar pentru un călugăr, pentru că nu-

i este permis să aibă bunuri, a le poseda reprezintă un rău absolut". Cam atât de mult a spus Bernard.

De asemenea, este de remarcat că, în măsura în care sensul celor care vorbesc despre acțiunile umane, se numește neutră între ele o anumită lucrare care, în intenția sa primară, nu se poate spune că este un bine al moralei sau un rău al viciului, ca, de exemplu, a construi sau a țese. Dar lucrările sunt numite bune sau rele după standardul clasei lor - *de genere* -, cuvinte care desemnează din punct de vedere moral substanța sau natura unei lucrări bune sau a unui rău. Cu toate acestea, ele nu implică circumstanțele care, prin ele însele, fixează natura unor astfel de acte în clasa virtuții sau a viciilor, cum ar fi, de exemplu, a da de pomană sau a condamna un om la moarte.Pentru că ambele pot deveni bune sau rele în funcție de diversitatea cauzelor lor sau de scopul celui care le face. Căci a da de pomană pentru slavă deșartă este rău, după cum a ucide un om cu autoritatea lui Dumnezeu, ca nu cumva să infecteze biserica, este bine. (3) Dar de alt fel sunt faptele colective, care din punct de vedere moral sunt numite pur bune sau rele, cum ar fi săvârșirea adulterului și a furtului, care sunt de viciu, și iubirea din inimă a lui Dumnezeu și a aproapelui, care sunt virtuoase. Pe scurt, după cum o faptă este pur bună, cum ar fi iubirea lui Dumnezeu din inimă, tot așa o altă faptă este pur rea, cum este ura împotriva lui Dumnezeu.

De asemenea, este bun în mod generic un lucru care, ca să zicem așa, îl dispune pe om să judece și să descopere că este bun mai mult decât să judece că este rău, cum ar fi postul și milostenia. Un lucru este rău în mod generic care, ca să zicem așa, îl dispune pe om să judece și să descopere ceea ce poate fi rău mai mult decât ceea ce poate fi bun. Cu toate acestea, lucrul poate fi bine făcut, ca și condamnarea la moarte a unui om. Dar o lucrare neutră este o astfel de lucrare care nu-l dispune pe om să judece și să descopere ceea ce este bun mai degrabă decât ceea ce este rău, cum ar fi țesutul, mâncatul, aratul sau alergatul.

Prin urmare, o operă absolut bună ocupă primul loc, o operă generic bună [adică judecată după clasa sa], ca să zicem așa, ocupă locul de mijloc, iar o operă neutră ocupă locul cel mai de jos. Exemple ale celor trei sunt iubirea lui Dumnezeu, postul și țesutul. Același lucru este valabil și pentru opușii lor, căci o lucrare pur rea, cum este urârea lui Dumnezeu; o lucrare generic rea este condamnarea la moarte a unui om. Dar a treia lucrare sau cea neutră nu este socotită ca fiind rea, căci dacă ar fi așa, nu ar fi neutră. Căci numele de neutru este folosit pentru că nu predispune la virtute mai mult decât la viciu, sau dimpotrivă.

Mai mult, trebuie remarcat faptul că există o distincție imediată între faptele umane, deoarece este evident dacă sunt virtuoase sau vicioase, deoarece, dacă un om este vicios și face ceva, atunci el acționează cu viclenie; iar dacă este virtuos și face ceva, atunci acționează în mod virtuos, căci așa cum viciul, care se numește crimă sau păcat de moarte, infectează faptele întregului om, tot așa virtutea dă viață tuturor faptelor unui om virtuos, în așa fel încât, trăind în har, se spune că este

meritoriu și se roagă chiar și în somn sau în orice altceva, după cum spun sfinții doctori, mai ales Sf. Augustin, Grigore, Ieronim și alții. Iar această afirmație se întemeiază pe cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos: "Dacă ochiul tău este bun, tot trupul tău va fi plin de lumină", adică dacă scopul tău este bun și în har spre săvârșirea faptelor bune, atunci "tot trupul tău", adică suma tuturor faptelor tale, "va fi plin de lumină", pentru că ele sunt curate în fața lui Dumnezeu."Dar dacă ochiul tău este rău", adică dacă scopul tău este rău, pătat și incriminat de viciu, "tot trupul tău", adică suma faptelor tale, "va fi plin de întuneric", adică va fi vicios. De aceea, doctorul neamurilor, apostolul Pavel, învață astfel: "Faceți totul spre slava lui Dumnezeu", 2 Cor. 10:31, și: "Toate lucrurile voastre să fie făcute în dragoste", 1 Cor. 16:14. Prin urmare, întregul mod de a trăi în iubire este virtuos, iar întregul mod de a trăi al unui om fără iubire este vicios.

De aici reiese clar că, așa cum nimeni nu poate fi neutru, în ceea ce privește virtutea și viciul, din moment ce trebuie să fie necesar ca cineva să fie în harul lui Dumnezeu Atotputernic sau în afara lui, la fel nici un comportament al vreunui om nu poate fi neutru. Prin urmare, în cazul poruncilor virtuoase, superiorul trebuie ascultat, dar în cazul poruncilor vicioase, el trebuie combătut cu îndrăzneală. Aceste lucruri fiind afirmate [Capitolul XVII, despre ascultare], fiecare dintre credincioșii lui Hristos trebuie să fie cu adevărat în gardă, ca nu cumva să creadă că, dacă pontiful roman sau un prelat poruncește ceva, indiferent ce ar fi, trebuie făcut ca și cum ar fi un mandat de la Dumnezeu, și că prelatul nu poate greși, așa cum nu poate greși nici Isus Hristos.

În al doilea rând, să rețină cu privire la poruncile din Legea lui Dumnezeu, cum că unele ne sunt poruncite în mod amestecat, iar altele în mod distinct.Într-un mod mixt sunt poruncile pe care trebuie să le facem în fiecare zi și meritoriu, după felul în care Augustin spune că tot adevărul este cuprins în Scriptură. Dar o lucrare care este poruncită, pentru care nu există nici un motiv sau utilitate pentru biserica lui Hristos, nu este conținută în mod explicit sau implicit în Scripturi. Iar dacă o astfel de poruncă este dată de papă sau de un alt prelat, cel inferior nu este obligat să o îndeplinească, ca nu cumva, făcând acest lucru, să încalce libertatea legii Domnului. Căci trebuie să primim ca din credință faptul că Dumnezeu nu ne poruncește să facem nimic decât ceea ce este meritoriu pentru noi și rezonabil și, în consecință, folositor pentru mântuire.

Concluzia ar trebui să fie următoarea: Supușii sunt obligați să se supună de bunăvoie și cu bucurie superiorilor virtuoși, da, și duri, atunci când aceștia ne poruncesc să îndeplinim mandatele Domnului Isus Hristos. Această concluzie este evidentă, căci Hristos spune: "Cărturarii și fariseii stau pe scaunul lui Moise. Așadar, toate câte vă poruncesc ei, acestea să le faceți", Matei 23:1, adică toate poruncile Mele. Aici Augustin, Com. la Ioan, 20 [Nic. Părinți, 7, 443], spune: "Stând în locul lui Moise, ei învață legea lui Dumnezeu. Prin urmare, Dumnezeu învață prin ei. Dar, dacă vor să învețe lucrurile lor, nu le ascultați, nu le faceți".Iar în legătură cu acest subiect, Hristos a mai spus: "Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, iar cine vă

disprețuiește pe voi" etc., Luca 10 : 16, prin urmare, și pe Dumnezeu Tatăl; pentru că astfel de persoane nu sunt ascultate ca oameni, ci ca slujitori ai lui Dumnezeu, care trebuie ascultat mai presus de toate.

Prin urmare, nimeni nu ar trebui să asculte de om în nimic, chiar și în cel mai mic lucru, care se opune poruncilor divine, pe care Sfântul Bernard le numește sfaturi divine. Căci Petru spune: "Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai degrabă decât de oameni", Fapte 5:29.Prin urmare, așa cum ni se poruncește să ascultăm de superiorii noștri în lucrurile legale și onorabile, ținând cont de circumstanțe, tot așa ni se poruncește să ne împotrivim în față atunci când ei merg în contradicție cu sfaturile sau poruncile divine. Căci Pavel, învățând că trebuie să fim imitatorii lui, 1 Cor. 4:16, s-a împotrivit lui Petru pe față pentru o ofensă ușoară, Gal. 2:11. Dar cu atât mai mult suntem obligați să ascultăm de Pavel și de orice scriitor al Scripturii divine mai degrabă decât de pontiful roman, când este vorba de chestiuni indiferente sau neutre. Și așa cum nu suntem obligați să urmăm nici un apostol, decât în măsura în care îl urmează pe Isus Hristos, tot așa este evident, prin limitarea stabilită de apostol, că nu suntem obligați să ascultăm de nici un prelat care a trăit de la apostoli încoace, decât în măsura în care el poruncește sau îndreaptă către sfaturile sau poruncile lui Hristos. Și astfel, sfântul apostol, 1 Cor. 4, 11, când îi sfătuiește să fie imitatorii săi, anunță imediat modelul acestei imitații, când spune: "așa cum și eu sunt un urmaș al lui Hristos". Prin urmare, inferiorul înțelept trebuie să examineze poruncile unui superior atunci când acesta pare să se abată de la legea lui Hristos, sau de la regula sa. Căci niciun superior nu este mai presus de corecție. De aceea, Hristos ne-a poruncit adesea să fim vigilenți în faptele noastre: "Vă spun vouă tuturor: vegheați", Marcu 13:36. Și apostolul a spus: "Preaiubiților, nu credeți orice duh, ci încercați duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, pentru că mulți profeți falși au ieșit în lume", 1 Ioan 4:1. Mântuitorul a mai spus: "Mulți prooroci falși se vor ridica (4) și vor duce pe mulți în rătăcire", Matei 24:5.

Și în acest sens, Sfântul Bernard vorbește foarte fin în Scrisoarea sa către Adam călugărul [Migne, 182:100 sq.](5) când îl mustră pentru că și-a ascultat în mod nechibzuit starețul contrar regulii votului său. De aceea, el exclamă, dar într-o dispoziție jucăușă: "O, cel mai ascultător dintre călugări, căruia din toate cuvintele bătrânilor nu-i scapă nici măcar o iotă, el nu ia în seamă de ce natură este porunca ce i se poruncește, mulțumit dacă doar ascultă, iar această ascultare este fără întârziere! Dacă ar trebui să fie așa, să fie șters acum din cartea Evangheliei, unde este scris: "Fiți înțelepți ca șerpii"; și să fie suficient ceea ce urmează: "simpli ca porumbeii".Și nu spun că poruncile superiorilor trebuie să fie examinate și judecate de către inferiori atunci când nu se găsește nimic care să fie poruncit (6) în contradicție cu rânduielile divine, ci afirm că prudența este necesară, prin care se poate determina dacă ceva este în contradicție; și, de asemenea, că este necesară libertatea, cu care putem respinge în mod onest poruncile". Mai mult, el spune: "Nu am nimic de cercetat. Să se ocupe de aceasta cel care a poruncit. (7) Spune, te întreb, dacă ți s-ar pune sabia în mâini și ți-s-ar ordona să fii lovit în gât, ai

consimți?". Oare nu ar fi fost reputat de ceilalți ca omucidere, din moment ce ai fi putut împiedica acest lucru? (8) Vino, așadar, să ai grijă ca nu cumva, sub pretextul ascultării, să cazi în ceva mai grav".La fel și Bernard, care aduce multe mărturii din Scriptură și concluzionează: "Tu, așadar, în fața tuturor acestor lucruri și a altor nenumărate mărturii ale adevărului în același sens, crezi că oricine ar trebui să fie ascultat? Odiosă perversitate, această virtute a ascultării, care se războiește întotdeauna împotriva adevărului și se încinge împotriva adevărului! " Așa de mult Bernard.

De aceea, același Bernard, în predica sa despre venirea Domnului, stabilește cinci condiții ale ascultării corecte: prima, când lucrarea este o lucrare sfântă, căci nu este permisă o ascultare contrară lui Dumnezeu; a doua, când lucrarea este voluntară; a treia, când este curată din punctul de vedere al unui scop sfânt, în conformitate cu învățătura Mântuitorului, când a spus: "Dacă ochiul tău este curat, tot trupul tău va fi plin de lumină", Mat. 6:22. A patra condiție este atunci când lucrarea este judicioasă, pentru că nici defectul, nici excesul nu o infectează, iar a cincea, când este permanent perseverată, ca o obligație, chiar până la sfârșit.De aici reiese clar că un inferior, recunoscând o poruncă nechibzuită a unui superior, despre care se știe sau ar trebui să se știe că este potrivită pentru a face rău bisericii, îndepărtând-o de la închinarea lui Dumnezeu și de la folosul sufletelor spre mântuire, ar trebui să se opună acelui superior. Pentru că o astfel de împotrivire este o adevărată ascultare făcută nu numai lui Dumnezeu, având în vedere legea corecției frățești, ci și superiorului însuși, căci nici un superior nu are dreptul să poruncească nimic, decât ceea ce este bun. Prin urmare, din moment ce un inferior este obligat, de dragul ascultării, să facă ceea ce este în mod generic bun și poruncit de superior, rezultă că el se supune rezistându-i astfel, așa cum ar trebui; căci astfel face ceea ce este bun și se îndepărtează de ceea ce este rău. Prin urmare, este clar că un supus, ascultându-și superiorul în ceea ce este rău, nu este scuzat de păcat, căci Mântuitorul spune: "Dacă orbul călăuzește (9) pe orb, amândoi cad în groapă", Matei 15:14.

Aceasta înseamnă că dacă un "orb", adică un prelat ignorant sau rău, îndrumă un "orb", adică un supus ignorant sau rău, poruncindu-i să facă ceva, amândoi cad în groapa greșelii. De aceea, Hristos le spune cu îndreptățire ucenicilor Săi în legătură cu cărturarii și fariseii - care învățau că este păcat să mănânci pâine cu mâinile nespălate, când totuși nu este păcat: - "Lăsați-i în pace, ei sunt conducătorii orbi ai orbilor". Ce înseamnă "lăsați-i în pace"? Glossa spune: "Lăsați-i în voia lor, sunt orbi", adică sunt întunecați de tradiții.

Și această regulă a lui Hristos o respectă chiar animalele brute, căci calul sau măgarul, discernând groapa din fața lor și îndemnate de pinteni, evită șanțul pe cât pot, după cum reiese din cazul măgarului, care a distins îngerul care interzicea, ca nu cumva să meargă pe drumul pe care voia să meargă Balaam [Num. 22:22], și, cu glas de om, a admonestat nechibzuința profetului. De aceea, Bernard spune cu ironie în scrisoarea sa către călugărul Adam: "Tu, fiul cel mai ascultător, tu,

discipolul cel mai devotat - cât despre acel tată și învățător al tău, pe care nici cu o clipă de timp, nici cu o întoarcere de picior, cum se spune, nu ai îngăduit să fie îndepărtat de la tine cât a trăit - după el, nu cu ochi orbi, ci după felul lui Balaam, cu ochii deschiși, nu ai ezitat să cazi în groapă !" Atât de mult Bernard.

Totuși, din aceste adevăruri rezultă că inferiorii clerici, și cu atât mai mult laicii, pot judeca lucrările superiorilor lor. De aici rezultă că judecata prin arbitraj discret și ascuns în tribunalul conștiinței este un lucru, iar judecata în virtutea jurisdicției împuternicite în tribunalul bisericii este altceva. Prin prima cale, inferiorul trebuie în primul rând să se examineze și să se judece pe sine însuși, după cum este scris: "Dacă ne-am judeca (10) pe noi înșine, nu am fi judecați", 1 Cor. 11:31. Și iarăși, în același mod, el trebuie să judece toate lucrurile care țin de mântuirea sa, după cum este scris: "Cel ce este duhovnicesc judecă toate lucrurile", 1 Cor. 2:15.De asemenea, laicul trebuie să examineze și să judece faptele superiorului său, așa cum apostolul a judecat faptele lui Petru, când l-a corectat și a spus: "Când am văzut că nu umblau drept, după adevărul Evangheliei, i-am spus lui Chifa, înaintea tuturor: Dacă tu, care ești iudeu, trăiești ca neamurile și nu ca iudeii, cum îi obligi pe neamuri să umble ca iudeii ? " Gal. 2:14. În al doilea rând, laicul ar trebui să examineze și să judece pe superiorul său în vederea fugii, căci Hristos a spus "Feriți-vă de profeții falși care vin la voi în haine de oi, dar pe dinăuntru sunt lupi răpitori", Mat. 7:15. În al treilea rând, el trebuie să examineze și să judece pentru ca superiorul să se ocupe de slujbele spirituale și de hrana trupească sau de alte fapte bune care trebuie făcute. Pentru că nu altfel ar trebui să fie aleși vreodată clericii de către laici drept curatori și mărturisitori și împărțitori ai milosteniei lor.

Prin urmare, este legitim ca bogații acestei lumi să cerceteze cu atenție și cu băgare de seamă ce fel de superiori vor administra pomana lor și în ce fel o vor administra, ferindu-se de lupii răpitori, pentru că, după cum spune apostolul, în Fapte 20:29, și potrivit lui Chrysostom, în *Imperfecto, Omilia 20*, este clar că în acest fel ei caută mai mult banii celor supuși lor decât mântuirea lor și acest lucru este în contradicție cu apostolul, care spune: "Nu pe ai voștri îi caut, ci pe voi", 2 Cor. 12:14. Și, privind înainte cu viziune profetică și văzând astfel de falși apostoli, a afirmat: "Știu că după plecarea mea vor intra între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma", Fapte 20:29. Și pentru că această lupoaică este clar percepută în jefuirea lucrurilor vremelnice și în aplicarea pedepselor tocmai în scopul de a jefui mai abundent bunurile vremelnice, el declară că el însuși a urmat calea opusă. Nu am râvnit la aurul și argintul nimănui, spune el, sau la veșminte, după cum știți voi înșivă, pentru că pentru cele de trebuință pentru mine și pentru cei care erau cu mine aceste mâini au slujit.

De aceea, supușii care trăiesc cu evlavie în Hristos trebuie să ia aminte la viața apostolilor și să verifice dacă superiorii lor trăiesc în conformitate cu apostolii. Căci, dacă în slujirea lor duhovnicească nu sunt în acord cu apostolii, dacă sunt ocupați în a cere bani, disprețuiesc sărăcia evanghelică și se înclină spre lume, ba mai mult, dacă în mod evident sădesc jigniri, atunci ei știu prin faptele lor că s-au îndepărtat

de religia lui Isus Hristos Domnul. De aceea, voi care iubiți din inimă legea lui Hristos, mai întâi observați faptele lor și vedeți dacă ei [superiorii] înclină spre lume, în al doilea rând luați aminte la poruncile lor, dacă ele au miros de avariție sau de câștig al acestei lumi, iar în al treilea rând consultați Sfânta Scriptură dacă poruncesc în conformitate cu sfatul lui Hristos. Și, în lumina acestui sfat, credeți-i; sau nu-i credeți, dacă ei poruncesc contrar acestui sfat. Dar curatele să nu le spună laicilor: "Ce vă privește pe voi să luați aminte la viața sau la faptele noastre?", căci nu a spus Mântuitorul nostru: "Ce vă privește pe voi? "Nu faceți după faptele lor"? Mat. 23. Și după aceea a expus mulțimii faptele prelaților, ca să le cunoască și spre folosul lor să le evite. Da, cu atât mai mult prelaților, care spun: "Ce vă interesează pe voi să luați aminte la viața și faptele noastre?", este pertinent ca laicii să răspundă: "Ce vă interesează ca voi să primiți milostenia noastră?". căci apostolul spune: "Vă poruncim în numele lui Iisus Hristos să vă îndepărtați de orice frate care umblă cu neorânduială și nu după tradiția pe care au primit-o de la noi, căci voi înșivă știți cum trebuie să ne imitați, căci noi nu ne-am purtat cu neorânduială între voi, nici nu am mâncat pâine pe degeaba din mâinile nimănui, ci cu muncă și osteneală, căci și când eram cu voi, v-am poruncit aceasta: Dacă cineva nu vrea să lucreze, nici să nu mănânce". 2 Tes. 3:6, 10.

Este clar cum ar trebui ca inferiorii să examineze și să judece în mod inteligent și rezonabil în ceea ce privește poruncile și lucrările superiorilor, pentru că altfel ar fi în pericol de moarte veșnică, dacă nu ar judeca cu înțelepciune aceste lucruri, în ce măsură ar trebui să-i creadă pe superiorii lor, în ce măsură să-i urmeze, și în ce lucruri ar trebui să se supună în mod inteligent lor, conform legii Domnului. Pentru că cel mai bun dintre stăpâni, Domnul, ne-a avertizat din timp să ne ferim "de profeții falși și de drojdia fariseilor", Matei 7:15; 16 : 11. El a mai spus: "Nu credeți, nu ieșiți și nu faceți faptele lor", Mat. 24 : 26. Căci el însuși i-a îndemnat pe preoți și mulțimea să examineze și să judece cu privire la faptele sale, spunând: "Cine dintre voi mă convinge de păcat?" Ioan 8:46, și: "Chiar dacă nu Mă credeți pe Mine, credeți faptele", Ioan 10:38. Și ce rău este pentru Biserica lui Hristos faptul că superiorii noștri cer mai mult să se creadă în toate judecățile lor de aprobare și de condamnare, decât să se creadă în credința Sfintei Scripturi, care este credința catolică. Și ei pedepsesc mai aspru pentru abaterea de la tradițiile lor decât pe cei care blasfemiază împotriva acelei credințe mai excelente a lui Hristos. Și astfel, lor li se pot aplica cuvintele din Psalmul [41:9]: "Cel ce a mâncat din pâinea mea și-a ridicat călcâiul împotriva mea". Căci, după cum afirmă ei, ei înșiși mănâncă din patrimoniul lui Hristos și, cu toate acestea, pun o valoare mai mare pe poruncile lor decât pe poruncile Domnului nostru Isus Hristos însuși.

BISERICA

NOTE

1. Textul tipărit al ediției originale, precum și al reeditării, omite cuvintele din paranteze și "nu" înainte de comandat.
2. Huss a inserat în mod necorespunzător acest "not" care nu se găsește în Migne.
3. Autoritatea specială a lui Dumnezeu este esențială. Vezi Introducere.
4. *Surgent* ; Vulgata are *venient*.
5. Adam, călugăr de Morimond, o mănăstire cisterdeană din dieceza de Langres, al cărei stareț era Arnold. Scrisoarea este datată, în Migne, 1125.
6. Textul lui Huss omite *juberi*, Migne.
7. Migne are *quid jusscrit*.
8. Migne adaugă: "Dacă ar fi fost pregătit prin gestul tău să fie aruncat în foc sau în apă, te-ai fi supus și ai fi făcut-o? "
9. *Praebit ducatum*. Vulgata: *praestet ducatum*.
10. *Judicaremus*; Vulgata*dijudicoremus*.

BISERICA

CAPITOLUL XX

ASCULTAREA NU TREBUIE SĂ FIE ÎNTOTDEAUNA ACORDATĂ BISERICII SAU PRELAȚILOR SĂI

Din nou, pentru ca doctorii, în dubla lor afirmație, să fie mai bine înțeleși, din moment ce ei spun că "biserica romană și prelații trebuie să fie ascultați în toate lucrurile de către inferiorii lor", etc, (1) și din nou, "Prin urmare, trebuie să fie ascultați și supuși", consider că este adevărat, după regulile gramaticii, că această afirmație complexă "trebuie să fie ascultați" înseamnă la fel de mult ca și expresia complexă "trebuie să se supună" și, mai mult, că acest cuvânt "trebuie" exprimă o datorie de obligație de a se supune sub pedeapsa păcatului de moarte. Această supoziție reiese din afirmația doctorilor derivată din cuvintele Mântuitorului: "Toate lucrurile pe care vi le poruncesc, acestea să le faceți și să le respectați", Matei 23:3.Căci acest cuvânt al Domnului este o poruncă. În al doilea rând, această supoziție reiese din cuvintele doctorilor, când spun: "Anumiți clerici din regatul Boemiei care nu sunt de acord, străduindu-se, în măsura în care le stă în putere, să conducă poporul credincios la nesupunere față de prelații lor și la ireverență față de demnitățile papale, episcopale, preoțești și clericale". Se observă doar că ar exista un păcat de moarte în neascultare, iar ireverența ar fi un păcat de moarte. În al treilea rând, această supoziție reiese din afirmația Sfântului Augustin, când spune: "Dacă nu ești ascultător față de tatăl tău (înțelegând nu tatăl tău trupesc, ci tatăl tău spiritual) ai pierdut toate virtuțile".În acest fel, este clar că un om virtuos nu-și poate pierde toate virtuțile decât prin comiterea unui păcat de moarte și, astfel, nesupunerea față de autoritate implică o infracțiune gravă. Prin urmare, această afirmație, preluată din propunerea doctorilor, "Biserica romană și prelații trebuie ascultați de către inferiori în toate lucrurile" etc., înseamnă atât: "că trebuie să ne supunem sub pedeapsa păcatului de moarte".

De aceea, urmând acest sens, ei strigă acum că sunt neascultător față de biserica romană și pentru aceasta mă excomunică. Și este clar din legea lui Dumnezeu și din canoane că nimeni nu trebuie excomunicat decât pentru păcatul de moarte, așa cum am afirmat în alt loc.

Lăsând această propoziție să stea în picioare, eu stabilesc această concluzie, că niciunui sediu apostolic al bisericii romane, adică niciunui papă cu cardinalii (așa cum sunt înțeleși aceștia de către doctori) și niciunui prelat, inferiorii nu îi datorează supunere în toate lucrurile care nu sunt nici pur bune, nici pur rele.

Este dovedit că regele, marchizul, ducele, baronul, soldatul, cetățeanul sau rusticul este obligat să se supună, sub pedeapsa păcatului de moarte, nici unei biserici romane și nici unui prelat, astfel încât să fie împiedicat să dețină bunuri pământești sau să intre în căsătorie. Aceste două lucruri, posesia de bunuri și intrarea în căsătorie, nu aparțin, în cazul persoanelor menționate, nici clasei lucrurilor pur bune, nici celei a lucrurilor pur rele. De aici și concluzia. Consecința a

fost notată, iar premisa minoră este prezentată în scrisoarea Sfântului Bernard către călugărul Adam [Migne, 182:96], când spune: " Cu adevărat trebuie să se știe că lucrurile intermediare încetează adesea să mai fie așa. Căci căsătoria poate fi contractată în mod legal sau nu, dar când este contractată odată nu poate fi dizolvată.Prin urmare, ceea ce înainte de căsătorie este permis ca fiind un lucru intermediar capătă, atunci când părțile sunt căsătorite, forța unui lucru absolut bun. De asemenea, posesia unei proprietăți private este pentru un om secular un lucru intermediar, căci poate sau nu să aibă proprietăți, dar pentru un călugăr, deoarece nu îi este permis să dețină proprietăți, este un lucru absolut rău." Atât a spus Bernard.

Premisa principală este dovedită în acest fel. Niciunei biserici romane nu îi este permis să poruncească, sub pedeapsa păcatului de moarte, ca regele, marchizul, ducele, baronul, soldatul, cetățeanul sau rusticul să intre în căsătorie sau să nu poată deține proprietăți private, prin urmare niciuna dintre persoanele menționate nu este obligată să se supună sub pedeapsa păcatului de moarte. Consecința a fost observată, iar antecedentul este clar, pentru că biserica romană nu are dreptul de a-și înălța porunca mai presus de un sfat al lui Hristos. Totuși, poruncind ca un rege, marchiz, duce, baron sau soldat să nu dețină proprietăți, Biserica romană și-ar înălța porunca mai presus de sfatul lui Hristos, deoarece acesta este primul dintre cele douăsprezece sfaturi evanghelice principale, și anume sărăcia voluntară, care constă în renunțarea la proprietatea privată și este legată de necesitate.Hristos a sfătuit, nu a poruncit, când îi spune unui tânăr conducător: "Dacă vrei să fii desăvârșit, du-te, vinde tot ce ai, dă săracilor și urmează-Mă", Matei 19:21. În mod similar, dacă biserica romană poruncește regelui, marchizului, ducelui sau altei persoane laice să intre în căsătorie, ar fi poruncit contrar unui sfat al lui Hristos și, prin urmare, nu ar acționa contrar lui Hristos? Respectarea castității feciorelnice până la moarte este al treilea sfat evanghelic al lui Hristos și despre aceasta spune: "Sunt eunuci care s-au făcut eunuci pentru împărăția cerurilor", Matei 19:12 - pentru că Hristos nu poruncește, ci sfătuiește că ceea ce se cuvine unei persoane, aceea trebuie să țină cu bunăvoință, și spune: "Cine poate să o primească, să o primească".

Prin urmare, ar fi o mare prezumție pentru biserica romană să lege pe cineva, sub pedeapsa păcatului de moarte, peste ceea ce cer sfaturile Domnului său. Acest lucru ar însemna să pună poveri insuportabile pe umerii oamenilor, așa cum a spus Mântuitorul: Lucrurile pe care cărturarii și fariseii, stând în scaunul lui Moise, nu le păzesc, ei le pun pe seama altora. De aceea, apostolul lui Hristos, care a văzut lucrurile tainice ale lui Dumnezeu, pe care Biserica romană nu le-a văzut, spune că nu îndrăznea să poruncească cuiva să se căsătorească și să nu rămână *continent*, pentru că spune: "Fiecare are darul său de la Dumnezeu, unul după felul acesta, altul după acela", 1 Cor. 7:7. Apostolul nu voia să poruncească nimic altceva decât ceea ce poruncea Domnul prin el și deci ceea ce era de folos celui care asculta.Căci sunt multe sfaturi pentru alții care nu sunt sfaturi pentru noi, din cauza slăbiciunii

sau a ignoranței noastre, astfel încât cineva se poate căsători în Domnul fără păcat de moarte, când, totuși, ar fi mai bine să-și păstreze starea de vergul, dar el este ignorant, crezând contrariul. De aceea, apostolul spune: "Fiecare are darul său de la Dumnezeu, unul după felul acesta, altul după acela". Și urmează cuvintele: "Dar dacă nu se pot stăpâni, să se căsătorească, căci mai bine este să se căsătorească decât să ardă". Așadar, pentru unii sunt mai folositoare unele lucruri care pentru alții ar fi mai puțin folositoare. Prin urmare, ar fi o greșeală notabilă să credem că toate sfaturile lui Hristos ar fi folositoare pentru toți oamenii dacă le-ar împlini întocmai. Și de aceea, un fiu nu este obligat să asculte de tatăl său sub pedeapsa păcatului de moarte, atunci când tatăl îi poruncește fiului să nu posede nimic sau să se căsătorească. În mod asemănător este și în cazul unei fiice, care nu poate fi obligată în mod legal să rămână virgină până la moarte sau să fie silită să se căsătorească.

De asemenea, dacă este adevărată afirmația doctorilor că "scaunul apostolic al bisericii romane trebuie respectat de cei inferiori în toate lucrurile" etc. etc, rezultă că Wenzel, rege al romanilor și rege al Boemiei, și la fel Sigismund, rege al Ungariei, ar fi săvârșit continuu păcate de moarte, deoarece ei nu au dat ascultare poruncilor bisericii romane și papei Bonifaciu cu cardinalii săi și nu au renunțat la regatele lor, primul la regatul romanilor, iar al doilea la regatul Ungariei. (2) Și acest lucru este scump pentru că renunțarea la regatele lor nu este pentru unul ca și pentru celălalt un lucru absolut rău, după cum se vede din afirmația lui Bernard. Și cum acești regi nu s-au supus încă acestui mandat și nici nu au fost absolviți de Bonifaciu, rezultă că ei persistă încă în nesupunere. Dar cine cu capul sănătos ar vrea să spună acest lucru, având în vedere că acel papă Bonifaciu, conform legii Domnului, nu ar fi trebuit să încerce să provoace acest lucru?

De asemenea, rezultă că anumite persoane, conform declarației doctorilor, și anume, Stanislau, Peter din Znaim, John Helius și încă unul, sunt încă sub interdicția excomunicării papale. Acest lucru pare să fie așa, deoarece ei nu au ascultat până în prezent de sediul apostolic al curiei romane, sau, dacă din cauza unor dispute au ascultat în secret, ei nu sunt, totuși, absolviți de blestem, deoarece mandatul a fost pus asupra lor de către pontiful Inocențiu, sub pedeapsa excomunicării, privării de beneficiile lor și dezinhibării, ca ei să renunțe cu adevărat și să îi atribuie maestrului Mauritius locul pe care el l-a dorit. Și ei înșiși, deși au fost avertizați solemn de un notar în fața martorilor, nu se supun nici până astăzi acelui mandat, deși predarea unui loc către Maestrul Mauritius care a fost poruncit nu este un lucru absolut rău, deși poate că este un rău pentru Maestrul Mauritius faptul că ei într-un grad atât de neobișnuit le place acel loc.Iar pentru medicii înșiși poate că este și un rău, pentru că, iubind în primul rând locurile dinsinagogi, nu-l admit pe Mauritius însuși. "Vai vouă, fariseilor, care iubiți locurile de frunte în sinagogi!". Luca 2:43, "și să fie numiți de oameni Rabi!". Mat. 23:7.

De asemenea, în acte bune din punct de vedere generic, cum sunt postul și rugăciunea - care nu sunt lucruri absolut rele -, biserica romană și prelații nu trebuie

ascultați decât atunci când aceste acte sunt cântărite în balanța rațiunii.Acest lucru este clar pentru că un inferior trebuie să continue în rugăciune și post, în măsura în care neglijarea acestui lucru ar însemna o pagubă pentru el însuși și pentru biserică; dar acest lucru trebuie evitat atât de cel care poruncește, cât și de cel inferior; prin urmare, antecedentul este adevărat. Căci este cert că ar fi o ispită pentru Dumnezeu să ascult de un prelat sau pentru mine să mă jur că nu voi mânca și nu voi bea niciodată și nu voi avea decât atâtea haine sau învelitori. Și același lucru ar fi valabil și pentru celelalte sfaturi, interpretate greșit. Și cu atât mai mult ar fi o nebunie ca un prelat să oblige o comunitate să îndeplinească o măsură de conduită atât de singulară ca aceasta.Pentru că unul și același individ, având în vedere diversitatea vremurilor, a slăbiciunilor și a sănătății, a tinereții și a bătrâneții, a căldurii și a frigului, trebuie să varieze în practicile de acest fel; și cu atât mai mult într-o comunitate formată din persoane diferite, lucrurile care sunt indiferente trebuie să fie adaptate la indivizi cu temperamente și stări de sănătate diferite. Potrivit lui Aristotel, Etica, II, ceea ce este o chestiune indiferentă nu se aplică în același mod tuturor. Căci, în chestiunea indiferentă a mâncării, cantitatea proporționată lui Milo, care dorea să mănânce un taur întreg într-o zi, nu ar fi cantitatea proporționată pentru fiecare individ în parte, tânăr sau decăzut, sănătos sau slab.

De aceea, Mântuitorul i-a scuzat în întregime pe ucenicii săi care erau acuzați că nu posteau, când a spus: "Atunci au venit la El ucenicii lui Ioan, zicând: "De ce noi și fariseii postim des, iar ucenicii Tăi nu postesc?". Mat. 9:14. Acestor calomniatori care s-au unit cu fariseii în a-L mustra pe Hristos, Mântuitorul le-a răspuns în numele ucenicilor Săi și a spus "Oare fiii mirelui pot să jelească atâta timp cât mirele este cu ei? Dar vor veni zile când mirele va fi luat de la ei și atunci vor posti.Și nimeni nu pune (4) o bucată de pânză neîmbrăcată pe o haină veche, pentru că ceea ce ar umple-o, se ia din haină și se face o ruptură mai rea.Nici oamenii nu pun vin nou în burdufuri vechi, căci altfel burdufurile se sparg și vinul se varsă și burdufurile se pierd; dar pun vin nou în burdufuri noi și amândouă se păstrează", Matei 9:15-17. Aici Mântuitorul îi scuză pe ucenicii Săi că nu au postit, mai întâi pentru că El, Mirele Bisericii, era în acel moment cu copiii Săi și le asigura hrana; în al doilea rând, pentru că postul trupesc nu li se cuvenea pentru acea vreme, după cum spune Lira: "Pentru ce zice Mirele: ‘Pot oare copiii Mirelui să jelească? ', adică să se întristeze chinuindu-se prin post? - ceea ce este ca și cum ar spune: Nu, căci postul nu li se cuvine acum, 'dar vor veni zile', adică zilele patimilor, 'când mirele va fi luat de la ei' prin moarte, și 'atunci vor posti,’ adică cu postul întristării, după cum este scris: 'Veți plânge și vă veți tângui', Ioan 16:20. "Atunci vor posti", adică în momentul în care se cuvine să postească. Și apoi, printr-un dublu exemplu, Mântuitorul dovedește că postul trupesc nu li se cuvenea în acel moment". Supliciile sunt de asemenea atinse în Luca 5:33, când au spus: "Pentru ce ucenicii lui Ioan postesc des și fac cereri (5), la fel și ucenicii fariseilor, iar ai tăi mănâncă și beau? Iar Iisus le-a zis: "Puteți voi să-i puneți pe fiii mirelui să postească atunci când

mirele este cu ei?", ceea ce este ca și cum ar spune că, în afară de voința mirelui, nu puteți pune în mod legal pe fiii lui să postească.

Cu adevărat Hristos este bunul stareț și abate, care nu împovărează pe ucenicii Săi, ci, punând asupra lor un jug ușor și o povară ușoară, spune despre farisei și cărturari, care stau în scaunul lui Moise, că pun pe umerii oamenilor poveri grele și greu de purtat, dar nu le mișcă nici cu unul din degetele lor. Chiar și așa, prelații și penitențiarii moderni impun poporului multe posturi, multe rugăciuni și alte lucruri grele, și numai ei nu fac nici cea mai mică parte din ele.

De aceea, ei spun mai des: "Să mâncăm și să jucăm, iar cei grosolani să ne facă postul." De aceea, atunci când Mântuitorul numește astfel de porunci grele ca fiind insuportabile, poveri pentru că au o greutate care depășește sfaturile și poruncile lui Hristos, ce om înțelept va spune că inferiorii sunt obligați în astfel de lucruri să se supună prelatului lor sub pedeapsa păcatului de moarte? De asemenea, a mânca cu mâinile nespălate este o lucrare neutră, nici absolut bună, nici absolut rea, iar ucenicii lui Hristos nu au fost obligați de porunca celor care stăteau în scaunul lui Moise să o facă. Nici noi nu suntem acum. Consecința a fost enunțată, căci raționamentul este același în cazul tradițiilor de acest fel, care nu sunt întemeiate pe Legea Domnului.

A doua parte este evidentă din Matei 15:2, când fariseii și cărturarii i-au spus lui Iisus: "Pentru ce călcau ucenicii Tăi tradițiile bătrânilor, căci nu se spală pe mâini când mănâncă pâine?" Dar El, mustrându-i pentru călcarea poruncilor lui Dumnezeu, a arătat că ucenicii Săi nu păcătuiesc prin nerespectarea poruncilor lor și a zis: "A mânca cu mâinile nespălate nu spurcă pe om". Prin urmare, care este acum motivul pentru care orice inferior, în orice act neutru sau intermediar, ar trebui să fie obligat să se supună prelatului său, dacă se întâmplă ca prelatul să fie insensibil, care în mod indiscret și exagerat îl împovărează pe un inferior cu astfel de acte neutre? De aceea, așa cum am spus mai sus, Bernard stabilește bine condițiile de ascultare, una dintre acestea fiind că o lucrare comandată este judicioasă atunci când nu are nici excese, nici defecte.

Prin urmare, nicio poruncă sau decret uman nu este valabil sau de respectat decât în măsura în care este cauzat de o poruncă divină înainte de a o exemplifica.

Și de aici rezultă că nici o ascultare făcută față de un superior nu are valoare de merit decât în măsura în care se îndreaptă spre ascultarea de sfaturile și poruncile Domnului Isus Hristos. Acest lucru este clar, deoarece ascultarea față de Hristos, datorată sau realizată, este în sine un motiv de merit care crește sau se diminuează odată cu gradul de ascultare sau neascultare. Prin urmare, nimic nu este mai religios decât ascultarea față de Dumnezeu, așa cum învață *Decretum* 8:1, *Sciendum* [Friedberg, 1:593], unde se notează ceea ce spune profetul Samuel, 1 Sam. 15:22: "Ascultarea este mai bună decât jertfa, căci răzvrătirea este ca un păcat de vrăjitorie și încăpățânarea ca o crimă". (6) "Ascultarea însăși", spune *Decretum*, "este o

virtute care posedă meritul credinței, și oricine este lipsit de ea, este condamnat ca fiind necredincios, chiar dacă pare a fi dintre cei credincioși. Carnea altora, spune ea, este sacrificată în cazul jertfelor, dar prin ascultare se sacrifică propria noastră voință". Aici se pare, este mai clar decât lumina, că Samuel vorbește despre ascultarea datorată lui Dumnezeu, căci el i-a spus lui Saul: "Pentru că ai respins cuvântul Domnului, Domnul te-a respins de la a fi rege, iar Saul i-a spus lui Samuel: "Am păcătuit, pentru că am călcat porunca Domnului și cuvintele tale, pentru că m-am temut de popor și am ascultat de glasul lui", 1 Sam. 15:23, 24. Este clar cât de mult blasfemiază prelații poporului care, pe temeiul Scripturii și al legii ecleziastice, fac trafic de o astfel de ascultare pentru ei înșiși; în al doilea rând, din autoritatea lui Augustin, pe care doctorii îl citează de partea lor, *Sermonul* 86, când spune: "Dacă postești, dacă faci rugăciune zi și noapte, dacă cerșești, dacă stai în cenușă sau dacă faci orice altceva decât ceea ce este poruncit în legea Domnului, și ți se pare înțelept față de tine însuți și nu ești ascultător de Tatăl [înțelegeți nu Tatăl trupesc, ci Tatăl duhovnicesc] - ai pierdut toate virtuțile. Acest lucru este clar, pentru că cel care nu ascultă de Dumnezeu, ca Tată spiritual, a pierdut toate virtuțile". Și de aceea Augustin adaugă: "Nu este un om care să se supună la Dumnezeu: "De aceea, ascultarea este mai folositoare decât toate celelalte virtuți morale". Departe, așadar, de adevăr este dovada doctorilor care încearcă să deducă din această autoritate ceea ce propun.

Mai departe, eu stabilesc această concluzie și în ciuda pretinsei - *praetensa* - excomunicări, amenințate sau deja emise, că creștinul trebuie să urmeze poruncile lui Hristos. Acest lucru reiese din concluzia Sfântului Petru și a celorlalți apostoli: "Trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai degrabă decât de oameni", Fapte 5:29. De aici rezultă în mod logic că preotul lui Hristos, care trăiește conform legii sale, care are o cunoaștere a Scripturii și o dorință de a edifica poporul, trebuie să predice, în ciuda unei pretinse excomunicări contrare. Acest lucru este clar, deoarece a predica Cuvântul lui Dumnezeu este o poruncă pentru preoți, după cum mărturisește apostolul Petru, când spune: "Dumnezeu ne-a poruncit să predicăm poporului și să mărturisim", Fapte 10:42.Isus i-a trimis pe cei doisprezece, dându-le poruncă și spunând: "Nu intrați pe nici un drum al neamurilor . . și, mergând, propovăduiți, zicând: "Împărăția cerurilor este aproape", Matei 10:5-7. Același lucru reiese din Luca, capitolele 9 și 10, precum și din ceea ce spune Augustin, Prologul la Predicile sale: "Puțini sunt preoții care propovăduiesc corect Cuvântul lui Dumnezeu, dar mulți sunt cei care tac în mod blestemat - unii din ignoranță, care refuză să învețe, iar alții din neglijență, pentru că disprețuiesc Cuvântul lui Dumnezeu; dar nici primii, nici cei din urmă nu pot fi scuzați de vina tăcerii, deoarece nu ar trebui să aibă un loc de autoritate cei care nu știu să predice, și nici nu ar trebui să tacă cei care știu să predice, deși nu sunt în locuri de autoritate".

De asemenea, acest lucru reiese clar din ceea ce spune Sfântul Ieronim despre Ezechiel 3:18: "Când îi voi spune celui rău: "Vei muri negreșit", iar tu nu-l vei avertiza și nu vei vorbi pentru a-l avertiza pe cel rău de la calea lui cea rea, ca să-i

salvezi viața, același om rău va muri în nelegiuirea lui, dar sângele lui îl voi cere din mâna ta." Aici Ieronim spune: "Preotul este obligat să propovăduiască și să aibă grijă ca frica de om să nu-l facă să tacă. Există o mare diferență în tăcerea cuvintelor lui Dumnezeu din trei cauze - și anume, din frică, prostie sau lingușeală." La fel de bine reiese acest lucru din Grigore, *Teologia pastorală*, 15:43, *sit rector* [Nic. Părinți, Ser. 2d, 12:27, Friedberg, 1:154], unde dă dovada cea mai solemnă din multe texte din Scriptură și, printre altele, spune: "Într-adevăr, este scris că "sunetul se va auzi când el [Aaron] va intra în locul sfânt în fața Domnului ... ca să nu moară" [Ex. 2:33-35].Pentru că preotul, intrând sau ieșind, moare dacă nu se aude un sunet de la el, pentru că primește pentru sine mânia judecătorului ascuns, dacă intră fără sunet de predică". Același lucru reiese clar din Sfântul Isidor, care spune, *de Summo Bono*, *III*: "Preoții sunt condamnați pentru nelegiuirea poporului, dacă nu-i instruiesc pe cei ignoranți sau nu-i condamnă pe păcătoși".

Prin urmare, atunci când, având în vedere ceea ce s-a spus, cineva care a ajuns la preoție a acceptat, ca poruncă, funcția de predicator, este clar că această poruncă trebuie executată, în ciuda unei pretinse excomunicări contrare.

De asemenea, pentru nici un catolic adevărat nu ar trebui să devină o chestiune de îndoială că un om, dacă este instruit în mod adecvat în cunoaștere, este mai obligat să îi învețe pe cei ignoranți, să îi sfătuiască pe cei nesiguri, să îi pedepsească pe cei nechibzuiți, să le ierte păcatele celor care comit prejudicii, decât să facă orice faptă de milostenie. De aceea, de vreme ce, atunci când este potrivit pentru slujba de milostenie pentru trup, el este obligat să facă aceste lucruri sub pedeapsa damnării, așa cum reiese din Matei 25 - cu atât mai mult atunci când este potrivit pentru a administra milostenia spirituală [este obligat să facă slujbe spirituale]. De aici reiese că predicarea pentru preot și darea de milostenie pentru cei bogați nu sunt lucruri intermediare, ci porunci.

Mai mult, este evident că, dacă papa sau un alt superior poruncește preotului să nu predice, care este dispus să o facă (așa cum s-a spus), sau bogatului să nu dea de pomană, cel inferior nu trebuie să se supună. De aceea, depinzând de această poruncă a Domnului, nu m-am supus poruncii papei Alexandru în ceea ce privește să nu predic și de aceea voi suporta cu umilință excomunicarea, (7) încrezător că îmi voi asigura binecuvântarea Dumnezeului meu. Iar în ceea ce privește pe Dumnezeu, Psalmistul spune: "Lasă-i pe ei să fie blestemați, dar binecuvântează-i Tu". Și tot el a binecuvântat, atunci când a spus: "Ferice de voi când oamenii vă vor ocărî și vor spune tot felul de rele împotriva voastră, pe nedrept, din pricina Mea. Bucurați-vă și vă veseliți, căci mare este răsplata voastră în ceruri", Matei 5:11, 12.

BISERICA

NOTE

1. În lucrarea sa *de sex Erroribus*, Huss are un capitol despre ascultare, Mon. 1:238 sq., în care neagă faptul că aceasta trebuie să fie acordată în toate cazurile superiorilor ecleziastici. Termenii, "inferiori" și "supuși" se referă la rangul și ordinele ecleziastice.
2. Acest act al lui Bonifaciu DC, 1403, la care face referire universitatea din Praga, Doc. 500, era o depunere a lui Wenzel în favoarea lui Ruprecht, care fusese ales rege al romanilor de către trei dintre electori, 1400. Ruprecht a amenințat că va trece la obedienţa liniei de la Avignon. A se vedea și Răspunsul lui Huss la Palecz, Mon. 1:329.
3. Mauritius-Marik Rwacka a găsit favoarea lui Inocențiu al VII-lea, d. 1406, care a cerut facultății de teologie din Praga să-i facă un loc în universitate sub pedeapsa excomunicării, ceea ce a neglijat să facă, Documenta, PP- 53, 500. A făcut parte dintr-o delegație trimisă la Roma, în 1408, de către regele Wenzel. Apoi a fost numit inchizitor papal, cu care Huss a avut ceva de-a face, Doc., 164, 184. Huss se referă, de asemenea, la cazul Mauritius și la nesupunerea universității față de mandatul papal în Răspunsul către Palecz, Mon., 1:329.
4. *Committit*. Vulgata: *immittit*
5. *Obsarvationes*. Vulgata: *obsecrationes*
6. Vulgata adaugă:*Idolatrics*, sau idolatrie.
7. Aceasta a fost bula papală din 20 decembrie 1409, care interzicea predicarea în capele care, ca și capela Bethlehem, nu erau legate de o catedrală, o biserică colegială sau conventuală sau de cimitirele acestora. Doc, p. 375.

BISERICA

CAPITOLUL XXI

CIRCUMSTANȚELE ÎN CARE TREBUIE SĂ SE DEA ASCULTARE PRELAȚILOR

Acum, în ceea ce privește autoritățile pe care doctorii le-au invocat pentru a sublinia necesitatea ascultării umane, trebuie spus pe scurt următoarele. Pentru că, în primul rând, ei spun: "Biserica romană și prelații trebuie să fie ascultați de cei inferiori în toate lucrurile, conform afirmației Mântuitorului: "Toate lucrurile pe care vi le poruncesc ei, acestea să le faceți și să le respectați", Matei 23:2.[1]Aici mă întreb de ce doctorii taie deschis cuvintele anterioare ale Mântuitorului, căci nu le citează: "Cărturarii și fariseii stau pe scaunul lui Moise". Și nici nu au adăugat cuvintele ulterioare: "Nu faceți după faptele lor", ci citează doar cuvintele intermediare: "Toate cele ce vă poruncesc ei, acestea să le faceți și să le păziți".Aici mi se pare că au procedat astfel pentru că papa și alți prelați ai bisericii nu doresc să fie comparați cu cărturarii și fariseii, și dacă se spune ceva despre faptele lor rele, ei sunt indignați; și pentru că și doctorii și stăpânii sunt flatați de astfel de lucruri, și astfel primii își adună conducători care au mâncărimi la urechi și care se îndepărtează de adevăr, iar stăpânii sunt flatați. De aceea, profeția apostolului se împlinește în ambele cazuri, căci îl îndeamnă pe Timotei zicând "Îți poruncesc înaintea lui Dumnezeu și a lui Isus Hristos, care va judeca pe cei vii și pe cei morți, și prin arătarea și împărăția Lui: propovăduiește cuvântul; fii îndemnat la timp și nelatimp; mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată îndelunga răbdare și învățătura.Căci va veni vremea când nu vor mai îndura învățătura sănătoasă, ci, având mâncărimi de urechi, își vor aduna învățători după poftele lor, își vor întoarce urechile de la adevăr și se vor abate la fabule", 2 Tim. 4:1-4.Prin urmare, nu este de mirare că prelații acceptă cu recunoștință afirmațiile doctorilor menționați mai sus, pentru că ei ung toate aceste afirmații cu uleiul lingușirii și nu pun nici măcar un singur cuvânt de corecție cu intenția de a le suprima răutatea. Dar va veni un Stăpân, un Episcop și cel mai drept Judecător, care se va gândi cu cea mai mare dreptate la vorbirea lingușitoare a doctorilor și la răutatea prelaților, chiar cel care a spus: "Cărturarii și fariseii șed în scaunul lui Moise, deci toate câte vă poruncesc, acestea faceți și le păziți, dar nu faceți după faptele lor, căci ei zic și nu fac".

Cu adevărat acest Maestru nu a vorbit niciodată frumos despre răutatea prelaților și a doctorilor. El a spus adevărul, i-a învățat pe cei credincioși ai săi și i-a contrazis pe cărturari, care stăteau în scaunul lui Moise, din cauza faptelor lor rele. El a vorbit adevărul și a învățat adevărul, pentru că ședea pe scaunul lui Moise, adică autoritatea de a judeca și de a învăța legea lui Dumnezeu, așa cum s-a arătat mai sus, în capitolul XVIII.

Prin această autoritate, Moise a spus: "Ei vin la mine, ca să judec între ei și să le arăt rânduielile lui Dumnezeu și legea Lui", Ex. 18:16. "Așadar, toate lucrurile pe care ți le poruncesc", adică cele care țin de scaunul de judecată, "fă-le", adică din inimă, "și păzește-le", adică cu fapta. "Dar nu faceți după faptele lor", adică țineți

învățătura lor, nu le urmați viața: "căci ei spun și nu fac". Chrysostom spune: "Ei predică credința și acționează în necredință, dau altora pacea și nu o au ei înșiși, strigă adevărul și iubesc minciuna, denunță avariția și iubesc lăcomia". Augustin, la fel ca mai sus, despre Ex. 18, spune: "Stând pe scaunul lui Moise, ei învață legea lui Dumnezeu; prin urmare, Dumnezeu învață prin ei, dar, dacă vor să învețe propriile lor lucruri, nu le aud, nu le fac".

De aceea, foarte adevărată este spusa și porunca lui Hristos, prin care se vede clar că nu poruncește să se țină și să se facă toate preceptele celor care stau în scaunul lui Moise, căci altfel nu ar fi spus: "Ei pun sarcini grele și greu de purtat" și, prin urmare, sarcini care nu trebuie purtate. Iar în capitolul următor se vede cum i-a scuzat pe ucenicii Săi în ceea ce privește mâncatul cu mâinile nespălate și postul.

Apoi, în ceea ce privește autoritatea lui Augustin (pe care doctorii o anexează imediat), în capitolul anterior, aproape de sfârșit, este prezentată declarația sa. În ceea ce privește afirmația Sfântului Ieronim, cu privire la explicarea credinței, vezi capitolul XVI, unde este expus ceea ce i-a vorbit Papei Damasus. Dar, după ce ne-am uitat în multe cărți vechi, am aflat că el i-a scris Sfântului Augustin, pe care în scrisorile sale îl numește adesea papă - ceea ce Augustin era un papă adevărat - dând o semnificație scaunului lui Petru și credinței lui Petru, așa cum apare aproape de începutul capitolului XIII. În ceea ce-l privește pe Sfântul Bernard, atunci când vorbește despre binele absolut și răul absolut și despre lucrurile intermediare, capitolul XIX tratează acest subiect.Și se adaugă: "În aceste lucruri intermediare, legea ascultării este așezată ca - *tanquam* - în pomul cunoașterii binelui și răului, care era în mijlocul Paradisului". Desigur, în aceste lucruri nu este corect să ne prescriem punctul de vedere la judecata Maeștrilor; și în aceste lucruri nici porunca, nici interdicția prelaților nu trebuie în toate cazurile disprețuite. Aici trebuie observat că adverbul de asemănare, "ca" [ca și cum ar fi] - *tanquam* - exprimă o anumită cantitate de asemănare, nu o asemănare deplină. Căci în pomul cunoașterii binelui și răului legea a fost pusă de Dumnezeu, care nu poate nici să înșele, nici să fie înșelat. Această lege a fost dată sub pedeapsa păcatului de moarte. Căci Dumnezeu i-a spus lui Adam: "Să nu mănânci din pomul cunoștinței binelui și răului, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit," Gen. 2:18.Aici, deci, trebuie să ne gândim la trei lucruri: cel care dă cuvântul de ordine, porunca și starea persoanei chemate să se supună. Cel care a poruncit este Dumnezeu, care nu poate greși; porunca este extrem de folositoare, iar omul este cel care l-a auzit pe Dumnezeu însuși poruncind. A mânca, așadar, din pomul cunoașterii binelui și răului după ce a fost dată porunca de interzicere, era un rău absolut. În conformitate cu aceasta, să presupunem că preotul Petru îi poruncește lui Ioan, inferiorul său, să culeagă căpșuni și să ne gândim că nu este cu putință ca cel care poruncește să greșească în aceasta, și să ne gândim la cât de valoroasă este o astfel de lucrare pentru cel chemat să asculte, și de asemenea, că omul chemat să asculte este dispus să facă o astfel de lucrare, așa cum a fost Adam să îndeplinească porunca lui Dumnezeu, și este evident că în toate aceste trei cazuri, comparația nu este aceeași.

Pentru că un prelat poate greși și lucrarea poruncită nu este atât de folositoare, iar omul chemat să se supună nu este atât de dispus să facă acea lucrare, cum a fost Adam să îndeplinească porunca lui Dumnezeu.

De aceea, Bernard spune că o lucrare intermediară este o lucrare care, în ceea ce privește modul, timpul sau persoana, poate fi fie bună, fie rea; și aici acest sfânt insistă asupra circumstanțelor din partea celui care dă porunca, din partea lucrării și din partea celui chemat să asculte. De aceea, atunci când spune că este o lucrare intermediară în ceea ce privește modul, el îndeamnă la o măsură corespunzătoare de exercitare a rațiunii, în așa fel încât cel care poruncește să nu se îndepărteze de la sfaturile divine. Căci, dacă un prelat îi poruncește lui Petru, un supus, un preot învățat în legea lui Dumnezeu, să hrănească scroafele în ziua Domnului, iar Dumnezeu, pentru acea zi, îl sfătuiește să facă pentru El o lucrare de surogat incompatibilă cu acel act de hrănire, atunci preotul Petru este obligat să asculte mai degrabă de Dumnezeu care sfătuiește decât de preotul care poruncește. Acest lucru este clar, pentru că în acest caz superiorul trebuie să fie respectat mai mult, decât unul căruia fiecare supus este mai obligat să i se supună; iar actul poruncit este, de asemenea, mai util. Dar actul poruncit de prelat, și anume de a hrăni scroafele în ziua Domnului, este, în ceea ce privește meritul, un lucru indiferent, dar actul poruncit de Dumnezeu are de la sine și în sine motivul meritului.

Așadar, aș putea dori ca el să-i răspundă Sfântului Bernard în legătură cu acest caz. Dacă Sfântul Benedict i-ar fi poruncit să ofere îndemnuri pentru el însuși și, în același timp, Dumnezeu i-ar fi dat un sfat pentru a da invățături persoanelor care întrebau în biserică cu privire la mântuirea sufletelor lor, sunt de părere că autoritatea celui care sfătuiește și utilitatea mai mare a sfatului, în comparație cu poruncile Sfântului Benedict, l-ar fi obligat pe Bernard să asculte mai degrabă sfatul divin decât porunca lui Benedict, atât spre cinstea lui Dumnezeu, cât și spre mântuirea celor care cer sfat. De aici se vede că rezultă că suntem mai datori oricărui sfat divin, oricare ar fi el, decât unei porunci omenești incompatibile cu el. În al doilea rând, se vede că nimeni nu este obligat să se supună unei porunci private decât în măsura în care aceasta îndeamnă în conformitate cu sfatul sau porunca divină; și este clar că, în ceea ce privește modul, este implicată o măsură corespunzătoare de rațiune și, de asemenea, calitatea poruncii, ambele lucruri pe care cel care este chemat să se supună și cel care poruncește ar trebui să le ia în considerare. Căci ce motiv ar exista pentru porunca unui episcop plictisitor și gras ca un preot să hrănească scroafele și să trimită oile lui Hristos fără să le pască - oi pe care Hristos le-a cumpărat cu propriul sânge?

În mod similar, trebuie să ne gândim și la circumstanțele locului, pentru că, dacă un prelat îi cere unui supus să se prezinte într-un loc unde se află dușmani care plănuiesc moartea subiectului, acesta nu este obligat să se supună. De aceea, Papa Clement al V-lea, *de Sent, et rejud. in Clement.* [Friedberg, 2:1152], spune: "Cine ar îndrăzni sau din ce motiv ar fi cineva obligat să îndrăznească să se supună judecății unui astfel de consistoriu - și anume, să se plaseze în sânul dușmanilor și să se ofere

de bună voie la o moarte prin rănire violentă și nu prin justiție formală ? Ceea ce, într-adevăr, este de temut din partea legii; ceea ce trebuie evitat din punct de vedere moral; ceea ce simțul uman și rațiunea fug; ceea ce natura detestă. Prin urmare, ar fi un nebun cel care ar visa ca o astfel de citare să-l lege pe cel citat". Nici nu trebuie să se ia mijloacele de apărare care provin din legea naturii, căci împăratul însuși nu are dreptul să retragă acele lucruri care sunt prevăzute de legea naturii.

De asemenea, papa Nicolae i-a scris împăratului Mihail, 3:5 [Friedberg, 1:518]: "Că suspecții și dușmanii nu ar trebui să fie judecători, rațiunea însăși o dictează și este dovedită prin multe exemple. Căci ce ar putea cineva să dea mai acceptabil și mai de dorit unui dușman decât să-i încredințeze o persoană pentru a fi asaltată, care ar putea dori foarte mult să-i facă rău?". Se știe că acest lucru este interzis și de Sinodul Constantinopolitan, Canonul 6 [381 A. DJ], iar în același capitol [Friedberg, 1:518] Papa Gelasius [2], un foarte curajos atacator al ereticilor, spune: "Cer tribunalul la care ei pretind. Unde pot ei să-și ducă dosarele? În fața celor care sunt dușmani și în același timp martori și judecători? Dar unui astfel de tribunal nu ar trebui să i se încredințeze nicio afacere umană. Și dacă la un tribunal, unde dușmanii sunt judecători, nu trebuie să se ducă nicio afacere umană, cu atât mai puțin trebuie să se ducă cazuri de importanță divină, adică cazuri ecleziastice! Cine este înțelept, să înțeleagă. Și, în adevăr, din acest motiv, se știe că bunul împărat Iustinian a promulgat în legile sale același lucru, când a spus: "Cel ce crede că un judecător este parțial poate, înainte de a începe procesul, să-l acuze, ca să se întoarcă cauza la altul. Căci este la fel de firesc să te ferești de atacurile judecătorilor ca și cum ai dori să fugi de sentința dușmanilor'. Astfel, Sfântul Ioan Gură de Aur a refuzat să intre în colegiul consiliului adunat împotriva lui". Aceste lucruri se regăsesc la locul [Friedberg, 1:519] unde Grațian trage următoarea concluzie: [3] " În afara limitelor provinciei sale, nici un om acuzat de vină nu trebuie în nici un caz să fie convocat". De aceea, Papa Fabian,[4] 3:6 [Friedberg, 1:519], spune: "Cazul este întotdeauna judecat acolo unde a avut loc infracțiunea, iar cel care nu-și dovedește acuzația trebuie să sufere el însuși pedeapsa pe care ar trebui să o aplice". La fel și Papa Ștefan,[5] 3:6 [Friedberg, 1:519]: "Nici o permisiune de a acuza nu trebuie să se deruleze în afara granițelor provinciilor, ci orice acuzație trebuie să fie judecată în interiorul provinciei". Același lucru apare, 3:6 [Friedberg, 1:523] din acțiunea sinodului roman.

Prin urmare, care ar fi natura unei astfel de ascultări, sau ce motiv ar exista pentru aceasta, ca o persoană citată la trei sute de mile depărtare – de un papă necunoscut, acuzat de dușmani - să meargă cu o astfel de preocupare pentru sine prin dușmani și să ajungă la judecători și martori ostili și să consume cu extravaganță bunurile săracilor sau (nepracticând extravaganța) să meargă, suferind de foame și de sete! Și care ar fi rodul unei astfel de înfățișări? Cu siguranță, neglijarea lucrării poruncite de Dumnezeu, în ceea ce privește propria mântuire și mântuirea altora. Nici acolo nu va fi învățat cum să creadă bine, ci cum să împingă

litigii, ceea ce nu este permis unui slujitor al lui Dumnezeu. Acolo va fi despovărat în consistoriu [curia], se va răci în sfintele moravuri, va fi stârnit prin asuprire la nerăbdarea spiritului și, dacă nu are nimic de dat, va fi condamnat, chiar dacă are dreptatea de partea sa. Și ceea ce este mai grav, va fi obligat să se închine cu genunchii îndoiți papei ca unui Dumnezeu.[6]

Binecuvântat să fie, așadar, Dumnezeu, care spune: "Mă voi pogorî și voi vedea dacă au făcut cu totul după strigătul care a venit la Mine și, dacă nu, voi ști", Gen. 18:21. "Binecuvântat să fie Fiul lui Dumnezeu, care S-a coborât din cer să caute și să mântuiască ceea ce era pierdut", Luca 19:10. "Și umbla prin toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând tot felul de boli și tot felul de neputințe. Dar când a văzut mulțimile, i s-a făcut milă de ele, pentru că erau strâmtorate și risipite ca niște oi care nu au păstor", Matei 9:35-36. Binecuvântat să fie Hristos care i-a poruncit lui Petru, zicând "Dacă fratele tău a păcătuit împotriva ta, arată-i greșeala lui între tine și el singur", Mat. 18:15. Prin urmare, papa nu va găsi alte pasaje decât cele care să dovedească contrariul, și anume că Hristos a răspuns personal citațiilor de acest fel. Căci, dacă papii s-ar baza pe acea lege a lui Hristos, așa cum se afirmă în Matei 7:12: "Tot ce vreți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi la fel cu ei; căci aceasta este legea și profeții", sunt de părere că ei nu ar dori pe bună dreptate să citeze oameni și să îi oblige să facă o călătorie atât de periculoasă și neexperimentată. Prin urmare, de ce îi îndeamnă ei pe alții, fără o cauză evidentă și rezonabilă, să meargă la astfel de dureri și munci?

O, de s-ar gândi la o viață exemplară trăită așa cum este prezentată conform autorității pontifului, Hristos, care a mers cu evlavie să-i vadă pe cei rătăciți și pe cei asupriți de diavol, nu citându-i să se înfățișeze, nu excomunicându-i, nici întemnițându-i, nici arzându-i - și care l-a însărcinat pe Petru și în el pe fiecare dintre vicarii săi, spunând: "Dacă fratele tău a păcătuit împotriva ta, du-te și arată-i greșeala lui", etc. Aici, vicarul lui Petru ar trebui să ia aminte, în primul rând, că atunci când vrea să-i arate fratelui greșeala lui, trebuie să vadă mai întâi dacă el însuși este nevinovat, căci dragostea trebuie să înceapă cu sine însuși. Cum ar putea, așadar, un prelat, plin până-n gât de erezie simoniacă, de mândrie, de indulgență de sine sau de avariție, să arate în mod legitim unui frate greșelile sale? Acestuia Domnul îi spune: "Ipocritule, mai întâi scoate bârna din ochiul tău și atunci vei vedea limpede să scoți paiul din ochiul fratelui tău", Luca 6:42.Sau cum ar putea condamna pe cineva la moarte, când Mântuitorul spune: "Cine dintre voi este fără de păcat, să arunce primul cu piatra în ea", Ioan 8:7. În adevăr, dacă s-ar gândi la această lege a lui Hristos, rareori s-ar găsi în aceste vremuri un prelat care să poată corecta sau condamna în mod legal pentru depravare eretică.

În al doilea rând, vicarul lui Hristos ar trebui să observe modul în care Mântuitorul poruncește, spunând: "Mergeți", pentru că aici poruncește faptul că judecătorii ar trebui, atunci când le spun supușilor despre greșelile lor, să viziteze locurile în care se spune că a fost comisă infracțiunea, așa cum proclamă chiar legea. Căci așa a făcut Hristos și toți apostolii Săi. Și tot așa va face Hristos la

judecata finală, așa cum numai El prezice în Matei 25. În al treilea rând, vicarul sau vreun prelat al lui Petru să observe cum, în modul de a spune cuiva greșeala, trebuie să fie prudent, sârguincios și cu intenția de a nu excomunica înainte de încheierea celei de-a treia mustrări. În al patrulea rând, să noteze numărul martorilor credincioși prin care trebuie să se stabilească greșeala fratelui. Și în al cincilea rând, trebuie să o spună bisericii, ca unul mai mare decât el, căci așa i-a poruncit Domnul lui Petru: "Spune-i Bisericii".

Din cele deja spuse, rezum: că propunerea de excomunicare nu mă privește și nu mă obligă, deoarece judecătorii și martorii ostili locuiesc la Roma, iar cazul este în principal o chestiune care îl privește pe judecător. Distanța pentru mine este lungă și, păzit pe tot parcursul drumului de germani ostili, nu văd nici un rod al apariției mele, ci, dimpotrivă, numai neglijarea poporului în Cuvântul lui Dumnezeu. Sper că Hristos mă va păzi, așa cum a spus: "Iată, vă trimit ca pe niște oi în mijlocul lupilor; fiți, așadar, înțelepți ca șerpii și inofensivi ca porumbeii.Dar păziți-vă de oameni, căci vă vor da pe mâna consiliilor și vă vor biciui în sinagogile lor", Matei 10:16, 17. El a mai spus : "Iată, v-am spus mai dinainte. De aceea, dacă vi se va spune: Iată, este în pustie, nu ieșiți; iată, este în cămările dinăuntru, nu credeți", Mat. 24 : 25, 26. De aceea, m-am încredințat numai lui Hristos, pentru ca, fie ca urmare a falsei excomunicări a oamenilor, fie, în afara acesteia, prin moarte naturală sau prin violență, să-mi pună capăt vieții.

Apoi, în ceea ce privește circumstanța timpului [ca având legătură cu datoria de ascultare], nu este îndoielnic că este necesar atât pentru cel care dă o poruncă, cât și pentru cel chemat să se supună, să știe când trebuie să îndeplinească un act bun în general sau când trebuie să îndeplinească un act neutru. Căci, dacă în timpul sărbătorii pascale un prelat îi poruncește unui supus să postească sau, dacă are un trup sănătos, în Vinerea Mare să nu postească, ar fi oare licit ca un supus să se supună contrar obiceiului aprobat în biserică și contrar conștiinței acestui supus care se împotrivește, sau dacă i-ar porunci să rătăcească în miez de noapte prin păduri printre fiare sălbatice crude, când nu este nevoie de așa ceva? Și multe sunt poruncile de acest fel și respingătoare pentru rațiune.Nici nu ar trebui să se construiască un argument în favoarea ascultării, dacă s-ar găsi undeva în viețile Părinților, că subiecții în cazul faptelor care sunt apte sau neutre se supun, așa cum unii dintre sfinții Părinți s-au supus, așa cum Hugo al Sfântului Victor, *Libellum Intitulatum*, vorbind despre aceste lucruri care nu pot fi făcute în mod legal, a spus: "La fel cum citim că unii dintre sfinții Părinți au poruncit supușilor multe lucruri străine de rațiunea umană pentru a-i învăța virtutea ascultării, cum ar fi udarea părților uscate până când acestea produceau semințe sau înmuierea pietrelor dure prin turnarea apei peste ele și îmblânzirea fiarelor feroce printr-un cuvânt de ordine".

În ceea ce privește circumstanța persoanei, este clar că aici rațiunea ar trebui să se orienteze în ceea ce privește un bun de muncă în mod generic și, de asemenea, neutru. Într-o lucrare bună în mod generic, dacă prelatul ar trebui să

poruncească subiectului să dea de pomană sărăcindu-și băieții, sau să se apuce de penitență prin post pe care nu este capabil să-l suporte, sau să facă multe rugăciuni, chiar dacă mărturisitorii pun sarcini grele asupra oamenilor - cu siguranță că în astfel de cazuri un papă nu trebuie ascultat, deoarece un părinte este mai obligat să-și hrănească băieții decât să dea de pomană altora; și nu este obligat să poarte sarcini insuportabile. Același lucru este valabil și în cazul lucrărilor neutre, căci, dacă vreodată un papă mi-ar porunci să cânt la flaut, să construiesc turnuri, să cârpesc sau să țes haine și să împăturesc cârnați, nu ar trebui oare rațiunea mea să judece dacă papa a fost nebun în a da o astfel de poruncă?De ce nu aș prefera în această chestiune bunul meu simț în locul sentinței papei? Da, dacă împreună cu toți doctorii noștri mi-ar porunci să fac aceste lucruri, rațiunea ar judeca că sentința acestor persoane a fost nebună.

De asemenea, dacă papa, din proprie inițiativă, ar porunci ca cineva să accepte o episcopie, dar care este incompetent din cauza lipsei sale de experiență în limba poporului pe care îl va conduce, ar trebui să se supună acceptând? Este evident că nu. În mod similar, este evident că poporul nu ar fi trebuit să-l accepte, așa cum nu ar fi vrut ca papa să pună peste ei un păstor de scroafe sau de capre - un pastor care nu ar fi fost de niciun folos pentru a hrăni acele turme.

Și este clar că ucenicul credincios al lui Hristos ar trebui să privească înapoi la primul exemplar, Hristos însuși, și să asculte un prelat în măsura în care acesta învață legea lui Hristos, lucruri rezonabile, lucruri pentru edificare și lucruri legale pentru subiect, căci Ciprian, gloriosul martir al lui Dumnezeu, spune: *Decretum, Dist. 8* [Friedberg, 1:15]: "Dacă numai de Hristos trebuie ascultat, atunci nu trebuie să ascultăm ceea ce cineva înaintea noastră a crezut că trebuie făcut, ci ceea ce a făcut Hristos, care este înaintea tuturor". Această regulă sănătoasă este lăsată deoparte de satrapii lui Antihrist, care spun că neascultarea față de legile papale trebuie pedepsită cu cea mai mare severitate, și astfel Hristos și legea Sa sunt dați la o parte.Prin urmare, fiind stabilit că supunerea este datorată papei și prelaților în toate lucrurile neutre, papa, tratând legea lui Hristos ca fiind dificil de înțeles, poate decreta că niciun creștin nu ar trebui să facă vreo lucrare neutră, cu excepția acelor lucrări pe care el însuși le aprobă și le ratifică, și în consecință poate ordona ca satrapii săi să citeze orice persoană să se prezinte și să răspundă la tribunalul său; și astfel ei sunt capabili să îngrijoreze poporul până când acesta face o promisiune, și să multeze (mulct) poporul așa cum o fac în absoluții, în rezerve și în dispense.

Și, după cum se crede, ei ar practica acest lucru mai mult dacă nu s-ar teme că poporul, percepându-le subtilitatea, s-ar răzvrăti. Căci acum Dumnezeu luminează poporul pentru ca să nu fie înșelat de pe căile lui Hristos. Căci Daniel a proorocit, zicând:: "Și armele [forțele] vor sta de partea lui; și vor profana sanctuarul și vor ridica urâciunea care face pustiire, și pe cei ce fac rău legământului îi va perverti prin lingușeli, dar poporul care cunoaște pe Dumnezeul său va fi tare și va face isprăvi", Daniel 11:31-32. "Brazii lui Antihrist care stau în picioare și profanează sanctuarul lui Dumnezeu" sunt prelații răi, care sunt o urâciune din cauza ticăloșiilor

lor, iar ei sunt "pustiirea" prin refuzul de a-L imita pe Hristos. Despre această urâciune, Hristos spune: "Când veți vedea urâciunea pustiirii stând în picioare în locul sfânt, despre care a vorbit profetul Daniel", Matei 24:15, și "stând în picioare unde nu trebuie", Marcu 13:14. Și când profetul adaugă: "și cei ce fac rău împotriva legământului", căci ei spun că respectă legământul lui Hristos, dar nu-l vor respecta, pentru că îl întunecă și îl glosează pentru propria lor înălțare și pentru a-și scuza păcatul, "dar poporul care cunoaște pe Dumnezeul său", adică îl cunoaște prin darul harului lui Dumnezeu, îl va dobândi pe Hristos prin imitarea lui și va împlini poruncile legământului Domnului Isus Hristos. Dar pentru că pentru cei care învață aceste lucruri persecuția vine până la moarte, de aceea Daniel spune mai departe: "Și cei înțelepți din popor vor instrui pe mulți și vor cădea prin sabie și în flăcări și în captivitate și în căderea zilelor.Și când aceștia vor cădea, vor fi ridicați cu ajutorul celor mici și mulți se vor alătura lor cu lingușeli", Dan. 11:33-34.

Experiența faptelor ne permite să înțelegem acest text, căci laicii și preoții simpli, învățați de harul lui Dumnezeu, învață pe foarte mulți prin exemplul unei vieți bune și, contrazicând public cuvintele mincinoase ale lui Antihrist, pier cu sabia. Acest lucru se vede în cazurile laicilor, Ioan, Martin și Stafcon,[7] care s-au împotrivit ucenicilor mincinoși ai lui Antihrist și au pierit împreună cu sabia. Și alții, expunându-și gâtul pentru adevăr au fost martirizați, fiind prinși, întemnițați și uciși și totuși nu au negat adevărul lui Hristos - preoți, dar și laici și femei. Dar cei care i-au asuprit au plecat în clandestinitate pentru că, îngroziți de cenzurile și confiscările lui Antihrist, s-au întors pe calea opusă.Dar Dumnezeu, până în acest moment, înmulțește fiii bisericii sale care suferă și sunt răbdători și publică adevărul legii lui Hristos. De aceea, binecuvântat să fie Dumnezeu și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care a ascuns calea adevărului de cei înțelepți și prudenți și a dezvăluit-o laicilor simpli și preoților mici care aleg mai degrabă să asculte de Dumnezeu decât de oameni, care în actele generic bune și în actele neutre au în fața ochilor viața lui Hristos și ascultă de prelați în măsura în care aceste acte, modificate de circumstanțe, pot fi puse în practică în mod rezonabil pentru edificare prin imitarea lui Hristos. Căci ei înșiși susțin că un act, pentru a fi virtuos, trebuie să fie justificat de opt circumstanțe, care sunt expuse în acest rând:Cine, ce, unde, cât de mult, câți, de ce, în ce mod, când.

Cine, adică, individul care trebuie să se supună. Și anume, ce trebuie să facă atunci când i se poruncește. Unde, pentru că într-un loc se cuvine, în cazul unui act bun în mod generic sau neutru, să se supună, iar în alt loc sau în orice alt loc nu se cuvine. Cât de mult, anume, trebuie să se supună, în măsura în care porunca se referă la ceva aplicabil pentru edificare, conform sfatului lui Isus Hristos sau poruncii sale. Căci cineva nu este obligat să se supună veșnic superiorului său personal, așa cum lăudă nebunii, spunând că autoritatea papei se întinde până la dreptul de a porunci la infinit, și de care creștinii individuali ar trebui să se supună chiar și în această măsură.Câte acte, anume, poate să facă în mod legal, de vreme ce nu contează dacă subiectul, urmând porunca unui preot care îl obligă la

penitență, dă doi bănuți sau doi dinari sau postește trei zile săptămânal; și că dă atâția bănuți sau postește atâtea zile câte poruncește sau limitează simplul părinte (dacă nu umple punga confesorului său), sau că dă atâtea pentru zidirea bisericii Sf. Petru cât ar oferi dacă ar locui acolo și atât de mult, după estimarea camerei papei, cât ar putea consuma în călătoria până acolo; și la fel și alte taxe inventate de diavol. Credinciosul trebuie să se gândească și la împrejurarea scopului urmărit, și anume : de ce, adică cu ce scop trebuie să se supună prin actul care i se poruncește, pentru că, dacă acesta duce la cinstea lui Dumnezeu și direct la folosul bisericii, atunci este un scop bun. Dar dacă se susține un alt scop, atunci acesta este împotriva cuvintelor apostolului: "Tot ce faceți, faceți în numele lui Isus Hristos." Căci scopul determină toate mijloacele - media - care sunt folosite în vederea acestui scop. De aceea, Aristotel concluzionează, *de Anima, 2*, cu aceste cuvinte: "Este corect ca toate lucrurile să fie numite bune în funcție de scop, astfel încât, atunci când scopul este bun, mijloacele pentru acest scop sunt și ele bune". Și se mai adaugă și o altă împrejurare, când se spune: cum. Căci nu este de ajuns să faci un lucru care este bun în mod generic, ci se cere ca el să fie făcut bine, căci nimic nu poate fi făcut bine de către un om decât așa cum rămâne în iubire. De aceea, apostolul spune: "Toate lucrurile voastre să fie făcute în dragoste". Și că nimic nu este bine făcut de un om fără dragoste, apostolul o dovedește când spune: "Chiar dacă aș da toate bunurile mele pentru a hrăni pe cei săraci și n-aș avea dragoste, nu-mi folosește la nimic", 1 Cor. 13:3.Și acest lucru este rezonabil pentru că ramura nu poate da roade dacă nu rămâne în viță, așa cum a spus Mântuitorul: "Nu puteți face rod, dacă nu rămâneți în Mine", adică prin dragoste, Ioan 15:4. De aceea se spune la modul general că un anumit filozof, pe nume *Phantasma* - Iluzie - a avansat că Dumnezeu este răsplătitorul nu al substantivelor, ci al adverbelor [nu al numelor, ci al calităților], și este clar că pentru ca ascultarea să fie adevărată, este nevoie de har sau de dragoste. Apoi, în acest adverb, *hew*, sunt implicate și alte circumstanțe, deoarece cel care este chemat să se supună trebuie să îndeplinească lucrarea poruncită din dragoste, cu smerenie, cu înțelepciune, cu bucurie, cu curaj și cu promptitudine. Ultima condiție este când - și anume, se cuvine să îndeplinească lucrarea poruncită, așa cum s-a spus mai înainte, în raport cu timpul, căci fără îndoială că există multe acte bune în mod generic și, de asemenea, acte neutre, pe care nu este oportun să le poruncești în orice moment, și, în consecință, nu este oportun să le dai ascultare în orice moment.

Cu toate acestea, în ceea ce privește acest lucru [și anume, că cei inferiori se supun superiorului în toate lucrurile], până în acest punct se argumentează astfel: Să presupunem că papa ar trebui, prin legătura sfintei ascultări și cu asigurarea obținerii absolvirii de pedeapsă și de vină sau a unui alt beneficiu spiritual, să lege fiecare cleric supus lui să se împotrivească primului papă ascultându-l în toate lucrurile, și că ar trebui să lege pe fiecare laic printr-o formulă similară să se împotrivească primului papă neascultător și să lase ca acest îndemn să fie făcut sub cele mai severe anateme - și să presupunem, în plus, că fiecare cleric sau laic supus papei nostru a fost mai întâi ascultător față de el și că fiecare cleric s-a împotrivit

fiecărui laic și viceversa. Aici contradicția ar fi manifestă, deoarece se admite că Petru clericul și Pavel laicul nu au fost la început în opoziție, rezistând unul altuia, și întreb dacă Petru fiind pentru moment ascultător se împotrivește papei.Dacă este așa, atunci trebuie să spunem că pentru acel moment Pavel a fost neascultător față de papă, deoarece, în măsura în care el se împotrivește lui Petru, care este neascultător față de papă în toate lucrurile, și i s-a poruncit să se împotrivească primului papă neascultător, rezultă că Pavel încasează semnul neascultării, și tot așa și Petru, pentru acel moment, fiind neascultător, s-ar împotrivi papei. Atunci ar trebui să acordăm faptul că Pavel este ascultător și Petru, de asemenea, pentru că înainte de a se împotrivi unul altuia erau amândoi ascultători, iar Petru, rezistând, nu a fost neascultător, ci, așa cum rezultă din ceea ce s-a spus, ascultarea sa este confirmată. Și nu este valabil să se nege pertinența acestui caz din cauza următoarelor lucruri, și anume: (1) pentru că a fost poruncit doar ceea ce era neutru sau posibil și (2) pentru că un prelat poate porunci ceea ce în sine este imposibil și cu totul nerezonabil, prin urmare, el poate porunci acel lucru, și astfel nu mai rămâne niciun răspuns în afară de adevărul că nici mai mult, nici mai puțin din cauza poruncii sale, clericul și laicul nu suportă recompensă sau pedeapsă. Căci o poruncă trebuie să fie rezonabilă pentru Dumnezeu, pentru a fi ascultată. Și atunci ea ar fi valabilă, cu condiția ca nimeni sub autoritate umană să nu dea acea poruncă, căci altfel omul ar deveni neascultător de rațiune. Și este clar că, așa cum în cazul presupus, nu ar mai exista nici o posibilitate de a căuta iertarea sau anatema, tot așa, într-un mod general, nu ar exista în cazul unei sentințe papale decât în măsura în care cineva le-ar merita în conformitate cu voia lui Dumnezeu. Această obiecție logică trebuie să fie rezolvată. Și, în mod similar, să presupunem că Petru, priorul, avea un al doilea Doisprezece format din conventuali, toți ascultători față de el, și că el ar trebui să le ceară celor doisprezece mai stabili să nu vorbească cu ceilalți decât dacă, din întâmplare, prin neascultare, ar putea să-i aducă pe ceilalți la ascultare.Și este clar că cei doisprezece din urmă nu au vorbit cu ceilalți decât pentru a-i aduce pe ceilalți la ascultare, prin ascultarea de Petru, iar Pavel dintre primii doisprezece ar trebui să vorbească cu Linus dintre cei doisprezece din urmă, amândoi excelând în acest sens că au în vedere porunca ascultării, astfel încât, înainte ca discuția să aibă loc, amândoi erau în mod legal ascultători de Petru; și contradicția va apărea.[8]

La fel cum Bernard, în scrisoarea sa către călugărul Adam, spune că lucrurile care sunt intermediare - pot fi la fel de bine sau la fel de rău să fie poruncite sau să fie interzise. Prin urmare, atunci când un superior poruncește sau interzice în mod greșit și când subiectul știe că a poruncit sau a interzis în mod greșit, el ar trebui, prin legea iubirii, să spună subiectului greșeala sa ca frate, pentru că atunci când poruncește sau interzice astfel păcătuiește împotriva lui Dumnezeu și a fratelui său. Acest lucru reiese din această regulă a lui Hristos: "Dacă fratele tău a păcătuit împotriva ta, du-te și spune-i greșeala lui între tine și el singur", Matei 18:15. Și nici nu există vreo obiecție la aceasta, ca cel care este superior în virtute să spună unuia inferior în trăire greșeala sa, chiar dacă acesta din urmă este superior în rang, căci

altfel ar pieri această lege a lui Hristos, care rânduiește ca orice prelat creștin, atunci când a păcătuit, să fie îndreptat de un altul. Căci legea se adresează tuturor oamenilor deopotrivă când spune: "Dacă fratele tău păcătuiește împotriva ta, du-te și spune-i ce are de făcut". Dar dacă, pentru a face o presupunere imposibilă, Hristos ar fi păcătuit, în măsura în care era fratele nostru, Evrei 2:17-19, ar fi trebuit să fie corectat de biserică. De aceea a indicat acest lucru, când a spus mulțimilor: "Cine dintre voi mă convinge de păcat?". Ioan 8:46.

Din acest motiv, Biserica, în persoana Mântuitorului nostru, cântă pe bună dreptate: "O, poporul meu, ce ți-am făcut eu ție, sau cum te-am mângâiat? Răspunde-mi!" - și anume, printr-o mustrare. Iar Isaia, 1:17, spune: "Încetează să faci răul, învață să faci binele. Căutați dreptatea, ușurați pe cel asuprit, judecați pe cel fără tată, pledați pentru văduvă și veniți și să discutăm împreună, zice Domnul." Prin urmare, este limpede că oricărui om de bună credință ar trebui să i se spună greșelile sale de către fratele său, căci altfel legea lui Hristos ar lipsi pentru a oferi un remediu împotriva petelor miresei sale, iar Pavel contrazice ideea că lipsește, Gal. 5, căci el s-a împotrivit lui Petru, papa, pe față, pentru o greșeală ușoară și, de asemenea, în scrierea sa a lăsat pentru cei ce aveau să vină după aceea, ca în cazuri de cădere asemănătoare să facă același lucru cu fratele lor. Prin urmare, este lipsit de credință să afirmăm că rangul superior nu poate avea vina sa în chestiuni morale de către un inferior. De aceea, în caz de greșeală, un fiu poate în mod legitim să spună tatălui său greșeala sa, o fiică mamei, un supus prelatului, un discipol profesorului său - toate acestea urmând regula iubirii.

Cu toate acestea, împotriva acestor lucruri se obiectează că papa are locul Domnului Iisus Hristos pe pământ. Dar nu este îngăduit nimănui să-i spună greșeala lui, după cum reiese din Matei 16. Când, din cauza mustrării lui Hristos, Petru este numit Satana, nu este, prin urmare, permis să i se găsească o vină celui care ocupă locul lui Petru? Dar acest tip de raționament include prea mult, deoarece ar fi necesar să se spună că orice vicar al lui Hristos este impecabil, așa cum Hristos este impecabil. Dar este o deducție bună că nici papa, nici o altă persoană nu trebuie să fie găsită în neregulă sau corectată în măsura în care îl urmează pe Capul, Hristos. Dar, dacă un episcop sau un mărturisitor care ocupă locul lui Hristos încearcă un act de autoindulgență cu o fecioară sau o soție castă, nu ar trebui să i se găsească vehement o vină ca și cum ar fi anticrist și dușmanul necredincios al propriului său suflet?Pentru că, săvârșind un astfel de act ilicit, el nu ocupă locul lui Hristos, ci pe cel al lui Antihrist însuși și al diavolului, ispitind o femeie în modul cel mai nelegiuit. Și este limpede că acea afirmație a Sfântului Bernard pe care o aduc doctorii, și anume că în acele lucruri, adică 'lucrurile intermediare, cu siguranță nu este corect să preferăm punctul nostru de vedere sentinței stăpânilor, și în acestea nici porunca, nici interdicția prelaților nu sunt cu totul de lepădat' - circumstanțele trebuie înțelese și adaptate la actul de ascultare care este datorat în ceea ce privește modul, locul, timpul și persoana, așa cum s-a spus. Căci de multe ori elevul cu rațiune refuză să se supună într-un act intermediar sau neutru sau chiar într-un

act bun în mod generic, arătând motivul pentru care nu este oportun în acest caz să se supună.Acest lucru mi s-a întâmplat frecvent, când am poruncit; și fiind învățat mai bine și chiar luând cu recunoștință informații, m-am supus elevului. Același raționament este valabil și în ceea ce privește un prelat, căci în vremurile noastre, prelații vorbesc adesea aiurea în poruncile lor, din cauza ignoranței, și trebuie să fie raționați cu dragoste, de către supușii lor, pentru bunăstarea bisericii.

Dar se obiectează că un egal nu are putere asupra unui egal. De vreme ce, prin urmare, papa întrece orice alt pelerin și orice superior supusului său, se pare că nu este treaba niciunui pelerin să-l corecteze pe papă sau niciunui supus pe prelatul său. Aceasta înseamnă că, dacă se neagă antecedentul, deoarece în mod necesar Dumnezeu Tatăl nu are stăpânire asupra Duhului Sfânt și totuși sunt persoane egale, nu rezultă consecința, și anume că în mod necesar Dumnezeu Tatăl are stăpânire asupra Fiului, conform umanității pe care și-a asumat-o și totuși în mod necesar sunt absolut egali. Prin urmare, dacă nici un egal nu are stăpânire asupra unui egal, credința catolică este contrazisă. Și iarăși: așa cum este regula unui vicar, tot așa și de același fel este și toată regula umană, după cum spune apostolul: "Îndemnați-i pe cei bogați în lumea de acum să nu fie îngâmfați", 1 Tim. 6.Dar o astfel de regulă este fie independentă, derivată din ea însăși, fie este autorizată inițial asupra unei creaturi, și astfel este clar cât este de gol acest mod de raționament atât în ceea ce privește fondul, cât și forma sa, deoarece el înțelege prin acest principiu că un egal nu are o regulă autoritară asupra egalului său, pe motivul că este egal cu cel care conduce în acest mod. Dar ce se opune ca cel care excelează în virtute să spună unuia inferior în trăire greșeala sa, chiar dacă acesta din urmă este superior în rang?

În plus, obiecția este ridicată din dreptul canonic, *Dist 21, Nunc autem* [Friedberg, 1:71], unde se declară că niciunul dintre sfinții episcopi nu a îndrăznit să aducă o judecată împotriva papei Marcellinus, ci au spus: "Prin propria ta gură judecă-ți cazul tău. Să nu te supui deciziei noastre." Adică, că această zicere a episcopilor nu este suficientă pentru a anula legea lui Dumnezeu, conform căreia, în cazul lui Pavel, l-a mustrat pe papa Petru. În al doilea rând, înseamnă că ar fi foarte de prisos ca ei să-l mustre într-un astfel de caz pe cel care a observat din căința sa că a fost pe deplin mustrat de Domnul.În al treilea rând, înseamnă că a fost suficient de mustrat de ei când au spus: "prin gura ta judecă-ți cazul, nu te supune deciziei noastre". Și încă o dată, înseamnă: "Nu te face ascultat tribunalului nostru, ci adună-ți cazul în propriul tău piept și încă o dată vei fi declarat drept de tine însuți, spun ei, sau vei fi condamnat din propria ta gură". Cu siguranță că acesta a fost un mare act de mustrare, pentru că cei care blamau aruncau datoria de a mustra înapoi asupra papei însuși. De aceea, Marcellinus, când a auzit aceste lucruri, a declarat sentința de depunere împotriva sa. [9]

Astfel, este clar că un supus care urmează regula prudenței și a iubirii poate corecta un superior care greșește și îl poate readuce pe calea adevărului. Căci, dacă un superior s-ar rătăci și ar ajunge într-o peșteră de hoți sau în pericol de moarte, s-

ar cuveni ca subiectul să îl tragă înapoi și să îl ferească de pericol. Prin urmare, acest lucru este cu atât mai îngăduit atunci când un superior, printr-o cale vicleană de viață, aleargă în peștera demonilor și în primejdia celei mai grave morți a păcatelor. Dacă, așadar, în primul caz, superiorul s-ar bucura, de ce nu cu atât mai mult în al doilea? Dacă în primul caz își angajează un paznic, de ce nu și în al doilea?

Nici nu este nimic care să contrazică acea afirmație a Sfântului Augustin, *de conflictu virtutum et vitiorum* [Migne, 40:1094] :[10] "Ce fel de oameni ar trebui să fie cei care conduc nu este o chestiune care să fie discutată de subiecți". Acest lucru este adevărat și evident, că ei nu trebuie să discute pripit ce fel de oameni trebuie să fie, totuși, rațiunea le dictează că cei care conduc trebuie să fie buni, că nu trebuie să trăiască în exces și, dacă trăiesc prost, supușii trebuie să ia aminte și să se ferească din timp de faptele lor rele. De aceea, Augustin spune: "Dacă trebuie să ne supunem guvernării omenești, este necesar să fim supuși guvernării divine,[11] pentru că însuși Hristos spune: "Cine vă ascultă pe voi, mă ascultă pe mine, iar cine vă disprețuiește pe voi, mă disprețuiește pe mine.’"Și, mai departe, Augustin adaugă: "Cu toate acestea, pentru că prevede că nu toate vor fi în viitor de acest fel, a luat în compania ucenicilor săi tot felul de subiecte și a spus, avertizându-i dinainte: "Cărturarii și fariseii stau pe scaunul lui Moise; orice vă vor spune, faceți-le pe acestea, dar ceea ce fac ei, nu faceți voi’". Și este limpede că, cu zelul unui scop bun, supușii trebuie să discute despre modul de viață al superiorilor lor sau să se gândească la el, astfel încât, dacă superiorii sunt buni, supușii să-i imite; dacă sunt răi, să nu le urmeze faptele, ci, cu un spirit smerit, să se roage pentru ei și să ia aminte când le poruncesc lucruri bune. Altfel, dacă nu discută, vor cădea cu conducătorul orb în groapă, iar ușor se poate întâmpla să se închine lui Antihrist ca Dumnezeu și, ca și poporul evreu care își urma conducătorii - *praelați* - să conspire împotriva lui Hristos Domnul.

BISERICA

NOTE

1. Exegeza acestui pasaj, asupra căruia se insistă atât de mult, Huss o ia din nou pe larg, *ad octo Doctores*, Mon., 1:408.
2. Greșeală pentru Nicolae.
3. Acest citat din dreptul canonic nu redă decât o parte din original și, întrucât textul lui Huss are mai multe greșeli, am urmat în traducere textul dreptului canonic. Concluzia lui Grațian, pe care Huss o citează, deschide o nouă secțiune a dreptului canonic și este precedată de o altă afirmație a lui Grațian pe care pare ciudat că Huss nu a citat-o, deoarece este atât de potrivită cu ceea ce a spus. Aceasta este următoarea: "Deși vinovăția unui om este evidentă, totuși el nu trebuie condamnat pe baza acuzației unui dușman". Ioan Gură de Aur, la care se referă Huss, este Chrysostom, patriarhul Constantinopolului, d. 407, cel mai mare predicator al Bisericii primare. Sinodul la care se referă Huss a avut loc în anul 403 și este numit sinodul de la Stejarul. Acesta a fost ținut sub conducerea lui Teofil din Alexandria, dușmanul său, și a fost alcătuit în mare parte din dușmanii lui Chrysostom sau din membrii nemulțumiți ai clerului său. Chrysostom a refuzat să participe dacă dușmanii săi nu erau expulzați. Curtea pe care o ofensase prin condamnările sale privind extravaganța în îmbrăcăminte etc., l-a depus apoi pe Chrysostom din scaunul său.
4. Papa Fabian, 236-250, pare să fi fost un administrator viguros, în timpul domniei căruia schisma lui Hippolytus a fost complet înăbușită și persecuția diecezană a fost combătută viguros la Roma.
5. Ștefan I, papă, 254-257, în disputa cu Ciprian al Cartaginei cu privire la botezul ereticilor a luat poziție în favoarea validității acestuia.
6. Invitat de cardinalul Colonna să meargă la Roma, în 1410, Huss, în răspunsurile sale oficiale, în scrisorile sale și la conciliul de la Constanța, a invocat în mod constant ca motiv pentru a nu se conforma pericolele din partea dușmanilor de pe drum sau, după cum s-a exprimat și el, din cauza capcanelor puse de dușmanii săi, în special de germanii pe care îi jignise prin cursul său la universitate. Alte motive pe care le-a invocat au fost faptul că ar fi trebuit să își părăsească munca la Praga și că locul unde a fost comisă infracțiunea, Praga, era locul potrivit pentru proces. Wenzel, într-o scrisoare adresată cardinalului, i-a sugerat acestuia să viziteze Praga, *Documenta*, p. 424, și să privească situația cu ochii lui. Într-un loc, Huss, insistând asupra distanței ca motiv pentru a nu merge la Roma, a spus că distanța de la Praga până la sfânta ctitorie era la fel de mare ca distanța de la Ierusalim până la Tiberiu, care, totuși, se întâmplă să fie de numai șaizeci de mile.
7. În timpul tulburărilor care au apărut la Praga în urma proclamării bulei lui Ioan al XXIII-lea împotriva lui Ladislau și a vânzării de grații, acești trei bărbați au opus o rezistență violentă și au fost arestați și întemnițați. În timp ce urmau să fie executați, Huss, în compania altora, a apărut la primărie, a făcut apel în favoarea lor și a obținut, după cum credea el, imunitatea lor de la moarte. Dar, după ce a dispărut o dată din vedere, bărbații au fost luați din închisoare și decapitați rapid. O mare mulțime care s-a adunat a strâns trupurile și le-a dus în mijlocul cântării unor imnuri sacre la capela din Betleem, unde au fost îngropați și priviți ca niște martiri. Într-una dintre predicile sale, Langsdorff, p. 16, Huss se referă la moartea acestor trei bărbați ca preț pentru că au negat faptul că papa este Dumnezeul acestei lumi și că poate ierta păcatele după cum dorește, și la înmormântarea lor în Betleem.
8. Acesta este cel mai dificil pasaj din tratatul lui Huss. Wyclif , deși nu folosește forma exactă de mai sus, din câte știu eu, folosește metoda generală pentru a dovedi o inconsecvență totală, ca în lucrarea sa *de Eccles*, p. 211. Personajele imaginare, Petru, Pavel și Linus, sunt folosite oarecum în același mod ca Richard Roe și John Doe. Linus este adus ca judecător, fiind ales pentru că aparținea celei de-a doua generații de prezbiteri sau episcopi. Vezi Wyclif, *de domin. civ.* pp. 38, 39, pentru o utilizare similară a lui Petru, Pavel și Linus pentru a dovedi inconsecvența de a face ca stăpânirea naturală, spre deosebire de cea civilă, să fie lipsită de legile spirituale.
9. Marcellinus, pe care Jerome [Migne, 27:11 11] îl pune printre papi, probabil din timpul lui Dioclețian, se spune că a căzut în timpul persecuției și a sacrificat zeilor. El și-a recunoscut greșeala în prezența unui sinod de episcopi care au refuzat să îl judece pe motiv că *primasedes a nemine judicatur* - sediul primordial nu este judecat de nimeni. Aceasta era teoria afirmată de papii medievali. Ei nu erau supuși niciunui tribunal în afară de Dumnezeu. Higden, 5:104-108, a relatat tradiția conform căreia Marcellinus s-a depus pe sine însuși și a anatemizat pe oricine ar fi îngropat trupul său.
10. Tratatul a fost atribuit în mod fals lui Augustin.
11. Textul lui Huss trebuie să fie greșit sau Huss trage o concluzie în propriul său limbaj. Tratatul original are si *obtemperandum Domini est imptrio humano subdi necesse est magisterio*. Dacă se dorește ca domnia Domnului să fie ascultată, este necesară supunerea față de guvernarea umană. Se citează Romani 13:1-2.

BISERICA

CAPITOLUL XXII

EXCOMUNICĂRI, DREPTE ȘI NEDREPTE

În cele din urmă, doctorii stabilesc în scris următoarele: "În cele din urmă, deoarece procesele [procedurile judiciare în fața curiei și a arhiepiscopului de Praga] împotriva maestrului Ioan Huss au fost primite de corpul clerului din Praga și aceștia s-au supus lor, prin urmare aceste procese trebuie respectate, și mai ales că în ele nu este interzis nimic absolut bun și nici nu este poruncit ceva absolut rău.[1]Dar, conform metodei bisericii obișnuite cu curia romană și observate înaintea părinților părinților noștri, acolo sunt poruncite doar lucruri intermediare - lucruri între ceea ce este pur bun și pur rău - care, în ceea ce privește timpul, locul sau modul, pot fi fie bune, fie rele - și ascultarea trebuie să fie făcută în aceste lucruri intermediare în conformitate cu învățăturile Evangheliei și în conformitate cu Sfântul Bernard." Și ei adaugă: "Și nu este treaba clerului din Praga să pronunțe o hotărâre cu privire la întrebarea dacă excomunicarea maestrului John Huss este dreaptă sau nedreaptă." etc.

Voi trece la lucrurile din procesele [procedurile judiciare] despre care, pentru moment, am în vedere în principal trei chestiuni, și anume, excomunicarea, suspendarea și interdicția. Și despre acestea voi vorbi pe scurt, discutând mai întâi de toate acest lucru, că concluzia pe care doctorii o trag este extrem de proastă, și anume, "deoarece procesele împotriva lui John Huss au fost primite de corpul clerului din Praga, și ei s-au supus lor, prin urmare, trebuie să fie respectate."Este ca și cum ar trebui să argumentăm în felul următor: deoarece procesele au fost primite de corpul clerului din Ierusalim împotriva lui Hristos, că el este un seducător, un rău-făcător și un blasfemiator excomunicat și vinovat de moarte, prin urmare, aceste procese trebuie să fie respectate de către doctorii înșiși. Concluzia din legea asemănării se susține prin acel termen mediu al cauzei, "pentru că procesele au fost primite de către cler" - și doctorii în teologie ar trebui să fie rușinați pentru această concluzie, și în special Stanislau, pentru că el este cel mai abil logician dintre ei. Poate că au învățat această concluzie de la preoții cei mai de seamă, cărturarii și fariseii care au formulat o concluzie asemănătoare. Căci atunci când Pilat i-a întrebat: "Ce acuzație aduceți împotriva acestui om?", ei au răspuns și au zis (formulând această concluzie): "Dacă omul acesta nu ar fi fost un făcător de rele, nu ți l-am fi predat ție", Ioan 18:29-30. Și din nou au urmat aceeași linie de argumentare atunci când Pilat a spus: "Nu găsesc nici un caz împotriva lui", când ei au răspuns: "Avem o lege și, potrivit acestei legi, trebuie să moară, pentru că s-a făcut pe sine însuși Fiul lui Dumnezeu", Ioan 19:7. În prima concluzie, formulată de iudei, doctorii au dat de înțeles că ei înșiși nu au greșit atunci când au spus: "Dacă acesta nu ar fi fost un făcător de rele, nu ți l-am fi predat ție" - adică, pentru că este un făcător de rele, de aceea ți l-am predat ție.În mod similar, doctorii noștri răspund în concluzia pe care o formulează că trupul clerului din Praga nu poate greși; altfel, dacă ar putea greși, concluzia lor nu ar fi validă. Și pentru că acel corp este capabil

să greșească în acceptarea proceselor, tot așa greșește și în asigurarea lor și în executarea lor cu rea-credință. Prin urmare, concluzia doctorilor nu este una bună.

Și mă întreb cum de această concluzie enormă - *cauda* - a doctorilor, prin care ei doresc să-și acopere rușinea prin afirmația: procesele de import contrar, dacă ar fi primite, ar trebui să fie ascultate - nu contrazice acest lucru, atunci când se adaugă concluzia: "Nici nu este treaba clerului din Praga să pronunțe sentința dacă excomunicarea maestrului Ioan Huss este dreaptă sau nedreaptă". Căci dacă aceste procese trebuie să fie ascultate în ceea ce privește excomunicarea, atunci ele trebuie să fie ascultate de ei ca fiind drepte și nu ca fiind nedrepte. Deoarece clerul împreună cu doctorii le ascultă și le primesc, de aceea le ascultă ca fiind drepte și le primesc tot pentru că sunt drepte și, în consecință, doctorii împreună cu clerul au pronunțat asupra lor sentința că sunt drepte.Cu toate acestea, concluzia lor spune că nu este treaba clerului din Praga să pronunțe sentința dacă excomunicarea maestrului Ioan Huss este dreaptă sau nedreaptă. Și se stabilește o contradicție evidentă, și anume, clerul din Praga strigă, afirmă și susține că excomunicarea Maestrului Ioan Huss este dreaptă, prin urmare clerul din Praga dă sentința că acea excomunicare este dreaptă; totuși concluzia doctorilor spune că nu este treaba clerului din Praga să dea sentința dacă acea judecată de excomunicare este dreaptă sau nedreaptă. Este foarte clar că această concluzie contrazice faptele și sentința clerului din Praga.

De asemenea, dacă nu este treaba clerului din Praga să pronunțe sentința dacă acea excomunicare este dreaptă sau nedreaptă, iar clerul aprobă procesele și acționează în conformitate cu procesele; prin urmare, clerul din Praga nu știe dacă acționează corect sau nedrept și nici nu speră că acționează corect. Căci speranța ar trebui să fie înaintea sentinței.

De asemenea, înșiși acești doctori dau sentința că excomunicarea Maestrului John Huss este dreaptă, iar acest lucru este clar pentru că ei dau sentința că procesele trebuie respectate, și nu ca și cum ar fi nedrepte; prin urmare, ca și cum ar fi drepte. În consecință, doctorii pronunță sentința că excomunicarea impusă în procese este justă.

De asemenea, doctorii spun că procesele [procedurile judiciare] trebuie respectate, mai ales pentru că în ele nu este interzis nimic din ceea ce este un bine absolut, și nici nu este poruncit ceva care este un rău absolut, ci doar lucruri intermediare, în care ascultarea trebuie făcută în conformitate cu învățătura Evangheliei și în conformitate cu Sfântul Bernard. De aceea, doctorii dau sentința că poruncile din procese sunt drepte, printre care se numără și excomunicarea maestrului Ioan Huss. Prin urmare, acești doctori dau sentința că excomunicarea Maestrului Ioan Huss este justă. Și ei înșiși fac parte din clerul din Praga. Prin urmare, chiar această concluzie a lor îi contrazice pe acești doctori.

De asemenea, acești doctori pronunță hotărârea că excomunicarea care este impusă în procese este un lucru intermediar, un lucru între ceea ce este absolut bun și ceea ce este absolut rău, iar atunci când este impusă în ceea ce privește modul, timpul, locul și persoana, atunci trece la un lucru absolut bun, pentru că trece la o poruncă a papei și a prelaților. Prin urmare, doctorii, pronunțând o astfel de judecată despre excomunicare, declară că este justă. Cu toate acestea, având în vedere concluzia lor, ei nu ar trebui să pronunțe judecata că este dreaptă. Și acest lucru îl fac ei, un lucru pe care nu ar trebui să-l facă; da, ei nu știu ce fac, pentru că ei spun că nu este de competența clerului din Praga să pronunțe hotărârea că excomunicarea lui Ioan Huss este nedreaptă, și totuși ei pronunță hotărârea că este dreaptă.Este cu siguranță demn de râs modul în care doctorii în drept sunt de acord cu această concluzie, doctori care pronunță judecăți asupra decretelor, decretelor și proceselor [proceduri judiciare], indiferent dacă sunt corecte sau date în mod corect sau de către oameni corecți, când ar trebui prin metode rezonabile să expună decretele și să examineze procedurile, indiferent dacă sunt corecte sau nedrepte, și să îi sfătuiască pe alții, atunci când apare urgența, dacă procesele ar trebui să fie admise și ținute sau dacă nu ar trebui să fie admise și ținute; sau dacă este legal să se facă apel la ele. Acest lucru este clar, pentru că doctorii s-au închis în mod irațional, de ambele părți, în fața unei judecăți rezonabile.

Dar cum că procesele fulminate împotriva mea sunt nule și eronate, venerabilul maestru John de Jesenicz, doctor în drept canonic, a arătat foarte clar printr-o discuție publică și printr-o decizie în universitatea din Bologna. Și pentru că, așa cum am spus, procesele de acest fel poruncesc în principal excomunicarea, suspendarea și interdicția, din acest motiv voi spune pe scurt câte ceva despre ele.

Să notăm mai întâi că excomunicarea înseamnă punerea în afara comunicării, 11:3, *Nihil, și cap. Canonica* [Friedberg, 1:653, 674]; 29:1, *Viduas* [Friedberg, 1:1091]; 24:3 [Friedberg, 1:988]; 11 . "3, *Omnis Christianus* [Friedberg, 1 : 653], și capitolul următor. Și, deoarece excomunicarea este mai bine înțeleasă prin opusul ei, adică prin comunicare sau comuniune - întrucât prin opusul a ceea ce este bun se înțelege tot ce este bun, la fel și răul și opusul lui -, de aceea trebuie observat că comunicarea sau comuniunea bună este triplă. Prima este participarea la harul divin, care face harul. Acest lucru îl dorește apostolul pentru corinteni, când spune: "Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și împărtășirea Duhului Sfânt să fie cu voi toți", 2 Cor. 13:13. Această comunicare este comuniunea sfinților, care sunt trupul mistic al lui Hristos, trupul al cărui cap este Hristos, și în această comuniune credem atunci când spunem: "Cred în comuniunea sfinților". A doua comunicare sau comuniune este participarea la sacramente. "Este un singur Domn, o singură credință, un singur botez", Efes. 4:5. Este însă luată în mod special pentru participarea la trupul și sângele Domnului nostru Isus Hristos. "Paharul binecuvântării pe care îl binecuvântăm, nu este el oare împărtășirea sângelui lui Hristos? Iar pâinea pe care o frângem, nu este oare participarea la trupul Domnului?". 1 Cor. 10:16. Pentru că noi, fiind mulți, suntem o pâine și un trup,

întrucât ne împărtășim dintr-o pâine și un pahar.A treia comunicare sau comuniune este participarea la sufragii.[2] În această participare este slăvit bunul Dumnezeu: "Sunt tovarășul tuturor celor ce se tem de Tine și păzesc poruncile Tale", Ps. 119:63. Iar pe lângă această triplă comunicare este și comunicarea care este legătura dintre toți creștinii, buni și răi. La primele trei participă doar oamenii buni, dar la acest al patrulea se gândesc mai mult oamenii din lume.

În al doilea rând, trebuie remarcat că în această afirmație vorbesc de excomunicare, deoarece corespunde excomunicării cvadruple de care tocmai am vorbit, și anume, separarea (1) de participarea la harul divin care face harul, (2) de o participare demnă la sacramente, (3) de la participarea la sufragiile care pregătesc pentru viața veșnică - acestea trei fiind opuse comuniunii tripartite corespunzătoare - și (4) de la relațiile cu creștinii, fie prin cenzura celor spirituali, fie prin excluderea publică de către judecătorul secular.

Din acestea rezultă: (1) că nu există și nu poate exista niciodată o excomunicare de primele trei feluri, cu excepția păcatelor de moarte. Acest lucru este clar, deoarece nimeni nu este niciodată despărțit de comuniunea sfinților, care este participarea la harul lui Dumnezeu, la sacramente și la sufragii, pregătindu-se pentru viața veșnică, cu excepția păcatului de moarte.Căci numai păcatul de moarte desparte sau separă de comuniunea de acest fel, așa cum separă de Dumnezeu însuși. Nici nu se poate întâmpla acest lucru decât prin păcate de moarte, deoarece, atâta timp cât omul este în har, tot atât timp rămâne părtaș la tripla comuniune menționată mai sus, în ceea ce privește legea dreptății prezente. Și cum Dumnezeu este cel mai drept judecător, El nu poate condamna un om decât pentru demeritul său în neparticiparea de acest fel.Prin urmare, corolarul este adevărat. (2) Rezultă că nici un judecător nu poate excomunica în acest fel, decât dacă omul însuși se excomunică înainte prin infracțiunile sale. (3) Rezultă că nici un judecător nu trebuie să excomunice pe nimeni decât pentru o infracțiune penală[3] sau din cauza unui păcat de moarte, iar acest lucru este clar din 11:3 [41, Friedberg, 1:655], unde se spune: "Nu trebuie să excomunice pe nimeni decât pentru o infracțiune penală sau din cauza unui păcat de moarte: "Nici un episcop, cu excepția cauzei certe și evidente a păcatului, nu trebuie să priveze pe oricine de comuniunea ecleziastică prin anatemă, pentru că anatema este damnarea veșnică a morții, și numai pentru un păcat mortal ar trebui să fie impusă și numai asupra celui care nu poate fi corectat altfel".Și se mai spune, 24:3, *His ita respondetur* [Friedberg, 1:988]: "La Dumnezeu nu este căutată sentința preoților, ci viața celui vinovat, căci nimeni nu trebuie cunoscut prin sentință, căruia să nu i se lipească pata păcatului". De asemenea, Lyra, *Com. la Osea*, 4, la sfârșit, spune: "O, Iuda, alungă-l pe Israel, din cauza răutății lui, pentru că tovărășia lor este separată, adică excomunicată". Și, de asemenea, este spus de Augustin, 2:1, *Multi, 5* [Friedberg, 1:446]: "Nimeni nu ar trebui să fie excomunicat decât pentru o infracțiune penală".

Cu toate acestea, toți sunt de acord în a spune că excomunicarea este de două feluri, majoră și minoră, așa cum reiese din *de Sent. Excom. si quem de cleri*

excommunicat fieri, de except, cap. 2 [Friedberg, 2 : 912][4] unde se afirmă că excomunicarea minoră îndepărtează de la participarea la sacramente, dar cea majoră separă de comuniunea credincioșilor.Excomunicarea minoră este separarea din cauza păcatului de moarte de participarea la beneficiile spirituale, prin care un om se face nedemn prin infracțiune penală de a continua să participe la har, iar această excomunicare nu poate fi impusă de nimeni unui om care persistă în harul lui Dumnezeu. Excomunicarea majoră este separarea pe care prelații bisericii o anunță împotriva unui om ca păcătos deschis și prin care îl îndepărtează de relația cu creștinii și de participarea la sacramente.

Prin această excomunicare, ei mă desemnează acum în procese și denunțuri, excluzându-mă din orice comuniune umană. Dar binecuvântat să fie Dumnezeu, care nu a dat o asemenea forță acestui [fel de] excomunicare încât să facă posibil ca ea să ia unui om bun virtutea sau dreptatea, atunci când suportă în umilință, și nici nu este capabilă să-i impună păcatul [când refuză să se supună]. Dimpotrivă, mai degrabă, atunci când a continuat să îndure cu răbdare, aceasta ajută la purificarea lui ca fierul de unelte și ca aurul de foc, și ajută la creșterea răsplății sale de fericire, așa cum a spus Domnul:“Fericiți veți fi când vă vor prigoni oamenii și vă vor despărți de tovărășia lor, vă vor ocărî și vor arunca numele vostru ca pe un rău, din pricina Fiului omului. Bucurați-vă în ziua aceea și săriți de bucurie, căci iată, mare este răsplata voastră în ceruri, căci așa au făcut părinții lor cu proorocii", Luca 6:22, 23.

Dar această excomunicare [majoră] ar trebui să fie medicinală, adică un remediu pentru a vindeca un om în sufletul său și pentru a-l conduce înapoi la turma lui Hristos și la viața veșnică, ca o măsură rânduită pentru un scop final. De aceea, Sfântul Augustin, *Homilia*, *de penitentia*, și 2:1, *Multi*, spune: "Excomunicarea nu trebuie să fie mortală, ci medicinală". Din nou, *Cum medicinalis. de Sent. Excom., liber 6:7*.[5] Un păcătos notoriu, după al treilea avertisment sau citație publică, când refuză să se corecteze, ar trebui, din cauza infracțiunii sale penale, să fie ținut departe de comunicare, conform poruncii Mântuitorului, unde i-a spus lui Petru: "Dacă fratele tău a păcătuit împotriva ta, du-te și arată-i greșeala lui, între tine și el singur. Dacă te va asculta, ai câștigat pe fratele tău. Dar dacă nu vrea să te asculte, ia cu tine încă unul sau doi, pentru ca la gura a doi sau trei martori să se afirme orice cuvânt. Iar dacă refuză să-i asculte, spune-i Bisericii. Iar dacă refuză să asculte și biserica, să fie pentru tine ca un păgân și ca un vameș", Matei 18:15-17. Această expunere este dată mai sus, la începutul capitolului XXI al acestui tratat, în care sunt indicate condițiile unui adevărat prelat. Cu toate acestea, mai trebuie remarcat încă acest lucru, că Hristos a spus: "Dacă va păcătui", adică dacă va comite un păcat penal, căci din acest motiv merită să fie corectat și nu trebuie să fie excomunicat pentru nimic în lume. Dar dacă se va arăta incorigibil, după a treia mustrare, atunci trebuie evitat cu grijă ca un neam păgân și ca un publican; altfel nu. Prin urmare, prelații să vegheze să acționeze cu prudență, ca nu cumva să excomunice atât de ușor supușii pentru un câștig temporal.

De aici, Sfântul Augustin, în *Sermo de Quadragesima*: "Nu putem priva de împărtășanie, deoarece această interdicție nu este încă mortală sau medicamentoasă, decât în cazul celui care s-a spovedit de bunăvoie sau a fost numit sau condamnat de un tribunal secular sau ecleziastic". Și tot el mai spune: "Dacă cineva care este numit frate este desfrânat sau lacom sau idolatru sau defăimător, sau bețiv sau șantajist, cu unul ca acesta să nu mănânce", 1 Cor. 5:11: "De asemenea, trebuie să se știe că orice om care păcătuiește de moarte este excomunicat de Dumnezeu, în conformitate cu acel Psalm: "Blestemați cei ce se depărtează de poruncile Tale" și cu 1 Cor. 16:22: "Dacă cineva nu iubește pe Domnul nostru Iisus Hristos, să fie anatema." Și deși această excomunicare este numită minoră, deoarece nu este pronunțată solemn în public de către un prelat, totuși mă tem de ea mai mult decât de excomunicarea majoră, cu care mă atacă acum prelații.Dar, în plus, mă tem și mai mult de cea mai mare excomunicare cu care marele preot, stând în fața tuturor îngerilor și oamenilor, îi va excomunica pe blestemați de la participarea la binecuvântarea veșnică, așa cum a spus: "Duceți-vă,[6] blestemaților, în focul cel veșnic, care este pregătit diavolului și îngerilor lui", Matei 25:41. La această excomunicare trebuie să se gândească judecătorul și trebuie să se păzească să nu excomunice pe nedrept. Căci oricine excomunică pe altul pentru un câștig vremelnic sau mai ales pentru propria onoare sau pentru a se răzbuna pentru o vătămare împotriva sa sau fără nici o cauză cunoscută de infracțiune, acest om se excomunică pe sine. Căci el trebuie să-l excomunice pe cel pe care îl excomunică Dumnezeu, pentru o infracțiune penală pe care știe că [posibilul infractor] a comis-o și după al treilea avertisment și din dragoste, pentru cinstea lui Dumnezeu și pentru mântuirea celui pe care îl excomunică și, de asemenea, în folosul celorlalți, pentru ca aceștia să se teamă și ca el [infractorul] să nu-i infecteze.La fel a făcut și Pavel când, scriindu-le corintenilor, le-a poruncit să scoată afară pe curvarul public pentru a nu-i infecta pe alții și, de asemenea, pentru ca sufletul lui să fie mântuit, 1 Cor. 5:5.

Acum, aceste lucruri fiind luate în considerare, credincioșii ar trebui să știe câți prelați, clerici și laici sunt excomunicați de Dumnezeu; căci toți cei care se îndepărtează de poruncile Domnului sunt excomunicați, și de asemenea, câți se excomunică pe ei înșiși atunci când pun excomunicarea altora, sau o publică, și mai ales clericii care, ca și cum, în fiecare zi, la prima oră cântă: ''Blestemați sunt cei ce se depărtează de poruncile Tale".

Aceasta este, pe scurt, în ceea ce privește excomunicarea, cu privire la care acel bun creștin de sfântă amintire și acel mare zelos al legii lui Hristos, maestrul Frederick Epinge, licențiat în drept canonic, tratând primul articol, a spus: "Nici un prelat nu ar trebui să excomunice pe cineva dacă nu știe mai întâi că acea persoană a fost excomunicată de Dumnezeu". Despre acest lucru am scris în alt loc. Și, dacă nu vrei să crezi, învață-l pe zidul din Betleem, [7] și acolo vei afla cum excomunicarea nu-l rănește pe cel drept, ci profită și de ce chiar și cel drept trebuie să se teamă de o excomunicare prelatică sau pilduitoare nedreaptă, și din aceste motive: (1) ca să nu fie vinovat în alt loc sau în alt timp. (2) Pericolul pentru cel care excomunică pe

nedrept.(3) vătămarea fraților care ar putea urma dintr-o aplicare nesăbuită a cenzurilor; (4) ca ei să nu devină un prilej de poticnire prin întoarcerea de la adevăr; (5) ca ei să nu sufere o vătămare prin blestemele unei persoane excomunicate; (6) ca el, prin nerăbdare, să nu cadă din merit sau să se îndepărteze de la dreptate - și, de asemenea, pentru alte motive explicate mai pe larg și mai pertinent în alt loc.[8]

Apoi, în ceea ce privește excomunicarea, prin care cei răi îi despart pe cei buni de ei înșiși, ar trebui spus că cei răi l-au excomunicat pe Hristos și pe orbul din naștere, așa cum apare în Ioan 9:22, 34. Acest fel de excomunicare poate fi distins și de opusul ei, care este comuniunea în rău, despre care se spune: "Nu vă împărtășiți cu faptele nefolositoare ale întunericului", Efes. 5:11; și: "Cel ce-i dă sănătate se împărtășește cu faptele lui rele", 2 Ioan 11; și: "Ce comunicare are un sfânt cu un câine?". Eclesiastul 13, ca și cum ar fi spus: "Niciuna! Prin urmare, oricine este în har în ceea ce privește dreptatea prezentă este excomunicat [scos din comuniune cu] de cei răi. Și aceasta este acea sfântă excomunicare prin care se spune că cel neprihănit este excomunicat, adică pus în afara comunicării sau participării cu răutatea.De aceea, Ioan spune: "Și am auzit un alt glas din cer care spunea: "Ieșiți, poporul meu, din ea, ca să nu aveți parte de păcatele ei și să nu primiți din plăgile ei, căci păcatele ei au ajuns până la cer", Apoc. 18:4, 5. Să-L rugăm pe Domnul să binevoiască să ne păstreze în comuniunea Sa și să ne păzească de comuniunea nelegiuită.

BISERICA

NOTE

1. Datoria de a se împotrivi excomunicărilor nedrepte, Huss și-o asumă în cartea sa adv. Indulgența omului, I:229-234; de sex Erroribus, 239 sqq.; ad octo Doctor cs, 383 sqq, etc., etc.
2. Sufragiile sunt rugăciunile bisericii și alte beneficii care decurg din actele bisericii în cadrul slujbelor și indulgențelor. Vezi Hergenrother: K.- rcchl, 567; Friedberg: K.-recht, 294-
3. Un crimen sau o infracțiune penală este o încălcare a unei legi naturale sau a unei porunci divine pozitive, cum ar fi, de exemplu, adulterul, spre deosebire de o încălcare a legii ecleziastice, *delictum*. Hergenrother, 549 sq., 780 sq,
4. Decretele lui Grigore DCs, 5:39, c. 59, și de asemenea 5:39, c. I, fac distincția de mai sus făcută de Huss între excomunicare majoră și minoră, dreptul canonic în vigoare: "Dacă cineva pronunță cuvintele: "Îl excomunic", atunci el este legat nu doar de excomunicarea minoră, care îl separă de participarea la sacramente, ci și de excomunicarea majoră, care îl separă de comuniunea credincioșilor". Această distincție este de obicei rezolvată într-o diferență în solemnitățile care însoțesc anunțul. Începând cu decretul lui Martin Vs, 1418, se face distincția între persoanele excomunicate care trebuie tolerate și cele care trebuie evitate - *tolerali ei tandi*. În cazul în care una dintre acestea din urmă este prezentă la orice întâlnire, preotul trebuie să întrerupă slujba. Cu cei care trebuie evitați este interzisă orice trecere de cuvinte, rugăciune, salut, relații și părtășie la masă. A se vedea Hergenrother, 567 sqq.; Friedberg, K.-rccht, pp. 293 sqq. Wyclif, de Eccks, 153 sqq. și de dam. civ., 300 sqq., prezintă condițiile care justifică excomunicarea și se referă la distincția dintre excomunicarea minoră și cea majoră și la stingerea solemnă a lumânărilor în cea din urmă.
5. *Liber Sextus de sent* a lui Bonifaciu al VIII-lea, excom. 5:11; 1 Friedberg, 2:1093.
6. Minciună. Vulgata: *discedite a me*.
7. Huss se referă la cele șase inscripții de pe pereții capelei din Betleem, Mon., 1:237-243, care erau menite să contracareze șase erori despre slujbă - și anume că preotul creează trupul lui Hristos; credința - și anume că credința se exercită în Maria etc., și nu numai în Dumnezeu; absolvirea de păcate - și anume că preotul absolvă pe oricine vrea el; ascultarea - și anume că supușii sunt obligați să se supună tuturor poruncilor date de superiori; excomunicarea; și simonia, pe care, așa cum scria pe inscripție, "clerul în cea mai mare parte, din păcate o practică". În ceea ce privește cel de-al cincilea, excomunicarea, inscripția suna astfel "Este o eroare faptul că orice excomunicare, justă sau nedreaptă, îl leagă pe cel excomunicat și îl separă de comuniunea credincioșilor lui Hristos și îl privează de sacramente". Numele lui Epinge nu-l găsesc nici la Schulte, nici la Chevalier.
8. Huss citează din memorie aceste șase motive pentru că se teme chiar și de o sentință nedreaptă de excomunicare, lăsând pe dinafară unul pe care îl dăduse în lucrarea sa *de sex Erroribus*, Mon., 1:240. Unele dintre aceste motive el le expune acolo mai clar, de exemplu, 3, care spune: "Vătămarea aproapelui care ar putea apărea cu ușurință ca urmare a excomunicării ca, de exemplu, privarea de învățătură sănătoasă și de sacramente, căci cel care excomunică în mod greșit este uneori cauza pierzării multora prin reținerea de la cel excomunicat a învățăturii prin care ar fi instruit în modul cel mai folositor în legea lui Hristos". Iar în al cincilea se citește: "În acest caz, nu este vorba de o lege de la sine: "Pentru ca vecinii să nu păcătuiască evitându-l, blestemându-l și reținând de la el faptele de caritate". Tratarea de către Huss a subiectului excomunicării în *de sex Erroribus* este mai clară și mai practică decât cea din acest capitol. Acolo el introduce multe citate pertinente din Părinți și mai ales din Scriptură, care nu sunt date aici, ca de exemplu Num. 23:8: "Cum voi blestema eu pe cine n-a blestemat Dumnezeu?". Pe de altă parte, el omite acolo distincția dintre excomunicările majore și cele minore și explicațiile prelungite despre comunicare și excomunicare. Cazurile lui Balaam și Anania, Huss le folosește adesea, de exemplu: Mon., 1:362, 401.

BISERICA

CAPITOLUL XXIII

SUSPENDAREA ȘI INTERDICȚIA

Acum, despre suspendare trebuie spus că, în declarație, a suspenda este un act administrativ sau a interzice orice lucru bun din cauza unei infracțiuni penale. Prin urmare, ceea ce decretele vechi numesc suspendare, legea și decretele noi numesc interdicție, și atunci se vorbește de suspendare ecleziastică dintr-un oficiu sau dintr-un beneficiu bisericesc sau de interdicție ecleziastică de a executa un oficiu al bisericii.

Această definiție a suspendării fiind așadar stabilită, trebuie observat că, așa cum este potrivit în sine, în primul rând, ca Dumnezeu să excomunice un om, tot așa este potrivit ca El, în primul rând, să îl suspende. Prin urmare, este imposibil ca un papă sau un episcop să suspende pe cineva în mod corect, dacă nu a fost suspendat mai înainte de Dumnezeu, așa cum este imposibil ca papa să gândească ceva în mod corect dacă gândul nu a fost sugerat mai înainte de Dumnezeu. De aceea, apostolul spune pe bună dreptate: "Nu că ne-ar fi de ajuns de la noi înșine să gândim ceva ca de la noi înșine, ci suficiența noastră este de la Dumnezeu", 2 Cor. 3:5. "Departe de Mine nu puteți face nimic", Ioan 15:5. De aici reiese clar că o suspendare pronunțată de un prelat nu valorează decât atât cât o face să valoreze Dumnezeu atotputernic.Prin urmare, suspendarea eficientă a lui Dumnezeu se extinde asupra preoților, regilor și a oricărei persoane cu autoritate pe care o înlătură din funcție sau pe care o ia din viață printr-un decret de pedeapsă. Prin urmare, El suspendă pe oricine din demnitatea sacerdotală, așa cum este scris: "Pentru că ai respins cunoașterea, te voi respinge și Eu pe tine. Nu vei fi preot pentru Mine", Osea 4:6; "Nu mai aduceți ofrande deșarte", Isaia 1:13; și "Nu-mi place de voi și nu voi accepta nici o jertfă din partea voastră", Maleahi. 1:10. Iar apostolul lui Hristos i-a suspendat de la slujba trupului și a sângelui lui Hristos și a Domnului pe toți cei care se făceau vinovați de o infracțiune, după cum a spus: "De aceea, oricine va mânca pâinea și va bea paharul Domnului în mod nevrednic, va fi vinovat de trupul și sângele Domnului", 1 Cor. 2:27.De asemenea, citim despre suspendarea severă a lui Eli și a familiei sale, pentru că nu și-a corectat în mod corespunzător fiii, așa cum i-a spus Domnul lui Eli: "Pentru ce te dai cu piciorul la jertfele și la darurile mele, pe care am poruncit să fie aduse în templul meu, și îți cinstești fiii mai presus de mine, ca să te îngrași cu toate cele mai de seamă jertfe ale poporului meu Israel? De aceea, Domnul spune lui Israel: "Am spus într-adevăr că casa ta și casa tatălui tău vor sluji în veci înaintea Mea, dar acum Domnul spune: "Să fie departe de Mine, căci pe cel ce Mă cinstește pe Mine, pe acela îl voi cinsti și pe cei ce Mă disprețuiesc vor fi puțin prețuiți". Iată că vin zile în care voi tăia brațul tău și brațul casei tatălui tău ... și acesta va fi semnul care va veni asupra celor doi fii ai tăi, asupra lui Hofni și Fineas: într-o singură zi vor muri amândoi. Iar eu îmi voi ridica un preot credincios, care va face după inima și gura mea", 1 Sam. 2:29-35.De asemenea, despre suspendarea regelui Saul, care, în ciuda poruncilor lui Dumnezeu,

i-a cruțat pe dușmanii lui Dumnezeu, citim: "Pentru că ai respins cuvântul Domnului, Domnul te-a respins și pe tine de la a fi rege", I Sam. 15:23.

Este clar cum variază suspendarea, pentru că una este o suspendare din funcție, alta dintr-un beneficiu sau dintr-un alt bun de la care păcătosul este suspendat pe bună dreptate din cauza păcatului deschis. De asemenea, există o suspendare de fapt și o suspendare de drept și există și alte feluri de suspendare. Dar, după cum s-a spus, suspendarea prin lege aparține în principal lui Dumnezeu pentru a o iniția și reglementa, dar suspendarea de fapt are loc atunci când Dumnezeu, uneori prin slujitori buni, alteori prin slujitori răi, suspendă prin ordinea naturală a lucrurilor orice prelat ofensator din oficiul și ministerul său atunci când el este de fapt în infracțiune penală. Pentru că el păcătuiește prin simplul fapt că cade în păcat de moarte, indiferent ce ar face, și în consecință Dumnezeu îi interzice să păcătuiască în acest fel și, în consecință, este suspendat de Dumnezeu din acea funcție.De aceea, profetul spune: "Dumnezeu i-a spus păcătosului. Ce ai de făcut, ca să vestești legile Mele și că ai luat legământul Meu în gura ta, căci urăști învățătura și arunci cuvintele Mele în urma ta? Când ai văzut un hoț, ai fugit cu el, și ai fost părtaș cu adulterii.Gura ta abundă în rele și limba ta trăncănește înșelăciune. Tu șezi și vorbești împotriva fratelui tău și pui calomnii împotriva fiului mamei tale", Psalmul 50:16-20. Aici Dumnezeu enumeră păcatele pentru care îl suspendă pe păcătos de la publicarea legământului Său, care este legea adevărului. Primul păcat este neascultarea față de Dumnezeu, al doilea, respingerea cuvintelor Sale; al treilea, furtul; al patrulea, adulterul; al cincilea, răutatea gurii, care se împarte în minciună, blasfemie, mărturie falsă, înșelăciune, calomnie, vorbire deșartă, răutate, vorbire josnică și altele asemenea; al șaselea, păcatul de a-L jigni pe Hristos.

De aici deducem cât de rari sunt judecătorii, predicatorii și alții care publică legământul lui Dumnezeu pentru poporul care nu ar trebui să fie suspendat de Dumnezeu de la publicarea acestui legământ. Așadar, să observe credincioșii în chestiunea suspendării de care tocmai s-a vorbit de la slujba de a publica legământul lui Dumnezeu și pentru exemplul triplu de care s-a vorbit mai sus dacă prelații și clericii noștri sunt sau nu sunt suspendați de Dumnezeu. În primul rând, dacă ei resping de la ei înșiși cunoașterea Scripturilor și sarcina de evanghelizare, atunci sunt suspendați de Dumnezeu, ca în cazul mai mic [adică al predicării sub 0. T.] pe care îl citim în Osea 4, căci prelații noștri au, pe de o parte și pe de alta, un material mai mare pentru predicare și un model mai bun și, de asemenea, anumite motive pentru a predica mai presus de ceea ce aveau preoții legii vechi, și totuși ei exercită mai puțin această slujbă.Prin urmare, întrucât există acum un motiv mai mare care stă la baza datoriei de a predica, și întrucât este prezent același Domn, care nu este în măsură să rețină răzbunarea finală având în vedere păcatul mai mare de a nu predica și cerințele dreptății Sale, este clar că, dacă prelații noștri sunt de acest fel, ei sunt supuși unei suspendări mai severe. Da, și ei sunt sub o suspendare și mai severă în măsura în care sunt sub o obligație mai urgentă de a proclama cu fervoare legea lui Hristos în aceste vremuri de anticrist.

În ceea ce privește cel de-al doilea tip de suspendare - cea a lui Eli pronunțată de Dumnezeu - credincioșii ar trebui să observe dacă prelații noștri fie nu pedepsesc deloc, fie îi pedepsesc pe fiii lor duhovnicești ca fiind mai vinovați decât fiii firești ai lui Eli, care au fost pedepsiți de Dumnezeu. Iar pentru a discerne vinovăția lor mai mare, credincioșii ar trebui să observe aceste două lucruri: (1) că un prelat are o obligație mai mare față de fiul său spiritual decât are cineva, prin legea rațiunii, față de fiul său natural și (2) că mai detestabilă este pedeapsa aplicată din cauza lipsei de bani pentru care se vinde [iertarea] păcatului decât o pedeapsă remisă pentru răzbunarea unei injurii împotriva lui Dumnezeu din afecțiune naturală, așa cum pare că Eli și-a cruțat fiii. În ceea ce privește cel de-al treilea tip de suspendare, așa cum este valabil pentru prelați, regi și alți prinți seculari, credincioșii să observe că prelații arată mai multă favoare față de dușmanii publici ai lui Dumnezeu de dragul propriului lor confort decât a arătat Saul față de Amalec mișcat de pofta bunurilor sale temporale.Dacă așa stau lucrurile, atunci nu există nicio îndoială că același Dumnezeu care trebuie să exercite în orice moment aceeași dreptate îl pedepsește mai aspru pe delincvent. Prin urmare, este un semn evident al severității pedepsei faptul că Dumnezeu amână pedeapsa până după moarte și nu îi pedepsește în această viață în niciun alt mod, ci le permite să rătăcească în prosperitatea lumească ca niște reprobați care nu sunt mustrați.

Dar, din păcate, la această triplă suspendare oamenii nu se gândesc, și mai ales cei mai înalți în rang lumesc se învârt adesea în mintea lor la modul în care pot fi suspendați din funcție și din slujbă pentru totdeauna. De aceea, cu privire la cuvintele: "Domnul, în mânia Sa, a zis lui Moise: "Ia toate căpeteniile poporului și spânzură-le în fața soarelui pe spânzurătoare", Num. 25:4, Origen, Horn. 20, vorbește astfel: "Domnul i-a spus lui Moise să ia toate căpeteniile și să le spânzure în fața soarelui, pentru Domnul. Poporul păcătuiește și căpeteniile sunt atârnate înaintea soarelui, adică sunt aduse în față pentru a fi examinate și pentru a fi condamnate de lumină. Tu vezi care era starea căpeteniilor poporului.Nu numai că au fost condamnați pentru propriile lor fărădelegi, dar au fost de asemenea obligați să dea o explicație pentru păcatele poporului, ca nu cumva vina să fi fost a lor că poporul a fost lipsit de ea, și ca nu cumva să nu fi învățat, să nu fi mișcat și să nu fi fost atenți să-i condamne pe cei dintâi în vinovăție, pentru ca contagiunea să nu se răspândească printre mulți. Căci conducătorii și doctorii ar trebui să facă toate acestea, căci, dacă nu o fac și nu au nici o grijă pentru poporul de rând, poporul păcătuiește, iar ei înșiși sunt reținuți și aduși să primească pedeapsa. Moise, adică legea lui Dumnezeu, îi condamnă ca fiind neglijenți și indolenți, iar mânia lui Dumnezeu se întoarce împotriva lor și se retrage de la popor. Dacă oamenii s-ar gândi la aceste lucruri, nu i-ar dori niciodată pe conducătorii poporului și nici nu ar merge la ei. Pentru că mie îmi este de ajuns, dacă sunt condamnat de propriile mele păcate și lipsuri, îmi este de ajuns să dau socoteală pentru mine însumi și pentru propriile mele păcate.De ce este necesar ca și eu să fiu ținut pentru păcatele poporului în fața soarelui, în fața căruia nimic nu poate fi ascuns sau ținut întunecat sau voalat?". Iar Origen adaugă: "conducătorii sunt ținuți în fața soarelui și, dacă se

găsește vinovăție în ei, mânia lui Dumnezeu încetează față de popor". Cam așa arată Origen, care arată cum căpeteniile sunt aspru cenzurate pentru păcatul de îngăduință pe care îl practică poporul.

Vai, așadar, de prinții spirituali și seculari moderni care practică ei înșiși autoindulgența, care dau supușilor lor un exemplu rău și nu-i mustră sau, dacă îi mustră, o fac din avariție! Aceștia, fără îndoială, sunt suspendați din funcție de către Dumnezeu, căci este scris în legea papală, Decretele, 3, *de vita et honestate* [Friedberg, 2:455][1] "Poruncim frăției voastre ca, în ceea ce-i privește pe clericii din jurisdicția voastră[2], care se află în subdiaconat sau în ordinele de deasupra acestuia, dacă au amante, să aveți grijă cu strășnicie să-i admonestați ca să le îndepărteze de la ei înșiși pe aceste femei care cel mai puțin ar fi trebuit să fie admise. Dar, dacă ei refuză să consimtă, să-i suspendați din beneficiile lor ecleziastice până când vor face satisfacție condescendentă, iar dacă cei care sunt suspendați îndrăznesc să păstreze aceste femei, să aveți grijă să le îndepărtați definitiv din acele beneficii."Pentru că nu există nici un defect în lege, ci în superiorii care ar trebui să o aplice, de aceea, papa în capitolul precedent spune că prelații care îndrăznesc să țină în nelegiuirile lor astfel de persoane, mai ales de dragul de a obține bani sau un alt bun temporal, pe aceștia dorim să îi supunem la aceeași pedeapsă. Și se spune cu autoritatea Sfântului Grigore, Dist. 83 [Friedberg, 1:293]: "Dacă vreun episcop va consimți la curvia clericilor pentru un preț sau la rugămințile lor și nu le va ataca autoritatea, el ar trebui suspendat din funcția sa".[3]Iar această suspendare, potrivit arhidiaconului[4] , ar trebui să fie permanentă, echivalentă cu depunerea, din cauza dificultății de a aduna episcopii în scopul depunerii unor astfel de episcopi sau episcopi care în mod simoniac au vândut sau vând dreptatea.Și pentru că un mitropolit - așa cum este pontiful roman - poate fi lent în măsura în care cardinalii săi sunt implicați în executarea acestei sfinte îndatoriri, de aceea, în al treilea rând, ei au ordonat legi menite să remedieze tulburările, și anume, că slujba preotului nu va fi ascultată de cel căruia i se cunoaște că acel preot trăiește în curvie, și nici bunurile bisericii nu vor fi administrate pentru a-l încuraja în această faptă. Căci Papa Nicolae, Dist 32, *Nullus* [Friedberg, 1:117], spune: "Nimeni să nu audă slujba rostită de un presbiter despre care știe mai presus de orice probabilitate că are o concubină."[5]De aceea, Alexandru al II-lea în același loc spune: "Noi cerem și poruncim ca nimeni să nu audă slujba rostită de un presbiter despre care știe mai presus de orice probabilitate că are o concubină".Și continuă să spună: "De aceea, sfântul sinod [Sinodul Roman, 1063] a decretat acest lucru și sub titlul de excomunicare, când a spus: 'Oricare preot, diacon sau subdiacon, având în vedere constituția adoptată de predecesorul nostru de binecuvântată memorie, sfântul papă Leon [IX] sau Nicolae [II], cu privire la castitatea clerului, va lua din nou o concubină sau nu va renunța la cea pe care o are deja, noi, în locul lui Dumnezeu Atotputernic și prin autoritatea prinților, Petru și Pavel, îl acuzăm și îi interzicem cu desăvârșire să cânte slujba sau să citească Evanghelia sau Epistola în serviciul misal sau să rămână în prezbiteriu cu cei care, în îndeplinirea serviciului divin, s-au supus constituției menționate mai sus sau să primească ceva de la biserică.'"Cu privire la aceasta, arhidiaconul spune: "Că

poporul ar trebui să rețină de la un astfel de om zeciuielile voluntare, pentru că un beneficiu nu este dat decât pentru îndeplinirea datoriei.Și în măsura în care aceeași sentință sau una mai mare este valabilă pentru curvia spirituală, care este o infracțiune mai mare, este evident că cel inferior ar trebui să fie suspendat de către prelatul superior, și anume, pentru păcatul spiritual - care este mai grav - oricare ar fi acesta. Și cum este cert că mândria luciferică a unui prelat, neglijarea evanghelizării și avariția ca cea a lui Iuda sunt păcate mai grave decât curvia carnală, este evident că prelatul suprem, Isus Hristos, căruia îi sunt cunoscute mai ales aceste păcate mai grave, nu reține suspendarea sub nici o scuză proporțională cu vinovăția. Din aceste lucruri, atunci când se cercetează starea bisericii, se constată că, de la papă până la cel mai mic preot, rareori este cineva scutit de suspendare pentru o anumită perioadă de timp, dacă nu este vorba de cel care îl urmează fără vină pe Domnul Isus Hristos.Căci s-a spus deja cum sunt suspendați curvarii. La fel și despre clericii simoniaci, *Quicumque* de Grigore și Reper. de Ambrozie [1:1 : cap. 2, 7; Friedberg, 1:358, 359]. De asemenea, clericii sunt suspendați pentru că au rumegat [6] câștiguri josnice și profituri", Dist. 88 [Friedberg, 1:307]. Și din moment ce toate aceste persoane, în vederea legii lui Hristos, slujesc biserica în mod nevrednic, este clar cât de multiple sunt neregulile și profanările în care sunt implicați clericii bisericii.

Despre profanare am tratat în tratatul *contra adversarium occultum*[7], arătând cum fiecare prezbiter rău profanează - adică violează, blestemă și contaminează - templul spiritual al lui Dumnezeu. Căci, a urma sfinții în viața lor este, fără îndoială, mai onorabil decât toate templele materiale, care nu vor dăinui după ziua judecății. Și vai de mine, dacă voi tăcea, dacă nu voi ataca avariția sau luxul evident al clerului. Căci se spune, Dist. 83 [84, 85, Friedberg, 1:292 sq.], că o eroare căreia nu i se opune este o eroare aprobată, iar adevărul, în măsura în care este apărat cel mai puțin, este asuprit. Într-adevăr, din moment ce cineva este capabil să condamne[8] persoane perverse, a neglija să faci acest lucru nu este altceva decât a le favoriza. Și nu lipsește suspiciunea unei părtășii ascunse în cazul celui care neglijează să se opună unei fapte evident rele. Căci ce-i folosește să nu se spurce cu greșeala altuia, dacă el dă consimțământul celui care greșește? Pentru că, în mod evident, este de acord cu cel care greșește și care nu-l ajută să elimine lucrurile care ar trebui să fie mustrate.

De aici Sfântul Grigore, în Teologie pastorală, cap. 15 [2:4, Nic. Fathers, 2d Ser., 12:2], îl citează pe Lam. 2:14: "Profeții tăi au văzut pentru tine vedenii false și nebunești și nu au descoperit nelegiuirea ta pentru a te provoca la pocăință" și spune: "Într-adevăr, în oracolul sacru profeții sunt uneori numiți doctori, care, în timp ce prezintă prezentul ca fiind trecător, declară lucrurile care vor veni ca fiind evidente. Iar discursul divin afirmă: "Nu este vorba de o realitate, ci de o realitate care nu este în sine: 'Ei au văzut lucruri false', pentru că, în timp ce se tem să corecteze vina, ei, în zadar, îl flatează pe cel care păcătuiește prin promisiuni de siguranță, pentru că niciodată nu descoperă în vreun fel nelegiuirea celui care

păcătuiește. Căci ei suprimă glasul mustrării. Într-adevăr, cheia care deschide este cuvântul de mustrare. Căci prin mustrare glasul descoperă vina, de care adesea nici el însuși nu este conștient cine este vinovat de ea". Aceste cuvinte ale Sfântului Grigore se regăsesc și în Dist. 43, *sit rector* [Friedberg, 1:154].

O, dacă doctorii noștri s-ar întoarce la aceste lucruri, pentru că atunci nu ar mai vorbi frumos despre viața prelaților și nu ar mai întârzia să le descopere nelegiuirile lor, pentru a-i determina la penitență. Ei ar vedea în câte feluri poate cineva să consimtă la păcatul deschis al altuia, căci consimte cel care cooperează, cel care apără, cel care dă sfaturi și sancționează, dar și cel care neglijează să amenințe și să mustre.

Acum, în ceea ce privește interdicția cu care, din cauza păcatului unui singur om sau al mai multor oameni, clerul îi supără pe oamenii de rând ai lui Hristos - plebea.[9] Căci prin cele trei cenzuri, excomunicare, suspendare și interdicție, pentru propria lor înălțare, ei țin laicii la picioarele lor, le sporesc avariția, protejează răutatea și pregătesc calea lui Antihrist. Și toate cele trei cenzuri le îngrămădesc pe motiv de [ca pedeapsă pentru] neascultare în acest fel, că pe oricine nu se supune lor și nu cedează voinței lor, pe acela îl excomunică sau îl suspendă din funcție, iar când continuă să se împotrivească voinței lor, ei pun interdicția asupra poporului, interzicând exercitarea serviciilor divine, afișarea sacramentului, înmormântarea - și aceste lucruri le interzic oamenilor cu totul drepți, pentru ca ei să poată să își împlinească voința prin impunerea deliberată a unor astfel de poveri.

Dar acesta este un semn evident că aceste cenzuri provin de la Antihrist; și acestea sunt numite în procedura lor legală fulminări atunci când sunt îndreptate împotriva celor care predică legea lui Hristos și care arată răutatea clerului. Un al doilea semn este că aceste cenzuri se înmulțesc din cauza neascultării făcute față de ei înșiși mai degrabă decât din cauza neascultării făcute față de Dumnezeu și, prin urmare, mai degrabă din cauza prejudiciului făcut lor înșiși decât pentru prejudiciul făcut Dumnezeului nostru. Căci în acest fel procedează vechiul vrăjmaș, iscusit în răutate, înălțând ascultarea față de Antihrist mai presus de ascultarea față de Hristos, și astfel uzurpă, pentru neascultarea față de el însuși, acea excomunicare pe care Hristos a instituit-o pentru neascultarea față de Dumnezeu.

Și continuă în felul următor: Îl infamează pe ucenicul lui Hristos, mai târziu îl acuză, apoi îl citează, îl excomunică și îl suspendă și, dacă nu-l poate duce la închisoare sau la moarte, atunci invocă brațul secular și, dacă nu-l poate învinge în acest fel, suprapune prin răutatea sa interdictul. În principal, însă, el procedează în acest mod împotriva celor care scot la iveală răutatea lui Antihrist, care a acaparat clerul în cea mai mare măsură pentru el însuși. Prin urmare, el lansează aceste cenzuri de dragul clerului său, în special a celor angajați în litigii din lăcomie pentru beneficii și în acele momente în care poporul nu și-a dat zeciuiala conform promisiunii, sau în cazul în care prințul a confiscat sau a primit lucrurile temporale, sau în cazul în care vreun cleric - chiar dacă este cel mai nelegiuit hoț sau prins în alt

mod în crimă - a fost reținut de autoritățile seculare, sau dacă un preot a fost rănit până la vărsare de sânge, sau chiar și atunci când poporul în mod legal și-a retras pentru o vreme ascultarea de la prelații săi.Dar Hristos, marele preot, când a fost întemnițat proorocul, cel mai mare dintre toți cei născuți din femei, nu a impus interdicția, ba chiar nici când Irod l-a decapitat. Da, când El însuși a fost dezbrăcat, bătut și hulit de soldați, cărturari, farisei, ofițeri și preoți, nici atunci nu a pronunțat vreo blestemăție, ci s-a rugat, zicând "Tată, iartă-le lor, că nu știu ce fac", Luca 23:34. Și această învățătură a dat-o și mădularelor Sale, zicând: "Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă prigonesc, ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri, căci El face să răsară soarele Său peste cei buni și peste cei răi și trimite ploaie peste cei drepți și peste cei nedrepți", Matei 5:44, 45.

De aceea, urmând această doctrină în cuvânt și în lucrare, primul vicar al lui Hristos, pontiful roman, i-a învățat și el pe credincioși, spunând: "La aceasta ați fost chemați, pentru că și Hristos a suferit pentru noi, lăsându-ne pildă, ca să urmăm pașii Lui,[10] care n-a făcut nici un păcat, nici nu s-a găsit viclenie în gura Lui; care, când a fost ocărât, nu a mai ocărât, și când a suferit, nu a mai amenințat", 1 Petru 2:21-23. Iar Pavel, străbătând aceeași cale, a spus: "Binecuvântați pe cei ce vă prigonesc; binecuvântați și nu blestemați", Romani 12:14. Această doctrină au urmat-o și ceilalți sfinți, care, în vremea persecuției nu fulgerau cu excomunicarea sau cu suspendarea și nici nu impuneau interdicția, ci, atunci când venea o persecuție mai gravă, cu atât mai urgent erau în îndeplinirea slujbelor divine.

Dar după cei o mie de ani, când Satana a fost dezlegat și când clerul s-a îngrășat cu deșeurile acestei lumi și s-a înălțat în plăcere, mândrie și ușurătate, interdictul și-a avut originea. Căci papa Hadrian, care a început să domnească în 1153, pentru o rană pe care o primise un cardinal, a pus sub interdicție toată Roma. O, câtă răbdare la încercare a avut acest papă - nu, într-adevăr, ca Hristos, ca Petru, ca Pavel sau ca apostolul Andrei! Mai târziu, și Alexandru al III-lea, care a început să domnească în 1159, a pus interdicția asupra regatului Angliei,[12]*de Sponsalibus*, cap. 2, *Nan est vobis* [Friedberg, 2 : 665]. Papa Celestin al III-lea, care a început să domnească în anul 1082 d.Hr., spune ceva despre interdict în cap. *Qtuaesivit de majorité et obedientia* [Friedberg, 2:506]. Mai târziu, Inocențiu al III-lea, care a început să domnească în anul 1199 d. Hr. a anunțat interdiciția în multe decrete, ca în cap. *in concilio Lateranensi de prabendis*, lib. 3 Decretaliutn [5 : 28 sqq., Friedberg, 2:478 sqq.].Tot mai târziu, Bonifaciu al VIII-lea, Inocențiu al IV-lea și Clement al V-lea au impus interdicții de acest fel, *în Liber Sextus și Clementine* [Friedberg, 2:937 sqq.]. Și în acest fel s-au înmulțit multe astfel de interdicții, în timp ce clerul era înflăcărat de avariție, de fastul acestei lumi și de ambiția neliniștitoare.

Prin urmare, doresc întotdeauna să știu motivul sau scopul interdicției generale prin care cei drepți, fără nici un merit propriu, sunt privați de sacramente, cum ar fi împărtășania, mărturisirea și altele, iar uneori copiii sunt privați de botez; în mod similar, de ce sunt reduse slujbele divine ale lui Dumnezeu în cazul oamenilor drepți

de către o interdicție emisă pe seama unui singur individ.[13] Ar fi nespus de minunat dacă serviciul ar fi retras de la un rege pământesc de către toți servitorii buni din cauza unuia dintre servitori care i se opune. Și deosebit de minunat ar fi dacă, din cauza unuia dintre cei care a fost un servitor bun și credincios al regelui, un vasal, dorind să-l îndoaie după voia sa, ar interzice tuturor servitorilor regelui să facă slujbă regelui însuși. Prin urmare, cum poate un papă sau un episcop să interzică cu o asemenea inadvertență, fără sprijinul Scripturii sau al revelației, să interzică cu o ușurință extraordinară slujirea împăratului, Hristos?Pentru că atunci când un interdict general este pus asupra unui oraș sau a unei dieceze, păcatul nu scade, ci mai degrabă crește. Căci celor drepți li se refuză mormântul, contrar Scripturii: "Să nu refuzi favoarea morților", Eclesiastul 7:33. Căci cine se îndoiește dacă nu cumva înmormântarea morților drepți este o lucrare de milostenie, căci îngerul Rafael s-a adresat astfel lui Tobias: "Când te-ai rugat cu lacrimi și ți-ai îngropat morții, când ți-ai lăsat ospățul și ai ascuns morții în casa ta și i-ai îngropat în timpul nopții - eu am dus rugăciunea ta la Domnul", Tobias 12:12, 13. Cine se îndoiește măcar că a asculta mărturisirea și a se sfătui spre mântuire și a propovădui Cuvântul lui Dumnezeu sunt fapte de milostenie?În mod similar, a prezenta sacramentul euharistiei oamenilor evlavioși și a boteza sunt fapte de milostenie. Care este, așadar, motivul pentru a retrage aceste lucruri de la poporul lui Dumnezeu fără nici un merit din partea lor?

De aceea, Sfântul Augustin îi scrie episcopului Maximus,[14] 24:3 [Friedberg, 1:987 sqq.]: "Dacă ai o judecată despre această chestiune, bazată pe raționamente sigure sau pe mărturii din Scriptură, îngăduie să ne înveți cum poate fi anatemizat în mod drept un fiu pentru păcatele tatălui său sau o soție pentru păcatele soțului ei, sau un servitor pentru păcatul stăpânului său, sau cum cineva din casă, da, un copil care nu s-a născut încă - dacă s-a născut în momentul în care casa este ținută sub semnul anatemei - de ce nu ar trebui să fie vindecat prin ligheanul regenerării dacă ar fi în pericol de moarte? Pentru că aceasta a fost pedeapsa trupească despre care citim că unii disprețuitori ai lui Dumnezeu cu toate gospodăriile lor, care fuseseră părtași la aceeași impietate, au pierit printre sfinți.[15]Apoi, pentru ca cei vii să fie înspăimântați, trupurile muritoare care erau destinate să moară au fost distruse. Dar pedeapsa spirituală, despre care este scris: "Tot ce vei lega pe pământ va fi legat în ceruri", leagă sufletele și despre ele se spune: "Cum este al meu sufletul tatălui, așa este al meu sufletul fiului". 'Sufletul care păcătuiește va muri' [Ezec. 18:20]. Poate că ați auzit de unii preoți cu nume mare care au anatemizat un păcătos, inclusiv pe cei din casa lui, dar dacă ar fi fost întrebați vreodată despre asta, s-ar fi aflat că nu mi-au dat un motiv potrivit [pentru acest act]. Dar, dacă cineva m-ar întreba dacă a fost făcut în mod corect, nu găsesc nimic să îi răspund. Niciodată nu am îndrăznit să fac acest lucru pentru vreo faptă săvârșită împotriva bisericii, fără să fi fost admonestat foarte solemn.Dar, dacă Dumnezeu ți-a descoperit că acest lucru a fost făcut cu dreptate, nu voi disprețui în nici un caz tinerețea ta sau începuturile onoarei tale bisericești, căci sunt gata să învăț, un bătrân de la un tânăr, un episcop cu atâția ani de experiență de la colegul meu care

nu are încă un an mic în funcția sa - sunt gata să învăț cum pot da un motiv bun lui Dumnezeu sau oamenilor, dacă pedepsim prin pedeapsă spirituală suflete nevinovate pentru o infracțiune a altuia, care nu derivă din Adam, în care toți au păcătuit. Căci, deși Clazianus, un fiu, a preluat de la părinții săi corupția primului om - care trebuie ispășită în sfântul izvor al botezului - totuși, cine se îndoiește că o parte din păcatul pe care tatăl său, după ce l-a născut, l-a mărturisit, nu aparținea copilului, întrucât el nu a participat activ la el? Ce să spun de soția sa? Ce să mai spun de atâtea suflete care aparțin întregii familii?Prin urmare, dacă un singur suflet, prin această severitate, cu care această întreagă familie a fost anatemizată, ar trebui, la ieșirea din trup, să piară fără botez, moartea a nenumărate trupuri, dacă oameni nevinovați vor fi scoși cu violență din biserică și uciși, nu este de comparat cu această rană de blestem. Dacă, prin urmare, ești în măsură să dai un motiv pentru acest eveniment, ai vrea să ne onorezi scriindu-ne înapoi pentru ca și noi să putem da un răspuns; dar dacă nu, ar fi posibil ca tu să dai un motiv pentru faptul că ai acționat într-o excitație nechibzuită a minții. Prin urmare, dacă ai fi întrebat, nu ai putea prezenta un răspuns corect." Așa de mult Augustin.

Din aceste lucruri, Grațian trage următoarea concluzie: "Prin urmare, se arată clar prin autoritate că este excomunicată în mod ilegal o persoană care este excomunicată pentru păcatul altei persoane." Și în spate nu au nici un fel de motiv cei care, pentru păcatul unei singure persoane, pun sentința de excomunicare asupra unei întregi familii. O excomunicare ilegală, însă, nu rănește persoana citată, ci doar pe cea care excomunică. De aceea, trebuie remarcat faptul că Glossa *Decretum-ului*, rezumând capitolul, spune cu privire la aceste cuvinte ale Sfântului Augustin: "Că acel episcop a excomunicat întreaga familie a lui Clazianus pentru păcatul lui Clazianus, iar acest lucru i s-a părut corect, pentru că uneori cineva este pedepsit cu pedeapsa corporală pentru păcatele altuia și, de asemenea, pentru că unii preoți cu nume mare au excomunicat anumite persoane pentru păcate care nu sunt ale lor".În prima parte a capitolului, Augustin îl întreabă pe el [Maximus] de cauza și motivul hotărârii sale Mai târziu, el învață că niciunul dintre motivele menționate mai sus nu este suficient pentru a confirma sentința sa. În al treilea rând, el coboară la actul concret în sine și dovedește că sentința emisă împotriva familiei lui Clazianus a fost nedreaptă. Și, în cele din urmă, îl sfătuiește pe episcop că, dacă nu este dispus să dea un motiv pentru hotărâre, ar trebui să abandoneze eroarea sa și să urmeze adevărul." Până aici Glossa.

De aceea, ar fi bine ca cei care excomunică să ia aminte la cuvântul Sfântului Augustin împreună cu Glossa, și de asemenea, cei care impun un interdict general de dragul unui singur om din biserică sau din stat. De ce afectează ei cu excomunicarea și cu interdicția o comunitate care nu este vinovată și privează cu totul pe prezbiterii buni și devotați de exercitarea slujbei divine și pe poporul devotat lui Dumnezeu de sacramentele și pe Dumnezeu însuși, care este prezentat în ele, de cinste, pe cei morți de înmormântare și adesea pe prunci de botez, fără de care ei trec și sunt condamnați, după judecata lui Augustin? Iată ce spune Glossa

Decretului despre aceste cuvinte: "În cazul în care un singur suflet, prin această severitate, prin care a fost anatematizată acea întreagă familie, ar pieri, trecând din trup fără botez, moartea a nenumărate trupuri, dacă oameni nevinovați sunt îndepărtați cu violență din biserică, nu este de comparat cu această vătămare".Glossa, *Argumentum*, spune: "Mai mare este păcatul dacă un singur suflet piere prin păcatul necredinței, decât dacă ar trebui să fie omorâte trupurile a nenumărați martiri de dragul lui Dumnezeu". Acest lucru pare să corespundă chiar literei, și anume: "Dacă toporul nevinovat îndepărtat din biserică și trupurile martirilor pier, nu este o vătămare, ci în vorbirea populară se spune că a fost omor". De asemenea, Glossa spune: "Mai grav păcătuiește cel din vina căruia un suflet de băiat iese din această viață fără botez, decât cel care ar distruge multe persoane nevinovate prin scoaterea lor cu violență din biserică".

Dar, din păcate, toate aceste lucruri nu sunt primite de clerul orbit de răutate, care, din cauza neplății, din când în când, a unor bani, îi privează pe oameni de sacramentele bisericii prin interdicție, așa cum s-a spus. Nu așa a învățat Hristos, care mai presus de toate a învățat că clerul nu trebuie să conteste prin recurgerea la lege, când a spus: "Nu trebuie să se lupte prin recurgerea la lege: "Celui ce te lovește peste un obraz[16] oferă-i și celălalt obraz; iar celui ce-ți ia haina ta nu-i reține și cămașa ta. Dă oricui îți cere și de la cel ce-ți ia bunurile tale să nu le mai ceri", Luca 6:29-30. Dar clerul, aflat în largul lui, auzind această învățătură atât de salutară a lui Hristos, o ridiculizează. Și nici nu este de mirare acest lucru, căci Mântuitorul spune mai târziu: "Oricine aude aceste cuvinte ale Mele și nu le pune în practică, se va asemăna cu un om nebun care și-a zidit casa pe nisip", Matei 7:26.

Cine, zic eu, este un om mai nebun decât clericul care se întemeiază pe gunoaiele acestei lumi și ia în derâdere viața și învățăturile lui Hristos? La un nivel atât de josnic a ajuns clerul, încât îi urăște pe cei care predică des și Îl numesc pe Isus Hristos Domn. Și, când cineva Îl revendică pe Hristos pentru el însuși, imediat, cu gura caraghioasă și cu fața mânioasă, ei spun Ești tu Hristosul? și după felul fariseilor denunță și excomunică pe cei care Îl mărturisesc pe Hristos.De aceea, pentru că l-am predicat pe Hristos și Evanghelia Lui și l-am descoperit pe Antihrist, dorind ca clerul să trăiască în acord cu legea lui Hristos, prelații au aranjat mai întâi cu domnul Zbynek, arhiepiscopul de Praga, să obțină o bulă de la Papa Alexandru ca în capele să nu fie predicat Cuvântul lui Dumnezeu către popor.Și de la această bulă am făcut apel și niciodată nu am reușit să obțin o audiere. De aceea, fiind citat, din motive rezonabile nu m-am înfățișat, deoarece această excomunicare a fost asigurată prin Michael de Causis,[17] după ce am făcut o înțelegere, iar acum, în sfârșit, au procurat interdicția cu care îi supără pe oamenii de rând ai lui Hristos care sunt fără vină.

Prin urmare, aș putea dori ca doctorii, care spun că în actele de procedură absolut nimic bun nu este interzis, nici ceva absolut rău nu este poruncit, ci doar lucruri intermediare, să demonstreze că aceste lucruri sunt așa, și că ei ar dovedi că un interdict atât de general este un lucru intermediar, ceva între ceea ce este

absolut bun și ceea ce este absolut rău, privându-i pe cei nevinovați de sacramente și de mormânt, întrerupând exercitarea ministerelor divine și conducând la nici un bine, ci la jigniri, distrageri și ură. Și cum ar putea doctorii să demonstreze că este legal să excomunice poporul lui Dumnezeu de la sacramente și de la mormânt și de la slujbele divine? Căci despre aceasta, după cum s-a spus, cel mai abil doctor al Bisericii, Sfântul Augustin, îl contrazice pe episcopul Auxilius.Iar dovada doctorilor, care este o combinație de scuze ipocrite și raționamente de rustici, nu l-ar satisface pe Augustin ca fiind rezonabilă atunci când spun: "Conform metodei obișnuite cu biserica și curia romană și observată de aceasta." Vedeți ce scuză ipocrită este aceasta! "Înaintea părinților părinților noștri". Ce metodă rustică de raționament este aceasta! "Aici se poruncesc doar lucruri indiferente". O, doctori, în ce biserică este aceasta metoda? A bisericii apostolice? Ce apostol a observat această metodă sau ce sfânt după apostoli? Niciodată nu a fost metoda lui Hristos, acel cap al sfintei biserici, în a cărui metodă este cuprins tot adevărul folositor pentru biserică.

Dar eu întreb unde se găsește această zicere: "Fiecare loc, oraș, fortăreață cu ziduri, vilă sau castel, privilegiat sau nu, în care același Ioan Huss ar fi putut merge, și oricât de mult ar fi rămas, și timp de trei zile firești după plecarea sa din astfel de locuri, noi, prin aceste scrieri, le punem sub o interdicție ecleziastică atât de mare și dorim ca slujbele divine să fie oprite în ele"?

Poate că această metodă se bazează pe aceste cuvinte: "Oamenii trebuie să se roage mereu și să nu slăbească", Luca 18:2, sau pe acestea: "Lăudați pe Dumnezeu, toate popoarele", și mai departe: "În orice loc lăudați pe Domnul". Și ce vor spune autorii metodei, dacă se va întâmpla ca Ioan Huss să ajungă în cetatea sfântă, Ierusalimul, în care heruvimii și serafimii nu încetează să strige în fiecare zi cu un singur glas, zicând: "Sfânt, sfânt, sfânt, sfânteste Domnul Dumnezeul Savaot"? Vor opri atunci aceste slujbe acolo, în ascultare față de fulgerare, ca și cum Hristos, avocatul cel drept, nu ar mijloci la Dumnezeu Tatăl pentru membrii săi credincioși sau ca și cum corul îngeresc nu ar cânta: " Sfânt, sfânt, sfânt, sfânteste Domnul Dumnezeul Savaot"?Se va opri acel glas despre care Ioan spune: "Am auzit un glas de mulți îngeri în jurul scaunului de domnie și al făpturilor vii și al bătrânilor, și numărul lor era de mii de mii, care ziceau cu glas mare: "Vrednic este Cel[18] ce a fost înjunghiat să primească puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, gloria și binecuvântarea"; și tot ce a fost creat în ceruri și pe pământ, sub pământ, în mare și tot ce este în ele", Apoc. 5:11-13? Și să nu spună doctorii că acest lucru nu este pertinent, deoarece toate creaturile raționale, conform metodei practicate de curia romană, sunt supuse poruncii curiei, căci orice creatură umană este supusă pontifului roman, așa cum se spune în Extravagantele lui Bonifaciu al VIII-lea [bula *Unam sanctam*], și anume "Mai departe declarăm, spunem și definim că este cu totul necesar pentru mântuire ca orice creatură umană să fie supusă pontifului roman".În mod similar, lumea angelică este supusă pontifului roman, așa cum apare în bula Papei Clement: "Le poruncim îngerilor din paradis să conducă spre gloria paradisului sufletul celui care a fost complet absolvit din purgatoriu".

Prin urmare, din moment ce, conform acestei metode a curiei, orice creatură rațională - înger și om - este supusă poruncilor pontifului roman, și din moment ce metoda din procesele aceleiași curii afirmă că "orice loc, privilegiat sau neprivilegiat, în care va merge Ioan Huss, și atâta timp cât el se va afla acolo, le supunem interdicției ecleziastice" - rezultă că dacă, prin cea mai mare posibilitate, Ioan Huss, conform puterii absolute a lui Dumnezeu, ar ajunge prin moarte la Ierusalimul ceresc, acel oraș ar fi supus interdicției ecleziastice. Dar binecuvântat să fie Dumnezeu Atotputernic, care a poruncit ca îngerii și toți sfinții din acel Ierusalim ceresc să nu fie supuși unui astfel de interdict! Binecuvântat să fie, de asemenea, Hristos, principalul pontif roman, care a dat har celor credincioși ai săi ca, atunci când nu există un pontif roman pentru o anumită perioadă de timp, ei să poată, sub conducerea lui Hristos ca lider, să ajungă în țara cerească!Căci cine ar spune că, în timp ce femeia Agnes, după toate aparențele, a fost timp de doi ani și cinci luni singurul papă, nimeni atunci nu se putea mântui? Sau, din nou, cine ar spune că, după moartea unui papă și în intervalul dintre moartea lui și alegerea succesorului său, niciun om care moare în această perioadă nu ar putea fi salvat? Binecuvântat să fie, de asemenea, Dumnezeu Atotputernic, care a rânduit ca Biserica Sa militantă să aibă o astfel de viață încât, atunci când un papă moare, ea nu este din acest motiv fără cap sau moartă!Pentru că nu de papă, ci de capul ei, Hristos, depinde viața ei. Și binecuvântat să fie Dumnezeu că, atunci când un papă este nebun sau devine eretic, biserica militantă rămâne soția credincioasă a Domnului Isus Hristos![19] Binecuvântat să fie și Domnul, singurul cap viu al bisericii, care o păstrează atât de eficient în unitate încât, chiar și acum, când există trei așa-numite capete papale, ea rămâne singura soție a Domnului Isus Hristos!

Pentru că acum Balthazar, numit Ioan al XXIII-lea, se află la Roma, Angelo Correr, numit Grigore al XII-lea, se află la Rimini, iar Peter de Luna, numit Benedict, se află în Aragon. De ce unul dintre ei, numit Prea Sfințitul Părinte, nu-i constrânge, din plinătatea puterii, pe ceilalți cu adepții lor să se supună jurisdicției sale? Prin autoritatea căruia dintre ei vorbește curia romană; care dintre ei are plinătatea puterii asupra fiecărui om de pe pământ? Prin urmare, temelia este destul de slabă ca fundament și dovadă, și anume că ar trebui să fie considerat inviolabil orice lucru care este anunțat de curia romană. Căci regula este stabilită în *de Constitutionibus, lib. 6*, [Friedberg, 2:937], că, atunci când două persoane care au scrisori de la papă cu privire la aceeași dispoziție dată în aceeași zi, are prioritate cel căruia papa i-a oferit oficiul canonic, căruia nu i l-a dat fără știrea executorului[20] care l-a cerut primul.Dar dacă sunt în egală măsură în har, în ceea ce privește forma memoriului papal, cel care îl prezintă primul [în dieceza în cauză] va avea cea mai mare pretenție asupra prebendei. Și, în al treilea rând, dacă ei ar fi egali în aceste trei lucruri, atunci canonicienii, cărora le aparține colportarea, sau cea mai mare parte dintre ei, sunt obligați să purceadă la o alegere, cel lăsat pe dinafară fiind privat de rodul harului - cu excepția cazului în care din tenorul scrisorilor papale reiese în mod expres că papa a vrut să prevadă pentru amândoi.Dar această metodă triplă a curiei pare a fi un principiu foarte contrar lui Hristos, deoarece, dacă se stabilește,

așa cum se întâmplă în cea mai mare parte, că cel plasat în oficiul canonic, fie din cauza timpului de prezentare sau a acordării harului sau, în al treilea rând, a alegerii capitolului este, față de Dumnezeu, ceva mai puțin vrednic decât cel lăsat pe dinafară, atunci, prin acest mare lucru numit metodă, o sentință ar trebui să fie pronunțată contrar lui Hristos. De aici rezultă că acel mare lucru numit metodă este contrar conștiinței și, în consecință, contrar lui Hristos. Ce fel de dovadă este, așadar, aceasta: "Metoda obișnuită cu curia romană și observată de aceasta acordă un lucru sau afirmă un lucru; prin urmare, acel lucru trebuie primit ca fiind în concordanță cu legea lui Hristos și ca fiind catolic"?

Dar acest mod rustic de raționament pe care doctorii îl stabilesc, că "înainte de părinții părinților noștri", un astfel de lucru a fost crezut și observat, ar duce la concluzia că doctorii înșiși cred și observă obiceiurile false ale neamurilor și evreilor, da, că ei ar trebui să se închine lui Baal, așa cum se închinau boemi când erau neamuri. Ei au drept argument cuvintele din Ezec. 20:18: "Nu umblați în legile părinților voștri și nu le respectați rânduielile". Cât de nerușinat este, așadar, acest argument al doctorilor: "înainte de părinții părinților noștri", un astfel de lucru a fost crezut, observat sau ținut, prin urmare, ar trebui să fie crezut, observat sau ținut și de noi.Pentru că astfel de argumente insipide sunt făcute de oameni nesanctificați - *insulsi*, nesărați - pentru a găsi scuze pentru păcate. Din numărul lor nu face parte și cel care a spus: "Am păcătuit, Doamne, împreună cu părinții noștri; am săvârșit o nelegiuire, am făcut rău. Părinții noștri n-au înțeles minunile Tale în Egipt; nu și-au adus aminte de mulțimea bunătăților Tale iubitoare", Psalmul 106:6, 7.

Și dacă, din întâmplare, doctorii ar spune că în afirmația lor se referă prin "părinții părinților" la sfinții profeți sau la apostoli sau la sfinții de mai târziu, atunci ar putea să dea scrierile lor exprese împotriva cărora nimeni nu ar îndrăzni să se revolte.Și ar înceta urgența lor care strică argumentul și raționamentul, atunci când spun că în procedurile, urmând "metoda bisericească obișnuită cu curia romană și observată de ea înaintea părinților părinților noștri", se poruncesc numai lucruri intermediare, lucruri între ceea ce este absolut bun și ceea ce este absolut rău. Căci care dintre Sfinții Părinți, profeți, apostoli sau alți sfinți poruncește ca, oriunde s-ar duce chiar și cei mai răi dintre oameni, acolo să înceteze din slujbele dumnezeiești?Căci Hristos, văzându-l pe cel mai neascultător dintre ucenici, Iuda, care a fost și trădătorul Său, nu a încetat slujba dumnezeiască la marea Sa cină. Ba chiar, cu Iuda stând de față, a exercitat dumnezeiasca slujbă și i-a dat să mănânce preasfântul și dumnezeiescul Său trup și numai cu atât mai mult i-a îndemnat pe ucenici să vegheze și să se roage împreună cu El, ca nu cumva, prin asaltul violent al cărturarilor, fariseilor și preoților, să cadă în ispită. Iar acel foarte bun pontif nu a reținut rugăciunea cea dumnezeiască atunci când era hulit și răstignit, ci s-a rugat pentru cei care îl răstigneau, zicând "Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac", Luca 23, 34. "De aceea, rugându-se cu mare strigăt și cu lacrimi, a fost ascultat pentru supunerea lui dumnezeiască", Evr. 5:7. De aceea și adevărații săi vicari, apostolii și

ceilalți sfinți, l-au imitat în aceasta, și mai întâi de toate Ștefan, care a spus: "Doamne Iisuse, nu le pune în cârcă acest păcat", căci nu știu ce fac, Fapte 7:60.

Și este minunat cum, în fața iudeilor, care L-au negat pe Hristos ca fiind Dumnezeu și astfel întreaga Sa lege, nu au impus interdicția în fața simoniacilor deschiși, care sunt principalii eretici, iar prin scrierile apostolilor și ale altor sfinți blestemați, excomunicați, suspendați și interziși și străini de sfânta preoție. Motivul este pentru că acei simoniaci cumpără și vând excomunicări, suspendări și interdicții, și cu acestea ca arme își hrănesc și își apără simoniacul cel mai puternic. Și nu este nevoie de o dovadă, căci acest trafic simoniacal este evident chiar și pentru ochii rusticilor, care sunt legați, supărați, asupriți și jefuiți de aceiași simoniaci.Căci această erezie a lui Simon Magul și a lui Ghehazi a luat proporții atât de mari, încât oamenii fără remușcări la vreme și în afara ei, și chiar și cei fără de voie, sunt împinși la acest fel de infracțiune. Și tot traficul de acest fel provine din metoda în vogă la curia romană, care o practică la rândul ei cu curiile episcopilor după modelul lui Simon Magul și al lui Ghehazi. Acest lucru apare în scrisorile de dimesiune pentru confirmări, iertăciuni, admiteri, precum și în alte lucruri inventate pentru a obține pricini pecuniare.[21]

Acum, în ceea ce privește condamnarea articolelor XLV,[22] ar trebui spus - dar vorbesc pe scurt - că până în ziua de azi doctorii primăriei - *preatorium* - nu au dovedit că unul singur dintre ele este eretic, eronat sau scandalos. Și mă întreb de ce, în prezent, doctorii nu învață în primărie că articolul despre retragerea bunurilor temporale nu trebuie pus în practică, motivul, probabil, fiind acesta: că stăpânii temporali pot, la discreția lor, să retragă bunurile temporale de la ecleziasticii care sunt în mod obișnuit delăsători [în viața și datoria lor].Dar acum ei tac, ca și preoții și fariseii, și nu se adună la primărie pentru a-i condamna pe cei care pun în practică acest articol. Și cu siguranță pentru că, așa cum se temeau, li se aplică și li se va aplica în viitor. Să-și piardă bunurile vremelnice, dar să dea Dumnezeu să își păstreze sufletele.

Doctorii spuneau că atunci când articolele vor fi condamnate odată, atunci va fi pace și armonie. Dar aceasta, predicția lor, s-a transformat în exact opusul. Căci ei se bucurau în timp ce condamnau, iar acum se plâng în timp ce trebuie să renunțe la impozitele lor [veniturile bisericești]. Ei au condamnat acest articol - și anume, că zeciuiala este milostenie pură și numai milostenie, dar mulți care veneau în primărie implorau ca impozitele lor - care sunt milostenie - să nu fie reținute.[23] Dar anumiți domni ai primăriei au răspuns și au zis Iată, voi înșivă ați condamnat mai înainte principiul că zeciuielile sunt milostenie pură, iar acum spuneți că, într-adevăr, ele sunt milostenie și astfel acționați contrar condamnării voastre. Cam atât pentru moment, alte lucruri rămânând să fie discutate în viitor.

NOTE

1. Titlul capitolului din Decretele este: "Conviețuirea clericilor cu femeile". Citatul este din scrisoarea lui Alexander II către arhiepiscopul de Canterbury. O parte a scrisorii, care nu a fost citată de Huss, vorbește "despre obiceiul depravat și detestabil care a prevalat în Anglia pentru o lungă perioadă de timp, ca clericii să aibă amante în casele lor". William Cuceritorul nu a impus celibatul și un consiliu de la Winchester, în 1076, a permis preoților deja căsătoriți să-și păstreze soțiile, interzicând căsătoriile ulterioare. Conciliile de sub Anselm, 1102, 1108, au ordonat preoților să își concedieze concubinele, dar Eadmer, biograful lui Anselm, declară că puțini preoți au respectat castitatea pe care Anselm o cerea, iar Pascal al II-lea, scriindu-i lui Anselm, a spus că majoritatea preoților englezi erau căsătoriți. În Boemia, legea celibatului a întârziat, de asemenea, să fie aplicată.
2. Textul lui Huss are în mod greșit *nostra* - nostru.
3. Din motive de claritate, am restabilit unele dintre cuvintele omise din dreptul canonic.
4. Unul dintre glosatorii Liber Sextus, Guido de Baysio, arhidiacon de Bologna, d. 1313.
5. Decretul adaugă *aut subintroductam mulierem*-Si femeia introdusă în secret.
6. Papa Gelasius folosește cuvântul *imminere* în timp ce Huss folosește *incubantes* - clocire.
7. "Împotriva adversarului ascuns", Mon., 1:168-179. Acest tratat, scris în 1412 ca răspuns la un atac potrivit căruia Huss distrugea legea și, de asemenea, distrugea preoția prin predica sa, scoate în evidență: (1) că răutatea poporului și a preoților a dus la distrugerea Ierusalimului și (2) că, prin alungarea colportorilor din templu și prin multe exemple din N.T., s-a învățat că prinții seculari au datoria de a pedepsi preoții simoniaci prin retragerea de la ei a veniturilor lor.
8. *Posset arguere*. Originalul are *possis perturbare*.
9. Luther, în cuvântarea sa către nobilimea germană, a cerut abolirea totală a interdictului pe motiv că este un păcat mai mare să reducem la tăcere Cuvântul și slujirea lui Dumnezeu decât dacă am ucide douăzeci de papi deodată, ca să nu mai vorbim de un singur preot.
10. Vulgata are *sequamini* - voi ar trebui să urmați.
11. Cuvântul folosit de Vulgata, Fil. 3:8.
12. Hadrian al IV-lea, singurul papă englez, al cărui cardinal a fost ucis în timpul agitației provocate de prezența și predicile lui Arnold de Brescia. Henric al II-lea al Angliei a fost amenințat cu interdicția de către Alexandru al III-lea, în 1173, în cazul în care nu le va preda fiilor săi soțiile lor.
13. Ca urmare a interdicției pronunțate asupra Pragăi de către Ioan al XXIII-lea, în 1411, Huss s-a retras din oraș, la sfatul regelui Wenzel, și a rămas în exil semi-voluntar timp de doi ani, până când a pornit spre Constanța, în octombrie 1414. Avea îndoieli dacă a făcut bine că s-a retras, negând că ar fi "fugit de adevăr" și exemplificând cu cazul lui Hristos, "care a scăpat din mâinile" dușmanilor săi. El a insistat că a fost animat de un scop de a nu împiedica slujirea Evangheliei către cei nevinovați prin prezența sa la Praga. A se vedea Schaff, Viața lui John Huss, și scrisorile lui Huss scrise în timpul exilului său, Doc. 34-66.
14. Decretum și, de asemenea, Nic. Părinți, 1:589 sq. o dau ca fiind o scrisoare către Auxilius, probabil episcop de Murco.
15. *Periisse inter sanctos*. Decretum are *pariter interfectos*: "au fost ca și cum ar fi fost uciși."
16. *Unam* lipsește în Vulgata.
17. Mihail Pledoarul, titlu dat de papa magistrului praghez Mihail de Deutschbrod. La început prieten al lui Huss, acesta a devenit unul dintre cei mai înverșunați și perseverenți dușmani ai lui Huss. De îndată ce Huss a ajuns la Constanța, Mihail a afișat acuzații împotriva lui și a început să îi stârnească pe membrii consiliului împotriva lui.
18. "Mielul", Agnus, din Vulgata este omis.
19. În argumentarea superiorității unui consiliu general asupra papei, Gerson a susținut că poate fi depus un papă care este nebun sau eretic. Traducătorul trebuie să mărturisească faptul că în această traducere a fost inconsecvent, tratând biserica acum ca neutru, acum ca feminin.
20. Executorul, numit de obicei procurator, este reprezentantul legal care se prezintă în fața superiorului ecleziastic sau pune în aplicare un mandat papal sau episcopal. A se vedea Hergenrother, K.-rechi, 428; Friedberg, K.-rechi, pp. 327, 359.
21. *Litera dimissoriales* este denumirea dată licențelor acordate de superiorii ecleziastici, care lasă deoparte practicile ecleziastice obișnuite, oricare ar fi acestea, de la papă până la preot, ca, de exemplu, atunci când un episcop acordă permisiunea de a hirotonisi un candidat din dieceza sa unui episcop din altă dieceză. Huss se referă la licențele acordate de papi sau de episcopi agenților pentru a efectua acte presupuse a fi în schimbul unor favoruri temporale. A se vedea Hergenrdther, K.-rechi, 236, 239, etc.
22. Articolele XLV ale lui Wyclif, acțiunea asupra cărora a fost luată pentru prima dată la Praga de către universitate, în 1403, și mai recent și drastic, în 1412, interzicând cuiva să le dețină sau să le învețe, ele fiind eretice, sedicioase, scandaloase și eronate, Doc., 451 sq. La primăria orașului din Orașul Vechi, regele Wenzel a făcut ca interzicerea articolelor să fie anunțată public, Doc., 456. Pare ciudat că Huss nu a menționat până acum aceste

articole XLV cu numele, care au fost prima cauză a problemelor sale de la Praga. În Răspunsul său către Stanislaus, Mon., 1:331 sq., el începe cu o referire prelungită la ele și îi amintește lui Stanislaus că el a fost unul dintre doctorii facultății de teologie, toți cei care acum condamnau articolele ca fiind eretice etc., 1412, care inițial luaseră cel mai pozitiv teren de partea cealaltă și le apărase cu tărie. De asemenea, în Răspunsul său către Palecz, Huss scoate în evidență discuțiile asupra articolelor XLV și face afirmația că Palecz, care era unul dintre cei opt doctori care au declarat articolele eretice, la un moment dat le-a apărat, iar într-o întâlnire la universitate, aruncând pe masă una dintre scrierile lui Wyclif, a spus că este gata să o apere împotriva oricui ar ataca chiar și un singur cuvânt extras din ea.

23. Huss se referă aici la demiterea anumitor clerici din Praga din funcțiile lor și la sechestrul pe veniturile altora de către autoritățile civile în timpul conflictelor dintre partidul lui Huss și partidul care i se opunea. Zecimile au fost tratate de Huss într-un tratat separat, Man., 1:156-167. Huss definea pomana ca fiind "un dar pentru ajutorarea trupului făcut de dragul lui Dumnezeu".